

Městská knihovna v Praze

ÚČASTNÍCI ZÁJEZDU

**MICHAL
VIEWEGH**

e-kniha • Praha • 2019

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Účastníci zájezdu

Michal Viewegh

Znění tohoto textu vychází z díla [Účastníci zájezdu](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Petrov v Brně v roce 2003. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Michal Viewegh: Účastníci zájezdu), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 17. 4. 2019.

OBSAH

Část první CESTA DO LETOVISKA	12
Ignácův batoh.	13
Šarlota se už nedokáže soustředit	15
Denisa a Irma.	17
Beach Boy a jeho dcera.	18
Maxova pochybnost.	22
Kufr	24
Pamela	25
Poslancovo předsevzetí	27
Proč Maxe vůbec napadlo napsat román, který by se celý odehrával na turistickém zájezdu?	30
Chlap přes uličku	33
Člověk vedle Jolany	35
Dívka doslova milující svou práci	37
Hnědé podšálky.	40
Zpráva, která udělala z Ignáce vlastence	43
Max je se svým místem v autobuse zatím nadmíru spokojen	45
Hnědé podšálky.	47
Jituš si čte.	48
Max přiděluje jména. Max a Budějovičáci	50
Přátelské gesto.	53
Slovní fotbal	55
Hysterická opatrnost.	57
Cítát	59
Jolanino první zvracení.	60
Rozhovor	63
Philadelphia a ženy v politice.	65
První Jakubův problém.	69
Odklad.	71

Balení intelektuálek.....	72
Autor a jeho čtenářka	75
Max stewardem.....	79
Druhý Jakubův problém.....	81
Slunečnicové pole po levé straně	83
Kdo je pan Petrescu a paní Košťálová?	86
A co na to česká literární kritika?	88
Stojící Helga	89
Problém s odstředivou silou.....	91
Utrpení dvanáctiletého homosexuála	94
Kdo je pan Petrescu a paní Košťálová??	96
Zvuky Jakubovi nevadí	99
Mrkání.....	102
Rapsodie v modrém.....	103
Servírky a literatura.....	105
Max má problémy s citáty	107
Deštivé počasí může dovolenou u moře značně znepříjemnit	109
Co je trapnýho na tom, zahrát si na chvíli softík?	112
Pas v modrém pouzdře.....	115
Přerušení příběhu: výpravčí.....	117
Kdo proboha jsou pan Petrescu a paní Košťálová???.....	119
Zima, zimička	121
Jsou u moře moli?.....	123
Nečekané drama	126
Pohádka na dobrou noc	130
Max experimentuje s formou.....	133
Dvacet minut je asi málo	134
Kruté zklamání	135
Spojité nádoby.....	136
Urážlivá diskriminace.....	138

Zuzana, Hynek a masmédia.....	141
Max, Hynek a svědomí národa.....	143
Projekty Jolaniny matky.....	145
Všimavý homosexuál.....	148
Zachránce	149
Z Šarlotina cestovního deníku	150
Helga by potřebovala Maxovy nohy.....	151
A co na to literární kritika	153
Jací lidé chodí také volit	154
Rodiče za tmavým sklem	157
Hnědé podšálky.....	158
Část druhá POBYT V LETOVISKU.....	159
Did she like that room? – Líbil se jí ten pokoj?.....	160
Vkus jako generační otázka.....	163
Sentimentalita	167
A už žádné trojčení.....	168
Je už Šarlota úplně pitomá?.....	169
Selektivní metoda výběru spolustolovníků.....	171
Na místa!	175
Kdo je kdo (1).....	178
Kdo je kdo (2).....	183
Žlutěj meloun, uzenej losos a máta!.....	186
Ukrajinec, kočka, uklízečka a krab	188
Max, moře a absence myšlenek.....	191
A co na to česká literární kritika?.....	193
Max a racionální předsevzetí	194
Sice ne žádní intelektuálové, ale zato docela milí lidé.....	196
Max bojuje s živly	199
Air-bagy na obou sedadlech	202
A když přijdou k moři, i skály se jim dvoří	204
To jsou, panečku, kejty!.....	206
Problémy se žaluziemi	208

Max a metoda proudu vědomí	211
Citát	214
Přesný zásah jedlové šišky aneb nezávislý kritik	215
Citát	219
Mámivá vůně ibiškových květů	220
Už zase citát?!	222
Olina, Láďa a kamera	223
Suvenýry	225
Z pohledu kamery	227
Obměna přátel (1)	228
Kdo jsou pan Petrescu a paní Košťálová???!!! (poslední pokus)	229
Maxova osobnost je tragicky rozpolcena!	231
Max zobrazuje tělesnou touhu	233
Obměna přátel (2)	237
Honda Accord	238
Chčije	239
Rodina v teplém dešti	241
Pamelin návrh	244
Před tanečním večerem	245
Irma a Beach Boy	247
Nepříjemná absence otázek zjišťovacích	250
Další tance	252
Ekonomika pro každého	260
Mejdan na dvěstěčtrnáctce?	263
Born to be wild	267
Kam se pořád Ignác tak řítí?	272
Potřebuje Max milenku?	274
Něco, co o sexu vědět nechceme	277
Co znamená být spisovatelem	280
K některým dalším aspektům milostné přede hry	281
Dva muži a kondom	284

Trapas	285
Jsme lidi, nejsme zvířata, že?	286
Když se Max ráno probudil	288
Renting a car.	291
Nechod', dcero, na jezero!	293
Dodatečné zapojení Ukrajince	295
Vzkaz jako literární žánr	299
K některým aspektům ranní komunikace	302
Krátké štěstí mladého poslance	304
Benátky	307
Podobenství o skutečném významu literární kritiky	309
Co řekl Hitchcock Truffautovi	312
Žlutá vodní kola	313
Kdo jsou pan Petrescu a paní Košťálová???	
(vážně naposledy)	316
Hynek, Zuzana, televize a Denisa	319
Naprosto normální depka	321
Jolaně se nedaří usnout	324
Umění milovat (po patnácti letech)	325
Proč Max píše o takových věcech?	327
Účastníci a stíhačky	328
Citát	330
Hádanky	331
Raději bez názvu	335
Jolana čekající	336
Ukrajinský sex (1)	338
Jolanina matka má pro Maxe fantastický námět	341
Co chce Ignác dělat v Římě?	344
Helga a Šarlota stojí před obtížným úkolem	345
It was just a dream	346
Jolanin pragmatismus	348
Zmarněná příležitost	351

Taneční hra čepičková a jiné hry	353
Pravidla Provlékání provázku	356
Provlékání	358
Ukrajinský sex (2)	364
Na Maxe padla nečekaná sklíčenost!	366
Náhoda?!	368
Jak minout eden, jenž do těch pekel vede?	369
Část třetí CESTA Z LETOVISKA	372
Hnědé podšálky	373
Jak to skončí?	374
Meditace	375
Jolanina matka to Maxovi hodila na papír	376
Nedochvilnost	381
Co jim má Jolana říct?	384
Do stejné řeky	386
Redaktor, autor a text	387
Oskar znovu potvrzuje svůj hezký vztah k dětem!	390
Happy ending	392
Denisino podezření	394
Proč proboha Ukrajinec? (1)	396
Max a smrt (1)	398
Proč proboha Ukrajinec?! (2)	400
Ona to chápe, ale chápe taky on ji?	401
Dva zátylky	402
Max jim do hlavy nevidí!	403
Změna vypravěče	405
Max a smrt (2)	407
A co na to česká literární kritika?	409
Zuzana a ovce	410
Inzultace poslance	411
A co jsou tedy příběhy?	413
Hnědé podšálky	414

Nečekané drama (už druhé).....	415
Co Maxe na psaní tak přitahuje (ale vážně)	416
Co by Hynek bral.....	417
Maxovo statečné vystoupení	418
Bilance	420
Je Jolana dobře napsaná? (trochu Kundery).....	421
Loučení s panem Petrescem.....	423
Konec.....	424

Část první
CESTA
DO LETOVISKA

Ignácův batoh

První, koho Max spatřil, byl Ignác.

Seděl pod stromem a zamyšleně si prohlížel špinavé prsty v páskových kožených sandálech. Maxovi připadal ještě hubenější než jindy, ale zdálo se, že je strážlivý. Když uviděl přicházet Maxe, vesele se zašklebil.

Max byl rád, že Ignáce zase vidí.

„Nazdar,“ řekl.

Postavil svůj velký kufr vedle Ignácova neuvěřitelně malého batohu na chodník a po řídkém trávníku přešel k Ignácovi.

„Jak jde život?“

Ignác pokrčil rameny:

„Vše se rozpadá, střed se zevnitř hroutí, ale dovolenou si tak jako tak vybrat musíme...“

Max na básníka přátelsky pohlédl: nebyl sice ještě ani trochu opálený, přestože už končil červenec, ale jinak vypadal dobře.

Do odjezdu autobusu zbývalo více než pětadvacet minut. Max se rozhlédl: kromě jakýchsi dvou důchodkyň, jednoho staršího obtlouklého muže v příšerných barevných bermudách, jeho drobné brýlaté manželky a jedné usilovně žvýkající třicátnice tu zatím žádní další účastníci zájezdu nebyli.

„Oskar ještě nedorazil,“ prohodil Ignác, aby řeč nestála.

„Znáš ho,“ řekl Max. „Přijde deset minut před odjezdem – je přesnej jako jízdní řád.“

„A občas i stejně zábavnej,“ řekl Ignác.

Max se zasmál. Usedl vedle svého přítele a zády se opřel o kmen. Do úst si vložil stéblo trávy, což obvykle nedělal.

„Byl jsem tu téměř první,“ řekl Ignác. „Nejdříve přišly tamty dvě staré paní. Hned po nich já.“

Max si obě důchodkyně prohlédl. Tipoval je tak na sedmdesát. Možná i pětasedmdesát.

„Jsou to milé dámy,“ řekl Ignác. „Už jsem s nimi hovořil.“

„Skutečně?“

„Třikrát,“ řekl Ignác. „Postupně se ke mně přicházely informovat na čas, místo a datum odjezdu.“

„V tomto pořadí,“ dodal.

„Cestovní horečka,“ konstatoval Max.

„Naprosto je chápu,“ řekl Ignác. „Navíc jsem jim přidělal starost svým batohem.“

„Batohem?“

„Byly vážně znepokojeny jeho velikostí,“ informoval Maxe Ignác.

„Obávaly se, že je na tak dlouhý zájezd příliš malý.“

Dámy zaznamenaly, že se na ně Ignác dívá, a zamávaly mu. Ignác jim na oplátku také zamával.

Max si znovu prohlédl Ignácův červený batůžek.

„Není největší,“ řekl. „Ale není tak malý, aby mne to zneklidňovalo.“

„Pokaždé, když se přibelhaly, jsem vstal,“ vyprávěl Ignác. „Ta menší špatně slyší. Jmenuje se Šarlota. Má na ruku úplně suchou kůži. Jako pergamen.“

„Šarlota je hezké jméno,“ poznamenal opatrně Max.

„Ta vyšší je Helga,“ řekl Ignác. „Ta zase špatně chodí.“

Max zakroutil hlavou.

„Chtěla vědět, kolik mi je,“ řekl ještě Ignác.

„To je teda obdivuju,“ řekl Max. „Vydát se na takovou cestu.“

Přišly jakési dvě dívky v krátkých džínkách, s batohy na zádech. Šarlota se k nim okamžitě vydala, nejspíš proto, aby se informovala na místo, čas a datum odjezdu. Jedna z dívek jí cosi řekla. Šarlota se k dívce natáčela bokem. Usmívala se, ale náhle se bez zjevné příčiny zamračila – ano, uvědomoval si Max, navzdory všem těm vráskám a stařeckým pigmentovým skvrnám se zakabonila docela jako malé děčko – a s úšklebkem obě dívky opustila. Došla k Helze a cosi jí říkala, ale Max jí na tu dálku samozřejmě nerozuměl.

Šarlota se už nedokáže soustředit

Helga byla unavená.

Všechno to balení, obstarávání na poslední chvíli, ale především všechny ty ustavičné zápasy s Šarlotou ji bez nadsázky vyčerpaly. Šarlota například trvala na tom, že si zapakuje kufr sama; zabalila si už v úterý, ačkoli se odjíždělo až v pátek – a vítězoslavně to Helze zatelefonovala. Nazítří Helga Šarlotu v jejím vršovickém bytě pro jistotu navštívila: její kufr, jak se právem obávala, obsahoval naprosto nepochopitelné věci. Postupně z něj musela vyházet divadelní kukátko, nefunkční venkovní teploměr, prastaré taneční rukavičky, perletí vykládanou šachovnici, sadu šachových figurek ze slonoviny a tři velké zavařovací sklenice se šroubovacím uzávěrem.

„K čemu si, děvenko, vezeš ty sklenice?“ dotazovala se Šarloty s nadlidským sebeovládáním.

„Ty jsou na mušle,“ vysvětlila jí Šarlota.

Helga vzdychla.

„Myslím,“ řekla trpělivě, „že nám na mušle bohatě stačí jedna.“

Když ale vzápětí objevila v krabici od cukru potápěčské brýle, jejichž guma byla navíc ve stavu naprosté zpuchřelosti, nevydržela to.

„Šarloto, miláčku,“ zvolala, „opravdu si myslíš, že budeš potřebovat potápěčské brýle?!“

„Nebudu?“ pravila Šarlota plaše. „Já nevím.“

„A k čemu?!“ zaječela Helga nepřítelně.

Někdy ztrácela sebekontrolu a potom ji to skoro pokaždé mrzelo. Jenomže Šarlotina roztržitost – a to se vyjadřovala velice mírně – ji zkrátka nepřítelně rozčilovala. Ještě loni Šarlota přece taková nebyla! Začalo to až letos. Nejdříve jako by vůbec nebrala na vědomí, že jedou – tak jako každý rok – v létě k moři.

„Tentokrát vezmeme jenom jeden film,“ řekla třeba Šarlotě.

„Film?“ nechápala Šarlota.

„Film,“ řekla Helga trpělivě. „Nebudeme dělat tisíce fotek. Už mi vypadávají z prádelníku. Takže letos si na ten zájezd vezmeme film jenom jeden.“

„Na zájezd?“ řekla Šarlota nepřítomně.

„Na zájezd!“ rozčílila se Helga. „Ty nevíš, že jedeme v červenci na zájezd?! Nejezdíme snad každý rok na zájezd?!“

„Zapomněla jsem,“ řekla Šarlota. „Promiň.“

Než ji však Helga doslova zasypala cestovními prospekty, podobné scény se ještě několikrát opakovaly.

Ta ženská mě přivede do hrobu, zuřila v duchu Helga.

„Prokristapána, holka, soustřed' se!“ apelovala na Šarlotu naléhavě.

Denisa a Irma

„Milovat bližního abstraktně nebo z dálky – to je možné,“ řekla Denisa Irmě po Šarlotině odchodu. „Zato zblízka skoro nikdy.“

Zasmály se.

„To napsal kdo?“ zeptala se Irma.

Mezitím přemýšlela, co řekne ona.

„Dostojevský,“ poučila ji Denisa. „Bratři Karamazovi.“

Zauvažovala, jestli přece jen neměla jet s někým chytřejším, než je Irma. Ne že by byla Irma hloupá, to ne, ale někdy jí bohužel nestačila. To je stejný jako v softballu: abyste mohli hrát opravdu skvěle, potřebujete skvělý spoluhráče. S odporem si prohlédla nohy tý stařeny. Odjakživa neměla důchodce ráda. Nemohla si pomoci. Důchodci ji vždycky strašlivě vytáčeli: v obchodech, v tramvaji, všude. Hnusili se jí – to be frank.

Irma Denisin postoj k důchodcům samozřejmě znala. Přemýšlela, jak se jmenuje ta věda o starých lidech. Gerontologie, vzpomněla si vzápětí.

„Proboha,“ řekla velmi konsternovaně, „to je snad zájezd na nějaké gerontologické kongres...“

Zasmály se.

Irma byla ráda, že si na to slovo vzpomněla.

Zatím se docela dobře doplňují, říkala si Denisa. Možná že Irmu podceňuje. Nenápadně si přečetla nápis, který měl ten obstarožní obézní chlápek na krátkásech: Beach Boy.

„Koukni se támhle na toho Plážovýho chlapce,“ upozornila Irmu.

Irma se nenápadně ohlédla a rychle ukryla svou tvář na Denisině nahém rameni.

„Proboha,“ smála se, „to je teda sladkej exot...“

Uvědomila si, že řekla dvakrát po sobě proboha.

Trochu ji to mrzelo.

Beach Boy a jeho dcera

Jolanin otec byl podrážděný.

Byl podrážděný, protože bylo takové horko, protože se potil a protože autobus stále ještě nedorazil. Především však měl vztek, že to byl on sám, kdo mu koupil ty obrovské, křiklavé, tyrkysové šortky se stylizovanými zelenými palmami, jakousi ležící nahou mulatkou a oranžovým nápisem Beach Boy na obou nohavicích. Koupil si je minulý týden v Praze, kam přijel, aby se tu ucházel o nové zaměstnání. Vstupní pohovor však nedopadl dobře: dotyčná firma totiž na inzerované místo požadovala věk do padesáti let. Navzdory svému předsevzetí během vstupního pohovoru několikrát zvýšil hlas; křičel na ty ignoranty, že je to do nebe volající diskriminace. Samozřejmě už věděl, že to místo nedostane. Během odpoledne se uklidnil. Došel si na dobrý oběd a dal si sedmičku vína; po obědě si dal ještě kávu a koňak.

Když si potom v obchodním domě Kotva šortky vybíral, měl už po pravdě řečeno trochu upito. Vybral si je víceméně z recese a zčásti i proto, aby pobavil mladou prodavačku. Doma v Sázavě se svého nákupu sám zděsil, ale spoléhal na to, že mu rodina nedovolí obléknout si něco takového a že mu budou zakoupeny šortky jiné, střízlivější. Ale přepočítal se: když si tu barevnou hrůzu před manželkou a dcerou navlékl, obě jen lhostejně pokrčily rameny.

„Že lidé s postupujícím věkem občas přicházejí o zrak nebo o sluch, to jsem věděla,“ pravila Jolana. „Netušila jsem však, že ztrácejí také soudnost a vkus.“

Hrdost mu nedovolila přiznat chybu, ale když dnes odpoledne vystoupil z auta na rušnou pražskou ulici, málem se propadl hanbou. I nyní si dobře všiml pobavených pohledů těch dvou holek.

„Má patnáct minut zpoždění,“ prohodil směrem k Jolaně. „Tedy zatím.“

Jolana poctivě, leč skepticky žvýkala Travel Gum. Její skepse měla bohužel velmi racionální jádro.

„Chápu,“ řekla. „Rozhodl ses, že za zpoždění autobusu ponesu zodpovědnost.“

Její otec pouze nevrle mávl rukou a bůhvípokolikáté pohlédl na vyrovnané kufry.

„Mám tam i tu khaki košili?“ zeptal se podezíravě.

Jolana věděla, že by otce v jistém smyslu velmi potěšilo, kdyby jeho khaki košile v kufru nebyla.

„Máš ji tam,“ řekla matka. „Neboj.“

„Určitě?“

„Určitě.“

„Uvidíme!“ řekl Jolanin otec výhruzně.

Postavil se na okraj chodníku a okázale vyhlížel autobus.

Jolana si znovu prohlédla jeho bledé nohy a ty strašlivé šortky. Napadlo ji, zda si je podvědomě nekoupil proto, aby personálním ředitelům a firemním psychologům připadal mladší.

Otec pohlédl na hodinky a vrátil se ke kufrům.

„Nikdy jsem jméno tý cestovky neslyšel,“ řekl.

Jediné, co ho v tuto chvíli – byť zcela nepatrně – uspokojovalo, byla jeho vlastní popudlivá nespokojenost.

„Nikdy ses taky o cestovní kanceláře nezajímal,“ řekla Jolana. „Vždycky jsi nám tvrdil, že jsou to všechno podvodníci, kteří se jenom snaží vytáhnout z člověka prachy.“

„To taky jsou.“

Nyní už to Jolana nevydržela.

„Otče,“ pravila co nejsmířlivěji, „která cestovní kancelář konkrétně z tebe vytáhla nějaký prachy?“

Ignoroval ji.

„Řekněme v posledních třiceti letech?“ usmívala se Jolana.

Potom uviděla autobus. Byl to elegantní autobus zahraniční výroby – přesně takový, jaký slibovali v katalogu.

„Už je tady!“ zvolala vítězoslavně.

Otec předstíral, že ji neslyší.

„Tati, autobus už je tady!“

Uvědomila si, že křičí.

„Na co se tak těšíš?“ pravil mrazivě její otec. „Na to, že se zase pozvracíš?“

V té chvíli Jolanu znovu napadlo, zda to byl opravdu dobrý nápad – pozvat je na společný zájezd. Rozhodla se, jako ostatně už mnohokrát, zcela impulzivně. Jednoho dne se prostě zastavila před výlohou té cestovní kanceláře – a dostala ten nápad. Myslela na věčně přepracovanou matku, která nepřichází z kanceláře dřív než kolem sedmé. Často i po osmé. Myslela i na otce a na to, jak ho po třiceti letech vyhazují z práce. Stála před tou výlohou a přemýšlela. Peněz měla teď dost. Je mi snad osmnáct, abych se styděla za rodiče? říkala si. Z toho jsem snad už vyrostla. A kolikrát si spolu ještě takhle vyjedeme? Ano, věděla samozřejmě už předem, že to patrně bude náročné – ne, pryč s eufemismy: věděla, že to patrně bude strašné. Ale nemyslela na to. Děťinsky se opájela různými romantickými představami: Matka a ona v kavárnách italského letoviska. Na promenádě, zavěšené do sebe. Matka bude mít ten krémový kostým... Představovala si rovněž, jakou budou mít otec a matka radost, až jim oznámí, že jim zaplatila tak drahý zájezd.

„Seš hodná, ale já nikam jet nemůžu,“ řekla jí tehdy matka. „Víš, co mám práce?“

Nakonec ji musela dva týdny přemlouvat.

Uslyšela své jméno.

„Slečna Dvořáková s rodiči?“ opakovala mladičká průvodkyně se zářivým úsměvem.

Jolana cítila pohledy ostatních účastníků zájezdu.

„Ano,“ řekla.

Klid, říkala si. Mám vysokou školu, státnice ze dvou jazyků, zajímavou, skvěle placenou práci, několik spolehlivých přátel a útulný,

hezky zařízený byt. Stejně ale trochu zrudla. Nijak moc, ale – zkrátka a dobře – zase zrudla. No to je výborný, říkala si Jolana. Šéfuju čtyřiceti lidem, byla jsem tři měsíce v Americe, spala jsem minimálně s dvaceti chlapama včetně jednoho černocho, kouřila jsem trávu i hašiš a jednou jsem praktikovala dokonce i anální sex – a potom se červenám při oslovení slečna Dvořáková.

Do háje, říkala si Jolana, když nastupovala do autobusu. Do háje! „Vzala sis kinedryl?“ chtěla vědět matka.

Maxova pochybnost

Ignác Maxovi vyprávěl cosi o Barry Milessovi, ale Max ho vnímal jen na půl ucha – chtěl nechtěl totiž poslouchal velmi hlasitý a především velmi vulgární dialog manželské dvojice, která přišla teprve před malou chvílí: asi pětáctýřicetiletého, dobře oblečeného muže a jeho ženy, vcelku elegantní menší dámy s přelivem třešňové barvy. Jejich slovník jakož i inteligence vůbec byly v nápadném rozporu s jejich pečlivě upraveným a očividně promyšleným zevnějškem. Max přemýšlel, jestli s výjimkou vojenské prezenční služby poznal v životě někoho, kdo by na veřejnosti bez ostychu mluvil takhle sprostě. Představa, že by měl o takových lidech psát, v něm zatím vzbuzovala jen odpor.

Rozhlédl se po svých příštích spolucestujících.

Takže co tu máme dál?

Jednu hlučnou čtyřčlennou skupinku sotva osmnáctiletých výrostků. Tak to v žádném případě, říkal si. O hlučných výrostcích ať si píše někdo jiný.

Dámu s psíčkem. Trochu tuctovou. Navíc už to tu bylo.

Jedny mladé manžele, přibližně v Maxově věku, s asi dvanáctiletým synem a třemi pojízdnými, tmavě šedými kufry stejné značky, vzájemně se lišící jen velikostí; mužův kufr byl přirozeně největší. Jeho tvář byla Maxovi povědomá, ale nedokázal si ji nikam zařadit.

Uvidíme. Dál: Jiní, podstatně starší manželé. Už na pohled nezajímají.

Nic ho nenapadalo. Zatím necítil k těm lidem vůbec nic – a k některým z nich dokonce jakousi nedůvěřivou nevraživost, jakkoli si uvědomoval, že to bezpochyby bude vzájemné. Náhle ho znovu přepadla pochybnost, zda myšlenka napsat román, který se celý odehrává během turistického zájezdu, je skutečně tak skvělá

a nosná, jak to už déle než rok domýšlivě tvrdil v každém druhém časopiseckém či televizním rozhovoru: „...na takové zájezdy přece zdaleka nejezdí jen nějakí ortodoxní turisté; každý ten takzvaný turista má samozřejmě také nějaký ryze lidský, takříkajíc zcela neturistický osud, který ho po léta utvářel. A takových naprosto normálních lidí, jen dočasně proměněných v turisty, je v jednom zájezdovém autobuse nebo hotelu pohromadě i často víc než třicet... Vznikají tam pochopitelně různé podivuhodné vztahy, které navíc v takovém těsném, jaksi zhuštěném prostoru akcelerují rychleji než jinde. A právě to mě jako prozaika zajímá,“ odpovídal Max jedné novinářce ještě před dvěma týdny, avšak když ten vysoký, videem, tónovanými skly a klimatizací vybavený zhuštěný prostor nyní zacouval k chodníku, Max už poněkud pochyboval, zda se oním joyceovským mikrokosmem – jak se vyjádřil v jiném interview – může stát i autobus firmy Volvo.

No, uvidíme.

Kufr

Nový kufr se Zuzaně líbil.

Byl elegantní, tmavě šedý a výsuvné držadlo, za které nyní kufr táhla po mramorové podlaze vstupní haly Hlavního nádraží, bylo anatomicky tvarované a zevnitř opatřené měkkým, na omak příjemným koženkovým čalouněním. Táhnout jinak dost těžký kufr bylo nad očekávání snadné; kufr nekladl prakticky žádný odpor a občasné drobné otřesy, způsobené nerovností dlažby, dostatečně tlumila pryž na kolečkách. Všimla si, že Hynek na kufr krátce pohlédl a potom se podíval na ni, jako by se dožadoval pochvaly, neboť to byl samozřejmě on, kdo minulý týden všechny tři drahé kufry koupil. Zuzana jeho pohled opětovala, ale jen krátce, aby Hynkovi jasně naznačila, že se po tom všem rozhodně nenechá koupit za jeden nový kufr.

Pamela

Celkem tři kufry, avšak jasně červené, měla i slečna průvodkyně: velký, rovněž pojízdný kufr, středně velký kufr příruční a malý bachratý kufřík na kosmetiku. Bylo jí necelých devatenáct let a před týdnem maturovala na střední ekonomické škole, kde také v minulých letech opakovaně získala titul Miss ekonomka; ony tři červené kufry značky Samsonite byly cenou za její letošní květnové prvenství. Ve volném čase – jak uvedla v červnovém čísle školního časopisu Ekonomka – ráda jezdila na horském kole, cestovala a poznávala zajímavé lidi. Rovněž měla ráda meruňkovou marmeládu a Mozarta. Toho doslova zbožňovala. Jejím největším životním přáním bylo, aby všichni lidé na světě žili v míru.

Přátelé jí říkali Pamela.

Pamela byla zvyklá věnovat svému tělu každodenní péči.

Začínala už ráno, ještě před snídání, kdy provedla několik cviků na zpevnění břicha a prsou, dva cviky na zeštíhlení stehen a dva proti celulitidě, jeden cvik proti dvojité bradě a jeden proti kulatým ramenům. Potom šla do koupelny, vyčistila si krátce zuby a vysprchovala se vlažnou vodou, případně si místo sprchy připravila horkou koupel s přídavkem léčivých solí a minerálů z Mrtvého moře. Namydlila se zvláčňujícím sprchovým mýdlem a celá se vydrhla žínkou z drsné mořské houby, aby si důkladně prokrvila pokožku a odstranila její staré, suché vrstvy. Umyla si vlasy jemným bylinkovým šamponem pro každodenní mytí a ke kořínkům vlasů si po opláchnutí vmasírovala vitaminový kondicionér. Utřela se a do druhého ručníku si zabalila hlavu. Natřela se hydratačním tělovým mlékem a několika čistými tampony, namočenými do čistící bylinkové emulze s dezinfekčním a zklidňujícím účinkem, si postupně vyčistila pleť. Potom si do obličeje krouživými pohyby vetřela denní

krém pro zářivou svěžest PLÉNITUDE EXCELL – A 3, jehož tři ovocné kyseliny odstranily odumřelé buňky v její pokožce a stimulovaly obnovu nových; komplex vitaminu E a melaninu, který krém také obsahoval, navíc v její pleti zneutralizoval volné radikály a zabránil tak jejímu stárnutí. Potom se šla Pamela nasnídat. Snídala většinou ovesné vločky s mlékem nebo nízkotučným bílým jogurtem, které si někdy ochucovala trochou sušeného ovoce, rozinkami nebo drcenými oříšky; pila neslazený ovocný čaj a šťávu z vymačkaných pomerančů. Po snídani si vyčistila zuby ještě jednou, tentokrát důkladněji, kartáčkem i zubní nití. Vyfoukala si vlasy difuzérem a za pomoci pěnového tužidla se učesala. Natřela si vyholená podpaží antirespirační tyčinkou a nalíčila si obličej. Za krk, za uši a mezi ňadra si stříkla pár kapek parfému, a pokud měla šaty nebo tričko s výstřihem, nanesla si na ňadra trochu matného pudru.

Když však Pamela s takto zušlechtěným tělem vyšla nakonec z domu na ulici, byla obvykle šokována a zklamána tím sprostým civěním a pokřikováním, které její vysprchované, namazané, navoňené a napudrované tělo vyvolávalo.

Proč jsou muži takoví? říkala si Pamela smutně.

Ona na ně přece také nepíská a nepokřikuje.

Poslancovo předsevzetí

Hynek se – jak si pevně předsevzal – snažil. Když Zuzana kupříkladu zjistila, že má knihu, kterou si chtěla vzít do autobusu, ve svém kufriu, jenž už byl ovšem dávno uložen kdesi v zavazadlovém prostoru, nabídl se, že poprosí řidiče, jestli by jim zavazadlový prostor ještě jednou neotevřel. Zuzana to ocenila úsměvem: řekla, že je prý od něho velkorysý, když se v tom vedru chystá vzpírat s těžkými kufry kvůli Jackie Collinsové, kterou – jak mnohokrát prohlásil – bytostně nesnáší. K Hynkově nemalé úlevě ale nakonec prohlásila, že to není třeba. Bude prý spát nebo poslouchat walkman. Usmála se. Hynek se také usmál. Dostal nápad. Pod jakousi záminkou odešel, upozornil tu hezkou průvodkyni, že si ještě na tři minutky odskočí, a běžel do nedaleké trafiky koupit nějaké ženské časopisy. Prodavač ho poznal a začal s ním přátelsky diskutovat o problémech se zřízením senátu. Hynek se omluvil, že nemá čas, a rychle vybíral časopisy vystavené na pultě. Koupil dokonce i ty drahé: Cosmopolitan a Elle. Dva časopisy koupil Jakubovi. Aby odškodnil prodavače za to, že se mu nemohl věnovat, nechal mu velké spropitné.

Běžel zpátky.

Snažil se.

Bál se především toho, že Zuzana nedodrží jejich dohodu: slíbili si, že se nebudou na tomhle zájezdu hádat, a i kdyby k nějaké hádce přesto došlo, že se za žádných okolností nebudou hádat před lidmi. Nebylo by to ostatně poprvé, co by některou z mnoha jejich dohod nedodržela. Ačkoli to není úplně přesné – ne že by je porušovala vědomě, ona je jednoduše označila za neplatné. Nebo za od začátku nesmyslné.

„Nesmyslné?“ nechápal Hynek. Snažil se mluvit co nejmírněji. „Když jsme se na těch věcech dohadovali, oba jsme se shodli, že

ona dohoda – jakkoli to snad zní směšně formálně a pedantsky – je jediný možný způsob, jak se pokusit –“

„Ale neshodli,“ přerušila ho Zuzana.

Bylo zjevné, že se chce hádat. Hynek se někdy domníval, že se z nějakého důvodu hádat potřebuje. Zhluboka se nadechl. Musel se nadechnout, a tak to udělal, ačkoli dobře věděl, že Zuzana to bude hodnotit jako teatrální gesto.

„No jo, jen se nadechni,“ řekla Zuzana posměšně.

Proč na mě proboha útočí, vždyť já se přece snažím mluvit tak mírně, pomyslel si Hynek. Snažím se přece věci napravit. Dělán to kvůli nám oběma. Vyčítavě na svou ženu pohlédl, ale ona chybu nepřiznala.

„No jo, jen se dívej,“ říkávala nepřátelsky.

Když se teď vracel k autobusu, už zdálky viděl, že Zuzana hovoří s oním mužem s videokamerou a jeho manželkou; na řídkém trávníku opodál pobíhaly jejich dvě malé děti. Kluci. Zuzana na ně zrovna ukazovala a cosi manželům s úsměvem říkala. Hynek se obával, že zatímco byl pryč, stačila si už celou tu čtveřici oblíbit. Nebylo by to poprvé, říkal si. Na to, aby si utvořila nějaký názor, jí často stačilo pár minut.

Jakub naštěstí seděl v dostatečné vzdálenosti stranou. Zamával na něj časopisy, které mu koupil, a zamířil k němu, ale Zuzana jeho lest prohlédla a zavolala na něj.

„To je můj muž,“ představila ho.

„Dobrý den,“ řekl Hynek přátelsky a připojil své příjmení.

„My už si všichni tykáme,“ upozornila ho Zuzana.

Hynek potlačil podráždění. Chápal sice, že Zuzaně dělá možná dobře, když může lidem nabízet tykání s poslancem, ale na druhé straně si nechtěl tykat s každým. Nemyslel to nijak elitářsky; tykání mu prostě připadalo příliš závazné.

„To je dobře,“ řekl s milým úsměvem. „Takže já jsem Hynek.“

„My tě samozřejmě známe,“ řekla Olga se zjevným ostychem.

Byla to celkem hezká, štíhlá hnědovláska, jenom neměla oholené nohy.

„My jsme tě dokonce volili,“ řekl Láďa.

Také jeho nenucenost nebyla úplně spontánní.

Ale já tebe ne, říkal si Hynek v duchu. V tom je ta potíže. Věděl, co řekne Zuzana: že ona ho volila taky a že dodnes nechápe, jak to mohla udělat.

„Já dokonce taky,“ řekla Zuzana. „Dodnes nechápu, jak jsem to mohla udělat.“

Všichni se zasmáli. Zejména Láďův smích byl nepříjemně hlasitý. Hynek se v duchu děsil, že s těmi lidmi bude muset chodit na pláž.

„A nebyla jsi během voleb namazaná?“ řekl Zuzaně.

Pohlédla mu zkoumavě do očí, takže se přinutil škádlivě usmát.

Bude to náročný týden, uvědomil si znovu. Pánbůh ví, jak bude náročný.

Nastoupili do autobusu.

„Chceš sedět do uličky, nebo u okna?“ zeptal se své ženy.

„Je mi to jedno, klidně si vyber ty,“ odpověděla Zuzana.

Jejich úsměvy působily na Olgu velmi zamilovaně.

Docela jim záviděla.

Proč Maxe vůbec napadlo napsat román, který by se celý odehrával na turistickém zájezdu?

Max si už přesně nepamatoval, kdy ho poprvé napadlo napsat román, jenž by se celý odehrával během zahraničního turistického zájezdu – bylo to snad někdy na jaře nebo možná v létě roku 1993. Jakkoli ani on sám nedokázal jednoznačně zodpovědět otázku, proč si zvolil právě tohle téma, začínal jím být stále více přitahován. Kdykoli si v té době představoval protagonisty své příští knihy, bůhvíproč je viděl nastupovat do dálkových autobusů, pokuřovat na dálničních odpočívadlech nebo vybalovat kufry v hotelových pokojích. Celé dlouhé večery si zapisoval nejružnější kompoziční nápady, náčrtky budoucích scén – a stále častěji zjišťoval, že jsou to vesměs scény z autobusu či z pláže a že všechny ty zamýšlené postavy, k nimž si dělal potřebné poznámky, jsou bez výjimky účastníci jakéhosi fiktivního zájezdu. Tehdy už věděl, že ten zájezdový román opravdu napíše, bez ohledu na to, zda svou počínající posedlost dokáže dostatečně přesvědčivě vysvětlit.

Jistá logika v tom ale byla: především odjakživa cestoval rád. Když se na konci devětaosmdesátého roku konečně otevřely hranice, během následujících dvou let nadšeně absolvoval všechny ty tehdy bezmála povinné, únavné autobusové zájezdy do Pasova, Vídně, Benátek, Paříže a Londýna; později navštívil ještě Itálii, Slovinsko, Dánsko, Finsko, Israel, a dokonce i jeden z malých ostrůvků v Karibském moři. Všechno to byly víceméně jen banální turistické výlety, avšak pro Maxe představovaly nebývale dobrodružné, pozoruhodné a zábavné varianty jeho jinak dosti usedlého, nezábavného a v podstatě nepozoruhodného života. Poslední tři roky strávil totiž zavřený

bud'to v redakci, nebo doma před svým počítačem, a tak mu občas připadalo, že pokud v uplynulé době vůbec prožil něco jakž takž zaznamenaníhodného, bylo to právě na zájezdech.

První, komu se Max svěřil s úmyslem napsat román s pracovním názvem Účastníci zájezdu, byl Ignác.

„Říkáš román o lidech na zájezdě?“ pravil zamyšleně. „No dobře, milý Marco Polo, ale – promiňte mi mou otázku, doktore Holube – proč?“

Max přece rozhodně nikdy nebyl a není člověk, jemuž se říká cestovatel, namítal Ignác. Nebudou Maxovy cestovatelské zážitky ve srovnání se zkušenostmi a zážitky všech těch bezpočetných dobrodruhů, kteří dnes běžně jezdí stopem po Americe nebo se toulají kdesi po Orientě, poněkud tuctové? Max je přece pouhý řadový turista, který si – tak jako mnozí z nás – po revoluci pouze několikrát vyjel do Paříže a k Jadranu.

„Za prvý to samozřejmě nebude žádnéj cestopis,“ přel se Max, „a za druhý si uvědom, jak já teď žiju. Celý dny jsem zavřenej sám doma a píšu. Pokud si jdu večer s někým sednout, jsou to skoro pokaždý zase ty hnusný literáti jako ty. Básníci. Devianti. Takže kdy mám šanci potkat nějaký normální, zdravý, obyčejný lidi, o kterejch bych mohl psát? Pouze ve dvou případech –“ odpovídal si Max sám, „když mi poštačka přinese rekomando – anebo na zájezdě. Jedinej člověk, kterýho trochu znám, je turista.“

„Nebo poštačka,“ připomněl mu Ignác. „Proč nenapíšeš Ženu s brašnou?“

Pod Maxovou nadsázkou byl však i kus pravdy. Jen za poslední čtyři roky absolvoval celkem patnáct různých cest, na kterých poznal bezpočet lidí: řidiče autobusů, průvodce cestovních kanceláří, děti a jejich rodiče, manželské a milenecké páry, pubertáky, úspěšné i neúspěšné podnikatele, studenty, penzisty.

Jednoho politika s rodinou.

Dva mladé homosexuály.

Muže s videokamerou, jemuž se během zájezdu do Kodaně rozpadlo manželství.

Zdvořilého dlaždiče a jeho skvělou rodinu.

Jiného muže, ukájejícího se během nočních zastávek na cestě do Itálie (předstíral pokaždé, že močí, avšak pokradmu přitom pozoroval ženy, které se neodvážily příliš hluboko do tmy lesa plného výkalů a rezignovaně si ulevovaly za ne právě mohutnými kmeny nejbližších smrků).

Muže se zanícenou zarudlou pletí, který ve Vídni celý den trpělivě podpíral svého namol opilého otce.

Milou nedoslýchavící důchodkyni, která na zpáteční cestě z Itálie v autobuse zemřela.

V Paříži dvojici manželů, kterým před lety uhořely obě děti.

Veselou obézní paní z Teplic, která se od pouličního umělce v Benátkách nechala téměř hodinu portrétovat – s Gérardem Depardieu po boku.

Jinou paní, která Maxovi v restauraci hotelu Kriváň u kávy svěřila všechny ty strašlivé věci o svém životě, aby pak pravila s provinilým úsměvem: „Ale já vás asi zdržuju...“

Nebo toho řidiče slovenského kamionu a jeho synka na odpočívadle kdesi u francouzských hranic. Seděli na malých skládacích stoličkách na zaprášeném horkém asfaltu ve stínu za vozem; otec na propan-butanovém vařiči ohříval jakési jídlo. Slunce stálo příliš vysoko, takže pruh stínu, který vrhala korba vozu, je nestačil zcela skrýt.

„Kdy pojedeme za mámou?“ zeptal se v jedné chvíli – samozřejmě slovensky – synek.

„Nemluv mi o mámě!“ okřikl ho slovensky otec.

A desítky dalších.

O některých zájezdech a jejich účastnících Max pouze slyšel.

Chlap přes uličku

Loni na podzim se Max sešel v kavárně Gany's se spolužačkou z fakulty. Před dvěma týdny se vdala, a Max proto očekával, že bude mluvit o svatbě a o manželovi. Sotva se však posadili, řekla, že mu musí vyprávět o své prázdninové cestě do Španělska.

Max zprvu nechápal, proč přikládá tomu zájezdu takovou důležitost.

„A přes uličku proti mně seděl takovej bezvýraznej, zakřiknutej chlap, něco přes třicet,“ líčila spolužačka Maxovi. „Takovej typickej mouchy snězte si mě. Připadal mi navíc starej a vůbec jaksi nezajímavej: nevyspalej, opuchlý voči, přeleželý vlasy, otláčenej obličej – dovedeš si tu šílenou cestu autobusem představit. Zkrátka mě ani trochu nezajímal.“

Odhrnula si vlasy z čela. Číšník přišel odnést prázdné skleničky; chtěl vědět, zda si dají ještě víno.

„Ano, díky,“ řekl Max.

„Na příklopci měl flek.“

„Číšník?“ řekl Max. „Nebo ten chlap?“

„Ten chlap,“ řekla s úsměvem. „Jednou v noci na nějaký čůrací zastávce se ke mně otočil a na něco se ptal – kde jsme nebo jak dlouho tu budeme stát, zkrátka nějakou blbost, nepamatuju se přesně, co to bylo. Víم jenom, že měl na příklopci malou mokrou skvrnu. – Promiň ty detaily, ale chci, abys to viděl pokud možno stejně jako tenkrát já.“

„V pořádku,“ řekl Max. „Pokračuj.“

Vzpomínal si, že přesně v tomto okamžiku rozhodila rukama.

„To už je vlastně všechno. Chápeš: Nezajímal mě. Odpuzoval mě,“ řekla.

Zasmála se:

„A o dva dny později jsem kvůli tomuhle chlapovi probděla a prokouřila celou noc a – poprvé v životě – psala básně.“

Max mlčel.

„Jó, zájezdy...“ řekla spolužačka. „Měsíc po příjezdu jsme se vzali.“

Maxovo překvapení bylo nelíčené.

„Prima příběh,“ pochvaloval si posléze.

„No jo, ale chápeš to?“ pronesla spolužačka naléhavě. „Já ne.“

Člověk vedle Jolany

Jolana seděla před svými rodiči.

Místo u okna bylo dosud volné a Jolana zkoušela v duchu odhadnout, který z dosud nenastoupivších účastníků zájezdu by mohl být jejím sousedem – s ohledem na svou kinetózu by rozhodně dala přednost nějaké starší, laskavé paní. Ideální by byla milosrdná sestra. Bohužel se však ukázalo, že jejím sousedem bude asi čtyřicetiletý muž. Nápadně opálený. A – ušklíbla se v duchu Jolana – samozřejmě s řetězem na krku. V laciných, nekvalitních modrých džínkách, nevkusných černých polobotkách a žlutém tričku z jakéhosi syntetického materiálu. Playboy třetí kategorie, říkala si Jolana opovržlivě. Jeho úsměv byl však s jejím předchozím zařazením trochu v rozporu: působil očividně plaše.

„Izviníte,“ řekl ten člověk omluvně.

Takže Rus, uvědomila si překvapeně Jolana. Udělala mu místo, aby se mohl zasunout k oknu. Všimla si mnoha oděrek na jeho poničených rukou. Zlomeného nehtu. Ty ruce v ní vzbuzovaly trochu odpor. Podívala se nenápadně na jeho šaty, ale ty byly čisté. Jenom na příklopci – ale možná, že se jí to jen zdálo – jako by měl malou skvrnu. Nasála nehlučně nosem vzduch, avšak nezdálo se, že by páchl. Úsměv v jeho obličeji nyní vystřídal vážný, jakoby usilovně důstojný výraz.

Skutečnost, že jejím sousedem je cizinec, Jolana vcelku vítala. Alespoň ji nečeká žádná povinná konverzace. Přesto jen tak zkusmo zavzpomínala na zbytky své gymnaziální ruštiny: ke svému údivu si nedokázala vzpomenout ani na jedinou použitelnou frázi; vše, co jí její paměť nabídla, byl kdysi často parodovaný úryvek prvomájového projevu sovětského důstojníka – a pak ještě začátek Tatánina dopisu Oněginovi, který se Jolana kdysi musela naučit nazpaměť: Ja

k vám pišú, čevó že bólje, što ja magú ješčó skazát'. Tepěr, ja znáju, v vášej vólje menjá prezrénjem nakazát', vybavila si po chvíli.

To by byl začátek konverzace, říkala si v duchu pobaveně. To by Rusák zíral!

Společensky se na něj usmála:

„Do you speak English?“

Zavrtěl hlavou a bezradně pokrčil rameny.

„Ja mluvím špátně česky,“ řekl.

Znovu se omluvně usmál.

„Ničevó. Ja tóže užé zabýla rúskij jazyk,“ řekla Jolana vesele.

Cítila nad tím člověkem jistou převahu, a to ji uklidňovalo. Jestliže se před ním vůbec nestydí mluvit, třeba se nebude tolik stydět před ním zvracet.

Dívka doslova milující svou práci

Oskar se dostavil deset minut před stanoveným odjezdem; většina účastníků zájezdu však už způsobně seděla na svých místech.

„Už jsem začínala být netrpělivá,“ řekla mu slečna průvodkyně s hranou výčitkou a zářivě se na něho usmála. Oskar rozpačitě pokrčil rameny a očima vyhledal Ignáce s Maxem; zamířil k nim a s postřehnutelnou úlevou se posadil na volné místo vedle Ignáce.

„Sorry,“ otočil se k Maxovi Ignác, „navždy nás spojila láska k hudbě Johna Lennona, nedůvěra v lidi nad třicet a víra ve spravedlivější společenské uspořádání.“

Maxův soused se zasmál. Znělo to nevynuceně.

„Jasně,“ řekl Max, „věříte zkrátka, že jednou přijde mír. Tak proč byste si nesedli spolu?“

„A taky věříme, že všechno, co člověk potřebuje, je láska,“ řekl Ignác s nakažlivým úsměvem.

Oskar se také usmíval a s výrazem člověka, jenž vlastní vůz Honda Accord a který šest let nejel autobusem, se trochu udiveně rozhlížel kolem. Slečna průvodkyně si odkašlala a představila se. Potom pravila, že přátelé jí říkají Pamela, a vyzvala všechny účastníky, aby jí říkali také tak.

„Dobře, Pameló,“ řekl nahlas Ignác.

Pamela se na něho mile usmála, ale vzápětí zvážněla a pravila, že tenhle zájezd je teprve její druhý, ale že navzdory této krátké zkušenosti může už nyní říci, že svou práci doslova miluje. Potom krátce nahlédla do připravených poznámek a vyjádřila své přesvědčení, že na tomto týdenním pobytovém zájezdu, kde na člověka na každém kroku dýchne nejen svěží mořský vzduch, ale i pradávna italská historie, si všichni účastníci rozšíří duchovní obzory. Poté

účastníky informovala, že si během jízdy mohou u řidičů zakoupit překapávanou kávu, multivitaminový nápoj Bonita nebo pivo – a ti náročnější také becherovku a fernet.

„Podle posledních lékařských průzkumů má každý člověk vypít zhruba dva litry tekutiny denně,“ přečetla ze svých poznámek. „Pocit žízně přitom nemusí být rozhodující. V horku je možné denní příjem tekutin zvýšit až na tři litry, ale větší objem tekutin už představuje pro ledviny přílišnou zátěž.“

Ignác se otočil k Maxovi a tázavě na něho pohlédl.

Max se zasmál.

Pamela mezitím opustila problematiku pitného režimu a přešla k problematice autobusových sedadel.

„Vaše sedadlo má několik nastavitelných poloh,“ pokračovala v četbě. „Ovládací páčku, za kterou je při změně polohy potřeba zatáhnout kolmo vzhůru, najdete pod každým sedadlem na jeho vnější straně.“

Zatímco někteří cestující šmátrali rukou pod sedadly, jiní – včetně Maxe, Oskara a Ignáce – sledovali mladičkou průvodkyni zamyšlenými pohledy.

„Náš autobus je samozřejmě vybaven klimatizací,“ navázala Pamela. „Bude-li proto někomu teplo, může si sám pustit klimatizaci.“

„Kde je páčka, Pameló?“ zvolal Ignác.

Několik cestujících se zasmálo.

„Ignáci,“ napomenul ho vlídně Oskar.

Pamela se usmála, popřála všem účastníkům šťastnou cestu a konečně odložila mikrofon. Max, Ignác i Oskar vytáhli zakoupené noviny a pohodlně se uvelebili, domnívajíce se, že než autobus zastaví v Českých Budějovicích, mají před sebou minimálně dvě ničím nerušené hodiny. O to větší bylo jejich překvapení, když se palubní mikrofon ozval vzápětí znovu.

Popuzeně vzhlédli.

„Právě mjííme Smetanovo divadlo,“ oznámila Pamela všem cestujícím. „A už projíždíme kolem známé budovy Národního muzea!“

Ignác složil noviny:

„Cože?“ zvolal nahlas. „Slyšel jsem dobře?“

„Národní muzeum,“ zopakovala mu Pamela mile a podívala se do poznámek. „Jak asi mnozí z vás vědí, tato neorenesanční stavba architekta Josefa Schulze byla dokončena v roce 1885.“

Cestující konsternovaně hleděli přes magistrálu k Muzeu.

„Vpravo je proslulý pomník svatého Václava od Josefa Václava Myslbeka,“ pokračovala Pamela vážně.

„Kdy byl dokončen?“ křikl Ignác.

„Myslbek sochu dokončil v letech 1912 až 1913,“ usmála se Pamela triumfálně.

„Dal bych si ten fernet,“ opáčil okamžitě Ignác. „Velkej!“ zavolal na řidiče.

Oskar vzdychl.

„Dejte nám to dvakrát,“ zvolal Jolanin otec.

Jolana vzdychla.

Ignác na jejího otce pochvalně pohlédl.

„Setkání s lidmi, kteří doslova milují svou práci,“ vysvětlil Jolaně vesele, „může být někdy pro lidské ledviny značná zátěž.“

Hnědé podšálky

„A nyní,“ řekla Pamela, „vám něco řeknou také naši páni řidiči, které bych vám chtěla zároveň představit. Jeden se jmenuje Karel a ten druhý –“ Pamela se šibalsky, ale půvabně rozesmála, „– Karel.“

Někteří cestující zatleskali.

„Řekneš jim to ty, Karle?“ řekl mladší Karel.

„Dobrý, Kájo,“ řekl starší Karel. „Řekni jim to ty.“

„Dobrý,“ řekl Karel.

„A hlavně nezapomeň na podšálky,“ připomněl mu Karel.

„Jasně,“ řekl Karel.

Když mu Pamela podávala mikrofon, usmíval se, ale jakmile se otočil k cestujícím, zvážněl. Odkášlal si. V reproduktorech zahřmělo. Děti si zacpávaly uši.

„Takže ještě jednou dobrý den!“

„Dobrý den,“ řekla Šarlota. Měla radost, že díky silným reproduktorům rozumí.

„Z naší strany jenom pár nejnutnějších pokynů. Takže hnedky za prvý: Nejsme zvířata, jsme lidi.“

Na okamžik se odmlčel.

„Užitečný pokyn,“ řekl nahlas Ignác.

„No já jenom aby!“ řekl výhružně Karel. „Nebylo by to poprvé, co bysme museli tadyhle s Karlem vobjevovat za sedačkama kosti.“

Tváře cestujících většinou vyjadřovaly marnou snahu o pochopení.

„Kosti vod kotlet,“ řekl Karel. „Nebylo by to poprvé. Jenomže vod toho tu máme koše, že jo. Jeden je v uličce a druhej u nás s Karlem. Když bude tamten koš v uličce plnej, nebojte se, přijďte dopředu a vyhoďte to u nás. My to s Karlem na každý zastávce vysypeme. Vo to nic. Rozuměli?“

„Rozuměli,“ řekla Šarlota.

Max si všiml, že Irma s Denisou se už poněkolkáté předklonily a zakryly si tváře.

Od prvního okamžiku dávaly nenápadně najevo, že jejich účast na tomto zájezdu je pouhým omylem či snad pouhou recesí. Max se bavil nejen řidičovým projevem: i v oné vytrvalé, místy až hysterické důslednosti, s níž ony dvě dívky znovu a znovu upozorňovaly na svou jinakost, bylo cosi komického. Věděl ovšem, že ani ony se nesmějí jenom Karlovi – smály se i tupé stádnosti masových turistů, jako je on, Ignác nebo Oskar.

„Hlavně když to nebudete strkat za sedačky,“ řekl Karel.

Nyní se pro změnu hlučně zasmál Jarda.

Karel s úsměvem pohlédl na Karla, který se také usmíval.

Pamelin obličej vyjadřoval jakési půvabné stydlivé pohoršení.

„Víte, jak to myslím,“ řekl Karel. „Takže to by bylo za první. Za druhý: Stavíme s Karlem zhruba každý tři hodiny. Když se vám bude chtít lulat dřív, nebojte se, přijďte a my vám s Karlem zastavíme. Vo to nic. Rozuměli?“

„Rozuměli,“ řekl Ignác jako snaživý žák. „Hlavně když nebudem lulat za sedačky...“

Autobus vybuchl smíchy.

Vůbec nejkrásněji se smála Pamela.

Oba Karlové se po kratičkém zaváhání rozhodli, že se připojí.

Jolana si Ignáce pozorně prohlédla.

„Nedráždi ho, vole,“ řekl Max. „Uvědom si, že na tom člověku závisí naše životy.“

„A teďko za třetí,“ řekl Karel, když se autobus ztišil. „Jak už vám Pamela říkala, když přijdete a řeknete, tak vám na zastávkách a klidně i během jízdy uděláme čaj, kafe nebo instantní polívku.“

„Vo to nic,“ řekl Ignác.

Karel to našťestí přeslechl.

„Ale zdůrazňuju,“ zdůraznil, „že je potřeba vracet ty hnědý podšálky.“

Druhý Karel pokýval souhlasně hlavou.

„Ty bílý kelímky klidně vyhod'te, ale ty hnědý podšálky s ouškem nám musíte vracet,“ vysvětloval Karel. „Rozuměli?“

Očima přejížděl jednotlivé cestující.

Někteří souhlasně kývali.

„Tak to by tak z naší strany bylo všechno,“ řekl Karel. „Jo a ještě něco: na ty prázdný sedačky vzadu si nesedejte, protože tam přijdou v Budějovicích Budějičáci.“

Druhý Karel si autoritativně přitáhl mikrofon:

„Jestli se ty hnědý podšálky poztrácej, budete si to pít z toho rozpálenýho kelímku,“ řekl varovně.

Zadíval se smutně na cestující a pokrčil rameny.

Zpráva, která udělala z Ignáce vlastence

Když se palubní mikrofon konečně definitivně odmlčel, Oskar, Ignác i Max se vrátili k rozečteným novinám.

„Dobře situované vietnamské dívky se dávají operativně prodlužovat,“ přečetl přátelům Oskar. „Prý doufají, že se tak zvýší jejich šance na společenské uplatnění.“

Max s Ignácem o té zprávě přemýšleli.

„Operace trvá přibližně šest hodin,“ doplnil Oskar.

„To nic není,“ kontroval vzápětí Ignác a ukázal na malou zprávu ve svých novinách. „To v tranzitu na pařížském letišti čeká jistý Merhan Naseri na povolení k pobytu či k odletu už déle než šest let.“

„Šest let?“ zapojila se do hovoru Jolana; sama rovněž četla noviny. „Prokrista!“

Ignác si ji krátce prohlédl.

„Šest let,“ potvrdil. „Má jenom jedny šaty, ale zaměstnanci letiště mu občas laskavě umožní, aby si je ve sprchách vypral. Jeden z nich mu také daroval holicí strojek.“

„To nic není,“ řekl Max a přečetl ze svých novin: „Podnikatel Marek Němec, bratr ministra kontroly Igora Němce, kterému Úřad průmyslového vlastnictví v uplynulých pěti letech zaregistroval ochranné známky třiceti firem, mezi nimiž jsou i názvy světově proslulých společností jako Toyota, Audi, Volkswagen a Jaguar, včera úspěšně složil zkoušky a stal se patentovým zástupcem. Bude tak moci zastupovat organizace, které si své ochranné známky budou chtít zaregistrovat, aby je tak chránily před případným zneužitím.“

„Patentový pirát se stal patentovým zástupcem,“ poznamenal Oskar.

„Tohle mě vážně sere,“ řekl upřímně Ignác.

„Proč?“ divil se naoko Max. „Oblast registrací ochranných známek zvládl prý při zkoušce velmi dobře.“

Všiml si, že se jeho soused chystal cosi říct, ale Oskar ho předešel.

„A víte, že ve Francii vyloučili z jedné střední školy všechny muslimské dívky jenom proto, že nosily šátek na hlavě?“

„Vymknuta z kloubů, doba šílí,“ pravil Ignác.

„To jsem taky četla,“ řekla Oskarovi Jolana. „A víte, že v Rumunsku přijal parlament zákon, který trestá homosexualitu několikaletým odnětím svobody?“

„To je bohužel taky pravda,“ potvrdil její informaci Hynek.

„To víme,“ kývl Oskar.

„Ta zpráva ze mě udělala vlastence,“ řekl Ignác.

„Jak to myslíte?“ řekla Jolana.

„Jak to říkám,“ usmál se na ni Ignác.

Max je se svým místem v autobuse zatím nadmíru spokojen

Max znovu krátce pohlédl na mladého muže po své pravici; jeho manželka, sedící se synem za nimi, ho oslovovala Hynku. Na Maxův pozdrav odpověděl před chvílí až nápadně srdečně, ale Max si stále nemohl vzpomenout, odkud Hynka zná. Rozhodl se však, že mu nebude klást vůbec žádné otázky, aby s ním pak nedejbože nemusel celou cestu konverzovat. Byl sice obvykle považován za člověka společenského, nicméně sám věděl nejlíp, že jeho takzvaná společenská je nanejvýš rozmarná mašina, která rozhodně nenaskočí pokaždé, a pokud ano, pak se nejdéle do dvou hodin zadře.

A navíc chtěl přemýšlet o románu.

V tomto ohledu byl se svým místem, jež mu Pamela přidělila, mimořádně spokojen. Seděl až v předposlední řadě obsazených sedadel (vzadu byla ještě již zmíněná volná sedadla pro Budějičáky), takže měl skvělý výhled takřka na všechny účastníky zájezdu: Přímo před sebou měl Ignáce s Oskarem, což mu případně umožňovalo – pokud by chtěl a maličko by se předklonil – participovat na všech jejich rozhovorech. Následující dvě sedadla se klamně zdála být neobsazená – seděli na nich totiž dva malí, avšak z hlediska tak dlouhé cesty až nebezpečně živí chlapci. Před nimi seděli jejich mladí rodiče a na samém začátku této řady pak ti dobře oblečení, sprostě mluvící manželé, Jaroslav a – pokud se Max nepřeslechl – Jitka.

Přes uličku vlevo seděli vcelku sympatičtí rodiče té i nadále žvýkající slečny; ta seděla před nimi s asi čtyřicetiletým, možná mladším mužem, který – pokud mohl Max soudit – s ní nebyl v žádném příbuzenském či jiném vztahu. Na dalších sedadlech ve směru k řidiči manifestovaly své nezaměnitelné individuality ony dvě zhruba dvacetileté dívky, které Max otypoval jako studentky,

a před nimi pak Jituščiny a Jardovy děti: asi patnáctiletý, čítankově zachmuřený hoch s řídkým knírkem a docela hezká dívka, které možná ještě ani patnáct nebylo. Zcela vpředu, hned za sedadly rezervovanými pro chvíle odpočinku obou řidičů, seděly konečně obě staré dámy, znepokojené – kromě tisíce jiných věcí – také Ignácovým malým batohem.

Pamele patřilo speciální otočné sedadlo proti přístrojové desce.

Max tedy neviděl přímo pouze na Hynkovu manželku se synem (syn byl hezký, asi jedenáctiletý světlovlasý kluk, který si ovšem občas pokazil image tím, že se škrábal v zadku) a na poněkud tajuplnou dvojici paní Košťálová-pan Petrescu, kteří seděli za ním. Petrescu byl menší podsaditý šedesátník s inteligentním kulatým obličejem; paní Košťálová byla vysoká štíhlá dáma s výraznými očima. Když se Max v jednom okamžiku ohlédl, mile se na něho usmála; mohlo jí být tak pětáctýřicet.

Max už se nemohl dočkat, až bude moci začít psát. Byl – jak se vyjádřil v jednom časopiseckém interview – nervózní jako sáňky na podzim.

Hnědé podšálky

„Jdem si koupit kafčo,“ otočili se k Maxovi Oskar s Ignácem.

„Tak já taky,“ řekl Max.

„Ty černošský chcanky,“ řekl Ignác, když procházel uličkou.

Zachytil Pamelin vyčítavý pohled.

„To je v Updikeově Kentaurovi,“ vysvětloval omluvně.

„Prosili bychom třikrát kafe,“ řekl Oskar Karlovi.

„Hnědé podšálky čestně vrátíme,“ řekl Max.

Byl v dobré náladě.

Byl rád, že je se svými kamarády na tomto zájezdě.

„Nevěřte mu, pane řidiči,“ řekl řidičovi Ignác. „Viděl jsem ho před chvílí, jak strká za sedadlo celou kotletu!“

„I s kostí!“ doplnil Oskar.

„To není člověk, to je zvíře,“ řekl Ignác. „Od čeho tu máme koše, že jo?“

„Vy hajzlíci,“ smál se Max.

„Hoši,“ řekl s úsměvem Karel, „vy si děláte prdel, ale nám už se dva podšálky ztratily.“

„Tři,“ otočil se od volantu pochmurně starší Karel. „Už kurva tři. Já to fakticky nechápu.“

Jituš si čte

Jituš se rozhodla, že si bude číst, ale nejprve si do kapsy na zadní straně sedadla před sebou uložila walkman, dvě kazety, tři osvěžující hygienické ubrousky, jedny pepermintové bonbony bez cukru a publikaci Anglicky za tři měsíce. Ještě si nafoukla nafukovací cestovní polštářek a řekla Jardovi, aby ho zatím hodil nahoru do sítě na zavazadla. Přemýšlela, jestli už se má převléknout – proud vzduchu z klimatizace ji totiž trochu studil na nahých kolenou – ale nakonec si přes kolena pouze přehodila svetr; řekla si, že teď, dokud je teplo, zůstane v kratásech a do šustákové soupravy se převlékne teprve večer, až se ochladí. Autobus najel na dálnici a do očí jí začalo nepříjemně svítit slunce. Řekla proto Jardovi, aby jí z cestovní kabely vyndal sluneční brýle, a nasadila si je. Vzala si rozečtený Magazín Blesku, ale po chvíli listování přerušila, protože pravé rameno měla od slunce celé rozpálené. Zeptala se Jardy, jestli by se s tím sluncem nedalo něco udělat. Jarda vzdychl a stáhl dolů olivově zelenou roletu na okně.

„Je to lepší, ty pako?“ zeptal se.

Pokrčila rameny:

„Akorát že je tu teď na čtení dost tma.“

„Budeš si muset sundat ty brejle, ty dubová hlavo,“ řekl Jarda.

Zasmála se a brýle si sundala. Cítila, že ji Jarda ze strany pozoruje; aby ho už nemusela otravovat, zavěsila si brýle do výstrihu trička.

„Pánbů zaplat, že tě to napadlo,“ řekl Jarda.

Otočila k němu obličej:

„Chceš se hádat?“

„Ale nechci.“

„Tak si nezačínej,“ řekla.

Vrátila se k časopisu a přečetla si články o rakovině kostí, o plzeňské prodavačce, která se smetákem ubránila loupežnému přepadení, a o čtyřech mladých amerických ženách, čekajících ve vězení na výkon trestu smrti. Dostala hlad. Řekla Jardovi, aby jí vyndal z tašky housku s debrecínkou, a snědla ji. Protože jí připadalo, že jedla trochu moc hltavě a že se na ni jedna z těch důchodkyň dívá, otřela si ruce ubrouskem se zvláštní, okázalou důstojností. Použitý ubrousek strčila nazpět do sítě na sedadle.

Ale vadil jí tam.

Pořád se na něj musela dívat.

Po chvíli ho vyndala a podala ho Jardovi:

„Hodil bys to někam?“

Jarda ubrousek zuřivě popadl a nacpal jí ho do košíčku podprsenky.

„Ty hovado!“ ječela se smíchem.

Znělo to obdivně.

Max přiděluje jména.

Max a Budějovičáci

Max začal neochotně – a proto bez koncepce, jen tak namátkou – uvažovat nad jmény postav.

Pár jich už naštěstí měl: Na Oskara a na Ignáce už si jakžtakž zvykl. Řidiči byli oba Karlové, což je pro knihu trochu zmatečné, ale on těm arogantním idiotům jiná jména rozhodně vymýšlet nebude. Průvodkyně si nechává říkat Pamela, pánbůh jí to přej, je to její vkus. Šarlota a Helga. No budiž, říkal si Max, přestože se mu poněkud přičilo psát Šarlota se š a přestože nemohl bezpečně vyloučit, že se na Helgu okamžitě nevrhne nějaký poblouzněný onomastik, který ho v mnohastránskovém rozboru veřejně usvědčí z podpory pangermanismu nebo bůhvíčího ještě – jako by ty šílené lingvisty neznal.

Přidělovat postavám jména ho vždycky otravovalo.

Připadalo mu to netvůrčí a příliš pracné, přičemž vynaložená námaha zdaleka nepřinášela efekt, který by v jeho očích takovou dřinu ospravedlňoval. Jen ať si to někdo zkusí, stěžoval si mnohokrát Max, vymyslet dvacet nebo třicet jmen, která se takzvaně podobají charakteru svých nositelů (Max ovšem nikdy dost dobře nepochopil, proč se tragicky zamilovaný protagonista románu může jmenovat třeba Richard, ale už ne Ferda, anebo proč by kupříkladu jméno Baloun nemohlo být použito pro postavu geniálního vojevůdce... Jako by na jménech záleželo!), a přitom se pokud možno vůbec nepodobají jménům či příjmením více než deseti milionů spoluobčanů, spolupracovníků, přátel a rodinných příslušníků, kteří jsou čtyřicet hodin denně připraveni se doživotně urazit, rozvést nebo autora alespoň zažalovat.

Nebudu se s těmi jmény mazat, říkal si Max výhruzně, jako by se přel s kýmsi sice neviditelným, ale přesto přítomným. Bude jim

ty zatracený jména přidělovat, jak mu přijdou pod ruku: Ty holky budou... pro mě za mě Irma a Denisa, a už žádný diskuse. Ta žvýkající slečna je údajně Jolana, takže její matka bude zkrátka Jolanina matka a její otec bude Jolanin otec – jednou to snad jsou její rodiče, tak co by se Max zbytečně namáhal. Ty dvě mrňavé děti budou prostě děti, případně, zasmál se Max, Mrňavé děti. Anebo dobře, tak třeba Pěťa a Pavlík. A ty dva pubertáci vepředu pro změnu třeba Jára a Klára. Tak koho tu máme dál?

„Jakube,“ řekla za Maxovými zády Hynkova manželka ostře, „kde máš zase tu ruku?“

Takže Jakub, no vida, liboval si Max. Jakub Škrabka.

Hynek se k ženě otočil, jakoby trochu v rozpacích, že ji Max slyší.

„Zuzko, prosím tě, nenapomínej ho takhle.“

Maxovi připadalo, že za Hynkovým hlasem, ztlumeným takřka k neslyšitelnosti, je znát jisté vnitřní sebeovládání. Zbýlý dialog, jak Max předpokládal, se odehrál pouze očima, ale Max už naštěstí věděl, co potřeboval: Zuzka. Zuzana.

Vida, jak mu to dneska jde!

Když si ale vzápětí jednotlivá jména sečetl, aby získal představu o celkovém počtu postav, předchozí spokojenost ho rychle opustila. Čtyřiadvacet účastníků zájezdu plus dva řidiči plus jedna průvodykyně. Dvacet sedm postav? vyděsil se Max. A to má v Budějovicích přistoupit ještě dalších třináct lidí! Čtyřicet lidí?

Čtyřicet postav nemůžu v žádném případě zvládnout, říkal si.

Jak se blížili k městu, jeho nervozita stoupala. Musím něco udělat, uvědomoval si. Jenže co?

Spatřil je už zdálky – vypadali všichni tak malí: maličké postavy s maličkými kufry a s maličkými plážovými taškami. Někteří měli na hlavách slaměné kloboučky. Jakási neznámá síla Maxe zdvihla ze sedadla – za překvapených pohledů ostatních cestujících proběhl uličkou k Pamele, poprosil ji rychle o mikrofon a přinutil se ke svému nejspolečenštějšímu úsměvu.

„Slečno, dámy a pánové,“ začal, „myslím, že všichni sdílíme pocit, že je nás tu na jeden autobus a jeden román ažaž...“

Cestující shodně pokyvovali hlavami.

„Samozřejmě sdílíme,“ řekla Pamela nešťastně, „ale co můžeme dělat? Vidíte sám – oni už tam čekají.“

Od budějovických turistů dělilo autobus již necelých dvě stě metrů.

Karel znatelně zpomalil.

„V tom případě,“ řekl smutně Max, „budu muset některé postavy škrtnat. Opravdu vám nemohu zaručit, že v té knize budete všichni.“

Autobusem se rozhostilo zaražené ticho.

„Chápejte,“ řekl Max, „rád bych vás tam měl všechny – ale mám jenom jedny ruce.“

Pamela horečně přemýšlela. Její jinak půvabnou tvář hyzdila nepěkná vráska.

Náhle se její obličej rozjasnil.

Max jí galantně předal mikrofon.

„Tak víte co?“ řekla, „já poprosím tady Karla, aby jim vůbec nezastavoval!“

Samým vzrušením nad tou veselou rošťárnou se zajíkla.

„Já jsem pro,“ zachechtal se ďábelsky Karel.

„Máte recht,“ řekl druhý Karel. „Aspoň snad budem mít dost těch hnědejch podšálků.“

Cestující bouřlivě zatleskali. Karel přidal plyn.

Budějovičáci zoufale mávali. Kamsi ukazovali. Così křičeli.

Ignác se vrhl k oknu a posměšně na ně vystrčil prostředníček.

„Ignáci,“ napomínal ho s úsměvem Oskar.

Muž vedle Maxe se rovněž usmíval.

Maxovi konečně svitlo: Vždyť je to ten poslanec!

Přátelské gesto

Skutečnost, že sedí vedle mladého poslance českého parlamentu, ovšem Maxe nikterak netěšila. Neměl na politiku – a tudíž ani na politiky – náladu. Politikou se musel zabývat prakticky celý minulý rok, když psal pro MF DNES krátké satirické sloupky; chtěli po něm dva týdně. Napsal jich více než šedesát – a nyní měl politiky až po krk. A oni ho jako na potvoru posadí vedle poslance... Jel přece na tenhle zájezd proto, aby si od politiky odpočinul – a ne aby se o ní bavil. Čekalo ho patnáct či kolik hodin cesty, které zamýšlel strávit četbou, spánkem a především tichými úvahami o novém románu – a nikoli debatou o koaličních sporech nebo územně správních celcích. A teď tohle.

Naštěstí byl už od začátku ve styku se svým sousedem prozřetelně zdrženlivý a veškerou konverzaci důsledně omezoval na repliky jako: Nevadilo by vám, kdybych maličko přivřel to okno? Poslanec naproti tomu již přinejmenším dvakrát naznačil, že Maxe zná, a očividně se chystal při první vhodné příležitosti představit – ale právě toho se Max bál, a proto neomaleně předstíral, že si žádných takových náznaků nevšiml; toužil onu chvíli, kdy – jak se obával – bude muset začít poslouchat poslancovy názory na novelu zákona o praní špinavých peněz, alespoň co nejvíce oddálit. Momentálně ho špinavé peníze nezajímal. Ať si špinavé peníze spánembohem pere, kdo chce – on, Max, už s takovými věcmi skončil. Nezajímal ho už žádné drby z parlamentu, vtipy o rozdílu mezi Bohem a Klausem a otřepané aforismy typu: Věřím jenom statistikám, které si sám zfalšují; jediné, co Maxe nyní opravdu zajímalo, byl jeho chystaný román.

Román – řečeno s Kunderou – jakožto meditace o lidské existenci prostřednictvím imaginárních postav.

Opřel si hlavu do opěrky sedadla a předstíral spánek.

Asi hodinu nato si mladý poslanec, sledován pohledy mnoha cestujících, došel k řidičům pro pivo. Když s plechovkou v ruce znovu usedl vedle Maxe, jeho žena mu podala dva rohlíky zabalené v červených papírových ubrouscích a mikrotenový sáček s rajčetem, několika ředkvičkami a velkým kusem žluté papriky. Max, který až dosud důsledně mlčel, otevřel oči. Začalo mu připadat, že by přece jenom měl prohodit něco nezávazně přátelského, a tak se – s poukazem na Hynkovy plné ruce – nabídl, že mu pivo otevře.

„Díky,“ řekl poslanec s přátelským úsměvem.

„Není zač,“ usmál se Max a na další hodinu se odmlčel.

Slovní fotbal

Hynek měl před sebou také noviny, ale chvílemi nečetl a pouze poslouchal, co si povídají Ignác, Oskar a Max. Ze začátku mu připadali hodně nafoukaní, ale později si ho svými mile přisprostlými řečmi a vším tím drsným žertováním docela získali. Tu jejich zjevnou pohodu a bezstarostnost jim upřímně záviděl. Odhadoval, že jsou zhruba stejně staří. Taky bych si někdy vyjel na pořádnou pánskou jízdu, říkal si.

Zaslechl, že Zuzana odložila časopisy. Otočil se k ní:

„Chceš moje noviny?“ řekl velkoryse.

„Ne, díky,“ řekla Zuzana.

Hynek si tedy četl dál, ale trochu ho zneklidňovalo, že Zuzana si nečte, ani neposlouchá walkman. Po chvíli si opětovně připomněl svá předsevzetí, a i když se mu nechtělo, rázně noviny sroloval.

„Co s načatým odpolednem?“ navrhl Jakubovi a Zuzaně. „Nechcete si zahrát nějakou veselou společenskou hru?“

Přítomnost toho spisovatele na sousedním sedadle ho nutila mluvit trochu jinak, než se Zuzanou a Jakubem obvykle mluvíval – přistihoval se, že se snaží dělat svoje věty vtipnější a zajímavější.

„Ale co?“ řekl Jakub.

Pichlavý tlak v jeho močovém měchýři už zase sílil. Jestli do půl hodiny nezastavíme, tak budu muset říct řidičovi, říkal si pochmurně. Jinak se pochčiju.

„No lední hokej patrně ne,“ řekl ironicky jeho otec a podíval se na toho brýlatého chlápka, s kterým seděl.

„Tak co?“ řekl Jakub.

Neměl logicky na nějaké hry ani tu nejmenší náladu, ale na druhé straně nechtěl otce jen tak odbýt.

„Vymysli něco,“ řekl otec. „Zapoj svou představivost.“

Jakub se pokoušel něco vymyslet, ale momentálně se nedokázal vůbec soustředit.

„Když já nevím,“ řekl bezradně.

„Vidím, že tvoje fantazie je doslova bezbřehá,“ řekl Hynek.

S touhle větou byl docela spokojený.

Zuzana se nesouhlasně ušklíbala.

Maxe zamrzelo, že Hynek kvůli němu syna takhle ponižuje.

„Slovní fotbal?“ vzpomněl si naštěstí Jakub.

„Dobře,“ řekl Hynek. To dobře bylo poněkud nevynalézavé, ale uklidňovalo ho, že po té velmi slušné předchozí větě si snad jednu nevynalézavou může dovolit.

„Maminka se hry taktéž zúčastní?“ zeptal se.

„Ne,“ řekla Zuzana s úsměvem. „Maminka se nezúčastní. Maminka bude spát.“

Za normálních okolností by si bývala možná zahrála, ale nyní se bála, že se před přítomným spisovatelem ztrapní.

„Oukej,“ řekl Hynek.

Nikdy v životě neříkal oukej.

Hysterická opatrnost

Jakub si znovu uvědomil, že si teď mnohem líp rozumí s mámou.

Začalo to už někdy před rokem, když se ve škole odhlásil z historického kroužku a z Klubu mladého diváka a přihlásil se dvakrát týdně na judo; jemu, Jakubovi, to připadalo jako ta nejrozumnější věc na světě, kterou měl ostatně udělat už dávno, ale táta doslova vyšiloval a ptal se ho, jestli prý mu na vytloukání mozku nestačí časopis Bravo, který mu kupuje máma. Navíc se mohl zbláznit, když zjistil, že judo není ve škole, ale až v té tělocvičně v Riegrových sadech, a že tam bude muset dojíždět. Máma naštěstí úplně klidně řekla, že ho tam bude vozit, a to taky dělala, takže fotříkovi sklaplo. S tou jeho hysterickou opatrností to bylo vážně hrozný – ještě teď se Jakub propadá hanbou, když si vzpomene, že ho táta ještě ve druhý třídě vodil přede všema klukama přes ulici za ruku. Za ruku! Někdy měl fakt pocit, že tátovi v tomhle směru už trochu hrabe – třeba loni v létě na Sázavě, kde všichni ostatní kluci úplně normálně skákali z vyvráceného stromu do řeky, ale on nemohl, dokud táta vlastníma rukama neprohmatá dno, jestli tam prej není nějaký nebezpečnej kůl nebo balvan. Co by panebože dělal kůl v řece? Všichni se mu kvůli tomu smáli. Nebo jednou, když si dělal úkol ze zeměpisu a normálně u toho cucal pastelku, tak se táta z ničeho nic přiřítíl, vytrhl mu ji z pusy a zkoumal, jestli prej není toxická. Nebo když si koupí nanuk, tak u toho musí vždycky sedět, aby si prej nevrazil do krku tu dřevěnou štangli. Prostě blázen. Dokonce i máma říkala, že neví, jestli se má smát, nebo brečet, a ona sama uznávala, že je to hysterická opatrnost.

Potom není divu, že při takové výchově vyrostete z člověka normální kluk, ale homosexuál.

Teď se to naštěstí s tátou hodně zlepšilo, protože není věčně doma: buď je v tom svym parlamentu, nebo někde na cestách, takže

nemá na hysterickou opatrnost moc času – a když náhodou doma je, stejně sedí v pracovně a čte si nějaký politický blbosti nebo píše nějaký důležitý kraviny na tom svym notebooku. Na ten je ale děsně háklivej, a když ho Jakubovi někdy výjimečně půjčí, sedí mu stejně celou dobu za zádoma a opakuje furt dokola, že ten notebook není v jeho osobním vlastnictví a že stál sto dvanáct tisíc, a když on, Jakub, náhodou zmáčkne třeba nějakou špatnou klávesu, tak otec hned vyjede, co že to herdek dělá?!, takže z toho notebooku kvůli tomu jeho věčným sekýrováním a komandováním stejně vůbec nic nemá.

A taky teď úplně ztratil smysl pro humor, protože když byl Jakub na jaře s mámou na Matějský a koupil mu úplně dokonalý umělý hovno, zakroucený a všechno, za který utratil veškerý svý kapesný, tak se táta vůbec nesmál! Přitom by ho moh perfektně použít na nějakej fór v parlamentu! Ale on se ani neusmál, chvíli na to fakt úplně dokonalý hovno zíral a potom se zavřel v pracovně. Ani když mu Jakub vypráví ty nejlepší vtipy, se nesměje! Vždycky jenom zdvihne oči ke stropu, jako že to je ta nejblbější věc, kterou kdy slyšel. Nesmál se dokonce ani tomu fakt docela dobrému fóru, jak ta ženská vypadne ze sedmýho patra, ale nic se jí nestane, protože má vložky s křídýlkama – a tomu se smáli všichni, komu ho vyprávěl, máma, babička, a dokonce i jejich angličtinář.

A to je učitel!

Citát

*„Mohu se vyjadřovat jen skrze svou osobní zkušenost a nemám
ctížádost zahalovat ji do fiktivních podobenství.
Život člověka se pro mne odehrává v kruhu nejbližších. Mým cílem
je přispět k poznání soukromého života jednotlivce (či podobných
jednotlivců), neboť věřím, že pomohu-li mu se zorientovat v jeho
všední každodennosti, pomohu mu prohlédnout i návazný svět za
hranicemi rodiny.“*

— ANNIE ERNAUX

Jolanino první zvracení

Jolana si vzala druhý Travel Gum okamžitě poté, co ucítila důvěrně známé příznaky přicházející nevolnosti.

Bílomodrou plochou krabičku měla přichystanou ve vnitřní přihrádce své kabelky, která byla uzavíratelná na zip a v níž měla také peněženku, kreditní kartu a osobní doklady; Jolana použila tuto přihrádku zcela záměrně, neboť katastrofální následky případné ztráty žvýkacích tablet se – alespoň v jejích očích – přinejmenším vyrovnaly případným důsledkům ztráty šesti set německých marek nebo cestovního pasu.

Lék však, zdálo se, nikterak nezabíral.

Zaskočilo ji to.

Jolana se snažila nepodlehnout panice. Intenzivně žvýkala a poslušně polykala ty trpké, palčivé sliny, které v jejím rozbouřeném žaludku měly způsobit potřebné uklidnění, avšak výrobcem inzerovaný rychlý účinek se stále nedostavoval. Jolana pootočila ventilátorem klimatizace tak, aby proud chladného vzduchu zasahoval přímo její obličej, odevzdaně se zapřela do sedadla a snažila se zhluboka dýchat. Cítila, jak jí na prsou, na krku a na čele vyskakují drobné kapičky potu. V podpaží byla už úplně mokrá.

Rus ji účastně pozoroval.

Maličko zdvihla obočí a útrpně se na něho usmála.

Zhluboka dýchala.

Také Ignác si všiml její bledosti.

„Žaludeční nevolnost?“ zeptal se.

Pohybem hlavy přikývla.

Irma na ni pokradmu pohlédla.

„Sleduj, jak nám to hodí za krk,“ pošeptala Denise.

Denisa se otřásla odporem.

Jolanin otec se předklonil.

„Všechny nemoci,“ oznámil své dceři vesele, „jsou jenom zanedbané pití!“

Jolana se ušklíbla. On ho tedy v žádném případě nezanedbává: nejdřív ty dva velké fernety a teď půl láhve vodky s džusem. Rty měla úplně suché.

„Můžeme pro vás něco udělat?“ řekl Ignác.

Znělo to upřímně.

Pokusila se o přátelský úsměv a zavrtěla hlavou.

„Co je ti?“ slyšela svou matku.

„Špatně od žaludku,“ řekl otec.

„Špatně od žaludku?“ řekla překvapeně matka. „Ty sis nevzala kinedryl?“

Jolana zavřela oči.

„Říkala jsem ti, ať si vezmeš kinedryl,“ připomněla jí matka.

„A já jsem ti už stokrát říkala,“ odříkávala Jolana pomalu, aniž se k ní otočila, „že kinedryl už se dávno nevyrábí.“

Polkla.

„Jenomže to bys mě musela poslouchat,“ dodala ztěžka.

„A co se teda vyrábí?“ řekla matka.

Jolana neodpověděla. Její dýchání se zrychlovalo.

Budou mi muset zastavit, uvědomovala si. Musím vstát a přede všemi dojít k řidiči a říct mu, aby mi zastavil. Ale vstát nedokázala. Co když budu opravdu zvracet? napadlo ji. Panika nad ní začínala vítězit. Znovu si připomněla všechna ta traumata školních autobusových výletů: smrad z nafty, slabá, roztřesená kolena, zpocené čelo, posměch spolužáků a nakonec pokaždé kyselý pach vlastních zvratků v zaprášené trávě nějakého toho příkopu u silnice. V lepším případě.

Není mi snad čtrnáct, snažila se najít ztracenou rovnováhu. Je mi třicet. Vystudovala jsem vysokou školu, mám státnice ze dvou jazyků, zajímavou, skvěle placenou práci, několik dobrých spolehlivých

přátel a útulný, vkusně zařízený byt, odříkávala v duchu mechanicky, ale nepomáhalo to.

Vstala, ale kolena ji neudržela.

„Vzala sis teda něco?“ řekla matka.

Vztekle se k matce otočila, ale nakonec neřekla nic. Ještě by toho nakonec litovala.

Cítila, jak jí obsah žaludku stoupá do krku.

„Opravdu pro vás nemůžeme něco udělat?“ řekl Ignác starostlivě.

Chtěla mu říct něco milého, ale v téhle chvíli nemohla. Věděla už bezpečně, že se pozvrací. Styděla se, že to kvůli ní bude v celém autobuse kysele páchnout. Styděla se za všechny ty příští zvuky. Styděla se, že bude mít vyvalené oči – na jedné nevydařené party se během zvracení v hostitelově koupelně spatřila v zrcadle. Styděla se, když vytahovala ten dvojitý, ale výmluvně jednoúčelový igelitový sáček.

„Neošklivit si mě,“ stihla mu ještě říct.

Potom se několikrát – s vyvalenýma očima a za strašlivých zvuků – vyzvracela.

„To bude asi těžkej úkol,“ prohodila k Ignácovi s vyčerpaným úsměvem, když se s tou odpornou věcí v ruce začala prodírat úzkou uličkou k řidičům.

„My to zvládnem,“ usmál se na ni Ignác povzbudivě.

„Říkala jsem jí, ať si vezme kinedryl,“ řekla Jolanina matka svému muži.

„Doběhnu se vyčúrat,“ oznámil Jakub spěšně matce, když autobus zastavil.

Rozhovor

Většina cestujících vystoupila.

Ignác šel vyhodit plechovku od piva. Oskar mu mlčky přidal tu svoji.

Max pozoroval Ignácova bledá, hubená záda a až trochu komicky vystouplé lopatky; jeho chůze mu připadala legrační a dojemná zároveň.

„On také někdy jí?“ zeptal se.

„On nikdy nejí,“ řekl Oskar. „On pouze pije.“

„Hodně?“

„Hodně.“

Max na to nic neřekl.

„Bojím už se s ním někam jít,“ řekl Oskar. „Nikdy nevím, co udělá.“

Ignác zahodil obě plechovky, ale neodešel a zůstal nad odpadkovým košem stát.

„Co dělá?“ řekl Max.

„Pozoruje vosy,“ řekl Oskar bez úsměvu.

Chvilí mlčeli. Pozorovali Ignáce. Max si na cosi vzpomněl.

„Koupil si mimochodem tenkrát tu kupónovou knížku?“ zeptal se.

„Koupil jsem mu ji já.“

„A podal si ji?“

„Nepodal.“

Dívali se, jak se Ignác proplétá mezi lidmi a zaparkovanými auty nazpět.

„Nevěděl prý, co je to IČO,“ řekl Oskar s kamennou tváří.

Max se zasmál. Oskarovi uklouzlo krátké uchechtnutí.

„Ale platí si už doufám to zdravotní pojištění?“

„Neplatí.“

„Neplatí?“ zvažněl Max.

„Platím mu ho já.“

„To je od tebe ušlechtilé.“

„Ano,“ řekl Oskar. „Myslím, že je to ode mne ušlechtilé.“

Ignác se vrátil.

„Byly tam vosy,“ řekl radostně. „V tom koši.“

Philadelphia a ženy v politice

„Myslím, že vás znám,“ řekl Maxovi na odpočívadle Hynek.

„Myslím, že já vás taky,“ přiznal konečně Max.

Zuzana k nim s úsměvem přistoupila a Hynek ji Maxovi představil; Zuzana navrhla, že by si snad všichni mohli tykat. Podali si ruce. Na okamžik zavládlo ticho a Zuzana se začala starostlivě rozhlížet, kde je Jakub. Nikde ho neviděla, a tak po něm pátrali očima všichni tři; Hynek ho spatřil jako první: právě vycházel z přilehlého lesa.

„Nechápu, proč vždycky chodí čúrat tak daleko,“ řekla Zuzana s úsměvem.

Max čekal, jestli Zuzana řekne něco jako: Aby mu ho někdo nevykoukal!; pokud by to skutečně řekla, mohl by potom on říct: Všimněte si, že nejdál chodí čúrat vždycky ti s nejmenším, a případně potom ještě sebeironicky dodat, že on sám mimochodem chodí taky dost daleko, ale Zuzana to neřekla, a tak raději mlčel. Ticho naštěstí prolomil burácivý hluk dvou okolo projíždějících motorek Harley Davidson; všichni tři za nimi otočili hlavy.

„Easy rider,“ řekl s úsměvem Hynek.

„Born to wild,“ zasmál se Max.

Než se nadál, otráveně zjistil, že se nechal vtáhnout do jakési plytké debaty o dotyčném filmu – a posléze o všech dalších filmech, které v poslední době on, Zuzana nebo Hynek viděli. Účastnil se jí, ale nerad – chápal sice, že lidé, kteří jsou nuceni se seznámit, si musí najít nějaké společné konverzační téma; méně pochopitelné mu však připadalo, proč v Čechách takovým tématem musí být právě americké filmy.

„A líbila se ti Philadelphia?“ zajímala se Zuzana.

Max řekl cosi v tom smyslu, že Philadelphii považuje za dobrý film, a to navzdory všem nepřehlédnutelným hollywoodismům;

koneckonců právě ten kritizovaný hollywoodský kabát jej učinil masově úspěšným a on, Max, by se prý nikdy neodvážil zcela zatratit dílo, které v takovém měřítku prokazatelně přispělo k tolerantnějším postojům vůči homosexuální menšině. Zuzana tvrdila, že jí se film také velice líbil; ona sama je prý vůči homosexuálům absolutně tolerantní, ale v jedné věci si nemůže pomoci: svatební obřad dvou homosexuálů jí připadá prostě nepřírozený.

„Nepřírozený?“ usmál se Hynek a krátce pohlédl na Maxe. „A normální svatba je podle tebe přirozená? Když je člověk v tmavém obleku nucen v podřepu zametat střepy talíře? Navíc před vchodem do hotelu, kam se přišel naobědvat? Nebo když před zraky šedesáti křečovitě se usmívajících svatebčanů musí z jakéhosi neznámého důvodu jíst játrové knedlíčky ze stejné lžice jako panna nevěsta?“

Všichni se jeho poznámce nahlas zasmáli, ale Max se nemohl zbavit dojmu, že z Hynka a Zuzany cítí jakési updikeovské napětí. Stísňující aroma manželského páru, který má problémy.

„To je přirozené?“ pokračoval Hynek. „Jen proto, že všechny ty usilovně vtipné věci, jako je například takzvaný únos nevěsty, provádějí osoby opačného pohlaví?“

Max byl trochu překvapen, že Hynek trvá na tom, aby mu Zuzana odpověděla; měl znovu pocít, že to dělá jen kvůli němu, a připadal si trochu provinile.

„Je to... prostě divné,“ trvala na svém Zuzana, jakkoli cítila, že to je odpověď dost nepřesvědčivá. Pokoušela se sice usmívat, ale proti své vůli nepatrně zrudla. Hynek s úsměvem zavrtěl hlavou, a tak kvapně přidala další, byť poněkud odlehlý argument: Je prý rozhodně proti tomu, aby homosexuálové vychovávali děti, neboť každé dítě, tvrdila přesvědčeně, ke svému zdravému vývoji přece potřebuje poznat oba světy, mužský i ženský. S touto odpovědí byla, zdálo se, spokojena podstatně více.

Hynek opatrně namítl, že Zuzana za prvé maličko směšuje dva problémy: totiž problém, zda je či není svatební obřad homosexuálů přirozený – a problém, zda homosexuální partneři mají mít zákonné právo na adopci, což jsou, poznamenal Hynek, dvě úplně rozdílné věci. A za druhé –

„Ale nejsou,“ přerušila ho Zuzana už poněkud vášnivě.

„Nejsou?“ řekl Hynek udiveně.

S tázavým úsměvem na Zuzanu pohlédl, ale ona se jeho pohledu vyhnula; Max si všiml, že se přitom nepatrně ušklíbala. Hynek klidně pokračoval. Řekl, že neosvojené děti přece v kojeneckých ústavech a dětských domovech poznávají – má-li použít Zuzanin termín – zase výlučně ženský svět, takže v tom nakonec není žádný rozdíl, a argumenty jako ten, který právě použila Zuzana, stejně neobstojí.

„Ale obstojí,“ řekla Zuzana.

Hynek na ni mlčky hleděl, tentokrát už bez úsměvu, a špičkou jazyka si přejížděl po zadní straně předních zubů.

Max se pokusil o smířlivý zásah: Umí prý pochopit důvody, proč Zuzaně připadá svatba dvou mužů divná. Na druhé straně na tom, co říkal Hynek, je také nemálo pravdy; navíc je třeba vzít do úvahy, že každé třetí manželství – a v Praze každé druhé – se rozpadá, a o dítě se po rozvodu většinou stará zase pouze matka, případně ještě paní učitelky.

Hynek spontánně přikývl.

„Ano, pánové,“ pravila Zuzana s úsměvem, který Maxovi nepřípadal zcela upřímný. „Máte jako vždycky pravdu.“

Otočila se a beze slova odešla za svým synem, který právě přicházel.

Hynek omluvně pokrčil rameny.

„Zde vidíte v přehledné zkratce většinu důvodů, proč tak málo žen uspěje v politice,“ konstatoval suše. „Personifikace zcela věcného sporu, za prvé, neschopnost udržet jeho logiku, to za druhé, za

třetí iracionálně emotivní reakce pokaždé, když jim dojdou argumenty, a za čtvrté – jak jinak – věčný mýtus o mužském spiknutí.“

Max se zasmál.

„A za páté samozřejmě skákání do řeči,“ doplnil Hynek předchozí výčet a odešel za svou rodinou.

Musel se snažit.

První Jakubův problém

První Jakubův problém spočíval v tom, že nemohl čúrat, když vedle něj kdokoli stál.

Začalo to už loni na podzim ve škole a od té doby se to jenom zhoršovalo.

„Jdem se vychcat,“ říkali spolužáci o přestávce.

„Já už byl,“ lhal zpočátku Jakub.

Jenomže pak mu na to přišli.

„Ty už jsi byl, jo?“ posmívali se mu. „A kdy?!“

Nějakou dobu se zkoušel zavírat v kabině, ale příliš to nepomáhalo, protože na něj prakticky pořád bouchali, házeli na něj křídý nebo boty a sprostě na něj pokřikovali. Když se mu nepodařilo vymocit se o některé z prvních tří přestávek, zkoušel se během další hodiny hlásit, když učitel posílal někoho s třídní knihou nebo třeba do kabinetu pro nějaké zapomenuté pomůcky. To ale vyšlo málokdy, protože se většinou hlásili skoro všichni, takže mu nezbyvalo, než se během čtvrté nebo páté hodiny přihlásit, jestli může jít na WC. Déle než do páté hodiny to nikdy nevydržel. Hlásit se na WC bylo ale potupné a ostatní se mu smáli. Smály se i holky. Ne všechny, ale těch, co se mu smály, bylo dost. Ještě horší bylo, že mu přestali věřit učitelé, kteří v jejich třídě čtvrtou a pátou hodinu vyučovali – hlásil se totiž příliš často.

„Nepřeháněj to, Jakube,“ řekla mu přísně matikářka.

Třídní ho sice pouštěla, ale to nestačilo.

Jednou byl tlak v jeho měchýři tak silný, že už to nemohl vydržet. Kabinky byly obsazené. Běhal po škole jako šílený. Na poslední chvíli vběhl do odemčené šatny před tělocvičnou, zabouchl dveře a zběsile hledal místo, kde to provést. Představa proudu moči, tříštícího se o navoskované parkety, byla pro něj naprosto neúnosná, a tak se s tichým pláčem vymocil do molitanové matrace.

Tělocvikářka druhý den začala organizovat vyšetřování, ale jejich třída šla hned ráno k zubaři, a když se vrátili, tělocvikářka už to mezitím vzdala. Když si na to Jakub vzpomněl, ještě dnes se ho zmocňovala tak děsivá úzkost, že málem až křičel.

Tři týdny poté – dříve se neodvážil – se svěřil dvěma spolužákům, které považoval za své kamarády. Ti to v příštích dnech řekli ještě třem dalším klukům, takže za čtrnáct dní už to věděla – připadalo alespoň Jakubovi – celá škola, ale jednu dobrou věc to přece jen přineslo: čas od času si sice někdo ze sedmáků nebo osmáků neodpustil nějakou tu vtipnou poznámku, ale jinak ho definitivně přestali otravovat. Některý z kamarádů si občas dokonce stoupl za dveře kabiny, do níž se Jakub zamkl, aby mu zabezpečil potřebný klid.

„To byla doba,“ říkali mu, když vycházel.

Celý šťastný se zapínal.

Odklad

„Zaházíme si?“ řekla Irma.

„Ted’?“ váhala Denisa. „Stojí to na tu chvíli za to?“

„Tak jo. Tak si zaházíme až během nějaký delší přestávky,“ řekla Irma.

Ale byla trochu zklamaná.

Balení intelektuálek

Oskar dostal nápad. Byl to – vzhledem k Oskarovým zvykům, názorům a povaze – dost šílený nápad. Oskar věděl, že chce-li ho uskutečnit, musí to udělat hned. Dřív než ztratí kuráž.

„Jdeme sbalit ty dvě intelektuálky,“ oznámil Ignácovi.

Rozhodl se, že mu dokáže, že zdaleka není ten nudný patron, za kterého ho Ignác považuje – a tohle se mu zdál docela dobrý způsob. Ukáže mu, že se taky umí bavit. Dělat recesi.

„Jasně,“ řekl Ignác překvapeně.

S úsměvem si obě dívky prohlédli.

Denisa se k němu otočila zády a sklonila hlavu.

„Sleduj, jak nás přijdou balit,“ řekla tiše Irmě.

Irma se chtěla nenápadně otočit, ale než se odhodlala, už tu byli.

„Ahoj, holky. Odkud jste?“ vypálil bez přípravy Oskar.

Byl trochu šokovaný vlastní odvahou.

Dívky se na sebe podívaly, ale nutno přiznat, že tak učinily jen velmi krátce.

Také nikterak nedaly najevo, co si o tomto druhu seznamovacích otázek myslí – natož aby pak daly najevo, co si myslí o člověku, který je bez jakýchkoli zábran pokládá.

„Z Prahy,“ řekla Irma.

„A co v té naší matičce stověžaté plné kafkovského smogu celé dny, dni a dnové děláte? Že vy tam v tom neklidném srdci Evropy něco studujete?“ zajímal se Ignác.

Denisa vzdychla. Ano, dva celkem hezcí mladí mužové, zejména ten Oskar, a jediné dvě hezké mladé holky – nepočítá-li pochopitelně to tele průvodkyni – na jednom společném zájezdě... Takže se zkrátka musí seznámit. Rozhodla se, že si to vulgární klišé, které přímo bilo do očí, nenechá vnutit.

„Ano. Něco tam studujeme,“ řekla zdrženlivě.

„Nechte mě hádat,“ řekl Ignác. Zatvářil se tajemně. „Kolika prsty držíte broskev, kterou jíte?“ zeptal se.

Irma se na Ignáce podívala s jistým pobaveným zájmem, ale k odpovědi se přesto neměla.

„Myslím to vážně,“ řekl Ignác.

„Don't answer, I'm sure it's just a stupid obscene joke,“ řekla rychle Denisa.

Irma už ale zkusmo natáhla ruku k ústům a rozevřela dlaň, jako by v ní měla broskev.

„Šťavnatou broskev,“ upřesnil Ignác.

„Dvěma,“ řekla Irma.

Ignácův samolibý úsměv dával najevo, že tato informace přesně zapadá do mozaiky jeho počáteční a – jak se ukazuje – správné domněnky.

„Dobře,“ řekl spokojeně. „A druhá a zároveň poslední otázka: Jak se tváříte ve frontě před dámským WC?“

Vidíš, říkala jsem ti to, znamenal Denisin pohled.

„Neutrálně,“ řekla Irma opatrně.

„Neutrálně! Věděl jsem to!“ vykřikl vítězoslavně Ignác. „Jste z filozofické fakulty!“

Překvapení obou dívek bylo nelíčené.

„Uhád,“ přiznala Irma obdivně.

„A co vy?“ řekla Denisa s jakýmsi podezřavým zaujetím. „Kdo jste vy?“

Nyní mohl Oskar trochu vyrovnat Ignácův náskok:

„Try to guess. I admit it's a little bit more difficult because there is no queue in front of our toilet. So you can't see our faces.“

„Ale broskve žereme všema deseti,“ doplnil Ignác.

„I šťavnaté?“ zeptala se ho Irma. Docela se jí ti kluci začínali líbit.

„Wait, wait,“ řekl Ignácovi Oskar a odstrčil ho. „It's my turn. Mimochodem: jak by ses tvářil ty, kdyby před pánskou toaletou byly fronty?“

„Naštvaně,“ řekl automaticky Ignác. Podíval se na Denisu. „A když už bych šel zpátky kolem té fronty, tak bych se tvářil vychcaně.“

Tomu se zasmáli všichni. Denisa si všimla, že Max mluví s Pamelou. Zachytila několik slov.

„Á, pan spisovatel si vypráví o spisovatelství se slečnou průvodkyní!“

Všichni čtyři se otočili směrem k dotyčné dvojici.

„Dělá nám starosti,“ zachmuřil se Ignác. „Věřily byste, že vůbec neprohlédl, že je slečna průvodkyně trošičku povrchní a maličko hloupá?“

„Vůbec,“ řekl Oskar.

Nevěděl už, co by řekl, a začínal si připadat hloupě.

„Ach tak,“ řekla Denisa.

Na to už nikdo nic neřekl.

„Tak tak,“ řekl Ignác.

Pohlédl na Oskara.

„Neříkejte,“ řekla Irma. „Opravdu?“

„Opravdu,“ řekl Ignác už trochu mdle. „Úplně ho připravila o jeho pověstný pronikavý zrak, díky kterému on vidí hlouběji než jiní. Předpokládám, že jste se o jeho pronikavém zraku na fakultě učili?“

„Zatím ne,“ řekla Denisa.

Náhle si nebyla jistá: Chtějí nás doopravdy sbalit?

Autor a jeho čtenářka

„Promiňte,“ přistoupila k Maxovi průvodkyně se zářivým úsměvem, „mám tu čest?“

Co je to za pitomou otázku? napadlo Maxe.

Odkášlal si:

„Nevím, jestli zrovna čest –“ začal.

Průvodkyně si přitiskla dlaně k ěadrům. Max zaznamenal, že na jejich tvaru se tlak dlaní prakticky vřbec neprojevil, což na něj udělalo hluboký dojem. Předpokládal přirozeně, že jde o vědomou parodii, ale Pamelina tvář nepřipouštěla nejmenší pochybnost, že by to se svým poněkud operetním obdivem nemyslela naprosto vážně.

„Vy jste opravdu Max –?“

Průvodkyně bázlivě zmlkla, jako by se Maxovo příjmení ostýchala vyslovit nahlas.

Max rozpačitě mlčel.

„A jste na mém zájezdu?“ řekla průvodkyně nevěřicně.

„To jaksí,“ řekl Max, „nemohu popřít.“

Všiml si, že na něj Ignác s Oskarem povzbudivě mávají. Ignác zdvihl ruku a udělal lascivní, mezinárodně srozumitelné gesto. Max rychle odvrátil pohled.

„Nemůžu uvěřit tomu, že mám takové štěstí,“ řekla průvodkyně.

„Obávám se, že své štěstí poněkud přeceňujete,“ pravil Max skromně.

Průvodkyně rezolutně zavrtěla hlavou.

„Takový slavný spisovatel!“ řekla přesvědčeně.

Šťastně si Maxe prohlížela. Max věděl, že by měl rozhovor ve vlastním zájmu co nejrychleji ukončit, ale cosi mu v tom bránilo. Ještě jednou si odkášlal.

„Ono je to s tou slávou poněkud relativní,“ poznamenal.

Chtěl ještě cosi dodat, ale průvodkyně ho předběhla:

„A na mém zájezdu!“

„No,“ řekl Max.

„Já vám musím něco prozradit,“ řekla průvodkyně bojácně, „já jsem hrozná.“

Max přemýšlel, jestli ono inzerované tajemství spočívá ve skutečnosti, že slečna průvodkyně je hrozná, a zda by to měl nějak komentovat. Rozhodl se, že zatím s komentářem vyčká.

„Je to ostuda. Já se stydím.“

Průvodkyně předvedla, jak se stydí.

„Nevím, kvůli čemu se stydíte,“ řekl Max, „ale mohu vás ujistit, že se stydíte docela hezky.“

Byla to nejupřímnější věta, kterou jí až dosud řekl.

„Tak já vám to řeknu,“ pravila průvodkyně povzbuzena jeho komplimentem.

Max souhlasně kývl.

„Když já nevím,“ řekla průvodkyně s obavou ve svém krásném hlase. „Mám vám to říct?“

Max kývl o poznání rezolutněji.

„Mám?“

Tak už mi to sakra řekni, říkal si v duchu Max.

„Určitě,“ řekl vstřícně.

„Já jsem ještě žádnou vaši knihu nečetla!“ vyhrkla průvodkyně a ze samého studu si zakryla tvář dlaněmi.

Max čekal, až si tvář zase odkryje. Přes její blondáté temeno viděl Ignáce a Oskara, jak hovoří s Denisou a Irmou. Všichni čtyři ho pozorovali.

Mezi prsty jedné ruky se objevilo oko.

„Ale četla jsem skoro všechny vaše rozhovory!“ řekla průvodkyně do dlaní huhlavě.

Nadechl se.

„To je... dobře.“

„Když jsem vás při nastupování uviděla, myslela jsem si, že to určitě nejste vy,“ řekla průvodkyně nadšeně. „Připadalo mi, že máte tmavší vlasy a větší nos.“

„Větší a tmavší než kdo?“ prohodil žertovně Max. „Než já?“

Třpytivé perličky jejího smíchu se rozkutálely po celém parkovišti a upoutaly pozornost Šarloty a Helgy, které až dosud interview s mladým umělcem neposlouchaly.

„Říkala jste něco, slečno?“ řekla provinile Šarlota. „My jsme vám nerozuměly.“

Max si všiml, že Helga jí stiskla zápěstí.

„Říkala jsem,“ zvýšila hlas průvodkyně a věnovala Maxovi omluvný úsměv, „že máme mezi sebou slavného spisovatele. Jestlipak to už víte?“

„Skutečně?“ pravila Helga a s nelíčeným zájmem si Maxe prohlédla. „Jak se jmenujete?“

Max se představil příliš tiše, takže průvodkyně musela jeho jméno ještě dvakrát hlasitě zopakovat.

Šarlota několikrát kývla.

„Toho neznám,“ řekla.

„Však má ještě čas,“ řekla Helga milosrdně. „Mladý muži, kolik vám s dovolením je?“

„Třicet tři,“ řekl Max.

Obvykle mu lidé hádali o pár let míň; zajímalo by ho, zda jeho věk mladičkou průvodkyni zaskočil.

„Tak to zase nejste tak úplně mladý,“ řekla Šarlota. „Ale jste dost mladý.“

Max se zamyslel nad tím rozdílem.

Šarlota se natočila k průvodkyni bokem a informovala se na jakýsi fakultativní zájezd do Benátek. Helga jí znovu podrážděně sevřela zápěstí.

„Pokud bude dost zájemců, tak pojedeme,“ řekla Pamela vlídně a znovu se obrátila k Maxovi:

„Nevadí vám, že jsem vás takhle přepadla?“ zeptala se s náhlou obavou.

„Seznámila jsem se tam s manželem,“ řekla Šarlota. „V Benátkách.“

Pamela se na Maxe usmála. Měla přirozeně červené, plné rty a dokonalé zuby.

„Naopak,“ řekl Max, „díky vám konečně začínám rozumět slovu popularita.“

Neříkal tyhle věty tak úplně pro ni, ale zčásti – nebo možná především – pro ty dvě dívky, které postávaly opodál. Jakoby na svou omluvu.

„Já si totiž strašně ráda povídám o literatuře,“ řekla průvodkyně. „A taky o umění.“

Obě dívky se jako na povel otočily zády. Jejich ramena se nepatrně otřásala, ale průvodkyně si toho nevšimla.

„Já taky,“ zadrmolil Max.

Tohle nemohly slyšet, ujišťoval se.

„Stejně vás obdivuju,“ řekla průvodkyně, „napsat tolik stránek...“

Max se rozhodl, že bude mluvit co možná věcně.

„Stačí napsat jedinou stránku denně,“ poznamenal, „a za rok máte celý román.“

„Ale stejně,“ řekla průvodkyně, „já bych to asi nedokázala.“

Max neříkal nic.

Dívky vyčkávaly.

„Nebo vy myslíte, že dokázala?“ řekla průvodkyně.

Řeknu nevím, rozhodl se Max ve zlomku vteřiny. To je rozumný kompromis.

„Nevím,“ řekl Max. „Možná ano. Někdo by se vám každopádně musel věnovat,“ dodal tiše.

Max stewardem

Jakmile se Max definitivně rozhodl, že bude psát román o lidech na zájezdě, skoro jako na povel se mu začaly vybavovat dávné, místy už polozapomenuté vzpomínky na všechny ty výlety a cesty, které v minulosti absolvoval. Často v té době například vzpomínal na to, jak si počátkem osmdesátých let během vysokoškolských prázdnin přivydělával jako steward v lehátkových vlcích přepravujících rekreanty k Černému moři. Jeho úkolem bylo svěřený vagon uklidit, nafasovat a rozdat ložní prádlo a především pak během cesty prodávat pivo a limonády a vařit párky, čaj a kávu. Max, kterému tehdy nebylo ještě ani dvacet, si sice v těsné kuchyňce nepočínal zrovna dvakrát zručně a chyběl mu i potřebný lichvářský talent, ale jinak mu práce stewarda připadala zajímavá a dobrodružná. Krajina za oknem se někdy měnila rychleji, než voda v konvici začala vřít, a ve Varně nebo v Mangalii – poté co ve vagonu vyprázdnil odpadkové koše, zametl a vytřel – se vždycky až do večera opaloval a koupal v moři. Především se mu však líbilo, že díky téhle práci pozná spoustu různých lidí. Občas, když ještě před příchodem cestujících vylepoval na skleněné dveře jednotlivých kupé jmenné seznamy, zkoušel občas odhadnout, jaká fyzická podoba či jaká povaha se skrývá za tím či oním jménem, zvláště pak ženským.

Mnohokrát si také všiml, že v těsném prostoru vagonů se mezilidské vztahy vyvíjejí o něco rychleji, než tomu bývá jindy: na samém počátku cesty stávaly na peroně pouze oddělené hloučky vzájemně se neznajících a odměřeně se tvářících lidí – a na jejím konci, po dvou dnech a dvou nocích strávených v uzavřeném prostoru jediného vagonu, si titíž lidé najednou halasně tykali, zvali se na pivo, hlídali si vzájemně děti, vyprávěli si o sexu a o rozvodech

a ukazovali si jizvy po operacích. Max měl ve vlaku samozřejmě i nemálo příležitostí poznat, jak umí být někteří lidé sobečtí, bezohlední nebo chladně vypočítaví, avšak výše zmíněná proměna ho pokaždé znovu fascinovala.

Naplňovala ho dokonce jistým optimismem.

Druhý Jakubův problém

Nagy do Jakubovy třídy propadl. Za dobu své školní docházky propadl ostatně už několikrát. Bylo mu už čtrnáct, takže byl o tři roky starší a o hlavu větší než Jakub a jeho spolužáci. Měl už kompletně ochlupené přirození, takže ve věcech sexu byl ve třídě jednoznačně nejvyšší autorita.

„Proč pořád chodíš do kabinky?“ zeptal se jednoho dne Jakuba. „Proč nechčíješ normálně do žlábků?“

Nemyslel to nikterak nepřátelsky; prostě si toho všiml a vrtalo mu to hlavou.

Jakub mu řekl, v čem je jeho problém – už dávno to ostatně nebylo žádné tajemství.

„Tak to budeš tutově homouš,“ vyslovil Nagy svůj ortel.

„Homouš?“ vyděsil se Jakub. „Jak to?“

„Protože když nemůžeš chcát před klukama, tak seš tutáč homouš,“ vysvětlil mu Nagy.

„Kecáš,“ řekl Jakub.

Nagyho diagnóza ho zbavila jakékoli ostražitosti, ale Nagy kupodivu jeho drzost velkomyslně přešel.

„Že kecám? Tak si to najdi v nějaký knize – v knihách je přesně tohle popsáný.“

„Co – přesně tohle?“

„No že kdo nemůže močit před klukama, tak je homosexuál.“

„Tys to čet?“

„Jasně že jsem to čet!“ urazil se naoko Nagy. „Taky ti klidně můžu říct, z jaký přesný příčiny nemůžeš chcát.“

„Z jaký?“

„No přece poněvadž když seš homouš a vidíš péra ostatních, tak se normálně vzrušíš a nemůžeš tím pádem chcát.“

Jakub mlčel.

„Chápeš, ne?“ řekl Nagy. „Je to logický. Přece když ti ztvrdne, tak ti to zablokuje tu trubičku, kterou chčiješ.“

Jakub přemýšlel.

„Ale mně... netvrdne,“ řekl ostýchavě.

Zrudl.

„Netvrdne – a přitom nechčiješ,“ řekl Nagy pochybovačně.

„No je to divný,“ musel uznat Jakub.

„Určitě ti to tvrdne aspoň uvnitř – třeba to ani nevíš,“ řekl Nagy autoritativně. „Tvrddne ti to uvnitř a zablokuje ti to tu chcací trubičku.“

„Asi jo,“ řekl nešťastně Jakub.

Takže byl homosexuál.

Slunečnicové pole po levé straně

„Všimli jste si těch slunečnic?“ řekl nadšeně Jolanin otec.

Předklonil se dopředu k Jolaně.

„Všimla sis těch slunečnic?“

Jolana odhadovala, že až dosud vypil něco přes čtvrtlitr vodky, jakkoli zředěné džusem.

„Jsou překrásné,“ řekla Jolanina matka.

„Jsou doslova fantastické!“ řekl otec. „Doslova fantastické.“

Jolana po krátkém zaváhání pohlédla na nekonečné slunečnicové pole za silnicí.

„Nejsou špatné,“ donutila se připustit.

Věděla, že její otec zná v zásadě pouze dva druhy nálad: buď to je z nějakého, často dost bezvýznamného důvodu přesvědčen, že má dost dobrých důvodů k nespokojenosti, a začne proto být nepříjemný a podrážděný – anebo se naopak bůhvíproč rozhodne, že žádné důvody k nespokojenosti vlastně nemá.

„A pak je to ten nejspokojenější a nejveselejší člověk na světě,“ vyprávěla Jolana.

Jakmile už se však její otec pro jednu z oněch dvou nálad rozhodne, zdůrazňovala, žádné pozdější racionální argumenty nejenže nemají na jeho rozhodnutí naprosto nijaký vliv, ale ještě se ve svých důsledcích obrátí proti onomu chudákovi, který je otci nabídl.

„Když otec řekne, že je všechno špatně, tak zkrátka všechno špatně je – a běda všem optimistům v jeho okolí,“ vyprávěla Jolana mnohokrát svým přátelům. „Ale když naopak z ničeho nic shledá, že život je vlastně nádherný, musíte se jeho nečekanému zjištění okamžitě podřídít – to jest překypovat dobrou náladou a sršet

humorem. Protože když to neuděláte," smála se Jolana, „je rázem všechno špatně.“

Jolanin otec navíc dokázal zmíněné stavy střídat neuvěřitelně rychle, někdy i třikrát v průběhu jediného odpoledne, a v obdobích vrcholné formy třeba i několikrát za hodinu. Jolaně i její matce, jejichž náladové cykly se tak jako u většiny smrtelníků střídaly nersrovnatelně pozvolněji, vždycky činilo nemalé úsilí se těm okamžitým změnám přizpůsobit. Matka si nicméně postupem let zvykla; Jolana nikoliv.

„Nejsem na tak rychlé změny prostě stavěná," stěžovala si.

Občas jí připadalo, že těmi náhlými a většinou nepředvídatelnými zvraty trpí dokonce i její pleť – podobně jako trpí nějaký křehký materiál, který je neustále vystavován prudkým změnám povrchové teploty.

„Fantastický!" řekl otec.

„Jsou fakt krásný," řekla matka.

„Vidíš, jak jsou sytější žlutý?" řekl Jolaně otec. „Hele, to je neuvěřitelný!"

Jolana mlčela.

„Na co je pěstují?" řekla Jolanina matka. „Na olej?"

„Ne," řekla Jolana, „na maso.“

„Přestaň," řekla matka.

Otec Jolaninu poznámku naštěstí přeslechl.

„A jak jsou vzpřímený!" jásal otec. Znovu se předklonil: „Vidíš to – jak jsou majestátně vzpřímený?"

Jolana si připomněla, že její otec má od příštího měsíce zakázaný vstup do firmy, a ještě jednou otočila hlavu k oknu.

„No jo," řekla.

„To je neuvěřitelný!"

Jolana by téma slunečnice ráda považovala za uzavřené; osobně se domnívala, že jejich rodina už těm zasraným kytkám věnovala víc pozornosti a obdivu, než je vůbec záležá.

„Na to, že jsou to jenom obyčejné slunečnice,“ poznamenala, přičemž položila důraz na slovo obyčejné, „nejsou vůbec špatné.“

„Něco ti řeknu,“ řekl otec. „Nebudeš tomu možná věřit, ale ještě nikdy v životě jsem tak úžasně veliké a zářivé slunečnice neviděl.“

„Říkal jsi zářivé?“ řekla nevěřicně Jolana. „Opravdu jsi říkal zářivé?“

Její matka jí věnovala krátký výstražný pohled: její projekt počítal s klidnou, příjemnou, zkrátka vydařenou dovolenou.

„Tak dobře,“ souhlasila otupěle Jolana. „Jsou zářivé a majestátní!“

„Že jo?“ řekl spokojeně otec. „Hele, ty slunečnice jsou doslova fantastické!“

„A taky si všimni, jak každý den otáčeš hlavy za sluncem!“ řekla Jolana.

Znělo to zlověstně, avšak její otec to bohužel nezaznamenal.

„Jasně,“ řekl nadšeně. „Hele, ty jsou naprosto fantastické!“

„Nejsou!!!“ zaječela Jolana nepřítčně.

A všechno bylo špatně.

Kdo je pan Petrescu a paní Košťálová?

O většině svých postav Max již začínal mít celkem jasno – kromě paní Košťálové a pana Petresca. Všechny poznámky, které si k nim zatím udělal, později pokaždé roztrhal. Jistá záhadnost, provázející tuto dvojici od samého počátku, vzbuzovala ostatně nejen Maxovu zvědavost – odlišná příjmení a zhruba desetiletý věkový rozdíl byly už vděčným předmětem nejedné ženské debaty.

Max se jimi zabýval z poněkud odlišných důvodů.

Nevěděl si s nimi zatím rady.

Znervózňovali ho.

Překáželi mu.

Věděl, že kdykoliv se otočí doleva za sebe, narazí jeho pohled na kulatý, vždy vzorně oholený a navoněný obličej pana Petresca. A milý úsměv paní Košťálové – zrovna zakládala do fotoaparátu film. Max využil její zaneprázdněnosti a pozorně si prohlédl její obličej: viděl vrásky kolem hezkých očí, důlek na bradě a trochu rozšířené póry. Jenže ani takové detaily mu příliš nepomohly:

Seznámili se před lety v Bukurešti, jen několik dní po revoluci. Byla novinářka, a tak jela. „Od naší zvláštní bukureštské zpravodajky Hany Košťálové,“ stálo potom vždycky v novinách. Matka jí články vystřihovala. Jméno Košťálová zatrhávala svítivě žlutým zvýrazňovačem. „Ale mami,“ řekla jí Hana po příjezdu s unaveným úsměvem. Byla unavená. Strašlivě se jí chtělo spát, ale nejprve si potřebovala důkladně vyčistit pleť. Vrátit se z Balkánu znamená totiž mimo jiné mít ucpané póry. I to je novinářské řemeslo. To lidé obvykle nevidí. Tu únavu, tu

špínu. Ty věčně ucpané póry. Pokud se lidé o novináře zajímají, pak jenom o ty nezvěstné a zastřelené.

Připadalo jí to trochu nespravedlivé.

Tenkrát v Bukurešti chodila po prašných, rozstřílených ulicích. Brodila se haldami suti z rozstřílených domů. Kolem ní chodili zaprášení, ale šťastní lidé. Na protějším chodníku kdosi zbavoval velkou rumunskou vlajku ponižujícího socialistického emblému. Hana si připravila fotoaparát a vyčkávala. Měkké podvečerní slunce se jí opíralo do zad. Bude to dobrý snímek, říkala si. Před očima se jí vlnily barvy – červená, modrá, žlutá... Ta žlutá jí připomněla matčin zvýrazňovač. Když tupé nůžky konečně opsaly celý kruh, uviděla Hana v hledáčku své Minolty kulatou, vzorně oholenou inteligentní tvář. Připadalo jí, že i na těch několik metrů cítí její vůni...

Max už to ani netrhal...

A co na to česká literární kritika?

*„Tento vložený krátký text jako jediný z celého románu naznačuje,
kam se autor případně mohl dostat, kdyby se konečně zbavil
frackovité blazeovanosti a intelektuálního playboyství...”*

— JOSEF VOHRYZEK,
Literární noviny

Stojící Helga

„Na chvíli si stoupnu,“ řekla Helga Šarlotě, ale Šarlota jí nerozuměla.

„Jsem přesezená, musím si stoupnout,“ zopakovala Helga Šarlotě hlasitě a popuzeně.

Nohy jim otékaly oběma, ale křeče do lýtek dostávala zatím jenom Helga.

Šarlota se ohlédla po cestujících.

„Nikdo nestojí,“ řekla s obavou.

„Nikomou není pětasedmdesát,“ řekla Helga a s námahou se postavila do uličky.

Šarlota jí nerozuměla, ale Helga tentokrát jen mávla rukou. Pamela se k ní tázavě otočila.

„Jsem trochu přesezená a musím si na chvíli stoupnout,“ vysvětlila jí Helga. Potom se poněkud překvapivě otočila nikoli po směru jízdy, nýbrž čelem k cestujícím. Možná, říkal si Max, v ní zapracoval nějaký podvědomý reflex dlouholeté návštěvnice divadel a koncertů, která ví, že na své místo v řadě procházíme čelem k sedícím divákům.

Stála čelem k ostatním účastníkům zájezdu a usmívala se.

Nejdříve se zdálo, že se chystá pronést jakýsi – podle všeho delší projev – ale neučinila tak. Na zvědavou otázku Jituš pouze stručně odpověděla, že je trochu přesezená a že si musí na chvíli stoupnout. Potom už jen mlčky stála, čelem k cestujícím, a mírně se usmívala. Rozpaženými rukama se držela madel na obou stranách. Otřesy autobusu roztráslly svráštělé a ochablé svaly na jejích bledých pažích.

Hovory podivně vážly a autobus po dlouhé době skoro ztichl.

Když se Helžin pohled střetl s pohledem některého ze společníků – což se stalo pokaždé, kdykoli se dotyčný nevydržel

dívat stále jen z okna – její úsměv se maličko rozšířil. Vzápětí však svůj úsměv polekaně stáhla, neboť si uvědomovala, že jí špatně drží zubní protéza.

Cestující si to bohužel uvědomovali také.

Stála tam jako špatná stará herečka při děkovačce. Jako vysloužilá šmíračka, kterou se publikum svázané lidskými ohledy ostýchá vypískat.

„Pamatuj na smrt,“ zašeptal Ignác.

Max si s tou situací nevěděl rady – ani lidsky, ani literárně.

Asi po čtvrt hodině si Helga – k nepopsatelné úlevě všech přítomných – zase sedla.

Problém s odstředivou silou

Jolanin otec poté, co jeho chvalozpěv na vzpřímené, zářivé a sytě žluté slunečnice ukončil nečekaný a hysterický nesouhlas jeho dcery, uraženě zmlkl.

Je protivná jako činže, říkal si. A kdo? Jeho vlastní dcera! Ta ale dokáže člověka otrávit. Úplně mu otrávila náladu. Celý ten zájezd mu už začínal jít na nervy. Je vůl, že vůbec někam jezdil. Zamýšlel bdít a trucovat ještě dlouho, ale byl zmožený vodkou natolik, že brzy usnul.

Naneštěstí si však předtím nesklopil postranní loketní opěrku.

Na rovných úsecích silnice, kde jeho posez – až na jeho hlavu ustavičně mu padající na prsa – zůstával víceméně vzpřímený a ani v pravotočivých zatáčkách, kdy svou značnou hmotnost přesouval na svou ženu (a její rozečtenou knihu), nepředstavovalo jeho opomenutí žádný velký problém, avšak v každé byť jen trochu ostřejší zatáčce levotočivé se jeho mohutné tělo pokaždé hrozivě sesunulo nejen na samotný okraj sedadla, ale většinou i na nejzazší mez svého těžiště. Prvních přibližně deset povlovných levotočivých zatáček se mu ještě podařilo na poslední chvíli vyrovnat, jakkoli způsob, jímž to dokázal, zůstával pro Maxe záhadou – Jolanin otec totiž nikdy neudělal pro znovunabytí své rovnováhy zdánlivě víc, než že sebou v polospánku polekaně trhl a trochu pootevřel levé oko. Max si uvědomoval hned několik věcí zároveň: že mu to nemusí vycházet donekonečna, že Jolana na svého otce nevidí, že jeho žena si lhostejně čte a že nikdo jiný hrozící nebezpečí dosud nezaznamenal. Věděl, že by mu měl loketní opěrku rychle sklopit sám, ale potom si řekl, že tu koneckonců není proto, aby někomu rychle sklápěl loketní opěrky, nýbrž proto, aby nasbíral materiál pro román s názvem Účastníci zájezdu.

V příští dvojité zatáčce, mezi motoristy běžně nazývané esíčko, Jolanin otec ze sedačky vypadl.

Dopad jeho těla doprovodilo filmově temné žuchnutí.

Obraz mohutného pětapadesátníka, sedícího s ohromeným a bolestným výrazem v úzké a poměrně hluboké uličce mezi sedadly, zdvihl v autobuse vlnu bezuzdného, škodolibého veselí – a když původní útrpný úžas v tváři Jolanina otce vzápětí vystřídal cestujícím již z dřívějška známý, nyní jen trochu nedotažený společenský úsměv, intenzita smíchu se ještě zdvojnásobila.

Ignác mu pomohl vstát, ale přitom se hlasitě chechtal.

Zuzanin nebývale mladý, téměř dívčí smích, ve své zajímavosti bezpochyby upřímný, připomněl Hynkovi staré dobré časy – jako by ty veselé slzy, které jeho ženě smích vernal do očí, vyplavily na povrch něco z její dřívější podoby. Jako by si to sama uvědomila, položila Zuzana na chvíli tvář na Hynkovo předloktí. Jakub se snažil svůj smích kontrolovat, neboť se bál, aby se mu nezačalo chtít cúrat. Max si zároveň všiml, že ten nakažlivý smích, strhnuvší do svého silového pole prakticky všechny cestující, pana Petresca a paní Košťálovou nevyjímaje, vytvořil mnohá předtím nepředstavitelná zraková spojení – kupříkladu Irma s Denisou se smály na Láďu s Olgou, zatímco Jardova žena Jituš se rozpustile smála na paní Helgu.

Jolanina matka se smála na Rusa sedícího vedle Jolany. Smála se ale trochu rozpačitě.

Jolana se nesmála vůbec.

Začínalo toho na ni být trochu moc.

Jediný člověk, který v autobuse opakovaně zvrací, je ona sama – a jediný člověk, který se tu opije natolik, že pak vypadne do uličky, je její otec. Zkrátka bezva rodina. Měla pocit, že ty rozesmáté pohledy nevydrží. Cítila, jak se jí začíná chvět brada, což byla v jejím případě tradiční předehera pláče. Energicky si odkašlala. Snad tady ještě ke všemu nebudu bulit? říkala si v duchu nevěřící. Její mysl se rozdělila a každá z obou nově vzniklých částí se nyní snažila

ovládnout tu druhou. Sakra, zuřila jedna část, je ti třicet, ne patnáct! Vystudovala jsi vysokou školu, máš státnice ze dvou jazyků, zajímavou, skvěle placenou práci, hezký, útulný byt a pár dobrých přátel – tak si to laskavě uvědom! Jenomže než si to stačila uvědomit, ta druhá část mozku ji přinutila složit ruce na kolenou, položit si na ně hlavu a navzdory své zajímavé a dobře honorované práci, dvěma jazykovým státnicím, hezkému bytu a dobrým přátelům se tiše rozplakat.

Po chvíli ucítila na rameni dotek ruky.

„Berte to s nadhledem,“ pošeptal jí Max. „Vždyť o nic nejde.“

Hodně se předklonil, takže u ní byl velmi blízko.

Vděčně kývla, aniž se na něj podívala:

„Snažím se. Opravdu se snažím.“

„Můj šedesátiletý otec,“ šeptal Max, „v opilosti tancuje sambu. To je horší.“

„To asi není horší,“ řekla Jolana. „To je skoro normální.“

Stále mluvila směrem ke svým kolenům.

„Myslíte?“ řekl Max. „I když ji tancuje na večírcích bez hudby?“

Zachechtala se, což ji trochu uvolnilo. Rezignovaně k němu obrátila mokré oči a zčervenalý, napuchlý nos.

„Nejspíš potřebuju panáka,“ řekla. „Nebo dva.“

Hlasitě se vysmrkala.

„I když,“ řekla přemítavě, „opít se asi není ten nejlepší způsob, jak si vyřešit vztahy s rodiči.“

„To asi ne,“ řekl Max. Zasmál se: „Nejlepší je jet s nima na dovolenou.“

Utrpení dvanáctiletého homosexuála

O existenci lidí zvaných homosexuálové Jakub už věděl: částečně z televize, částečně z časopisu Bravo (mezi mnoha populárními hudebními skupinami, které Jakub se svými vrstevníky poslouchal, se koneckonců našel nejeden zpěvák či zpěvačka tohoto zaměření) a samozřejmě z hovorů ve škole – označení homouš, které jeho kamarádi i on sám běžně užívali, bylo přitom spíše slangovou zkratkou než záměrným pejorativem. Díky tomu naštěstí už dříve chápal – jakkoli by to sám asi nedokázal takto vyjádřit – že homosexualita není nějaká odporná nemoc, kterou je nutno přede všemi skrývat, nýbrž že je to relativně častá sexuální orientace, a nelze proto říct, že by byl Nagyho smělou diagnózou nějak nadmíru zděšen. Pouze ho poněkud překvapila. Až dosud se totiž domníval, že se mu líbí holky.

Nedalo se však nic dělat. Bylo třeba podívat se této nové pravdě zpříma do očí.

Nejdřív si potřeboval vyjasnit některé podrobnosti.

„Bolí to?“ informoval se jednoho dne u Nagyho.

„Co?“

„No když –“ řekl Jakub a uhnul očima.

„Myslíš, když ti ho strkají do zadku?“ řekl Nagy. „Když se to namaže, tak ne.“

„Namaže?“

„No normálně namaže,“ řekl zkušeně Nagy. „Mastí.“

Jakub přemítal.

„Jakou mastí?“ chtěl vědět Jakub. „Jak se jmenuje?“

„Neboj,“ řekl mu přátelsky Nagy. „To bude v pohodě.“

„Já se nebojím,“ řekl Jakub.

Opravdu se skoro vůbec nebál. Byl si naprosto jistý, že to nemůže být nic hrozného – když to tolik lidí a zpěváků dělá dobrovolně. Proč

by to dělali, kdyby to bylo hrozný, říkal si Jakub, to je logický. Občas si to zkoušel představit. Osahával si zadek a váhavě se ukazováčkem dotýkal řitního otvoru. Jako když měl jít k zubaři a jazykem si neustále zkusmo osahával zub, u kterého tušil kaz. To bude v pohodě, uklidňoval se pokaždé. Ve srovnání s utrpením, které mu dokázal způsobit bolestivě přeplněný měchýř, mu to ostatně nepřipadalo nijak strašné.

Nakonec si vždycky šel umýt ruce.

Takže byl homouš.

Postupem času si na tu představu jakžtakž zvykl.

Trochu ho zneklidňovaly jen dvě věci: především stále nevěděl, jak se jmenuje ta speciální mast, a neměl ani tušení, kde se taková věc dá koupit (protože Nagy mu to z nějakého důvodu, kterému Jakub nerozuměl, odmítal prozradit); a za druhé nemohl najít žádného kluka, který by se mu opravdu líbil. A to se snažil. Přestal koukat po holkách a začal se každý den poohlížet po nějakém ucházejícím klukovi. Nikdo z jeho spolužáků netušil, že je ve třídě, v tělocvičně a na záchodcích vystaven Jakubovu přísnému zraku. Nenápadně pozoroval jejich nohy, ruce, zuby, oči, vlasy a zadky. V předstíraně náhodných srážkách se jich dotýkal.

Teda nic moc, říkal si nespokojeně.

V podstatě přicházeli v úvahu jenom tři, rekapituloval nyní Jakub výsledky svého nedávného několikadenního průzkumu: Vaník, Lubina a Kaliště. Vaník je docela dobřej, a když se mu něco řekne, tak to hned nerozkecá, ale na sport je zase totální dřevo. Lubina je z osmičky a je ze všech tří suveréně nejsilnější, ale občas má dost bedarů a strašlivě mu smrdí podpaždí. S Kalištěm je vždycky sranda, i když je trochu šprt, ale zase má doma tři počítače.

Možná by to mohl být Kaliště, říkal si. Motor autobusu monotónně hučel. Jenom kdyby nebyl tak hubenej a kdyby mu tak příšerně nevystupovaly ty jeho křivý lopatky.

To už je teda hezčí támhleta Klára.

Kdo je pan Petrescu a paní Košťálová??

Max si předsevzal, že se s okamžitou platností přestane v duchu zabývat tou Pamelou a konečně vyřeší přetrvávající problém Petrescu-Košťálová.

Takže, co třeba takhle:

Kdykoli odjížděli s manželem na dovolenou, poprosila paní Košťálová matku, zda by jí onen týden či dva nemohla zalévat květiny a vybírat schránku. Matka sice nakonec vždycky souhlasila, ale protože její remcání a stížnosti na bolavé nohy rok od roku sílily, řekla si letos paní Košťálová, že požádá někoho v domě.

Rozhodla se pro pana Petresca. Před několika lety ovdověl a od té doby žil sám, přestože mu nebylo ještě ani šedesát. Pokud věděla, na dovolenou nejezdil.

Odjíždělo se v sobotu. V pondělí pan Petrescu nebyl doma. V úterý ráno zavolal pan Košťál z práce domů a sdělil své ženě, že zemřel výrobní náměstek a že se jejich dovolená o tři týdny odkládá.

Chvíli mlčky pozorovala zakoupené opalovací krémy a potom se šla osprchovat.

Tentokrát pan Petrescu doma byl. Když ho o chvíli později provázela svým bytem, aby mu ukázala, jak velkou zálivku každý květináč vyžaduje, překvapilo ji, kolik toho o pokojových květinách věděl.

„To není voděnka,“ opravil ji s mírnou ironií. „To je pepřinec áronolistý.“

„Tohle že není voděnka?“ řekla zaraženě.

Ukázala na jiný květináč:

„Tak ale tohle je voděnka, ne?“

„To také není voděnka,“ pravil pan Petrescu s hezkým mírným úsměvem. „To je pepřovník černý.“

Zasmála se. Docela se jí ten spor o voděnku líbil.

„A tohle? To je voděnka?“ zkusila to nazdařbůh.

V obličeji se jí usadil její někdejší holčičí úsměv. Už dlouho se takhle neusmívala.

„Zase vedle,“ řekl pan Petrescu mile. „To je mučenka modrá.“

Naklonila se ke květináči spolu s ním. Příjemně voněl.

„Potřebuje přesadit,“ řekl.

Líbilo se jí, jak se mučenky modré dotýkal.

„Přesadit?“ řekla roztržitě.

„Do směsi listovky, pařeništní zeminy a písku,“ řekl pan Petrescu. „V poměru dva ku dvěma ku jedné.“

Já potřebuju přesadit, řekla si v duchu. Hynu. Jsem mučenka modrá a hynu. Potřebuju přesadit v poměru jeden k jedné. Potřebuju poměr.

Rozpustile se zasmála.

„Pojďte,“ řekla. „Teď vám ukážu doopravdickou, ale doopravdickou voděnku.“

Vzala ho za ruku.

„Ano?“ řekl pan Petrescu vzrušeně. „A kdepak tu takzvanou voděnku máme?“

„V ložnici,“ řekla paní Košťálová.

Jemně ho táhla za sebou.

Ani se moc nebránil.

„Ještě jsem zapomněla,“ řekla ochraptěle, když mu rozepínala košili, „musíte nám taky vybrat schránku.“

Max si to po sobě přečetl a vzdychl.

„Už toho mám dost,“ zvolal rozčileně. „Řekne mi konečně někdo, co je to sakra za lidi!“

„Já ti řeknu, kdo to je,“ řekl Ignác. „To jsou normální humanoidní androidi, jenom mají dezaktivované testosterony.“

„Hm,“ řekl Max.

Neměl na ty jeho slovní průjmy momentálně náladu.

„Ne,“ řekl Ignác, „víš, kdo to je? To jsou profesionální agenti izraelské tajné služby MOSAD, pátrající v našem zájezdovém autobuse po bývalé dozorkyni koncentračního tábora Helze Schwarzkopf.“

„Jo tak,“ řekl Max.

„Helga Schwarzkopf byla totiž mimořádně krutá,“ pokračoval Ignác. „Nedovolovala vězeňkyním nosit naslouchátka.“

Znovu se napil piva.

„Ne,“ řekl Ignác, „ještě jinak: jsou to sirotci naší sluneční soustavy. Dvě hravé děti z Mléčné dráhy. Ubozí sirotci jako my tři. Plaváckové oběžných drah.“

„Stačí ti to?“ řekl Oskar.

Zvuky Jakubovi nevadí

Krátce poté, co Jolana zaznamenala další záchvěv nevolnosti, požádala řidiče, aby zastavil.

„Za dvacet minut stavíme u Aralu, slečno,“ řekl Karel.

„Dvacet minut nevydržím,“ řekla Jolana. „Ani náhodou.“

V zádech cítila pohledy všech cestujících, ale nezbývalo jí, než je snést.

Už žádné zvracení v autobusu, říkala si.

Zhluboka dýchala.

Snížení otáček motoru a temné zakvívání brzd znělo Jakubovi jako rajská hudba.

„Jdu se vyčůrat,“ řekl spěšně matce.

„Už zase?“ nechápala Zuzana.

„No a?“ řekl Jakub vzdorně.

Šel za Jolanou ke dveřím. Jolana byla bílá jako smrt, ale žertovně na něj mrkla.

„Ahoj,“ řekla mu.

Jakub maličko zrudl.

„Ahoj,“ řekl statečně.

Líbilo se jí, že se nebojí.

„To už jdeš zas?“ řekl Jakubovi řidič.

Jakub neodpověděl.

Za svodidly stoupal široký pruh posečené louky k příkré kamenité mezi, za níž začínal smíšený les. Jakmile zasyčela dveřní hydraulika, Jakub vysprintoval k vzdáleným stromům; Jolana ho pomalu, mátožně následovala. Byla teprve v polovině loučky, zatímco Jakub už se škrábal nahoru na mez. Vběhl do lesa, ale potom se z ničeho nic zastavil, vrátil se a čekal na ni u meze, aby jí pomohl nahoru.

Podal jí ruku a ona mu poděkovala, ačkoli jí mluvení očividně dělalo potíže. Zeptala se ho rychle, jak se jmenuje.

„Jakub,“ řekl netrpělivě.

Už to opravdu nemohl vydržet.

Řekla, že se jmenuje Jolana, ale byla příliš blízko. Ani ne deset metrů.

„Prosím tě,“ řekl Jakub naléhavě. „Můžeš jít o kus dál?“

Rezignovaně kývla a odpotáčela se o dalších deset metrů stranou. Během tohoto krátkého přesunu dvakrát zvracela. Už skoro neměla co. Vysíleně dýchala. Konečně zaslechla, jak močí.

„Vydávám hrozný zvuky, co?“ řekla mu, když se společně vraceli.

„Zvuky mi nevadí,“ řekl upřímně.

„Ne?“ přinutila se k úsměvu. „Představ si, že mně jo.“

Za jiných okolností by bylo příjemné vykračovat si po tak dlouhém sezení na měkkém prosluněném jehličí.

„Nemůžu čúrat, když vedle někdo je,“ řekl náhle Jakub. „Chápeš.“

Divil se, že to bylo tak snadné.

Přestože jí dosud bylo zle, zpozorněla.

„To se občas stává,“ řekla. „Z toho si nemusíš dělat hlavu.“

„Že se to stává?“ řekl pochybovačně Jakub. Stává – homoušům.

Jolana přemýšlela. Vzpomněla si na jednoho svého bývalého přítele, který když šel v jejím bytě na velkou, zesiloval hudbu. Když mu to prokoukla, začala mu sama pouštět Wagnerův Soumrak bohů.

„Aby ne,“ řekla. „Moje kamarádka, když je u mě v bytě, si dokonce vždycky musí nahlas pustit hudbu, abych ji neslyšela. Jinak prý se vůbec nevyčůrá.“

„To znám,“ řekl Jakub živě.

To téma ho zjevně zajímalo.

„A jak čúrала ve škole?“ zeptal se. „Nebo si s ní nechodila?“

„Chodila,“ řekla rychle Jolana. „Čúrала vždycky na vnitřní stranu mísy. Ale chápeš,“ použila Jakubovo slovo, „na holčičích záchodech jsou kabinky.“

Náhle si vybavila všechny ty předešlé přecpané záchody u benzínových pump a dálničních odpočívadel.

„No jo,“ řekla, „tady na zájezdě to musí být problém, co?“

„To teda jo,“ vzdychl Jakub.

Podíval se na ni, jak si ubrouskem znovu a znovu otírá koutky úst.

„Oba máme nějakéj,“ řekl s hezkým úsměvem.

„To je teda pravda!“ zasmála se.

Blížili se k okraji lesa. Jolana za chůze odšroubovala uzávěr pepřmintové ústní vody, zastavila se, nadechla a krátce si vykloktala ústa.

Měla radost, že na ni opět počkal.

„Jakube?“ řekla skoro rozverně. „Chceš prozradit tajemství?“

Vážně kývl.

Lidé už je spatřili. Zahazovali cigarety a nastupovali.

„Nejsme to jenom my dva, kdo máme problém. Tamti všichni,“ máchla rukou směrem k autobusu, „mají taky nějakéj.“

Jakub si připomněl ustavičné hádky svých rodičů a souhlasně kývl.

„Věděl jsi to?“

„Každej má problémy,“ řekl. „To je logický.“

No jasně, říkala si Jolana. Vždyť je to vlastně logický.

Mrkání

„To je pářeček,“ řekla Jituš. „Co tam v tom lese vždycky tak dlouho dělaj?“

Zasmála se.

„Chceš říct, co tam dělaj?“ řekl Jarda a mrkl na Lád'u. „Já ti řeknu, co tam dělaj: Blejou a chčijou.“

„Jardo!“ řekla Jituš, ale smála se.

„Že toho ten kluk vždycky naběhá,“ řekla Jituš a usmála se na Olgu. „Abysme mu ho náhodou nevykouraly!“

„Abyste mu ho neukously,“ řekl Jarda a mrkl na Olgu.

„Fuj,“ smála se Jituš. „Ty seš ale prase!“

Znělo to obdivně.

Rapsodie v modrém

Po dvaceti minutách zastavil Karel u Aralu. Otočil se od volantu a vyčítavě na Jolanu pohlédl. Jolana bezmocně rozhodila rukama. Pamela oznámila cestujícím, že ten motorest vlevo od benzínové pumpy je moc a moc krásný a že tam pokaždé chodí na fish and chips a že to všem taky doporučuje. Potom se podívala na Maxe a vyhlásila pětačtyřicetiminutovou pauzu na oběd.

„Jdeš s ní, nebo s náma?“ otočil se k Maxovi Oskar.

„S váma,“ vzchopil se Max.

Dívali se z okna. Všechno tu bylo modré – zastřešení, prapory vlající v mírném větru, čerpací stojany i odpadkové koše.

„Běž to nejdřív obhlédnout,“ řekl Oskarovi Ignác. „Pro jistotu.“

Vystoupili.

Oskar vešel do motorestu – a takřka vzápětí vyšel modrými dveřmi znovu ven.

„Blbý?“ řekl Ignác.

„Blbý,“ řekl suše Oskar. „Ale jinak je to tam moc a moc krásný. Maj tam takový moc a moc krásný modrý umakartovýstoly a na nich moc a moc krásný modrý umakartový prostírání.“

„A na něm moc a moc krásný modrý slánky a v nich modrý párátka a modrou sůl,“ řekl Ignác.

„A modrej pepř,“ řekl Hynek. „A servírky maj modrý zástěry.“

Ohlédl se: Zuzana byla ještě v autobuse.

„Jasně,“ řekl Ignác. „A pod nima modrý kalhotky a pod nima moc a moc krásný modrý kundy značky Aral.“

Zkoumavě na Hynka pohlédl.

„Část Ignácova přijímacího obřadu,“ vysvětlil Hynkovi Max. „Právě jsi úspěšně absolvoval Test vulgarity.“

„Gratulujeme,“ řekl Oskar.

„Dostanete modrý diplom,“ řekl Ignác. „Pouzdro je ve tvaru kundy.“
Max zdvihl oči k nebi.

„Tak pojďte do nějaký pořádný hospody,“ řekl. „Třeba támhle do
tý,“ ukázal na druhou stranu parkoviště.

„Do který?“ řekl Oskar. „Žádnou nevidím.“

„Nemůžeš ji vidět,“ vysvětlil mu Ignác. Koukl vychytrale na Maxe:
„Ta totiž dostala koncesi výlučně z literárních důvodů, že?“

„Chytřej,“ pochválil ho Max.

„Myslí támhletu,“ řekl Oskarovi Ignác. „Támhletu milou zájezdní
hospůdku, tulící se k mohutnému kmeni té košaté, kvetoucí lípy
plné bzučících, pracovitých včelek.“

„Přesně tu,“ řekl Max.

„Teda já jsem asi blbej –“ začal Oskar, ale Ignác ho rezolutně
přerušil:

„Jdeme!“

Namířili si to šikmo přes parkoviště. Max se ještě otočil k Hyn-
kovi.

„Vem rodinu a pojď s náma!“ zavolal na něj.

Věděl ale, že Hynek nepůjde.

„Nebojte,“ řekl Ignác, „budem slušný...“

„O to nejde,“ řekl Hynek, „ale žena chtěla jít do toho motorestu...“
Znělo to smutně.

Šli tedy sami.

„Já stejně nechápu, kam jdeme,“ řekl Oskar.

„Uvidíš.“

„Chci pořádněj dřevěnej stůl, polívku s játrovejma knedlíčkama,
měkkej křupavej chleba a točený pivo do skla!“ poroučel si Oskar.

„Beru na vědomí,“ řekl Max.

„Dostanu tam tohle všechno?“ ujišťoval se Oskar.

Ignác na Oskara vážně pohlédl.

„Pochop konečně: tam dostaneš všechno, co chceš.“

„No jen aby,“ řekl Oskar.

Servírky a literatura

„Pánové mají vybráno?“ pravila mladá servírka s okouzlejícím úsměvem.

„Dám si kapra na modro,“ řekl Ignác.

„Já guláš z modrý krávy,“ řekl Max.

„To byl jen vtip,“ omlouval je Oskar. „Nezlobte se.“

Servírka se však ani trochu nezlobila. Byla to mimořádně krásná a milá dívka, která Maxovi ihned připomněla Pamelu; na rozdíl od ní byla však zároveň mimořádně inteligentní a pohotová v konverzaci a měla překvapivě vyvinutý smysl pro humor. Byla to asi sedmnáctiletá studentka, která si zde přes prázdniny pouze trochu přivydělávala, aby si na podzim zase mohla kupovat knihy. Nadevše totiž milovala literaturu, zejména pak českou prózu. Maxe samozřejmě okamžitě poznala. Četla všechny jeho knihy, které ji doslova okouzly. Četla také všechny kritiky na ně a některé z nich ji doslova znechutily. „Ti literární kritici snad neumí číst!“ říkala si pokaždé nevěřícně. Nyní se chovala přesně tak, jak si to Max vždycky přál: nebála se přiznat svou upřímnou radost, že svého vůbec nejoblíbenějšího autora poznává osobně, ale na druhé straně se dokázala vyhnout obvyklým stydlivým pózám, ani se nesnížila k jakýmkoli poníženě pochlebovačným výlevům. Navíc mu několika stručnými, ale pronikavými postřehy, které vždy šly přímo na kořen věci, přesvědčivě dokázala, že jeho dílo dovede správně interpretovat. Především však Maxe potěšilo, že svou čtenářku nezajímal jenom jako spisovatel, ale neméně, ba možná více, i jako muž. Všiml si, že když na jejich dubový stůl postupně přinášela horké polévky s játrovými knedlíčky, měkký křupavý chléb či orosené skleněné púllitry, pokaždé si ho dlouze, zamyšleně prohlédla – očividně se jí líbily Maxovy pověstně rozpustilé kadeře, jeho pronikavé, bystré oči

za skly kulatých brýlí i jeho pihy, které – připadalo jí – dodávaly jeho tváři jakousi oduševnělou zajímavost. Okamžitě také poznala, že není ani trochu ješitný a že za jeho zdánlivě sebevědomými úsměvy se ve skutečnosti skrývá horoucí, plaché a skromné chlapecké srdce.

Opravdu se mu tady líbilo.

Ignác s Oskarem vypadali rovněž spokojeně.

„Dobrý?“ zeptal se Oskara Max.

„Skvělý!“ řekl Oskar a nabral si na lžici kouřící játrový knedlíček.

„Ale stejně jste vy literáti banda lhářů,“ dodal Oskar s plnými ústy.

„Oskar zřejmě neví, co říkal Ostrovskij o Shakespearovi,“ řekl Ignácovi Max. „Řekni mu to.“

„Vynalezení zápletky je proto obtížné, že zápletky je vlastně lží, kdežto spisovatel musí jít o pravdu. Šťastný byl Shakespeare, který používal hotové legendy: nejenže nevynalézal lež, ale do lživé pohádky vkládal pravdu života,“ odcitoval Ignác poněkud mechanicky a vrátil se k té výtečné polévce.

„Nejvyšší umění veškeré poezie záleží v tom, že se pravda mísí s obrazností, aby se spojilo uvěřitelné s překvapujícím,“ řekl Oskaroví Max.

„To mě podrž,“ řekl Oskar.

„Druhý citát na jediné stránce?“ řekl Ignác Maxovi varovně. „Ty si, hochu, zase koleduješ.“

Max má problémy s citáty

Max byl odjakživa zvyklý číst knihy s tužkou v ruce a věty, které ho něčím zaujmou, si vypisovat: především ty o literatuře a o psaní, ale i nejrůznější vtipné nebo chytré úvahy a postřehy o životě vůbec.

V obdobích, kdy se připravoval k psaní nové knihy, se pak k oněm starým poznámkovým papírům často vracel a pod svým špatně čitelným rukopisem – a nejednou i pod skvrnami od kávové lžičky nebo od čokolády – znovuobjevoval dávno zapomenuté myšlenky, z nichž některé, zdálo se mu, s jeho chystaným románem souvisely doslova nápadně. Nadšeně si inkriminované věty zatrhával růžovým zvýrazňovačem, aby je později snáze našel, až je bude – samozřejmě i s uvedením jejich autora – přepisovat do svého románu. Nikdy se nerozpakoval používat citáty jako přiznaný zdroj inspirace; naopak: spatřoval v tom poctivě a v jistém smyslu pokorné přiznání, že se on, Max, opravdu necítí být tím nejchytřejším člověkem na světě, a že se tudíž neostýchá poučit u autorů jiných, moudřejších, kteří to, co chce říct, řekli často už dávno před ním a lépe. Někteří literární kritici ale tvrdili, že za všemi těmi hojnými citáty v Maxových knihách se skrývá pouze absence autorových vlastních myšlenek a že dotyčné citáty nemají jinou funkci než *dokázat, že autor všechny ty slavné autory četl* (přinejmenším tyto dva citáty, říkal si nyní škodolibě Max, mají ještě docela jinou funkci).

Navzdory podobným kritikám se Max vracel ke svým výpiskům i během příprav na napsání Účastníků zájezdu a na mnoho chytřích věcí narazil i v knihách, které v té době vycházely. Při díle chmurném a nadmíru zodpovědném zachovati si veselost není umění nepatrné, vypsál si kupříkladu z nového vydání Nietzscheho (později dotyčný citát z rukopisu vyškrtl, zčásti kvůli samotnému

Nietzschemu, zčásti kvůli té poněkud domýšlivé zodpovědnosti – a podobným způsobem zavrhl ještě několik dalších citátů).

Potom ale objevil dva citáty, které základní myšlenku jeho nového románu vyjadřovaly v tak pregnantní zkratce, že začal dokonce uvažovat, nemá-li je použít jakožto motto:

„Mě láká vyprávěti příběh o věcech lidských, v němž neštěstí a láska se zčásti mísí,“ opsal si z Boccacciova Dekameronu.

Ten se mu hodně líbil.

V obdivovaném i vysmívaném Fulghumovi pak našel tento:

„Vítej, Maxi, do tohoto světa, tohoto neuvěřitelného i děsivého světa.

Vítej do světla i tmy, horka i chladu, dobra i zla.

Vítej do světa lásky i nenávisti, pravdy i lži, časů dobrých i zlých.

Vítej na dlouhé pouti od narození k smrti.

Na tomto světě se může stát cokoli – možné je všechno.

Vítej do společenství lidské rodiny.“

Nakonec však Max nepoužil ani tyto dva. Oba sice skutečně vyjadřovaly jakýsi celkový smysl toho, co by chtěl svým románem říct (a navíc vcelku elegantně shrnovaly Maxovy dosavadní pocity z uplynulé první poloviny onoho pobytového zájezdu s názvem Lidský život), ale na druhé straně nedokázal snést představu toho pohrdavého, zasvěceně vědoucího úsměvu, s nímž by literární kritici jako Josef Vohryzek nebo Michael Špirit bezpochyby hodnotili fakt, že už na samém počátku jeho nové knihy stojí – jak jinak! – zase citát...

Deštivé počasí může dovolenou u moře značně znepříjemnit

Odehrává se u jednoho z modrých stolů v motorestu Aral.

JARDA (*pomrkává na Hynka*): Hlavně aby tam byla blízko núdapláž...

Pauza.

ZUZANA (*s úsměvem*): Hlavně aby spíš vyšlo počasí. (*Pohlédne na Hynka.*)

JITUŠ: To máte, mladá pani, recht. Jak nevyjde počasí, tak to není žádná dovolená – zvlášť u moře.

JARDA (*souhlasně*): Jak u moře leje, tak je všechno v pytli. (*Pohlédne na Hynka.*) Když jste třeba na Šumavě a když leje, tak můžete jít aspoň na houby...

Pauza.

JITUŠ (*pochybovačně*): V cedáku? Leda tak v pořádný pláštěnce.

JARDA: No jasně že v pořádný pláštěnce – copak někdo chodí v cedáku na houby bez pláštěnky?

JITUŠ (*s pomrkáváním na Hynka*): Chodí. A víte kdo? Jeho máti! Tchýně. Ta chodí po lese s deštníkem...

JARDA: S červeným... Vypadá jako Vochomůrka.

JITUŠ (*se smíchem*): Ty si blbej...

JARDA (*k Jituš, spokojeně*): Ty se moc nesměj, ty Křemítku!

Pauza.

ZUZANA (*pohlédne na Hynka*): Nám loni na Istrii celý týden přešlo... Jakub z toho byl pěkně otrávenej...

JITUŠ (*opět vážně*): No to se mu, mladá paní, nedivte. Jak u moře prší, tak to není žádná dovolená. Kór pro ty děcka... Nám takhle před třema rokama propršelo čtrnáct dní v Leptokarii. To bylo opravdu strašný.

JARDA (*k Hynkovi*): A to jsme tenkrát byli v kempu!

JITUŠ: To je pak teprv hrozný. Děcka měly po dvou dnech všechno mokrý.

Dlouhá pauza.

JARDA: A chčilo a chčilo. (*Předstírá úlek.*) Teda s prominutím.

JITUŠ (*k Hynkovi*): Tepláky, spacáky, jídlo, všechno. Za takovou dovolenou to jsou pak akorát vyhozený peníze.

JARDA: To teda jo. Já za to dal takový prachy – a jediná nahá ženská, kterou jsem za celou dovolenou viděl, byla tudle naše máma.

JITUŠ (*se smíchem*): Ty si blbej!

Dlouhá pauza.

ZUZANA: Doufejme, že pršet nebude. (*Významně na Hynka pohledně.*)

HYNEK: Doufejme... (*Oplácí Zuzaně upřený pohled.*) Ano, souhlasím s tím, že deštivé počasí může dovolenou u moře značně znepríjemnit...

Rozpačité ticho; Jarda s Jituš pod jakousi záminkou vzápětí odcházejí.

ZUZANA (*ledově, nepřátelsky*): Nemohl byste, pane poslanče, námi, obyčejnými lidmi, pohrdat tajně?

HYNEK (*hájí se*): Ale vždyť já nikým nepohrdám...

ZUZANA: Dej mi pokoj...

Co je trapnýho na tom, zahrát si na chvíli softík?

„Ta holka je naprosto bezprecedentní,“ řekla Denisa.

Irma se natáhla k oknu: viděla, že Oskar, Ignác a Max jdou kamsi přes parkoviště. Poslanec s manželkou a se synem právě vstupovali do motorestu. Pamela se skláněla nad záhonkem růží a čichala k nim.

„Ta holka je kráva,“ řekla Irma nekompromisně.

Denisa se zasmála. Prohlížela si přitom rovný, prostorný asfalt parkoviště.

„Máš hlad?“ zeptala se Irmy.

„Ani ne.“

„Tak zaházíme si teda?“ nevydržela to už.

Irma byla ráda, že to navrhla Denisa.

„A není to trapný?“ řekla.

„Proč by to bylo trapný?“ vyjela na ni Denisa. „Co je na tom trapnýho – zahrát si na chvíli softík?“

„Dobře, dobře,“ chlácholila ji Irma. „Jenom jsem se zeptala.“

Shýbla se a vyndala z příruční kabely hnědou koženou rukavici a tvrdý žlutý míč. Snažila se dělat pomalé pohyby a dávala si dobrý pozor, aby se na jejím obličeji neprojevovalo žádné kompromitující nadšení. Když ale zdvihla pohled od útrobu tašky, zjistila, že Denisa si vzala nejen rukavici, ale že si navíc oblékla i červený klubový dres s univerzitním znakem a číslem 55. Irmě připadalo skoro neuvěřitelné, že se během těch několika vteřin, kdy se shýbala k tašce, stihla Denisa převléknout.

„Ty sis vzala dres?“ řekla.

„Nechci si zmazat to triko na cestu,“ řekla Denisa co nejhostejněji.

Irmě její obavy připadaly poněkud přehnané a především se bála, aby jejich bezmála kompletní výstroj nepůsobila na tomto malém

odpočívadle, a little bit embarrassing, trochu trapně, ale na druhé straně nechtěla jít jen tak, když Denisa má dres. Dilema nakonec vyřešila kompromisem, který jí připadal vcelku rozumný: nechala si to černé cestovní tílko, které ostatně vypadalo docela sportovně a které si navíc vždycky – pokud by si ho nakrásně skutečně zmazala – mohla v kterékoli umývárce rychle přeprat, a k němu si vzala pouze klubovou čepici s dlouhým štítkem; na ní byl rovněž jak znak, tak i číslo.

„Bereš si čepici,“ konstatovala Denisa.

„Stoupnu si proti slunci,“ řekla Irma.

Je pravda, že na obloze bylo hned několik relativně velkých mračen, takže by snad někdo mohl říct, že je skoro zataženo, ale ve chvíli, kdy to Irma říkala, slunce opravdu svítilo. Potom tedy Irma nechápe, proč Denisa ironicky zdvihá to své křivě vytrhaný obočí.

Trochu rozpačitě vyšly na parkoviště. Předchozí problémy s vhodnou a situaci přiměřenou výstrojí mezi ně vnesly jisté malé napětí, které se odrazilo v prudkosti jejich prvních hodů – obě dívky byly však zkušené hráčky a vždy se jim podařilo rychlost míče utlumit v kožených kapsách rukavic, jakkoli přitom občas trochu vyhekly. Imponující přesnost jednotlivých hodů, ostrý, tvrdý zvuk míče dopadajícího do rukavice, příjemný pocit ze všech těch skvěle zkoordinovaných pohybů a v neposlední řadě i jistý divácký ohlas z řad jejich spolucestujících je však rozradostnil a uklidnil. Na diváky se sice ještě přímo nepodívaly, ale věděly o nich. Neházely už míč s takovou silou a vůbec trochu zvolnily; začaly si povídat o nedávno vydané knize Nicka Cavea a čas od času se na sebe mile usmály.

Po půl hodině vyšel Hynek z motorestu.

„Už tu máš toho svého poslance,“ řekla Denisa Irmě. „Tak si dej záležet.“

Přidaly znovu na tempu.

Podívaná na dvě urácené, zpoceně dívky, pobíhající v bezmála třicetistupňovém vedru po rozteklém asfaltu a snažící se zasáhnout

tvrdým míčkem buďto jedna druhou, nebo – říkal si Hynek – ten za nimi parkující stříbrný peugeot, vzbuzovala v Hynkovi jakýsi neurčitý odpor. Dost dobře nechápal, proč se tak štvou. Znovu si je prohlédl a přemýšlel, co konkrétně se mu na nich nelíbí – vždyť byly docela hezké, obzvlášť ta Denisa, a mrštnost, s níž se pohybovaly, navíc dávala tušit, že pod zpocenými tričky se bezpochyby skrývají dvě pevná mladá těla. Ale byla v nich i jakási kyselá, ostražitá usilovnost. Ano, usilovnost. To mu připadalo vcelku výstižné. Lépe to alespoň vyjádřit neuměl.

Přišel Max.

„Co to ty dívky dělají?“ zajímal se.

„Těžko říct,“ řekl Hynek s úsměvem. „Nebude on to nějaký sport?“

Pas v modrém pouzdře

Šarlota opatrně překročila úzký záhonek s růžemi a přitiskla tvář na okno motorestu. Dlaněmi si zastínila oči: Zuzana, s níž se Šarlota sprátelila již na předchozí zastávce, seděla se synem u jednoho ze stolů v levé řadě.

Jakmile Helga Šarlotu spatřila, rychle ke své družce přispěchala.

„Co to proboha zase děláš?“ zasyčela na ni. „Víš, jak to vypadá? Jako že máš hlad, a nemáš peníze...“

Šarlota od výlohy polekaně odstoupila a přelezla znovu záhonek – tentokrát však nohavicí svých úpletových kalhot zachytila o jednu z růží a málem upadla.

Helga ji pozorovala a odmítavě vrtěla hlavou.

„A navíc se ještě zabiješ,“ řekla.

Šarlota se na ni omluvně usmála.

„Paní Zuzana chtěla vidět Jiřího fotku,“ vysvětlila Helze. „Tak ji hledám.“

Helga ovšem hlavou kroutit nepřestala.

„Myslím, že se ta paní chce najíst,“ řekla káravě. „A ne se koukat na fotky nebožtíků.“

„Ne?“ řekla Šarlota.

Zmateně pohlédla na svou kabelku. Helga viděla, že kabelka je už otevřená.

Vzdychla.

„Ale pro mě za mě za ní klidně běž,“ řekla nebývale vlídně. „Copak ti to, holka, snad zakazuju?“

Šarlota kývla. Prosklené dveře se před ní automaticky otevřely, ale ona zůstala stát. Dveře zůstávaly otevřené.

„Můžeš mi říct, na co čekáš?“ volala na ni Helga.

Šarlota poslušně vyrazila. Ruce tiskla k tělu, hlavu instinktivně zatáhla mezi ramena. Dokázala to. Byla uvnitř. Zašátrala v kabelce po fotografiích, ale nemohla je najít. Vzdychna, postavila kabelku na panel klimatizace obložený modrým kobercem a pečlivě na něj vyložila celý její obsah: cestovní pojištění, cestovní šachy, černé desky s vystříhanými křížovkami, jablko, červený zpěvník, peněženku, knihu zabalenou do novin, pas v modrém pouzdře, papírové kapesníky, krabici s léky, čokoládu a pouzdro na brýle. Ten studený vzduch foukající mřížkami klimatizace byl příjemný. Pouzdro s fotografiemi bylo samozřejmě založené ve zpěvníku. Šarlota naházela věci nazpět do kabelky a už bez okolků zamířila přímo k paní Zuzaně.

Jakub si jí všiml jako první.

„Už sem jde ta baba zas,“ řekl tiše směrem k matce.

Šarlota si přisedla, usmála se na Jakuba a podala Jiřího fotografii Zuzaně.

„Tak to je Jiří,“ řekla slavnostně. „Seznámili jsme se před válkou v Benátkách.“

Přerušení příběhu: výpravčí

Monotónní hučení motoru, ubíhající pás horizontu a drobné pohupování přinášely Maxovi dlouho nepoznaný vnitřní klid: pohodlně opřen a kolébán jízdou se namátkou probíral nejrůznějšími myšlenkami. Nedokázal se příliš soustředit a těkal od jednoho tématu k druhému, ale nevadilo mu to. Byl rád, že konečně dokázal přestat myslet na Pamelu.

V jedné chvíli se mu vybavila tvář té německé výpravčí. Pozoroval ji z vlaku, jímž se jednoho podzimního nedělního odpoledne vracel z jakéhosi čtení v Hamburku: Byla to vyšší černovlasá, nakrátko ostříhaná žena něco po třicítce, možná o pár let starší. Nebyla příliš hezká. Na sobě měla tmavomodré kalhoty, dobře padnoucí tmavomodré sako s červenými lemy a zářivě bílou košili; na hlavě samozřejmě červenou čepici. Zapískala, postavila se do pozoru a zasalutovala. Maxovi připadalo zvláštní vidět salutovat ženu; ona se však tvářila naprosto samozřejmě. Klidně, navykle se usmívala. Vlak se zvolna dal do pohybu. Její dosud vzpřímený postoj se ponenáhlu uvolnil; nejprve svěsila obě ruce podél těla a zcela nepředpisově, skoro rozmarně komíhala ve vzduchu plácačkou; potom sklonila hlavu – udělal se jí přitom podbradek – a jakoby nechápavě, udiveně si prohlédla svou uniformu. Vlak nabíral rychlost. Max se zvědavě předklonil a na kratičký okamžik výpravčí ještě naposledy zahlédl: stála osamoceně na betonovém peroně toho vylidněného, nedůležitého nádraží a v opálené tváři měla nepopsatelně zoufalý výraz.

Autobus náhle přibrzdl. Před hranicemi stála dlouhá kolona. Řidič zpomalil, zastavil a vypnul motor. Maxův předchozí pocit pohody se rychle vytratil. Obraz krajiny za oknem byl nyní stále týž a náhlé ticho na něj působilo skoro nepříjemně. Sedadlo, zbavené předchozích houpavých otřesů, mu nyní připadalo tvrdé a nepohodlné.

Vyhlížel z okna, kdy se kolona konečně pohne – a jeho čekání ho činilo nervózním. Dokonce už zase myslel na Pamelu.

Po půlhodině už to nevydržel.

„Tak jedem!“ pronesl polohlasem netrpělivě.

Otočil se: pan Petrescu a paní Košťálová seděli vzpřímeně na svých místech. Usmívali se. Max se rozhodl, že zaútočí přímo. Hlasitě vzdychl a demonstrativně si protáhl zdřevěnělé údy.

„Už je to trochu dlouhý, že?“ prohodil konverzačně.

„Myslíte?“ pravila s úsměvem paní Košťálová.

Max očekával nějakou variantu souhlasné odpovědi. Tato ho poněkud zaskočila.

„Vám to nepřipadá dlouhý?“ řekl udiveně.

Cítil, že maličko zrudl.

„Tolik hodin na cestě, všechny ty ustavičné zastávky...“ řekl.

„Zastávky jsou nezbytné,“ řekla paní Košťálová mile.

Max přemýšlel. Proti odpolednímu slunci neviděl dobře její obličej, což jeho nejistotu jen prohlubovalo.

„Myslíte pro řidiče?“ řekl nakonec.

„Nejen pro řidiče,“ řekla paní Košťálová. „Pro každého.“

„Přerušení příběhu možná skutečně napíná trpělivost, ale zároveň zvyšuje poutavost vyprávění,“ ozval se hluboký hlas pana Petrescu. „Vy sám jako spisovatel byste to měl vědět nejlíp.“

Max užasle zamumlal cosi souhlasného a zmlkl.

Kdo to proboha je?! říkal si.

Kdo proboha jsou pan Petrescu a paní Košťálová???

„Nepřipadá ti ta Košťálová trochu afektovaná?“ řekla Hynkovi Zuzana.

Manželství, řekl si Hynek ochable.

Tohle je manželství. Muset začínat znovu a znovu.

Cítil jakousi podivnou vnitřní závrať, ale věděl, že musí něco říct. Sbíral síly.

Konečně pohnul rty:

„Vždyť zatím skoro nepromluvila,“ řekl mírně, s trpělivostí, jež mu připadala nadlidská.

„No právě,“ řekla Zuzana.

Mezi obočím měla zase tu nehezkou vrásku.

„V tom jejím mlčení je něco strašně afektovaného.“

Neřekl na to nic.

„Něco jakoby arogantního,“ řekla Zuzana.

„Ale proč hned arogantního?“ řekl přiškrčeně.

Jeho závrať jako by sílila.

„No tak afektovaného.“

Mlčel.

„Tobě to její mlčení nepřipadá afektovaný?“ řekla Zuzana.

Hynek polkl. Cítil Zuzanin pohled. Zblázním se, říkal si. Já se zblázním.

„Jestli ses rozhodl, že mi nebudeš odpovídat, tak mi to klidně řekni.“

„Nepřipadá!“ zvolal Hynek. Slyšel se, jak skoro křičí: „Nepřipadá! Nepřipadá mi ani arogantní, ani bláznivý, ani cynický, ani vypočítavý, ani domýšlivý, ani zakomplexovaný! Nepřipadá mi prostě nijaký. Připadá mi normální. Normálně mlčenlivý!“

Cestující se otáčeli.

Hynek zhluboka oddychoval. Vypadalo to, že se řídí pokyny nějakého neviditelného, ale přesto přítomného lékaře.

Zuzana nevěřícně kroutila hlavou. Na rtech se jí usadil nehezský jízlivý úšklebek, který měl vyjadřovat její naprostou převahu nad oním hysterickým chudákem, který si říká poslanec. A její manžel.

„Měl bys jít k psychiatrovi,“ řekla posměšně. „Nepřipadá ti?“

Zima, zimička

Světlo měklo a zlátko a řidiči protijedoucích vozů postupně rozsvěcovali reflektory.

Jakmile oranžový kotouč zmizel kdesi za kopci alpského předhůří, v autobusu se ponenáhlu ochladilo. Cestující uzavírali přívod studeného vzduchu z klimatizace. Pamela si k nim otočila své sedadlo; zkřížila ruce, pohladila si nahá ramena a udělala zimomřivé, ale velmi půvabné gesto. Potom se zářivě usmála a dlaněmi si několikrát přejela nahá opálená stehna. Nato uchopila palubní mikrofon, zapnula ho a odkašlala si. Max zaznamenal, že své odkašlání umí obdivuhodně skloubit s kratičkým trylkem zvonivého smíchu.

Proboha ne, pomyslela si Jolana s úpěnlivostí, která ji překvapila. Helga strčila loktem do klimbající Šarloty.

„Bude hlášení,“ informovala ji.

„Brrr!“ pravila průvodkyně do palubního mikrofonu. „Zima, zimička.“ Znovu se oslnivě usmála.

Po její zprávě následovalo krátké ticho.

„Baže, ochladilo se nám,“ řekl nahlas Ignác.

Několik účastníků se vyklonilo ze svých sedadel, aby na vlastní oči spatřili autora oné drobné glosy.

„Mám poprosit pana řidiče, aby trochu zatopil?“ řekla průvodkyně, starostlivě a mazlivě zároveň. Znovu si pohladila nahé paže.

Třeba se tady před náma převlíkne, napadlo Maxe. Ta myšlenka ho okamžitě ovládla.

„Ano!“ zvolalo několik starších účastníků.

„Ne!“ zaprotestovali neméně rozhodně ostatní.

Jolanina matka byla odjakživa zimomřivá, a nyní se v ní navíc probudil sportovní duch.

„Ano!“ zvolala dříve, než ji Jolana stačila zadržet.

Šarlota s Helgou jí zatleskaly, až se jim třáslly fialové přelivy.

„V červenci topit!“ řekl nahlas Jolanin otec, který naopak horko nesnášel. „Blázni!“

Šarlota se zeptala Helgy, co Jolanin otec říkal, a potom na něho napůl žertem a napůl vážně vyplázla jazyk. Jolana si při pohledu na ta beznadějně svraštělá ústa, špatně namalované rty, jaksi příliš krásné porcelánové zuby a ošklivý fialový jazyk umínila, že ona po šedesátce nikdy na nikoho jazyk nevyplázne.

Průvodkyně udělala malebné bezradné gesto a roztáhla ústa do nádherného úsměvu.

„Vy se tak hezky smějete, slečno průvodkyně,“ řekl Ignác. „My už jsme se do vás úplně zamilovali. Doslova jste si nás tím svým úsměvem získala.“

Několik cestujících se zasmálo.

Převlíkne se, říkal si Max. Tutově se převlíkne. V prsou a ve spáncích cítil známý tlak. Nutil se dívat z okna: v setmělém údolí, které se otvíralo vlevo pod silnicí, protékala jakási malá říčka plná oblých kamenů. Její hladina, zvlněná proudem, odrážela poslední zbytky denního světla.

„Tak to uděláme tak: Komu je chladno, tak ať se trošičku přoblékne – například mně,“ řekla průvodkyně žertovně. Potom zvažněla: „Ne, vážně. Kdyby vám byla zima i potom, klidně řekněte, nebojte se, a poprosíme společně pana řidiče, aby maličko, docela malounko přitopil.“

Usmála se na pana řidiče, z cestovní kabely si vyndala růžovou teplákovou soupravu a znovu se posadila. Sedadlo nechala otočené směrem k cestujícím. Tak se ukaž, říkal si Max naoko lhostejně. Pamela si však nejprve oblékla tepláky a bundu; zalovila pod ní a zručně si stáhla ramínka šatů. Ale ne, zalitoval Max. Stočil svůj pohled na převlékající se paní Jituš, která s lhostejností prakticky založených žen, dávajících před ostychem přednost osobnímu pohodlí, právě vystrkovala do uličky tlustý ošklivý zadek v žlutočerných puntíkováných kalhotkách.

Připadalo mu, že je to obličej, který se mu vysmívá.

Jsou u moře moli?

Zkušené turistky Šarlota s Helgou problém s převlékáním samozřejmě dávno znaly – a vyřešily ho snad trochu komplikovaně, ale zato bezesporu osobitě: již na samém počátku turistického boomu v roce 1990 si spolu s dvěma dalšími kamarádkami – rovněž vášnivými cestovatelkami – ušily ze zbytků různých pestrobarevných látek, mezi kterými nechyběl ani damašek a brokát, jakýsi trojstěnný převlékací stan ve tvaru písmene U, jehož vrchní část vždy pomocí několika zavařovacích gumiček, sponek do vlasů a suchých zipů zavěsily na poličku na odkládání zavazadel, spustily jej nad svá čtyři sedadla a pak se uvnitř v klidu a beze spěchu převlékly. Čtvrtá stěna směrem k oknům zůstávala sice povážlivě nekrytá, ale to se vždy dalo vyřešit zatažením okenního závěsu či žaluzie, a navíc – pokud by nefungovaly čtecí lampičky – tudy přicházelo potřebné světlo.

Poprvé převlékací stan použily na památné společné cestě do Amsterdamu; tenkrát se ještě trochu červenaly, zvláště v onom kritickém okamžiku, když už se převlékly a bylo třeba stěny stanu opět vyrolovat vzhůru. Obrovský ohlas většiny spolucestujících jim však nejen dodal potřebnou sebejistotu, ale povzbudil i jejich invenci, takže dokonce začaly přemýšlet, v čem by své dílo dále zdokonalily. Uvědomovaly si, že jakékoli další technologické vylepšení je nad jejich skrovné síly, a proto se plně soustředily na stránku estetickou: na zadní stranu, která byla nejvíce vystavena pohledům ostatních pasažérů (neboť na každém zájezdu si vždy důsledně rezervovaly místa vpředu), vyšila Šarlota v abecedním pořadí jejich křestní jména – Anička, Helga, Šarlota a Zdena. Zdena pak o své vlastní vůli vyšila na látku ještě ozdobný nápis Holky z naší školky – Spolkové dívčí reformní reálné gymnasium 1936-1944. Helga se po

spatření Zdenina dodatku tvářila sice nanejvýš pochybovačně, ale protože stan sklídl na následujícím zájezdu do Francie větší ohlas než kdykoliv předtím a protože Helga navíc věděla, že Zdena má rakovinu hrtanu a že jí příští měsíc zavedou do krku takzvaného slavíka, nechala umělecky sporný nápis být a velkoryse se spokojila s pouhým odstraněním kompromitujícího letopočtu. Naproti tomu s Aničkou, která žádnou rakovinu neměla a která jednoho sobotního večera – inspirována ani ne tak Zdeniným úspěchem, jako spíše třemi sklenkami Šarlotina rybízového vína – vystříhla do boční stěny stanu malé okénko, jež opatřila lehkou tylovou záclonkou a rozverným nápisem PEEP SHOW – SMLUVNÍ CENY, neměla Helga nejmenší slitování. Hned příští sobotu přinutila plačící Aničku onu šokující ztrátu úrovně beze zbytku odstranit (když o měsíc později Anička zemřela na oboustranný zápal plic, Helgu to nemálo mrzelo).

Zdena zemřela letos v únoru, takže nyní byl převlékací stan trochu předimenzovaný. Helga uvažovala, že by jej s Šarlotou přešly a zmenšily, ale nakonec to – zčásti z piety, zčásti z lenosti – neudělaly a jenom odpáraly obě jména mrtvých kamarádek.

„Aspoň to budeme mít bohatě našasené,“ snažila se Helga objevit dobré na zlém.

Přebývajících a po pravdě řečeno i překážejících látka nebyla však jediným problémem převlékacího stanu. Mnohem horší bylo, že nebyl zvukotěsný, jakkoli se to člověku, jenž se zrovna nacházel uvnitř, mohlo možná zdát. Právě to si však obě staré dámy neuvědomovaly. Obklopeny ze tří stran bohatě našasenou látkou, podléhaly optické iluzi, že je nikdo z cestujících neslyší – přičemž Šarlotina nedoslýchavost celou situaci ještě zhoršovala.

„Já tě neslyším,“ stěžovala si Šarlota téměř plačky. „Vezmu si naslouchátko.“

„Řekla jsem, žádné naslouchátko!“ křičela Helga.

Cestující se po sobě dívali.

„Když já tě neslyším!“

„Ptala jsem se tě, čím ten tvůj svetr tak strašně smrdí?“ opakovala popuzeně Helga.

„To je zlej sen,“ šeptala Denisa Irmě.

„To nesmrdí ten svetr – to smrdí ty kuličky proti molům,“ vysvětlovala Šarlota.

„To mi neříkej, že to takhle načichne?“

„Nenačichne. Jsou tady v kapse. Hele...“

Max měl pocit, že slyší, jak Helga vzdychla.

„Šarloto?“ řekla teprve po chvíli. „Ty si vezeš do Itálie kuličky proti molům?“

„No...“

„A na co?!“ vybuchla Helga. „Copak jsou u moře moli?!“

„Nejsou?“ řekla Šarlota plaše.

Nečekané drama

Hned vzápětí Šarlota zděšeně vykřikla.

„Co je?“ řekl Karel, aniž se ohlédl.

Volant svíral mnohem pevněji než předtím. Jeho oči rychle pátraly po nějakém nebezpečí. Také účastníci zájezdu se polekaně rozhlíželi v očekávání nějaké strašlivé srážky. Vpředu byl však jen jediný vůz, jehož červená koncová světla se navíc spíše vzdalovala, než přibližovala.

„Ženská,“ řekl řidič s úlevou. „Víte, jak jsem se lek?“

„Co je?!“ vykřikla Pamela v opožděném, ale půvabném úleku.

Než se Helga vymotala ze záhybů látek a než rozsvítila obě čtecí lampičky, domníval se Max, že je mrtvá.

Šarlota si chvějícími prsty nasazovala naslouchátko. Skutečnost, že to dělá naprosto veřejně, svědčila o tom, že se stalo něco skutečně vážného. V jejím obličeji byl výraz jakéhosi strašlivého provinění.

„Co se stalo?“ řekla Pamela s obavou v hlase.

Zrovna teď se musí něco stát. Teď, když má přijít její velká chvíle. Cestující napjatě vyčkávali.

Šarlotiny rty se pohybovaly, ale slova nebylo slyšet.

„Nikdo ti nerozumí,“ řekla Helga posměšně.

Obrátila se k cestujícím a s úsměvem nevěřičně zavrtěla hlavou: Viděli jste někdy něco takového? Nejdřív křičí, všechny nás vzbudí – a pak se ani neumí vymáčknout.

Její úsměv vehnal Šarlotě slzy do očí.

„Holka, prosím tebe, nebu,“ řekla Helga. „Radši jim to konečně řekni.“

Šarlotin vzlyk přešel v plačtivý šepot.

„Ztratila pas,“ informoval svého otce polohlasem Jára, který seděl nejbliž.

„Ztratila pas!“ vykřikla Jituš. „Náš kluk jí rozuměl!“

„No tě prsk,“ řekl Láďa.

„Tak to teda madam dojela,“ řekl Jarda.

Pamela na Šarlotu vyčítavě pohlédla.

„Vy jste ztratila pas?“ řekla. „A kde?“

„Já nevím,“ plakala Šarlota.

„Neví,“ řekl Jára hodně hlasitě.

Připadal si důležitý. Ještě nikdy v životě si takhle důležitý nepřipadal.

„Jak to, že nevíš?“ řekla Helga. Zvýšila hlas: „No jak to, že nevíš?“

„Já nevím,“ plakala Šarlota.

„Kde jste ho měla?“ řekla Olga, ale Šarlota ji neslyšela.

„Kdes ho měla?“ řekla Helga. „V kabelce – mělas ho v kabelce?“

„Já nevím!“ vzlykala Šarlota.

„Přece víš, kde jsi měla pas!“ rozčílila se Helga. S tou ženskou to už opravdu dál nejde, pomyslela si.

„Tak to můžem rovnou na konzulát,“ řekl pochmurně Jarda.

Cestující se polekaně zaobírali představou neplánované zajížd'ky kamsi na konzulát.

„Moment,“ řekla Jolanina matka, „dám vám adresu.“

„Proboha mami!“ řekla Jolana.

Matka ji nevnímala, neboť soustředěně listovala v jednom ze svých četných průvodců:

„Tady je to,“ řekla Pamele. „Zapíšete si to? Je tu i telefon a fax.“

„Mami!“ řekla Jolana důrazně. „Počkej s tím, prosím tě.“

„Napiješ se?“ dotazoval se Jolany otec.

Podával jí láhev. Na usmířenou.

„Ne!“

Pamela přemýšlela: je třeba zjistit, kde paní Šarlota pas měla a kdy a kde ho vyndávala. Zaváhala, zda má použít palubní mikrofon – lákalo ji to, ale bála se, že by to mohlo působit přehnaně.

„Paní Šarloto,“ řekla tedy velmi hlasitě, „měla jste váš pas v kabelce? Odpovězte nám, prosím.“

Líbilo se jí, jak je rozhodná a zdvořilá.

Zatímco čekala na Šarlotinu odpověď, zalétla pohledem k Maxovi.

„Mám někde zastavit?“ zeptal se řidič.

Usmála se na něho.

„Zatím ne,“ řekla. „Děkuju, Karle.“

„Přece tolik lidí nepojede na konzulát kvůli jednomu člověku?“ řekla Denisa Irmě. „To je absurdní.“

Irma přikývla.

„Ano,“ řekla konečně Šarlota a utřela si oči.

„A kdy jste ho tam měla naposled?“

„To už je sakra nějaký pátek,“ řekl Jarda a zasmál se.

„Debile,“ řekl tiše Ignác.

Jituš se podívala na Olgu.

„To je blbec,“ řekla s úsměvem.

„No tak, paní Šarloto, vzpomeňte si. Kdy jste ho tam měla naposled?“ naléhala Pamela.

Jituš vyprskla smíchy.

Klára upřeně sledovala bílý pruh na kraji vozovky.

„Vyndavala jste ho?“

„Nevyndavala!“ dušovala se Šarlota. „Opravdu nevyndavala!“

Její pohled poplašeně těkal mezi průvodkyní a Helgou.

„Nelži,“ řekla Helga. „Alespoň nelži!“

„Netrapte ji,“ šeptal Ignác. „Proboha, netrapte ji!“

Max už to nemohl vydržet.

Vymrštil se ze sedadla a sledován udivenými pohledy ostatních prošel uličkou k oběma starým dámám. Pamela ustoupila.

„Neplačte,“ řekl Šarlotě. „Všechno dopadne dobře.“

„Ano,“ řekla Šarlota poslušně.

„Půjčte mi, prosím vás, na chvíli tu kabelku,“ řekl Max a natáhl ruku.

Šarlota s kabelkou podvědomě ucukla, ale potom ji Maxovi podala s takovou nadějí a odevzdaností, až musel uhnout před jejím pohledem.

Systematicky probíral jednotlivé přihrádky.

„Jenom jste se špatně podívala,“ řekl chlácholivě. V jeho hlase nebylo naprosto nic vítězného.

V ruce držel pas v modrém pouzdře.

Šarlota nadšeně vykřikla.

Max pas založil zpátky a pečlivě kabelku zavřel.

Autobusem proběhl tichý, ohromený úžas, který se rychle změnil v mírně hysterické veselí.

„Našel ho!“

„Má ho!“

„Kde byl?“ řekl řidič, aniž se otočil.

„V kabelce,“ smála se Pamela krásným, šťastným smíchem.

„Bába praštěná,“ smál se Jarda.

„To se může stát jenom Šarlotě!“ řekla Helga. Odtáhla se od Šarloty, jak nejdále mohla, a s úsměvem se otočila k cestujícím.

Max bez úsměvu prošel nazpět uličkou a sesunul se zpátky na sedadlo.

Pár lidí zatleskalo.

„Jak jsi to dokázal?“ nechápal Oskar.

„Magický realismus v praxi,“ řekl Max skromně.

„Ty krávo,“ řekl obdivně Ignác, „proč's mi takhle nevyčaroval modrou knížku?“

Pohádka na dobrou noc

Pamelino rozrušení stále rostlo.

Převahu nad denním světlem postupně získávala tma, z níž si reflektory autobusu dokázaly přisvojit stále menší díl, zahrnující nakonec jen bledý povrch vozovky, nekonečné bílé jízdní pruhy, kovový lesk svodidel a svítivě zelenou, jakoby přízračnou barvu směrových značení na Udine a Villach. Předjíždějící, svištivě rychlá auta zahájila v potměnělém voze známou klouzavou hru světél a stínů, odpočítávanou rudě žhnoucími číslicemi digitálních hodin na stropním panelu.

Pamela však na nějaké hry světél neměla čas. Seděla ukázněně po směru jízdy a v trochu slabém světle čtecí lampičky znovu a znovu nahlížela do dvoustránkového strojopisu, kde si již dříve podtrhala místa, na která chtěla při čtení položit dramatický důraz nebo kde chtěla udělat dramatickou pauzu. Zvládnou to? říkala si Pamela. Vždyť ve srovnání se všemi těmi kratoučkými proslovy, které až dosud k cestujícím měla, byl tento text desetinásobně, možná dvacetinásobně větším úkolem. Když si otočila sedadlo směrem k lidem a upravovala si mikrofon, papír položený na jejích kolenou se postřehnutelně chvěl.

„Takže tu máme večer a já –“ řekla tiše, „– a já jsem si pro vás všECKY připravila takovou docela kratičkou pohádku na dobrou noc, aby se vám hezky spinkalo.“ Přestože měla trému, bezvadně se jí podařilo přizpůsobit barvu hlasu té krásné mollové náladě večera.

„Není slyšet!“ zvolala sice jako obvykle Šarlota, ale obě Olžiny děti a Ignác nadšeně zatleskali, takže Pamela už skoro nepochybovala, že se její pohádka bude účastníkům líbit (ostatní účastníci zájezdu se naopak tvářili trošku zaraženě, ale zdálo se, že toho si Pamela nevšimla; Irma s Denisou byly dokonce jejím oznámením udiveny

natolik, že obrátily své tázavé obličejy k Jolaně a jejím rodičům, hledající u nich jakékoli přijatelné vysvětlení – nebo alespoň něco jako němou solidaritu).

„Jmenuje se O malinkatém Moulínkovi a napsala jsem ji sama,“ pravila Pamela a podívala se na Maxe upřeným pohledem, bohužel dostatečně dlouhým na to, aby jej zachytili i všichni ostatní účastníci.

Max na vteřinu zpanikařil, ale ihned se vzpamatoval a rozhodl se, že Pamelině pohledu bude čelit kamenným, chladně objektivním výrazem ostříleného nakladatelského redaktora, kterým – namlouval si – přece vždycky byl.

Nato se na Pamelu povzbudivě usmál.

Pamela se začervenala, odhrnula si z čela několik uvolněných zlatých pramenů, vyčkala, až k ní vzhlednou opravdu všichni, a začala číst.

„Ona to myslí vážně,“ řekl Oskar. „Já myslel, že je to vtip.“

„To je jeho vina,“ zašeptal Jolaně Ignác a ukázal na Maxe.

Oskar, Jolana, Hynek a Zuzana se zasmáli. Max chtěl na svou omluvu říct něco hodně ironického o grafomanech, ale Pamela se mezitím vyčítavě podívala jejich směrem, a tak provinile zmlkl a poslouchal: Malinkatý Moulínek, bydlící se svou kamarádkou žabičkou Rosničkou pod maceškovým lístečkem u rybníčka jménem Mokráček, byl – zjišťoval postupně Max – očividným plodem Pameliny lásky k Rákosníčkovi, Křemílkovi a Vochomůrkovi a patrně i k víle Amálce; od svých večerníčkových předloh se její pohádka odlišovala zejména značnou kompoziční nepřehledností, klopýtavou větnou stavbou a absolutním nedostatkem jakékoli pohádkové poetiky, již zde suplovaly lepkavě sladké neologismy a nejrůznější nadužívané zdrobněliny.

„Ježíšikriste,“ zašeptala Jolana.

Max se pokoušel rozhodnout, co jím ten večer otráslo víc: zda – ještě před pohádkou – pohled na dvě rozcuchané, zadýchané a koketně se rdící stařeny, s námahou se vymotávající z látkového

monstra velikosti divadelní opony – anebo tahle vydařená dvacetiletá kopie Marilyn Monroeové, předčítající dospělým, životem unaveným lidem věty jako *Ráno žluté sluníčko polechtalo žabičku Rosničku paprskem na tlapičce*.

„Dost!“ zaúpěl Ignác.

„To není průvodkyně,“ řekla Denisa polohlasně. „To je nebeský úkaz.“

Max musel připustit, že na jejích slovech něco je.

Max experimentuje s formou

Kritika Pameliny pohádky přivedla ovšem Maxe k jeho vlastnímu textu. Nyní v duchu znepokojeně přemýšlel, zda onen do značné míry tradiční vypravěčský způsob, který si pro svůj román z prostředí autobusevého zájezdu bez velkého přemýšlení zvolil, je skutečně ideální. Kdykoli se totiž snažil popsat kupříkladu nějaký objekt, jenž některá z jeho postav v určité chvíli pozoruje z okna, musel si – ač nerad – přiznat, že ani ten nejvěrnější realistický popis onu sugestivní dynamiku rychlé jízdy a stejně rychle ubíhající krajiny zachytit nedokáže.

Je to statické, cítil Max.

Jestliže se taková Irma podívá řekněme na ohradu s pobíhajícími koňmi, jež se náhle objeví v pravé části jejího okna, říkal si Max, při rychlosti jízdy kolem sto deseti kilometrů v hodině stačí pouhé dvě nebo tři vteřiny, aby se ohrada i s koňmi okamžitě přesunula do nejzazší, levé části okna (kde ji do svého zorného pole převezme ten Rus vedle Jolany), takže by si Irma musela vylomit krk, kdyby ji ještě chtěla spatřit. Max tedy rozhodně nemohl napsat „Irma se dívala na ohradu plnou pobíhajících koní“; mohl sice napsat „Irma rychle otáčela hlavou proti směru jízdy a sledovala ohradu plnou pobíhajících koní“, ale samotnému mu bylo jasné, že to také jaksi není ono.

Trápilo ho to.

A potom dostal ten nápad:

„..... ohrada
..... ohrada.....
rada.....“

vytůkal rychle na klávesnici svého ultralehkého notebooku, aby ten skvělý nápad, který ho konečně zbaví degradující klasifikace tradiční vypravěč a rázem ho vynese mezi nejlepší české experimentátory s formou, proboha nezapomněl.

Dvacet minut je asi málo

Přítomnost více než dvou desítek zájezdových autobusů na přeplněném parkovišti u benzinového čerpadla dávala tušit, že fronta před dámskou toaletou bude tentokrát ještě delší než obvykle.

„Dáme jim radši ne patnáct, ale dvacet minut,“ řekla Pamela Karlovi do palubního mikrofону.

Karel skepticky pohlédl na všudypřítomné autobusy.

„To nestihnou,“ řekl zkušeně.

„Možná máš pravdu, Karle, dvacet je asi málo,“ řekla starostlivě Pamela. „Tak kolik myslíš, že jim dáme?“

Karel se zamyslel. Cestující vyčkávali.

„Dej jim takovejch... minimálně pětadvacet,“ řekl konečně Karel.

„Takže,“ zvýšila hlas Pamela, „po dohodě s panem řidičem vám dáme plných pětadvacet minut.“

„Anebo víte co?“ dodala velkoryse. „Já vám dám celou půlhodinu!“

Šarlota zatleskala, ale kromě Ignáce se jí už nikoho dalšího nepodařilo k potlesku strhnout.

„Děkujeme vám, slečno průvodkyně,“ řekl Ignác dojatě. „Nikdy vám to nezapomeneme.“

Oskar věděl, že během posledních dvou hodin vypil Ignác asi šest piv, a dělal si trochu starost.

Irma s Denisou se zasmály.

„Za půl hodiny to musej stihnout, i kdyby nechtěly,“ uvažoval nahlas Karel.

Kruté zklamání

Uprostřed bouřlivých oslav objevu nové literární formy Max náhle ztuhl. Šampaňské mu okamžitě přestalo chutnat a i ta milá a půvabná striptérka na jeho psacím stole se mu v té jediné vteřině znelíbila.

Polil ho studený pot.

Jeho noví přátelé – vesměs samí formální experimentátoři – na něho znepokojeně pohlédli.

„Co se ti stalo, Maxi?“ zvolala Věra Linhartová.

„Jsi celý bledý,“ polekala se Sylvie Richterová.

„Proboha,“ vykřikl zmučeně Max, „a co pohyb těch koní v ohradě?!“

Spojité nádoby

Pánské toalety byly až za ohybem budovy.

Max otevřel dveře. Obklopila ho příjemná, nevtíravá citronová vůně. Rozhlédl se: šedomodré dlaždice a kachlíčky na stěnách i oválná světle šedá umývadla – vše bylo na tak frekventované místo až nevysvětlitelně čisté. Max si lámal hlavu, jak je možné, že je tu zcela sám, když na parkovišti i v restauraci je taková spousta lidí. Očekával obvyklou hradbu mužských zad, hluk splachované vody, pronikavé hučení horkovzdušných sušičů rukou, zápach z obsazených kabin a umyvadla zacákaná holicí pěnou a zubní pastou – místo toho tu stál docela sám, v naprostém tichu. Působilo to nevěrohodně a jaksi zbytečně tajuplně.

Byl proto docela rád, když v zrcadle nad umývadlem uviděl přicházet pana Petresca – pan Petrescu byl sice jen fiktivní postava, ale bylo to lepší než nic. Vzájemně se na sebe usmáli. Max se zapnul, nabral si do dlaně trochu růžového tekutého mýdla a pobaveně naslouchal, jak si pan Petrescu při močení píská Pod tou skálou kde proud řeky syčí...

Záměrně mytí protahoval.

„Přítomnost románové postavy proměňuje svět v text,“ oslovil ho z ničeho nic pan Petrescu, když se jejich oči setkaly v nasvíceném zrcadle nad umývadlem. „A naopak text se proměňuje v svět, vejde-li do něj autor.“

Ta věta okamžitě vzbudila Maxův zájem.

Text se proměňuje v svět, vejde-li do něj autor, opakoval si okouzleně. Ta jediná věta přesně vyjadřovala to, co už léta intuitivně cítil a o co ve svém psaní usiloval. Zatímco si sušil ruce, pozoroval zavřené dveře. Záleží jenom na tom, kdo vejde, říkal si.

Vstoupila paní Košťálová.

„Skutečnost a text jsou spojitě nádoby zdánlivě nesmiřitelných protikladů,“ pravila zaujatě, avšak pohled na řadu bílých pisoárů jí okamžitě vehnal červen do tváří.

„Prokrista, promiňte,“ omlouvala se polekaně, jakmile si uvědomila svůj omyl, „spletla jsem si dveře. Promiňte.“

Zalomila rukama a zdvihla oči v sloup – působilo to komicky a mladě.

„Ale vždyť se nic nestalo,“ chlácholil ji vesele Max.

Konečně pochopil, kdo ti dva jsou.

Urážlivá diskriminace

Hned po paní Košťálové se dostavili Oskar s Ignácem.

„S penisem v ruce vyjíždíme pokořit Evropu,“ hulákal Ignác.

Trochu se nad mušlí kymácel.

„Jasně,“ řekl Max.

Ještě v něm doznívala radost z toho, že konečně vyřešil problém Petrescu-Košťálová.

„Aktivujou se ve mně geny tatarských nájezdníků,“ informoval Oskara Ignác. „Budu drancovat, zapalovat a znásilňovat!“

Přišli dva Němci. Možná Rakušané.

„Drancuj si sám,“ řekl Max. „Já budu výlučně znásilňovat.“

„Jasně,“ řekl Ignác spokojeně. „Znásilni výlučně starce, ženy, děti a Butruse Butruse Gálího.“

„Ignáci,“ řekl Oskar.

„Mám prima náladu!“ zařval Ignác.

Rakušané stojící nad mušlemi se podrážděně otáčeli.

„Nekřič ale,“ řekl Max.

„Jasně,“ řekl Ignác. Nepatrně zavrával a přešel k umývadlům. Zrcadla nad nimi odrážela ostré světlo zářivek.

„Tvářisté si mejou ruce,“ zasmál se Ignác. „Cha cha.“

Vyšli ven. Fronta před dámskou toaletou dosahovala nyní zhruba patnáctimetrové délky a vinula se podél zdi téměř až k čerpacím stojanům – Irma s Denisou, které stály v řadě téměř jako poslední, se otráveně opíraly o jeden z nich. Ignác předstoupil před čelo fronty, jež tvořily dvě starší, nepřístupně se tvářící Polky, Jituš s Olgou a s Klárou a trojice mladých opálených Moravanek s malou světlovlasou holčičkou, která se rozespale choulila k matčině růžové bundě.

„Ženy!“ zvolal hlasitě Ignác.

„Ignáci!“ řekl Oskar.

„Ženy!“ opakoval Ignác. „Vyslechněte mne!“

Ženy ve frontě skutečně postupně ztichly a s pobaveným zájmem hleděly na osobitého řečníka.

„Zeptám-li se vás nyní na název onoho podivného hadovitého útvaru, v němž právě s trpělivostí věru orientální čekáte, bezpochyby uslyším odpovědi jako fronta nebo řada,“ volal Ignác.

Ženy se shovívavě usmívaly.

„A vona to není fronta?“ řekla s pohrdavým úsměvem Jituš. Pohlédla na své družky a zaklepala si na čelo.

„Jenomže ona to ve skutečnosti není fronta!“ zahřměl Ignác. „On je to především důvod k založení ženské politické strany!“

Dramaticky se odmlčel.

Max se opožděně rozhodl, že se co nejrychleji vzdálí, ale Ignác jeho úmysl vystihl, a aniž na něho pohlédl, přitáhl si ho za paži zpět. Max musel konstatovat, že navzdory své hubenosti má Ignác značnou sílu.

„Ženy!“ zvolal znovu pateticky. „Odpovězte mi upřímně: Vidíte nějakou podobnou frontu či řadu před záchody mužů?“

Ženy se mlčky usmívaly.

„Nevidíte!“

Max se pokoušel vyprostit, ale Ignácova ruka ho svírala pevně.

„A není tedy tato křiklavá diskriminace dalším pádným důvodem, abyste se konečně vzbouřily vládě mužů? Těch neomalených falických prasat, která vás u benzinových pump po staletí vystavují takovému ponížení? – Protože veřejné přiznání něčeho tak hluboce intimního, jako je močový měchýř plný přebytečných a škodlivých látek, je ponížením!“

Ignác se poprvé dočkal potlesku. Polky se rozpačitě usmívaly. Jedna z žen ve frontě vyslovila Maxovo jméno. Ignác je bohužel zaslechl.

„Ano,“ zabouřil, „a naši spisovatelé jsou k této urážlivé diskriminaci slepí a hluchí!“

Představil Maxe celým jménem a smýkl jím před sebe.

„Řekni to těm ženám do očí!“ zařval. „Řekni jim do očí, že je nevidíš!“

Max se pokoušel o ironický úsměv, ale cítil, jak se mu krev hrne do tváří.

Ignácova ruka s ním znovu smýkla a postrčila ho přímo mezi ženy. Ženám napospas. Zbláznil se, napadlo Maxe. S omluvnými úsměvy se pokusil frontu opustit.

„Zůstaň tam!“ poručil mu Ignác. „Nasaj do sebe tu jejich nezaviněnou hanbu. Ten nepřiznaný stud. Umaž se tím jejich ponížením!“

Max – jako uhranutý – stál ve frontě dál. Jediný muž mezi několika desítkami žen. Panebože, proč to dělám? říkal si nevěřícně, ale nedokázal se pohnout.

„Vystav svůj klín nenasytným očím kolemjdoucích řidičů tureckých kamionů!“ burácel Ignác.

„Víte, o čem byste měl psát?“ řekla Maxovi jedna z opálených Moravanek. „O žárlivých chlapech!“

Od kamarádek se jí dostalo nadšeného souhlasu.

„Skrývej svou vložku před očima synka, jenž netuší dosud nic o krvavé podstatě života! Dotkni se té hanby – pak o ní vydej pravdivé svědectví!“ běsnil Ignác.

„To je dobrý nápad,“ slyšel se říkat Max, vystavený pohledům zdaleka nikoli jen řidičů tureckých kamionů.

„Postupuj!“ řval s potěchou Ignác. „Schnell! Já ti dám Dobříš!“

Zuzana, Hynek a masmédia

Noc byla na postupu.

Karel na žádost Jardy a jeho rodiny založil do videa kazetu s českým filmem Slunce, seno a pár facek; přístroj z jakéhosi důvodu zprvu nefungoval, avšak Karlovi se záhy podařilo závadu odstranit. Zuzana (na rozdíl od Hynka a některých dalších účastníků zájezdu) byla ráda: přistihla se totiž, že se bůhvíproč bojí, aby se na obrazovce poté, co obraz naskočí, neobjevil náhle její muž.

Ten pocit jí byl nepříjemný, a když se proto namísto Hynkova obličeje objevily titulky ohlášeného filmu, pocítila jakousi neurčitou úlevu. Hynek se sice v masmédiích ve srovnání s předními politiky neobjevoval nijak příliš často (za celé tři roky jeho kariéry mu vyšlo asi patnáct časopiseckých a novinových rozhovorů, asi desetkrát byl v televizi a několikrát též v rádiu, ale rozptýleno do zmíněných tří let to skutečně nebyla četnost nikterak extrémní), ale Zuzana měla přesto dojem, že její muž je v televizi nebo v novinách pořád.

Zčásti to byl optický klam – jednak se zpočátku dívala i na reprízy pořadů, v nichž se Hynek objevil, a jednak jí její známí a kolegové z práce pravidelně vystřihovali každou Hynkovu větu nebo fotku, takže tentýž článek jí obvykle prošel rukama hned několikrát. Nadpisy některých z nich si pamatovala dodnes:

*Dotáhnout něco někam, ne sebe někam! říká mladý poslanec...
Dobrý občan by měl dělat víc, než jednou za čas přijít k volbám...
Vojna ze mě udělala manžela...*

Dovolte, abych se zasmála. Ha ha ha...

První články mu vystřihovala a zakládala sama. Nad tím úplně prvním – už si nepamatovala, čeho se týkal – s Hynkem dlouho

vzrušeně diskutovali. Hodnotili jednotlivé věty, vysmívali se názorům Hynkových oponentů... Bývávalo. Dneska už o jeho článcích ztratila přehled; pokud ví, ty nejdůležitější si vystřihuje a zakládá sám. Věci, které dostávala od kolegů v práci, už ani nečetla – přelétla je očima a šoupla je do drtičky. Dřív se snažila číst noviny pozorně, ale teď nějak ztratila zájem.

Stejně všechno věděl líp než ona, tak co by se namáhala.

Když ale byl v televizi vůbec poprvé, dívali se úplně všichni – Hynek, Jakub i ona.

„A nechcete se radši dívat na dvojce na Krásy Makedonie?“ vtipkoval Hynek s televizním programem v ruce.

Celý zářil. Dokonce otevřel láhev červeného. Ona, vzpomínala si, ležela na gauči, prsty pravé ruky si masírovala kůži na krku (neboť se kdesi dočetla, že tak lze zabránit vzniku dvojité brady), a po celé dvě minuty Hynkova vstupu se nepřetržitě usmívala. I Jakub se vesele šklebil a neustále těkal pohledem mezi otcem skutečným a televizním. Hynek sám se snažil tvářit ironicky, ale jediným výsledkem bylo, že se usmíval jako šťastný idiot.

Zato dneska už svou tvář bezpečně ovládá.

Tenkrát jí to nevadilo. Byla šťastná s ním. Dívala se na svého muže v televizi a líbil se jí. Vypadal úplně jinak než v džínách a svetru, jak byla dosud zvyklá. Chvillemi příliš neposlouchala, co říká, ale sledovala, jak sedí, jeho gesta, oblek, který mu sama vybrala. Dětinsky se s Jakubem smáli, když se Hynek v záběru kamery opakovaně škrábal ve vlasech.

„Viděli jsme včera manžela v televizi,“ říkali jí pak kolegové a známí.

„Já ne,“ odpovídala celý den ironicky, „dívala jsem se radši na dvojce na Krásy Makedonie.“

Ale byla na něho pyšná.

Max, Hynek a svědomí národa

Max se – stejně jako příčetná většina jeho spisovatelských kolegů – rozhodně nepovažoval za živé svědomí kohokoli či čehokoli, natož pak celého národa. Při čtení některých novinových článků, při několika besedách v Německu a zvláště pak na jednom pražském spisovatelském kongresu míval ovšem intenzivní pocit, že je mu podsouvána přímo povinnost pociťovat odpovědnost za kdeco.

Jenomže on tuto celonárodní, či dokonce celosvětovou odpovědnost – ruku na srdce – necítil.

Nebyl samozřejmě spisovatel zcela nezodpovědný: cítil například značnou odpovědnost vůči sobě jako autorovi, věděl, co je odpovědnost vůči nakladateli, a v neposlední řadě se cítil často až nepříjemně zodpovědný vůči svým čtenářům. Navíc mu připadalo, že jestliže ještě nyní musí občas skládat účty za slova a věty, které napsal před třemi, pěti nebo taky deseti lety, je to na jednoho člověka odpovědnosti ažaž.

Cítil koneckonců i jistou odpovědnost občanskou. Čas od času podepsal tu či onu petici, zúčastnil se toho či onoho mítinku, studoval volební programy jednotlivých stran, chodil volit, četl noviny a do jedněch – jak už bylo zmíněno – dokonce téměř rok přispíval – ale odmítal představu, že spisovatelé musí číst každé ráno noviny, aby se dozvěděli, o čem musí přes den psát své romány.

Toto mesiášské, poněkud národněobrozené pojetí spisovatele bylo sice omylem zcela zjevným, leč v Čechách ještě zcela nevykořeněným, a tak si mohl Max už nyní představovat, jak budou na jeho román reagovat někteří recenzenti:

Autorův nový román se odehrává v jakémisi podivném, nevysvětlitelném bezčase, kdy o tom, že se nacházíme na konci dvacátého století – a nikoli třeba na konci století minulého – vypovídá snad jen permanentní přítomnost moderních čerpacích stanic, více-proudých dálnic a klimatizovaných autobusů. Člověk uprostřed překotně letících dějin, mezilidské vztahy zvichřené nedávným politickým zvratem, bouřlivá proměna celé společnosti – nic z toho jako by autora nezajímalo. Jeho protagonisté – včetně mladého poslance Českého parlamentu (!) – totiž zrovna mají dovolenou... Snad teprve až mladý autor dozraje k pochopení moudré věty Grahama Greena, že „dříve či později se každý člověk musí přidat na některou stranu – jestliže si chce zachovat své lidství“, dočkáme se od něho knihy, v níž nebudou jenom turisté...

Projekty Jolaniny matky

Když autobus krátce před třetí v noci zastavil na malém, špatně osvětleném parkovišti kdesi v horách, většina cestujících spala.

Jolanin otec slabě chrápal.

Jediná čtecí lampička, která dosud svítila, patřila Jolanině matce.

Karel otevřel dveře, ale nerozsvítil. Jolana vděčně vdechovala první nesmělé závaný chladnějšího, svěžšího vzduchu, neboť vydýchané a jakoby nahořklé dusno uvnitř autobusu jí nedělalo příliš dobře. Pamela po řidičově vzoru – jakkoli ji to stálo jisté vnitřní úsilí – ohleduplně nepoužila mikrofon a krátkou hygienickou přestávku vyhlásila hlasitým hrdelním šepotem, který – alespoň podle Maxova soukromého názoru – patřil k vůbec nejvzrušivějším polohám jejího hlasu.

Jolana se opatrně zdvihla, aby nevzbudila svého dřímajícího souseda (jak se od něj dozvěděla ještě před začátkem filmu, nebyl to Rus, nýbrž Ukrajinec).

„Není mi dobře. Jdu ven,“ oznámila tiše matce. „Nechceš jít taky?“

Jolanina matka kývla, aniž zdvihla oči od česko-italské konverzace.

„Mami,“ řekla Jolana trpělivě.

Její matka k ní vzhledla s nepřítomným výrazem. Workholic vyrušený z práce, uvědomila si Jolana.

„Nechceš se jít projít?“ opakovala.

Sledovala, jak si matčina čeština ztěžka razí cestu čerstvě navátými závějemi italštiny. Projektem s názvem Aktivní dovolená.

„Jdeš ven?“ řekla konečně matka.

Podařilo se jí dokonce se usmát.

Jolana ji upřeně pozorovala.

„Promiň,“ řekla matka. „Znáš mě. Mám vypnuto na příjem.“

„Není mi už zas dobře,“ zopakovala jí Jolana.

„Není ti dobře?“ řekla matka. „A vzala sis kinedryl?“

Jolana se – k vlastnímu překvapení – usmála. Byl to však zvláštní úsměv. Maxovi připadalo, že chtěla ještě cosi říct, ale potom si to rozmyslela a mezi rameny klimbajících spáčů se nehlučně protáhla ven. Na toaletu jít nepotřebovala, a tak se nazdařbůh vydala opačným směrem. Max si opřel tvář o sklo a díval se, jak Jolana nosem vtahuje chladný vzduch.

Za černým masivem hor na obzoru byl už tenký proužek kalného ranního světla. Na přívěsu parkujícího mercedesu, jehož posádka patrně spala uvnitř, byl velký motorový člun. Jolana si pohladila jeho hladký kýl, který ji příjemně studil, a pokračovala ve své zdravotní procházce.

Přemýšlela o životních projektech své matky – jedním z těch úplně prvních byl sám Jolanin otec. Jolanina matka ho poznala v době, kdy končila studium práv a kdy se už nedočkavě těšila na své první kauzy – a známost s pozdějším Jolaniným otcem takovou kauzou byla; spornou stranou byli její rodiče, jimž se příliš nelíbilo, že si Jolanina matka po všech těch diplomovaných a všestranně zajištěných mužích, kteří se jí postupně dvořili, hodlá vzít jakéhosi věčného studenta chemicko-technologické fakulty, který ještě ani nemá po vojně. Jolanině matce se ale líbil. Líbil se jí jeho úsměv, líbilo se jí, jak je vysoký, ale především se jí líbilo, s jakými překážkami se bude muset – bude-li si ho skutečně chtít vzít – potýkat. Byla ráda, že pro úspěch svého projektu musí vynaložit tak velké úsilí. Těšila se na svou obhajovací řeč. Těšila se, kolikrát bude muset telefonovat. Byl to tak komplikovaný případ, usmívala se v duchu Jolana, že matka zkrátka nedokázala odolat.

Když se vracela, bylo jí o něco lépe.

Autobus však na svém místě nestál.

Jolana beze spěchu obešla celé parkoviště, podívala se i za budovu přilehlého motelu, ale autobus nikde nebyl.

„Oni mi normálně ujeli,“ řekla si Jolana pobaveně.

Připadalo jí naprosto neuvěřitelné, že odjeli, aniž si kdokoli všiml její nepřítomnosti. Vesele se rozhlížela kolem. Přistihla se, že hovoří nahlas a že dělá různé žertovné obličejy, jako kdyby ji někdo sledoval.

„Zkrátka,“ zasmála se, „nejsem momentálně její projekt.“

Široko daleko však nikdo nebyl, dokonce i okna restaurace byla úplně černá. Uvědomila si, že nemá pas, ani peníze a že má na sobě jen kraťasy a tílko. Hystericky se zachechtala. Popošla několik metrů ke středu parkoviště a potom přešla po temném, vlhkém trávníku až ke svodidlům dálnice. Chvíli sledovala vozidla svištící v obou směrech. Když jedno z aut zablikalo dálkovými světly a zatroubilo, polekaně popoběhla zpátky na parkoviště. Sedla si na studený betonový obrubník chodníku, obemkla si rukama ramena a pomalu, s jakousi přemýšlivou rozvahou se rozplakala.

Všímavý homosexuál

„Jsme všichni?“ zašeptala Pamela, ale nedočkala se odpovědi, neboť téměř všichni už opět spali. Jolanina matka si ve světle své lampičky zatrhávala užitečné fráze.

„Kdo chybí, ať se přihlásí,“ otevřel oči Jarda.

„Jedem,“ řekl Karlovi Karel.

Jakub se pohodlně uvelebil na sedadle. Špatné osvětlení na parkovišti spolu s neobvykle malým počtem mužů, kteří si vyšli ven ulevit, jeho největší problém tentokrát značně usnadnilo – stihl se vyčúrat v naprostém klidu. Vychutnával si příjemný pocit z prázdného měchýře, ale momentální pohoda, v níž se nacházel, netrvala bohužel dlouho – po chvíli ho začaly trápit dva jiné problémy, bezprostředně se vztahující k jeho homosexualitě.

Co když, říkal si znepokojeně Jakub, Vaník, Lubina ani Kaliště homosexuálové nejsou?!

A za druhé: I když třeba někdo z nich homosexuál je a on, Jakub, s ním bude žít, kdo bude řídit auto?!

Jakub nemohl pochopit, že si to předtím neuvědomil. Představa, že by mu Vaník, Lubina nebo Kaliště nedovolovali řídit, byla pro něj naprosto nesnesitelná.

Neklidně poposedl.

„Jakube,“ probrala se z polospánku matka, „kde máš zase tu ruku?“

Jakub si zapletl prsty do sebe a zalétl pohledem k Jolaně.

Jenomže Jolana na svém místě nebyla.

Nadzdvihl se a zapátral po ní očima, ale nebyla nikde, ani vzadu na volných sedadlech. Odstrčil udivenou matku a šel k řidičovi.

Zachránce

Zuby už jí drkotaly zimou. Začínala být zoufalá.

Potom uslyšela, že k ní kdosi běží, a polekaně vzhlédla.

„Všimnul jsem si, že chybíš,“ hlásil jí Jakub pyšně.

Dojatě si ho přivinula k sobě a pevně ho stiskla. Jakub se styděl a nedokázal své ruce zdvihnout, takže mu poněkud komicky visely podél těla. Nemohl by však říct, že mu je Jolanino objetí nepříjemné. Z podpaží sice trochu cítil její pot, ale její velká prsa, do kterých mu přimáčkla tvář, naopak hezky voněla.

„Jsi můj zachránce,“ řekla Jolana.

Její pochvala Jakobovi dodala odvalu, takže jí opatrně položil ruce kolem boků. Na konečcích prstů ucítil pod látkou kratásů okraj jejích kalhotek. Po chvíli si všiml, že ho Jolana pozoruje. Pustil se jí, trochu s obavou, ale ona si ho přitáhla zpátky a jemně mu zdvihla bradu ke svému obličejí.

„Máš u mě velkou zmrzlinu,“ řekla.

Vesele se vydali k autobusu.

Jolana vyzývavě čelila pohledům rozespálých cestujících.

Ukrajinec spal.

Její otec rovněž.

„Buon giorno!“ zasmála se na provinile se tvářící matku. „Ty už si nečeš?“

Matka vypadala nešťastně.

„To je v pořádku, mami,“ řekla Jolana. „Už od puberty si přeju, abyste mě přestali pořád sledovat.“

Ale když světla v autobuse konečně zhasla a tma z okolních hor ji znovu obklopila a když ve svém těle znovu pocítila vibrace více než stokilometrové rychlosti, musela si přiznat ono dosud přítomné vzrušení, které jí před pár minutami způsobila Jakubova napůl ještě dětská erekce.

Z Šarlotina cestovního deníku

Dnes ráno jsem si znovu uvědomila, jak je italština melodická, a rozhodla jsem se proto, že se po návratu přihlásím do kursu italštiny pro začátečníky. Stále si také myslím, že slečna průvodkyně je velice milá, citlivá dívka, avšak ostatní cestující jsou vesměs sobečtí a bezohlední a při nastupování se strkají. Úcta ke starým lidem je pro ně neznámým pojmem. Zastávek je chválabohu dostatek, avšak toalety bývají obvykle přeplněné a je pokaždé nutno vystát dlouho frontu. Dveře do restaurací i přítok vody do umývadla bývá zpravidla ovládnán fotografickou buňkou, což je pro starší lidi trochu nezvyklé. Můj sluch je i nadále velmi špatný a to vytrvalé hučení motoru situaci ještě zhoršuje, ale Helga mi nedovolí vzít si naslouchátko. V noci mne bolela páteř a kolena, a tak jsem si v půl třetí musela vzít již druhý brufen (400). V autobusu byla v noci nevýslovná zima, ale když jsme si stěžovali p. řidiči, drze nám odsekl, že ostatním bylo prý horko. Helga mne obviňuje, že se nesoustředím a že jsem „strašně nepraktická“. Řekla jsem jí proto, že bychom měli z praktických důvodů sníst ten kuřecí salám, než se v tom horku zkazí, ale vůbec mi neodpověděla. Pro příští rok bych se možná měla poohlédnout po jiné partnerce. Ale kde? Ze zemědělských plodin na okolních polnostech dnes ráno převažovaly slunečnice a vojtěška. Děkujeme Ti, Bože, že jsi nám umožnil tuto cestu.

Helga by potřebovala Maxovy nohy

Max čekal spolu s Hynkem a několika ostatními na ranní kávu, ale když si všiml, že vystupování z autobusu činí Helze jisté obtíže, opustil na okamžik krátkou frontu a zdvořile jí nabídl ruku.

„Děkuji,“ pravila Helga poněkud upjatě.

Jakmile s Maxovou pomocí bezpečně došlápla na pevný asfalt, napřímila se a zálibně si prohlédla Maxovy opálené nohy.

„Potřebovala bych vaše nohy,“ pravila.

Max pochopil Helžinu poznámku jako zcela nevinný konverzační postesek na špatně sloužící zdraví, který – jakkoli se týkal tématu z hlediska společenské přijatelnosti obvykle problematického – nikterak nepřekračoval hranice dobrého vkusu, avšak když pohlédl do Helžiny tváře, předpokládaný úsměv v ní nenašel.

Trochu ho to zmátlo, a tak se jen rozpačitě usmál.

„Říkám,“ pravila Helga s naprosto stejnou nedůtklivostí, s níž mluvila s nedoslýchající Šarlotou, „že bych potřebovala vaše nohy.“

To skutečně nebyl tón lehké, nenucené konverzace, uvědomoval si polekaně Max – to byl chladný, dotčený tón starší dámy, které jeden nevychovaný mladý muž odmítá udělat docela nepatrnou laskavost – totiž vyměnit si s ní nohy.

Max na své nohy sklouzl krátkým pohledem. Upřímně řečeno, jemu se líbily také. K mnoha partiím svého po léta už pouze zaháležícího těla měl nemalé kritické výhrady, ale se svýma nohama byl dosud vcelku spokojen, neboť si kupodivu stále uchovávaly onu svalnatou pevnost z časů Maxova lehkootletického mládí. Max se na ně díval a zkoušel si představit, že by měl tyto opálené, spolehlivé nohy vyměnit za ty dvě holé, bledé, vyzáblé stařecké končetiny plné křečových žil, u kotníků a na nártách navíc napuchlé do fialova.

Nešlo to.

Pokusil se to celé obrátit v žert.

„Neunáhlujte se,“ varoval naoko Helgu, „měla byste vidět, jak se tyhle nohy třesou, když musí po schodech do čtvrtého patra.“

Snad ještě o chloupek dříve, než svůj usilovný vtip dokončil, uvědomil si Max, že ono čtvrté patro bylo amatérskou chybou.

„Já,“ ušklíbla se Helga s důstojnou, vítězoslavnou převahou, „bych do čtvrtého patra nevylezla vůbec!“

Ještě než Maxe definitivně opustila, udělala útrpný obličej, jenž měl Maxovi, Hynkovi a všem ostatním demonstrovat, za jak trapné považuje podobné vytáčky, které – jako by to nevěděla – mají pouze zakrýt Maxovu sobeckou neochotu. Kdyby byl Max skutečný džen-tlmen, říkaly její uražené oči, věnoval by jí obě své nohy už dávno!

„Panebože, co po mně ta ženská chtěla?“ pošeptal Hynkovi Max. „Že si odepnu nohy v kyčli a věnuju jí je jako pugét?“

Zkusil si také na chvíli představit své torzo, jež by z něj po takovém vskutku kavalírském gestu na asfaltu zbylo, avšak žádná ironie a kupodivu ani žádný racionální výklad oné scény ho zcela nezbavily provinilého pocitu člověka, který nevyhověl přání staré a nemocné dámy.

A co na to literární kritika

*„Ale nad tvou nevychovaností se, milý autore, nebudeme rozčilovat,
to nepatří do oboru literární kritiky.“*

— PETR FIDELIUS,
Literární noviny

Jací lidé chodí také volit

Po obvodu parkoviště stály bytelné dřevěné stoly; Max se s kávou posadil za nejbližší z nich. Teprve poté si všiml, že z nedalekého odpadkového koše přetéká na zem obvyklá změť zbytků jídel, zmuchlaných ubrousků, plechovek od coca-coly, obalů od nanuků, starých časopisů, pecek od broskví a cigaret.

„Hned se tu cítím jako doma,“ plácl mechanicky při vzpomínce na svůj neuklizený krčský podnájem.

„Vy teda asi moc neuklízíte,“ zasmála se Jituš.

Po noci strávené v autobuse měla přeželežené vlasy.

„Co by uklízel, když je svobodnej,“ řekl žertovně Jarda.

„Jak víš, že je svobodnej?“ řekla Jituš.

Obrátila se přímo na Maxe.

„Nebo jste?“

Max se zasmál.

„Prstýnek nemáte,“ řekla Jituš.

„Asi ho na zájezdy sundává,“ zasmál se Jarda.

Vyčkávali.

„Už skoro rozvedenej,“ vzdal to Max.

„Už rozvedenej?“ řekla Jituš. „Berete to teda hákem.“

„Aspoň nemusí uklízet,“ řekl Jarda. „Má recht.“

„A copak, že se chcete rozvádět?“ zajímala se Jituš. „Teda jestli se můžu zeptat?“

Max se zasmál.

„Házeli si mincí, aby se rozhodli mezi dovolenou na Bermudách a rozvodem,“ řekl Ignác. „Nakonec to vyhrál rozvod, protože dovolená trvá dva týdny, ale rozvod je něčím, co zůstane navždy.“

Jituš se tvářila podezíravě.

„Přiznávám,“ ušklíbl se Ignác. „Řekl to Woody Allen.“

„Kdože?“

„Ále ten herec,“ vysvětlil jí Jarda, „ten brejlatej pošuk. Takovej ten židák mrňavej...“

„Jo tenhle,“ řekla Jituš.

Ignác Jardu zamyšleně pozoroval.

„Za takovej výrok by vám měli odejmout volební právo,“ řekl.

Jarda se zarazil a pohlédl na Jituš.

„Dobrej fór,“ řekl nakonec.

„Nemyslel jsem to jako fór,“ řekl Ignác.

Jarda zvážněl.

„Chlapečku,“ řekl s převahou svých pětáctyřiceti let, „nejseš náhodou nějaký moc chytřej?“

„Koho volíte?“ řekl klidně Ignác. „Jen tak mimochodem?“

Díval se přímo do Jardovy neoholené tváře.

„Do toho tobě nic není!“ řekl Jarda, očividně udiven Ignácovou sebevražednou odvahou. Má třicet kilo i s postelí, říkal si, a přitom provokuje.

„Nech toho,“ řekl Max.

Přestávalo se mu to líbit.

„Takže tajemství,“ řekl Ignác.

„No a?“ řekl Jarda. „To je moje věc.“

„Takže nějaký fašisty.“

Jarda popadl Ignáce za tričko a jediným pohybem ho zdvihl zpoza stolu. Zvrhl přitom Ignácův kelímek s kávou, což jeho spravedlivý hněv ještě posílilo.

„Hele!“ zařval. „Hele!“

Ignácova tvář zůstávala podivně klidná.

Max vstal a uchopil ruku, která držela Ignáce, v zápěstí.

Horečně přemýšlel.

„Ale pánové!“ zvolala Pamela pronikavě. „Jako malí kluci!“

Přivolala tak našťestí pozornost Oskara a Hynka, kteří rovněž obstoupili politý stůl, aby se seznámili s nezvyklou situací.

„Pust'te ho,“ řekl Jardovi důrazně Oskar.

Jarda váhal. Oskar mu hleděl do očí. Pamela poplašeně těkala pohledem po všech přítomných.

„Vyser se na něj, Jardo,“ řekla Jituš. „Přece se s nim nebudeš srát – vo dovolený.“

Jarda Ignáce přitlačil zpátky na dřevěnou lavici.

„To víš, že se na něj vyseru,“ řekl pohrdavě. „Na buzíka.“

„Vyser se na ně. Uděláme se jenom pro sebe,“ uklidňovala ho Jituš.

„Myslím, že je to dobrý nápad,“ odkašlal si Hynek. „Udělejte se jenom pro sebe.“

„Rozhodně,“ řekl Max.

Cítil, jak mu ve spáncích buší krev.

Jituš si Jardu odvedla – ještě než odešel, otočil se a věnoval Ignácovi dlouhý, upřený pohled.

„A takovýhle lidi choděj volit,“ řekl znechuceně Ignác.

Rodiče za tmavým sklem

Jolana konečně také usnula.

Když autobus zastavil, otevřela oči: zjistila, že už je ráno a že už jsou v Itálii. Dokonce už svítilo slunce. Ven se jí ale přesto nechtělo – byla unavená. Rozhodla se, že zůstane sedět uvnitř.

„Nechceš jít s námi ven?“ dotazovala se matka tiše, neboť Ukrajinec na vedlejším sedadle stále ještě spal.

Jolana jí věnovala mrazivě sarkastický pohled. Uličkou procházeli ostatní cestující; Jolana uhnula ramenem.

„A nechceš aspoň přinést kafe?“ šeptala matka.

Jolana měla v úmyslu ještě nějakou dobu trucovat, avšak matka se tak očividně snažila být znovu Dobrou Matkou, že to už déle nevydržela.

„Ne,“ zašklebila se na ni vesele.

Začala předstírat spánek, ale přivřenýma očima se dívala, jak matka prochází za otcem uličkou. Vystoupili. Jolana pootočila hlavu, pohodlně zapřenou do měkkého opěradla, a potom – sama nepozorována – své rodiče sledovala. Matka si zapálila cigaretu a vstojе, s rukama založenýma na břicho, spokojeně vydechovala první obláčky světlého kouře. Otec jí přinesl kelímek s horkou kávou; sobě koupil pivo. Nasypal do kávy cukr, zamíchal ji, předal kelímek matce a plastikovou lžičku a sáček od cukru odnesl do nejbližšího odpadkového koše; potom – s rukou nataženou co nejdále od těla – otevřel plechovku s pivem. Napil se a volnou rukou ukázal směrem k dálnici; podíval se na hodinky a cosi matce řekl. Jolanina matka mu s úsměvem odpověděla. Otec pouze přikývl, ale ve tváři měl přátelský, skoro radostný výraz.

V Jolaně ten němý, banální výjev vyvolal nečekané chvilkové pohnutí.

Zjistila, že se také usmívá.

Hnědé podšálky

„Tak kolik jich chybí?“ řekl Karel.

Karel se to skoro bál vyslovit.

„Tak kolik?“ řekl Karel.

„Šest.“

Karel mlčel.

„Já to fakticky nechápu,“ řekl posléze.

„Já taky ne,“ řekl Karel. „To není možný!“

Karel se na svého kolegu zpříma podíval:

„Říkáš to těm lidem, Kájo?“ řekl. „Aby ty podšálky ty lidi vraceli?“

„To víš že jim to, Karle, říkám!“

„Jestli jim to říkáš, pak to teda vážně nechápu.“

„Říkám jim to pořád,“ řekl Karel. „Dyk, Karle, víš, že jim to říkám už vod samýho začátku.“

„Dyk já vim,“ řekl Karel. „Ale to mně teda řekni, Kájo, jak to, že ty lidi ty podšálky kurva nevracej?!“

Část druhá
POBYT
V LETOVISKU

Did she like that room? – Líbil se jí ten pokoj?

Z pokoje, který jim odemkl ten malý, snědý a napůl plešatý Ital, vlekoucí oba velké kufry – Jakub si svůj kufr nesl hrdě sám – zavánul příjemný chládek. Zuzana, znervóznělá tím, že jí kdosi zcela nepokrytě posluhuje, váhavě vstoupila. Její oči si po příchodu z prosluněné hotelové chodby ještě trochu zvykaly na šero, ale i tak jí bylo zřejmé, že je to pokoj velmi krásný.

„Do you like it?“ zeptal se jí Ital.

Několikrát kývla.

Trochu příliš horlivě, pomyslel si Hynek.

Jakub odběhl na průzkum záchoda a koupelny.

Zuzana šla k oknům, aby rozhrnula ty těžké tmavomodré závěsy.

„No, no,“ řekl rychle Ital a s úsměvem položil kufr na koberec.
„Let me do it, please.“

Nerozuměla mu a polekaně se zastavila, pátrajíc očima po Hynkovi, což Italův úsměv nepatrně prohloubilo; se zdvořilostí bezmála rokokovou – připadalo Hynkovi – Zuzanu obešel a v roztahování závěsů ji zastoupil.

„Jo tak, vy to uděláte,“ vyhrkla Zuzana jako žačka, která správnou odpověď opakuje teprve poté, co už ji vyslovil kantor; jakmile si však uvědomila hned dvojnásobnou zbytečnost své věty, zrozpacitěla ještě víc.

Aby našla ztracenou důstojnost, vešla za synem do velké šedomodré koupelny.

„Tak co? Líbí se ti?“

„Prima,“ řekl Jakub.

Do pokoje se vrátili společně. Ital s rozhrnováním závěsu očividně otálel, ale ani Hynek nikterak nespíchal. Spokojeně odkryl zářivě

bílé povlečení tmavomodrých postelí, zkusmo rozsvítil všechny tři zlaté lampičky i velkou zlatou lampu na psacím stole a nakonec zapnul lednici a zaposlouchal se, zda její motor opravdu běží. Zuzana byla sice ráda, že může všechno nechat na Hynkovi, ale zároveň ji dráždilo, jak před ní znovu demonstruje své novopečené světáctví. Ona přece ví, v kolika čtyřhvězdičkových a pětihvězdičkových hotelích už spal... Kvůli tomu jí přece nemusí předvádět, že umí zapnout lednici. Nebo přepínat všechny televizní kanály, aby zrovna teď našel své oblíbené CNN. Ten Ital Zuzanu čím dál víc znervózňoval. Žádnou činnost už ani nepředstíral a jenom se na ni a na Jakuba usmíval. Zuzana dost dobře nevěděla, co má dělat. Ráda by si vybalila kufry a pověsila šaty na ramínka, ale před tím cizím člověkem se ostýchala.

„Neměl bys mu něco dát?“ zeptala se Hynka. „Třeba na to čeká?“

„Jasně, že na to čeká,“ zasmál se Hynek.

V jeho hlase, připadalo Zuzaně, byl už opět ten známý samolibý tón. Ona si ale dobře pamatuje, jak se ještě před pár lety všech a všeho bál – prodavaček, taxikářů, číšníků... Jak nechtěl – jak vzdycyky říkal – nikoho obtěžovat. Jak tenkrát v Obecním domě ten dort s nakyslou šlehačkou radši snědl, než by ho té protivné servírce vrátil. A teď bude jako naschvál nejprve dlouze studovat ovládací panel klimatizace, a dokonce zajde ještě i zkontrolovat balkon, než tomu chlapovi konečně věnuje nějaké peníze.

Hynek si všiml, že ho Zuzana pozoruje. Věděl samozřejmě, že ji popuzuje ona klidná samozřejmost, s níž pokoj kontroluje. Bezpochyby si myslí, že si on, Hynek – jak ona vždycky říká – na něco hraje. Jenomže on opravdu nic nepředstírá – on se prostě konečně našel. Věřil si. Už – díkybohu! – nebyl tím dřívějším kusem hadru. A ona, místo aby byla ráda, se ho pořád pokouší shazovat a srážet. Připadal si někdy jako učitel, který nastoupí na stejnou školu, kam kdysi dávno chodil jako žák: Ty nám nic nevykládej, Hynečku, my tě známe. Já sama jsem tě načapala, když jste v pětce vlezli s Motýčkovou do švédský bedny...

Konečně osaměli. Svalila se na jednu z postelí a zavřela oči. Balkonovými dveřmi, které Hynek nechal otevřené, přinášel teplý vítr zvuky a pachy moře.

„Tak co?“ řekl Hynek. „Jak se ti ten pokoj líbí?“

Přinutila se usmát.

„Hezkej,“ řekla ochable.

Všecko to bere jako chleba, pomyslel si zklamaně Hynek.

Všimla si, jak se zatvářil.

Bylo jí jich obou líto.

Vkus jako generační otázka

Jolana zavřela dveře, otočila zámkem a s hlubokým povzdechem se posadila na kufr. Svoboda, řekla polohlasem, ale znělo to malátně. Také její obličej zůstal zcela bezdůvodně ve střehu – jako kdyby ji ještě teď mohl někdo pozorovat. Po chvíli vstala a prošla se pokojem – aby si ho v klidu ještě jednou prohlédla a aby se zároveň přesvědčila, že tu skutečně nikdo není. K některým detailům a barevným kombinacím měla jisté estetické výhrady, ale to koneckonců nebylo důležité; důležité bylo, že rodičům se jejich společné dvoupokojové apartmá líbilo.

Kdysi dávno se jí líbily stejné věci jako jim, ale později se její a jejich vkus zvolna rozešly. Jolana to cítila zvláště v posledních letech, kdy v domě rodičů přibýlo hned několik umělecky nanejvýš sporných obrazů, které si otec i matka přiváželi ze služebních cest – konkrétně měla na mysli ten příšerný zlatý chrám z otcovy cesty do Japonska, ten pestrobarevný email z matčiny právnické mise do Kazachstánu a konečně ten unylý, ale prý neoimpresionistický – tvrdil otec – Montmartre v dešti. Definitivně si to uvědomila teprve nedávno, v den svých třicátých narozenin, kdy od rodičů dostala dřevěnou stojací lampu s bílým froté stínítkem, připomínající – Jolana se ještě i teď uchechtla – cosi jako svítící ručník.

Jim se ale údajně na první pohled líbila.

A ten pokoj se jim taky líbil, ujišťovala se Jolana znovu. Otec to sice nedal příliš najevo, avšak Jolana dobře věděla proč: pár minut před tím, než se ubytovali, se totiž od průvodkyně dozvěděl, že se večere podává až v půl osmé – což byl pro otce naprosto skvělý důvod k nespokojenosti. Jolanina matka, která se – Jolana se na cestě do koupelny znovu tiše zasmála – přečtením dvou útlých

brožur a jednoho propagačního letáku proměnila v celosvětově uznávanou expertku na Itálii, se mu marně snažila vysvětlit, že vzhledem k dlouhé odpolední siestě lidé ve Středomoří skutečně večeří o něco později, ale otec jen nakvašeně mávl rukou, ulehl na levou stranu jejich manželského dvojtlůžka a tvrdě usnul. Jolana si svlékla propocené tričko, stáhla si kalhotky ke kolenům a už bez doteku rukou je energicky sešlapala na šedomodré kachlíčky. Věděla, že až ve tři čtvrtě na sedm otec vstane a polije si otláčený obličej – Jolana se vesele ušklíbala – čtvrtlitrem kolínské vody Nr. 4711, začne okamžitě překypovat energií a plány: K večeři by si mohli dát bílé, tedy jestli matka a Jolana souhlasí; on, otec, by měl na bílé docela chuť, samozřejmě záleží také na tom, co bude k jídlu. Po večeři by mohli někam zajít na kávu a na nějaký dobrý koňak. Mohli by. Ha ha. Otcův falešný, vyděračský kondicionál, za nímž se skrýval – celé Jolanino mládí! – prachsprostý imperativ. Rozsvítila zářivku nad umývadlem a ve velkém naleštěném zrcadle si roztržitě prohlédla obličej. Vsadila by se, že až otec krátce před sedmou zaklepe, bude už zase jásat a žertovat.

A běda tomu, kdo se k jeho skvělé náladě nepřipojí.

S pocitem jakési zvrácené rozkoše, smíšeným s výčitkami za tak závažné dermatologické provinění, si vymáčkla několik ucpaných pórů. Potom si dlouze vyčistila zuby, důkladně se vysprchovala a umyla si vlasy. Teprve poté, co posbírala z podlahy špinavé prádlo a co si v čistých kalhotkách a s manikýrovou soupravou v ruce lehla na postel, začala mít konečně pocit, že se její obličej – poprvé po bezmála dvou dnech – jakžtakž uvolnil.

Z vedlejšího pokoje slyšela otcovo chrápání. Matka si patrně četla. Občas jí musela připomínat, že promlčecí lhůta jejich manželství ještě nevypršela. Co by se stalo, kdyby jí to nepřipomínala? Co by se stalo, kdyby k nim pořád nejezdila?

Nedalo jí to – každý víkend je prostě musela přijet zkontrolovat. Pět dní mluvila v práci anglicky a španělsky a po večerech chodila

na mejdany a do kaváren – ale v sobotu dopoledne už byla u rodičů na Sázavě a v otcově staré košili sekala trávník nebo zavařovala okurky. Nebo byla v pátek večer na rockovém koncertě, kde z celotýdenní únavy, z horka a z přemíry lidí a vypitého alkoholu omdlela a probrala se teprve ve chvíli, když už si ji zpocené mužské ruce podávaly nad hlavami jako nějakou pohanskou oběť (venku před stadionem odmítla nastoupit do sanitky a po zbytek koncertu flirtovala s mladým doktorem) – ale nazítrí vyprávěla rodičům o tom, že jí zvýšili plat a že si koupila nový opékač na topinky.

Měla dva druhy oblečení, dvoje názory a dvoje historky.

Někdy se z takového sebepopírání mohla zbláznit, a přesto takhle rozdvojeně žila dál – těžko si totiž dokázala představit, že by rodičům vyprávěla, jak se svým šéfem (sic!) kouřila hašiš nebo jak se občas ráno probouzí v bytě jednoho ženatého Američana.

Její pražští přátelé ty víkendy pravidelně trávené v jakési Sázavě dost dobře nechápali.

„Jednou za měsíc by jim člověk měl zavolat a ujistit je, že letos na Vánoce určitě přiletí...“ říkala jí Helen, shodou okolností také Američanka. „To je podle mě normální kontakt s rodiči.“

„Já vím,“ odpovídala Jolana, „jenomže já prostě potřebuju od maminky a od tatínka jednou tejdně pochválit.“

Potřebovala je vidět.

Věděla, o čem mluví.

Letos po Novém roce jim po jakési absurdní, zbytečné hádce na půldruhého měsíce zmizela z obzoru. Jednoho únorového večera se kajícně vrátila. Cestou od autobusu chvílemi běžela. Byl sněh. Klouzalo to. Už zdálky viděla, že v kuchyni se svítí. Hrdlo se jí stáhlo. Zasněžená zahrada byla plná krtin. Odemkla si tiše branku a postavila se pod rozsvícené okno. Otec a matka mlčky seděli u stolu a v mrazivém tichu okolní zimy si četli každý jednu noviny.

Rozbrečela se. Nedokázala ten pláč ovládnout.

Stála ve špinavém sněhu zahrady, kterou v létě pravidelně sekala, a děsila se náhlého poznání, že nejpozději za takových dvacet, maximálně třicet let její rodiče neodvratně zemřou a ona nebude moci je ani sebe – ani kdyby se rozkrájela – uchránit od nezměrného lidského utrpení.

Nemohla pro ně ale nic udělat.

Mohla jim jenom posekat zahradu nebo koupit dovolenou.

Sentimentalita

„Moderní čtenář bývá toho názoru, že upadá-li spisovatel příliš často do sentimentality, je už předem vinen. Jsem-li však spisovatel, je velice zbabělé obávat se emocí natolik, že se jim vyhnu.“

— JOHN IRWING

A už žádné trojčení

Max nechal toho malého snědého Itala odemknout, ale pak ho rychle vystrnadil, roztáhl závěsy, otevřel balkonové dveře, lehl si na postel a vychutnával svou samotu. Na jedné straně si sice liboval, kolik poznámkového materiálu mu díky všem těm pozoruhodným spolucestujícím přibýlo během cesty v jeho notebooku (a nemohl se už dočkat, až železnými pruty nově objevených motivů a sypkým štěrkem dílčích postřehů ještě více zpevní betonové základy své románové stavby), ale na druhé straně ho ten nepřetržitý společenský kontakt s tolika lidmi – a zejména pak s Pamelou – poněkud psychicky unavil.

Šel na záchod, sedl si na mísu a začal onanovat, aby se zbavil nastrádaného napětí. Samozřejmě si přitom představoval Pamelu. Její ňadra, k nimž si během rozhovoru s ním tiskla ruce. Její rozevřený klín, když jim četla pohádku. Už to na něj šlo. To je fofr, pomyslel si. Ještě chvíli ten slastný okamžik oddaloval, ale potom se lehce nadzdvihl, zatajil dech, napnul břišní svaly a pevně sevřel prsty u nohou.

Ted'.

Ted' by mě měly vidět mé čtenářky, napadlo ho, když pak seděl na bidetu. Všechny ty milé ředitelky okresních knihoven. Stáhl si předkožku co nejdále dozadu a smýval si ten kluzce lepkavý povlak. Cítil nejen obrovskou úlevu, ale i vracející se duševní rovnováhu.

A už žádné trojčení, umiňoval si.

Je už Šarlota úplně pitomá?

Helga s Šarlotou se dohodly, že se začnou oblékat v půl sedmé. Večere se podává v půl osmé, počítala v duchu Helga, takže když budou hotové v sedm, je to akorát. Sama však začala s oblékáním asi o deset minut dřív – a Šarlota, ze samého strachu, že na ni Helga bude muset čekat, se oblékla tak rychle, že nakonec byly obě kompletně připravené už ve tři čtvrtě na sedm.

Chvilí nerozhodně postávaly v malé předsínce, kontrolovaly se v zrcadle a ještě jednou si vyzkoušely připravené vystoupení, ačkoli už je dávno znaly nazpaměť. Nakonec se rozhodly, že sejdou dolů. Helga se ujistila, že je všude zhasnuto a že nenechaly téct v koupelně vodu, a řekla Šarlotě, ať se podívá, jestli jsou zavřené dveře na balkon; Šarlota jí však dobře nerozuměla, takže Helga – než aby jí to znovu opakovala – se šla s povzdechem přesvědčit sama.

„Máš ten text?“ houkla na Šarlotu, když zamykala pokoj.

„Mám.“

„Máš pas?“

Šarlota se začala přehrabovat v kabelce tak neschopně a tak zděšeně, až jí Helga musela kabelku vytrhnout z ruky a pas jí sama najít.

Šarlota se provinile zasmála.

„Já už jsem úplně pitomá, vid’?“

Upřímnost jejího doznání, cosi v jejím pohledu a možná i jakási Helžina dávná vzpomínka způsobily, že Helga tentokrát namísto toho, aby s okázalým utrpením zavřela oči nebo zakroutila nevěřícně hlavou, Šarlotě pouze láskyplně upravila přetočený límec světlého kostýmku a krátce ji pohládila po zádech.

„To víš, holka, už nám není šestnáct,“ řekla mechanicky.

Myslela přitom na to, zda bude moci příští rok Šarlotu vůbec ještě někam vzít. Ale s kým by v tom případě jela?

Nevěděla.

„Bohužel ani čtyřicet,“ usmívala se Šarlota.

Byla ráda, že je Helga v dobré náladě.

Sjely výtahem dolů. Recepční jim s úsměvem pokynul, ale Helze jeho úsměv připadal drzý, a nařídila Šarlotě, aby jeho pozdrav v žádném případě neopětovala. Uraženě prošly hotelovou halou k dvojkřídlým proskleným dveřím do restaurace, ale ty ještě nebyly otevřené. Nechtěly se otáčet k recepčnímu, a tak zůstaly stát čelem ke dveřím. Po chvíli přitiskly své tváře až ke sklu, zastínily si dlaněmi oči a kriticky pozorovaly nijak zvlášť rychle pobíhající číšníky, kteří teprve prostírali.

Selektivní metoda výběru spolustolovníků

Irma s Denisou už byly také vysprchované i naličené a nyní seděly na postelích a přemýšlely, po kolika asi budou stoly v hotelové restauraci. Obě byly jenom v kalhotkách, aby si nezmačkaly šaty.

„Myslíš, že po čtyřech?“ pochybovala Irma.

„To nevím,“ řekla Denisa, „ale vím, že jestli budem příštích sedm večerů sedět s těma dvěma šílenejma stařenama, tak mě z toho fakt jebne.“

Irma se zasmála.

„Tak si sednem s panem poslancem a tou jeho dobře oblečenou rodinkou,“ navrhla žertem. Hynek se jí líbil a seděla by s ním u stolu docela ráda, ale Denisa se jen holčičím způsobem znechuceně ušklíbla, jako kdysi ve školní jídelně, když byla k obědu kolínka.

„Když se nebudeš zajímat o politiku,“ řekla Irma naoko varovně, „začne se politika zajímat o tebe...“

„Ať se o mě politika klidně zajímá, proč ne?“ řekla Denisa blaze-ovaně. „Ale když už, tak rozhodně bez rodinky...“

Vzápětí si uvědomila, že možná došlo ke střetu zájmů.

„Ale jestli chceš poslance, je tvůj,“ dodala velkoryse.

„Tisíceré díky,“ ušklíbla se naoko Irma.

Znovu si uvědomila, že jsou obě připraveny jedna druhou kdykoli zradit.

„Já snad ani žádné plážové dobrodružství neplánuju,“ řekla Denisa.

Do slovního spojení plážové dobrodružství sice vložila příslušný ironický odstup studentky druhého ročníku filozofické fakulty, ale potom se rozkošnický protáhla a s nečekanou, jakoby línou smyslností se převalila na záda.

„Nebo že by jóóó?“ řekla zpěvavě.

Spiklenecky – jako dvě staré hříšnice – se zasmály.

„Tak s kým si sedneme?“ vrátila se pak Irma k nedokončenému tématu. „S tím obstarožním Beach Boyem a tou jeho nejmní třicetiletou dcerou, kterou se ještě letos báli pustit samotnou?“

Líbilo se jí, že přišla na to sarkastické ještě letos.

Připomněly si pád Jolanina otce do uličky – to je znovu dokázalo rozveselit.

„Ne, víš s kým si sednem?“ vykřikovala mezi náporů smíchu Denisa. „S tím strašlivým Jardou!“

„A s tou jeho Jituš!“ ječela Irma.

Konečně se ztišily.

„No jo,“ řekla Irma udýchaně, „ale s kým si teda sedneme?“

Denisa přemýšlela.

„To je teda vážně schíza – v tomhle panoptiku.“

Ale natáhla si už šaty.

„Hod' sebou,“ pravila zkušeně, „zkusíme tam bejt dřív.“

Jenomže jídelna byla ještě zavřená.

„To je trapný, ne?“ řekla Irma. „Takhle tady stát...“

„A co chceš dělat?“ řekla Denisa trochu příkře.

Někdy ji Irma štvála. Všimla si ale, že vlevo od recepce je bar; postarší prošedivělý barman zrovna vytíral sklenice na večer.

„Sedneme si na chvíli na bar,“ oznámila Irmě v okamžitém popudu.

„Na bar?“

„Jasně. Zvu tě!“

V opojení z toho velkorysého kamarádkského gesta úplně zapomněla na předchozí chvilkovou podrážděnost.

„Myslíš?“ váhala Irma.

Nikdo jiný na baru nebyl.

„No a co, proč bychom si před večerí nemohly dát jedno campari?“

Barman přijal jejich objednávku bez mrknutí oka, což Irmu povzbudilo. Campari s džusem bylo silné a s tím červeným zakrouceným

brčkem a cinkajícími kostkami ledu vypadalo v té vysoké sklenici moc hezky. Irma se po chvíli příjemně uvolnila.

„To byl dobrý nápad – s tím barem,“ pochválila Denisu.

„Vid,“ řekla Denisa spokojeně.

Přehodila si nohu přes nohu. Irma ji po chvíli napodobila.

„Can we have two more?“ řekla barmanovi. Přistrčila mu prázdné sklenice.

„Tyhle platím já,“ oznámila Denise.

Denisa předstírala zděšení.

„Ty si chceš dát ještě jedno?“

„No a co? Proč bychom si před večeří nemohly dát dvě campari?“

Zasmály se.

Irma až zamrzelo, že předtím na Denisu v duchu nasazovala. Přitom je Denisa možná její vůbec nejlepší kamarádka. Nebo snad má nějakou lepší? Barman před ně postavil plné sklenice. Irma jednu uchopila a opřela si ji o čelo.

„Je to skvěle studený,“ řekla.

Už to trochu začínala cítit.

„Jo,“ řekla Denisa a vcucila velkou kostku ledu. Rozpustile se zasmála a pohodila hlavou k dosud zamčenému vchodu do jídelny, kde Šarlota s Helgou trpělivě vytvářely čelo neexistující fronty.

„It's as cold as a witch's tit.“

Irma vyprskla trochu campari na bar. Barman jí mlčky podal papírový ubrousek. Denisa je rozhodně nejzábavnější, říkala si Irma. Udělala rozhodně dobře, že s ní jela. Všimla si, že přišel Hynek se synem a manželkou.

„Hele,“ štouchla do Denisy, „předseda Parlamentního výboru pro šťastnou rodinu.“

Ještě než to dořekla, věděla, že tahle věta se jí fakt povedla.

Denisa se upřímně zachechtala. Když Irma chce, je s ní docela sranda, říkala si.

Za Hynkem a Zuzanou se přihnali Jarda s Jituš a s oběma odrostlými dětmi. Všichni se pořád dívali na hodinky. Irma a Denisa občas taky. O minutu později se dostavila ta neuvěřitelná průvodkyně v polovečerních šatech s naprosto šokujícím výstřihem; obcházel všechny přítomné a ukazovala jim, kterým směrem je zamčená restaurace.

„My víme, slečno, kde je jídelna,“ informovala ji kysele Irma, přičemž nespouštěla oči z jejího výstřihu.

Pamela odtančila k jiné přicházející dvojici.

„Když vidím nadšence, oblévá mne smrtelný chlad – Lermontov,“ řekla Denisa, ale znělo to trochu nuceně.

Nikdo další už nešel a Denise připadalo, že zábava uvázla; možná to bylo tím, že se proti své vůli stále dívaly na Pamelu. Potom se z ničeho nic objevili Oskar, Ignác a Max. Obě dívky se rychle chopily svých sklenic.

„Chlapci,“ zavolala na Oskara Irma, „držte nám někde místo!“

Zatímco se pokoušela o prostý, nezávazný úsměv, přemýšlela, zda příliš nekřičela. Ze strany cítila Denisin nesouhlasný pohled.

Max na Oskara s Ignácem pobaveně pohlédl.

„Dobře,“ zavolal Oskar.

„Teda já tě nepoznávám,“ řekla Denisa povýšeně.

„Já se taky nepoznávám,“ řekla Irma.

Asi opravdu moc řvala. Jenomže kdyby to neudělala, mohly taky celej tejden sedět s Košťálovou a Petrescem. Jedna z nich dvou prostě tu špinavou práci dělat musí – a Deniska to ví taky.

A místo aby jí byla vděčná, má ještě kecy.

Na místa!

Účastníci zájezdu měli v rozlehlé hotelové restauraci vyhrazen relativně samostatný rohový salonek, oddělený od ostatních prostor z jedné strany modrými vitrážovými skly ve zlatých mosazných rámech, z druhé strany pak impozantní hradbou nejrůznějších subtropických květín; zbývající dvě stěny tvořila velká a většinou otevřená okna s výhledem na přilehlý piniový háj, pláž a moře. Zlatomodré ladění salonku Maxovi mile připomnělo jeho oblíbenou pražskou kavárnu Gany's; prostorové uspořádání navíc vyhovovalo jeho dětinské slabosti pro souměrnost: přímo uprostřed stál kulatý a každé následující ráno bohatě prostřený švédský stůl, na jehož oběžné dráze byly rozmístěny čtyři menší kulaté stoly, každý s šesti modrými satelitními židlemi.

Přítomnost usmívajících se číšníků, tlumená melodie náladového klavíru a lesk sklenic a příborů, předpisově vyrovnaných na zářivě bílých ubrusech mezi elegantními komínky naškrobených ubrousků, dokázaly první kroky příchozích na okamžik zpomalit, avšak hned v příští chvíli kouzlo pominulo a nad vynucenou a lidské povaze v podstatě cizí snahou o důstojnou pomalost rychle zvítězila přirozená touha urvat co nejlepší místa: Jarda bleskurychle obsadil stůl označený číslem 1 a halasně volal na Láďu a jeho ženu Olgu, aby si sedli k nim, zatímco Jituš na jeho příkaz držela u stolu číslo 2 dvě místa pro Járu a Klárku. Šarlota s Helgou, dotčené a znervóznělé skutečností, že jsou předbíhány lidmi, kteří přišli třeba i o dvacet minut později než ony a kteří stáli v oné nikým nerespektované frontě daleko za nimi, vsadily raději na jistotu a s překvapivou mrštností, jež trochu zaskočila Jolanina otce, zasedly dvě židle u téhož stolu. Jolanin otec, v němž se pevné předsevzetí se těchto ponižujících lidských dostihů neúčastnit svářelo s nepříjemnou

obavou, že mu některý z pragmatictější založených rekreantů vyfoukne před nosem i další vyhlédnuté místo – tentokrát v čele stolu číslo 4 – popuzeně postrčil příslušným směrem svou nepochopitelně otálející dceru. Jolana se ovšem tlaku jeho dlaně – který jako by ji rázem uvrhl o patnáct let jejího života nazpět, kamsi do prostřed puberty – rezolutně vzepřela; otočila se a věnovala svému otci krátký šokovaný pohled. Její matka mezitím s dosti odvážnou svévolí zamířila k jinému, otcem nevyhlédnutému stolu, kde už tázavě vyčkával syn toho sympatického mladého poslance; stejně jako Jolana tak nanejvýš neuváženě riskovala, že opět bude všechno špatně. Hynek si ve svém postavení zástupce lidu nemohl a nechtěl žádné strkání dovolit, ale na druhé straně by byl rád seděl s Maxem, Oskarem a Ignácem (kteří nyní trochu nerozhodně postávali nad stolem číslo 3; Max se stále otáčel po Pamele a Oskar chtěl zase vyhovět přání oněch dvou dívek a podržet jim fleka, avšak přítomnost Jakuba a Jolaniny matky mu uskutečnění jeho záměru zatím znemožňovala), a tak na syna souhlasně, důrazně kývl. Vzápětí ho však uchopila za paži Zuzana a očima nenápadně ukázala na stůl číslo 4, ke kterému právě zasedali Jolana a její otec a který – říkal si v duchu našťavaně Hynek – samozřejmě lépe vyhovoval jejímu smyslu pro rodinu a konzervativní životní hodnoty vůbec. Otráveně přivolal Jakuba zpátky. Pan Petrescu s paní Košťálovou, kteří právě přicházeli, si s již charakteristickými omluvnými úsměvy přisedli ke stolu číslo 2, čímž ještě prohloubili poněkud bizarní nesourodost jeho obsazení. Nyní – jak se vyjádřil Jolanin otec – nebylo už vůbec co řešit: Jolanina matka se pokorně vrátila ke stolu číslo 4, za což jí bylo Jolaniným otcem velkoryse odpuštěno, a Irma s Denisou si tudíž mohly přisednout k Oskarovi, Ignácovi a Maxovi; Max, který své potřebě vidět na všechny své postavy neváhal obětovat ani krásný výhled na moře, jim navíc galantně nabídl, že si sedne zády k oknům; Ignác usedl po jeho pravici.

V následujících několika vteřinách, těsně předtím, než se noví spolustolovníci osmělili a začali s topornými menuety povinné společenské konverzace, se hluk všech těch předchozích přesunů, mírně hysterických pokynů a odsouvaných židlí jako na povel ztišil, snad aby každý z poněkud zadýchaných účastníků zájezdu mohl v duchu provést krátkou bilanci zisků a ztrát.

Pamelin příchod ke stolu číslo 3 patřil – tedy alespoň podle Denisy a Army – k těžkým ztrátám.

„Bylo by zde jedno malinké místečko?“ otázala se Pamela Maxe se stydlivostí osmileté dívky.

„Samozřejmě,“ řekl Max co možná věcně, ale jeho srdce jávalo.

Pamela si však zatím ještě nesesla, nýbrž s roztomilou nešikovností zacinkala lžičkou na vysokou skleničku.

„Tak jak se vám jídelna líbí?“ zvolala. Potom se nešťastně zamračila, sípavě si odkašlala a dotkla se prsty hlasivek, aby Maxovi ukázala, jak náročná může být práce průvodkyně cestovní kanceláře, nemá-li tato k dispozici mikrofon.

To není výstřih, pomyslela si Denisa. To je výloha řeznictví.

„Je to zde moc a moc krásné,“ řekl vážně Ignác.

„To jsem ráda,“ řekla Pamela a zatvářila se skromně a zároveň jakoby záhadně, což si Max v první chvíli nedokázal nijak vysvětlit, ale vzápětí mu to došlo: onen útulný luxus hotelové jídelny – naznačoval Pamelin výraz – není ani zdaleka samozřejmý a oni, účastníci, za něj vděčí jen a jen Pameliným mimořádným organizačním schopnostem.

Vděčně se na ni proto usmál. Všiml si, že Šarlota Pamele cosi gestikulovala a že Helga ji ihned okřikla.

Pamela s úsměvem kývla.

„A teď,“ zvolala slavnostně, „teď bychom se všichni měli trošičku představit! A začneme pěkně popořádku: Takže stůl číslo jedna!“

Kdo je kdo

(1)

Jestliže toto obnovení tradičního zvyku někdejších odborářských rekreací většinu přítomných řekněme poněkud zaskočilo, pak Max jím byl upřímně vyděšen. Měl už své postavy dávno vybrané, jejich charaktery přinejmenším solidně nahozené, a dokonce všem pracně přidělil i jakžtakž obstojná jména – a teď mu to ta holka celé rozbourá!

„Takže já to vezmu hákem, abych nezdržoval, a představím vám rovnou celou naši rodinu,“ začal Jarda. „Takže já se jmenuju Pavel, moje žena se jmenuje Lenka a jsme oba z Mělníka.“

Tak na Pavla, Jardo, hezky rychle zapomeň, říkal si Max.

„Támhle u sousedního stolu jsou naše děcka,“ pokračoval Jarda, „kluk je Tomáš a holka Hanka... No, co bych vám tak ještě řekl?“

Jakej zas Tomáš a Hanka? vztekal se v duchu Max. Říkám ti jasně, Jardo, že tvoje děti se jmenujou Jára a Klára. Je ti to jasný?

Ve svém hněvu připomínal Max divadelního režiséra, jemuž kdosi po měsíci zkoušek kompletně změnil herecké obsazení.

„Jaké máte oblíbené koníčky, co je vaším největším přáním –“ pomáhala Jardovi Pamela.

„Koníčky?“ váhal Jarda. „Ryby. Hodně teda chodím na ryby.“

Budiž, svolil Max velkoryse. Chod' si na ryby.

„A rodina!“ řekla Jituš.

Jídelnou se ozval slabý úlevný smích.

„A největší životní přání?“ připomněla Jardovi Pamela.

„Ježišmarja,“ řekl Jarda. „Největší životní přání?“

Vypadal opravdu bezradně.

„To je doba,“ řekla Denisa.

Už měla dost hlad.

Tak třeba: Abysme byli všicky zdravý, pomáhal mu v duchu neochotně Max.

„Abysme byli všicky zdravý,“ řekl Jarda.

Následující vystoupení Ládi Max raději zcela ignoroval – ostatně z toho, co proti své vůli zaslechl, usoudil, že vůbec o nic nepřišel. Ten chlápek ho nezajímal dokonce ani jako Láďa – natožpak jako vášnivý letecký modelář Zdeněk, jehož největším životním snem je údajně letět v nadzvukovém letadle Concord. Nebudu takový nesmyslný kecy vůbec poslouchat, zuřil Max a s ostentativním nezájmem si raději prohlížel modré výplně zlatého přepažení. Životní přání tady určuju já!

Když se však na Pamelinu výzvu postavily Šarlota s Helgou, každá s papírem v třesoucí se ruce, a s úsměvy dvou školaček na vánoční besídce se uklonily, Maxův zájem přece jen ožil – dokonce se v předtuše nevšedního zážitku posunul na židli o potřebných pár centimetrů doprava, aby mu ve výhledu nezacláněl již zmíněný servírovací stůl.

Také ostatní rekreanti zvědavě otáčeli hlavy.

„Večerní chvilka poezie?“ řekl Oskar.

„Pšššt,“ řekla Pamela.

„Trocha poezie nikoho nezabije, že, slečno průvodkyně?“ řekl Ignác.

Pamela si s úsměvem položila prst na ústa.

Max náhle zatoužil ty plné rty zlehka zkousnout. Všiml si, že ho Irma pozoruje, a rychle se proto podíval na Helgu.

Recitaci ovšem započala Šarlota:

„My jsme vdovy z Libně, nezní tohle slibně?

Když si vyjdem k moři, i skály se nám dvoří!“

„Jsme o něco mladší a to maj skály radši!“

zvolala Helga.

„Když však přijdem na pláž, je to vždycky blamáž!“

zaskřehotala Šarlota nešťastně.

„Koukněte na starou gardu, jakou maj v těch plavkách dardu!?“

napodobila Helga neuctivou mládež.

Obě se vesele zasmály, očividně spokojené s ohlasem publika.

„Naštěstí to neslyšíme,“

řekla Helga a ukázala škádlivě na Šarlotu,

„a málokdy se urazíme.“

„Každý muž je už jen bratr, a náš idol? Foniatr!“

„Sedmdesát pět není žádný med.“

Nohy, srdce, záda v tahu, milujeme už jen Prahu!“

Báseň dospěla k dvojhlasnému finále:

„Cestujeme, háčkujeme, snad se svetrů dožijeme, místo sexu křížovku, pomýšlíme na stovku!“

K bouřlivému potlesku se rozpačitě přidávali i přítomní číšníci.

Šarlota s Helgou se šťastně klaněly na všechny strany.

Denise šly obě dvě strašlivě na nervy.

„Jako přídavek by se mohly v tom jejich stanu převlíct,“ řekla.

Sama cítila, že to nějak nevyznělo.

Obě staré dámy si konečně sedly a představování mohlo pokračovat. Max doufal, že se alespoň – když už to takhle dopadlo – dozví něco o paní Košťálové a panu Petrescovi, ale Pamela je bůhvíproč zcela vynechala, přestože byli nyní na řadě; zmíněné dvojici to však očividně vůbec nevadilo, ba naopak to vypadalo, že jsou spíše rádi.

Místo nich udělila Pamela slovo Irmě a Denise – a to takovým tónem, jako by je chtěla za cosi vytrestat.

Denisa s Irmou se na sebe podívaly.

„Řekneš to?“

„Řekni to ty.“

„Prosím tě, já ne!“

Denisa se ušklíbla a postavila se. Odvážně přelétla očima sál – předtím se až dosud dívala výlučně na Irmu – energicky se nadechla a představila Irmu i sebe coby studentky bydlící v Praze.

Potom si znovu sedla.

Irma kývla.

Maxovi připadalo, že za tou skromnou a věcnou stručností, která by jinak působila sympaticky, byla jakási zvláštní ostražitost.

„Máte nějaké záliby?“ usmívala se Pamela.

Dívky mlčely.

„Přece baseball!“ ozval se Jarda. „Hrajou dobře.“

Irma s Denisou se na sebe znovu podívaly. Irma přemýšlela, jestli má toho chlapa opravit, ale nakonec to nechala být.

„Životní přání?“ řekla Pamela. Ať ty holky vidí, že taky umí být stručná – na tom není nic tak těžkého.

Zdálo se však, že překročila jakousi neviditelnou hranici. Denisa jí zpříma pohlédla do očí.

„Nemáme,“ řekla rozhodně.

„Vůbec žádná,“ řekla Irma.

Ticho u stolu bylo trapné.

„Ztracená generace,“ prohodil Oskar.

„Ty mlč,“ řekl Ignác.

„Je podnikatel,“ dodal směrem k Denise. „Lidé, jako je on, nám ukradli revoluci.“

Pamela pokrčila rameny a velitelským gestem ukázala na Jolanu a její rodiče. K Maxovu překvapení vstala sama Jolana; kupodivu nepůsobila ani příliš nervózně.

„Obávám se, že naše rodina se vám během cesty už několikrát představila.“

Pobavená reakce přítomných ji uklidnila. Cítila také, že jí hodně pomohla ta rozjímavá hodinka na posteli. Už zase to byla ona. Připravila si původně jen tu první větu, ale nyní už věděla, co řekne dál. Rozhodila rukama.

„Přemýšlím, jestli je vůbec možné k tomu ještě něco dodat. Vždyť už nás všichni znáte: Ten člověk, který v opilosti stále padá do uličky, to je můj otec. Ta dáma, co si čtyřicet hodin denně čte knihy o Itálii, to je moje matka, a ta trochu obézní staropanenská dívka, co čtyřicet hodin denně zvrací, to jsem já. Jmenuju se Jolana.“

Úspěch u publika – a především u Maxe, Ignáce a Oskara – jí dodal potřebnou odvahu. Pohlédla vyzývavě na Pamelu.

„Jsme z Prahy a naším společným koníčkem je cestování autobusem.“

Ta holka je skvělá, uvědomoval si Max.

Jeho potlesk byl – poprvé na tomto zájezdu – naprosto upřímný. Jen kdyby byla trochu hezčí, napadlo ho.

Tak snad se to konečně začíná obracet k lepšímu, říkala si Jolana, když si sedala.

Kdo je kdo (2)

„Tak ještě tu máme tyhle dva pány na holení,“ ukázala Pamela prstem na Ignáce s Oskarem a potom spočinula dvěma významnými, dlouhými pohledy na Hynkovi a na Maxovi, „a po nich přijde to nejzajímavější!“

Bylo zřejmé, že si neomalenost svého výroku – nejen vůči oběma Maxovým kamarádům, ale koneckonců vůči všem, kteří se až dosud představili – vůbec neuvědomuje.

„S námi se nezdržujte, slečno průvodkyně,“ řekl hlasitě Ignác, aniž si – jako dosud jediný – stoupl. „My jsme jenom dva úplně bezvýznamní homosexuálové.“

Oskar pozoroval pláž a moře.

„My jsme jenom dva řadoví teplajzníci,“ zasmál se Ignác.

Max k němu vzhlédl s jistou obavou, ale jeho smích mu připadal v pořádku: byl uvolněný a lehkomyšlný. Osvobozující.

Ostatní rekreatanti se zvýšeným zájmem vzhlíželi k jejich stolu.

„Ale jděte,“ řekla Pamela.

S nejistým úsměvem se rozhlédla.

„Já to říkal,“ řekl Jarda.

Nepřátelsky si Ignáce měřil.

„No jo. A co je horší: My nejenže nemáme největší životní sen,“ řekl pochmurně Ignác a pohlédl na Irmu s Denisou, „my dokonce nemáme ani koníčky!“

„To zas nelži,“ osmělil se Oskar, „ty přece hrozně rád pozoruješ vosy!“

„V koši,“ řekl Pamele Max. „Abychom byli přesní.“

Jídelnou zavládl všeobecný informační chaos, jehož přímým důsledkem byl rádobydiskrétní šepot. Šarlota s Helgou se zvědavě postavily.

„Oni jsou homosexuálové?“ zeptala se Zuzana šepem svého muže.

„Ano,“ řekl Hynek.

Přál by si, aby se jeho žena tvářila jinak. Pokud možno méně udiveně. Kde žije?

Jakub nevěřil svým uším: Takže oni jsou taky homouši – a docela klidně o tom nahlas mluví! Dokonce se ještě smějí! Nechápal, jak to dokážou – a záviděl jim. Nemohl od nich odtrhnout oči. Přemýšlel, jestli by to taky měl říct.

U stolu číslo 1 se mezitím rozvinula hlučná debata o homosexuálech, nemoci AIDS a drogové závislosti. Pamela se pokusila uchopit organizaci večera znovu do svých rukou.

„Takže to bychom měli,“ volala hlasitě, „a nyní bych chtěla poprosit, aby se nám všem představil pan poslanec z parlamentu s rodinou.“

Sál se posléze přece jen ztišil.

Poslanec z parlamentu byl docela mile sebeironický a profesionálně věcný. Představil především svou ženu a syna a potom – už z titulu své funkce – pohotově a vtipně zodpověděl dosti hloupý dotaz od stolu číslo 1. Jeho projevu, říkal si Max, se nedalo nic vytknout – což bylo právě to, co Zuzaně, když o tom tak přemýšlela, vlastně vadilo vůbec nejvíc.

„Děkujeme,“ poděkovala poprvé toho večera Pamela a potom obřadně položila ruku na Maxovo rameno: „Pana spisovatele vám také jistě nemusím představovat.“

Max se zlehka nazdvihl, ale když levým ramenem narazil do Pamelina nádra, zase si rozpačitě sedl. Pamela ho pak – v logickém rozporu se svým předchozím tvrzením – představila sama, a sice jako známého autora a humoristu, který se hrozně dobře čte a který

se jí svěřil, že každý den napíše jednu stránku, takže za rok má hotový celý román.

Šarlota – jako jediná – zatleskala.

Denisa s Irmou si vyměnily krátký pohled.

„Takhle jsem to ale neřek,“ protestoval chabě Max.

„To je jedno, řekls to hezky,“ řekl Ignác. „My ti rozumíme.“

„On je taky homosexuál?“ zeptal se Jakub nahlas otce.

„Ne.“

Max se rezignovaně zasmál.

Jolana na něj chápavě mrkla.

„Takže kdo nám zbývá?“ řekla Pamela a rozhlédla se. „Asi... už jenom já.“

„To nejlepší nakonec!“ zvolal Ignác.

Pamela pravila, že – jak už asi všichni vědí – se jmenuje Pamela a že před týdnem s vyznamenáním maturovala na střední ekonomické škole, obor cestovní ruch, kde také několikrát získala titul Miss ekonomka. Ve svém volném čase prý ráda jezdí na horském kole a poznává zajímavé lidi. Má ráda meruňkovou marmeládu a Mozarta. Toho údajně doslova zbožňuje. Jejím největším životním přáním je, aby už nebyly žádné války a aby všichni lidé na světě žili v míru.

„Amen,“ řekl Ignác.

„Tak,“ řekla Pamela, „a já jim jdu říct, že už můžou nosit večere.“

Žlutej meloun, uzenej losos a máta!

Zjištění, že Ignác s Oskarem jsou homosexuálové, přirozeně vyvolalo u jednotlivých účastníků zájezdu odlišné reakce.

Patrně nejvzrušeněji reagovala Jituš. Vydávajíc své tupé tmářství za posvátný mateřský pud, přivolala ihned obě své dospívající děti a hlasitým šepotem na ně vášnivě apelovala, aby si proboha hlavně pořádně myly ruce. Jarda se tvářil triumfálně: Neříkal jsem snad, že jsou to buzeranti? Šarlota s Helgou – u nichž by Max spíše očekával cosi jako kritický generační nesouhlas – se kupodivu jen rozpustile a jakoby vědoucne usmívaly; pokud Ignácovi s Oskarem vůbec něco vytýkaly, pak snad jen ten všeobecný rozruch, který svým vystoupením vyvolali a který jim trochu pokazil oslavy recitátorského úspěchu. Pamela, jakmile konečně pochopila, že si její spolustolovníci nedělají legraci, dokonce zdvojnásobila své permanentní nadšení. Homosexuálové jsou přece zajímaví lidé, a zajímavé lidi – jak přece před chvílí říkala – ona ráda poznává. Má vlastně neuvěřitelné štěstí – jede teprve na svůj druhý zájezd, a nejenže hned veze jednoho známého spisovatele a jednoho poslance z parlamentu, ale dokonce i dva opravdické homosexuály! Není snad její život jedno báječné dobrodružství? Irma s Denisou se sice tvářily naprosto samozřejmě, ale Irmino ustavičné, nervózní a občas skoro nevědomé upíjení ze skleničky, stejně jako Denisina nahlas vyprávěná historka, v níž mimo jiné figurovala i očividně narychlo spíchnutá kamarádka Majka, hrozně milá a chytrá lesba, výmluvně svědčily o jejich vnitřním neklidu (a Max by se byl navíc vsadil, že by uhádl, kde se toulá jejich mysl ve chvílích dočasné absence). Jolanina matka a Jolanin otec věnovali naproti tomu svou pozornost spíše výběru vhodného vína – a podobně Jolana, která

na rozdíl od Denisy měla mezi homosexuály několik nefiktivních přátel, vzala Oskarovu a Ignácovu sexuální orientaci na vědomí s nepředstíranou věcností.

Udivovaly ji spíše jiné věci.

Třeba ta opětovná změna otcovy nálady, iniciovaná bezpochyby nejen *fantastickým vínem*, ale i přímo *fantastickým pršutem*.

Nebo ta nenápadná, ale postřehnutelná servilita, s níž její matka – podobně jako mnozí další – mluvili s Hynkem; zatímco ona, Jolana, si s ním už od začátku zcela samozřejmě začala tykat, matka ho i přes protesty Hynkovy ženy nadále zdvořile oslovovala pane poslanče.

Nebo ta prudká změna Irmina výrazu, když její kamarádka odešla na záchod. Ještě před chvílí se čemusi společně smály – a najednou tu Irma sedí s kamenným obličejem a neví, co s rukama. Sama tohle dobře znala – ale dneska byla ve formě a dobře se bavila.

Nebo to všeobecné zinfantilnění na počátku večere – dospělí lidé si vzájemně předvádějí na vidličce napíchnuté krevety, rukama vytahují z omáček koření a pokřikují na sebe zkomolené názvy italských jídel.

„Co ti to dali?“

„To žlutý je meloun, to růžový je losos.“

„A to zelený?“

„To je myslím máta.“

„To mě teda podrž: meloun, losos a máta...“

Jolana se usmívala.

Co asi večerí ten Ukrajinec? napadlo ji. Jak to říkal, že se jmenuje Oleg.

Ukrajinec, kočka, uklízečka a krab

Oleg se probudil – tak jak byl za poslední rok v Praze navyklý – v půl šesté. Škvírou mezi závěsy už prosvítalo ranní světlo; otočil se k oknu zády, ale usnout se mu už stejně nepodařilo. Vstal, rozhrnul závěsy a otevřel okno dokořán. Ačkoli bylo časně ráno, venku bylo už teplo. Před zavřenými dveřmi do hotelové kuchyně seděla kočka. Opodál stálo několik zelených igelitových pytlů s odpadky; Olegovi se líbilo, že jsou pečlivě zavázané. V kuchyni se už svítilo, ale jinak celý hotel ještě spal. Závěsy ve všech pokojích byly zatažené. Na většině balkonů visely pestrobarevné plavky a ručníky. Oleg se spokojeně protáhl. Takhle brzy bylo v Praze ještě chladno a vzduch ve výkopech, kde pracovali, syrový. Násady lopat a krumpáčů byly nepříjemně studené a vlhká hlína občas páchla splašky prosakujícími z kanalizace. Teď v červenci se však vzduch vždy rychle ohřál a Olegův zelený pracovní kabát visíval na nejbližším plotě většinou už před osmou. Pracovní doba začínala v sedm; končili ve čtyři, někdy, když bylo třeba, o něco déle. Na oběd a na svačinu bylavždycky minimálně půlhodina a v sobotu a v neděli jim šéf skoro pokaždé dovolil skončit dřív. A nevydělávali přitom nijak málo.

Oleg si rozhodně nemohl stěžovat.

Šel do koupelny, umyl se do půl těla, vyčistil si zuby a oholil se. Holil se břitvou a mýdlem, velmi zručně. Opláchl si obličej, vetřel si do vlasů březovou vodu a učesal se. Z pokoje přinesl malý plechový hrnek a natočil do něho vodu; z kufru vybalil varnou spirálu, avšak její zástrčka – jak vzápětí zjistil – se nehodila do hotelových zásuvek. Oblékl si tričko a potom vzal kapesní nůž, s jehož pomocí zástrčku rozšrouboval a do zásuvky pak opatrně zastrčil pouze oba holé dráty. Sáhl na kov spirály a ujistil se, že se již zahřívá. V kufru

našel sáček s čajem a ukrojil si několik silných koleček salámu, dva plátky špeku a dva krajíce chleba. Menší plátek špeku nakrájel na kousky, a ještě než voda v hrnku začala vřít, donesl je ven kočce. Měla očividně hlad.

Hned po snídani se chtěl vypravit na pláž. Dosud nikdy u moře nebyl, a tak si ho chtěl pořádně užít. Trochu ho ale zdržela uklízečka, černovlasá usměvavá padesátnice, na kterou narazil před zadním vchodem do hotelu; vezla objemné balíky vyžehleného ložního prádla a kolečka její přetížené kárky beznadějně zadrhávala v hlubokém šterku příjezdové cesty. Oleg jí káru dotlačil k hotelu a pomohl jí vynosit prádlo po schodech k výtahu. Trochu se přitom zpotil, ale to nevadilo – vždyť si za chvíli zaplave v moři. Už se nemohl dočkat. Letovisko bylo dosud vylištěné, ale slunce už začínalo hezky hřát. Těšil se na prázdnou pláž, kterou bude mít sám pro sebe. Nutil se k pomalé chůzi, ale přesto každou chvíli zjišťoval, že už zase spěchá. Když piniovým hájem konečně probleskla nekonečná vodní plán, musel se doslova krotit, aby se nerozběhl jako nějaký malý kluk. Snažil se o důstojnou, pomalou chůzi. Všechny jeho smysly byly ale v maximálním střehu. Očima vyhledal v dálce několik osamělců, kteří už na pláž dorazili před ním. Naslouchal sílícímu šumu vodní tříště. Vdechoval onu zvláštní, jakoby nahořklou vůni, kterou od moře přinášel vítr. Prsty se dotýkal červenožluté, překvapivě rozpálené látky slunečníků. Pod posledním z nich, prakticky až na samém břehu, si odložil věci, svlékl si kalhoty a vstoupil do vody. Líbilo se mu, jak mu příliv podemílá písek pod nohama; když zůstal stát na místě, dokonce občas ztrácel rovnováhu. Díval se také, jak přicházející vlny nabírají na mohutnosti, a snažil se odhadnout přesný okamžik, kdy se na vrcholku vzduté, dosud hladké šedomodré stěny objeví řádek bílé pěny. Náhle si všiml malého kraba, jenž lezl po dně sotva půldruhého metru před ním. Oleg vykřikl nadšením. Ještě nikdy živého, lezoucího kraba neviděl. Připadalo mu to jako malý zázrak. Popošel rychle o krok a napjatě očekával, co zvíře udělá,

ale nezdálo se, že by krab jeho přítomnost zaznamenal. Lezl dál v původním směru. Následující přílivová vlna písek na dně notně zvířila a Oleg měl strach, že až voda opět zprůhlední, krab už tam nebude. Ale byl tam. Lezl neochvějně dál, nechávaje za sebou miniaturní obláčky písku. Oleg se rozhlédl, jako by chtěl najít někoho, s kým by se o svou radost podělil, ale nikdo takový tu nebyl. Alespoň mohl nepozorovaně ochutnat vodu.

Ano, byla skutečně slaná!

Max, moře a absence myšlenek

Ráno po snídani se Max s Oskarem a Ignácem vydal na pláž. O tom, že hotel, v němž budou ubytováni, má vlastní soukromou pláž, věděl už z prospektu cestovní kanceláře; nepřikládal tomu nejdříve žádný zvláštní význam, ale když nyní pod červenožlutými slunečníky spatřil více než polovinu z těch, které už znal z autobusu a především ze včerejší společné večeře, uvědomil si, jak důležitá je tato okolnost pro jeho psaní – být to normální, veřejná pláž, všechny jeho postavy by se mu kdesi rozprchly a on by o nich ztratil přehled. Takhle se mu bude psát mnohem lépe. Pozdravil se s Denisou a Irmou a s Jolanou a jejími rodiči a nedočkavě se rozběhl k moři.

Moře bez nadsázky miloval: jeho hořkou vůni, jeho zpěněné vlny, které mu přátelsky olizovaly nohy a hýbaly pískem pod chodidly. Odjakživa rád plaval – a moře, na rozdíl od stojatých vod českých řek a rybníků věčně neklidné, jeho radost vždycky ještě znásobilo. Vrhł se do vody, jejíž ranní chlad ho donutil zatajit dech, a rychlými tempy rozrážel vzdouvající se hladinu; vlny byly poměrně vysoké, a kdykoli se Max z vrcholu některé obzvlášť mohutné vodní stěny klouzavě propadal dolů, pociťoval až dětinskou, zajímavou radost. Dobrovolně nastavoval obličej slané tříšti, otáčel se na záda a slastně se protahoval. Dělal mu dobře cítit po dlouhé době vlastní tělo obtékané neviditelnými proudy i dobývat z plic nedostávající se dech – po většinu roku vysedával nekonečné hodiny doma u počítače a pohyb mu velmi chyběl. Doplavал až k výstražné žluté bójce, s jakousi radostnou štítivostí se chytil jejího oslzlého povrchu a nehtem z ní odloupl několik drobných bílohnědých mušliček. Aby se udržel na hladině, musel prudce komíhat nohama. Představa více než patnáctimetrové hloubky pod ním ho příjemně zneklidňovala. Zapátral očima po břehu, kde se Oskar, který nebyl zrovna dobrý

plavec, už s dojemně starostlivými gesty dožadoval jeho návratu, a vydal se zpátky. Plaval klidnými, dlouhými tempy a bílý písek, žlutočervené slunečníky a lehátka a zelené koruny pinií se k němu zvolna přibližovaly. Když se posléze postavil, voda mu sahala už jen k pasu, a jak se zadýchaně brodil ke břehu, příbojové vlny mu s pleskáním narážely do zad. Byla mu trochu zima, ale jakmile po teplém písku přeběhl pláž a pod sprchou si spláchl sůl z těla, slunce ho rychle znovu zahřálo. Sedl si na okraj svého lehátka, vytáhl z tašky plastikovou láhev s červeným stříkem a s chutí se napil; potěšilo ho, že víno ještě zůstalo studené. Natáhl se, předal láhev Oskarovi a potom si pomaloučku opřel mokrá záda o rozpálené plátno. Voda z vlasů mu stékala po prsou. Díval se na moře a říkal si, že by ho při pohledu na ty nekonečné modravé dálky měla asi napadnout nějaká hluboká, ne-li dokonce filozofická myšlenka, ale nenapadalo ho nic a bylo mu to úplně jedno.

„Djóó, móře,“ řekl pouze nahlas.

A co na to česká literární kritika?

*„Skutečnost, že jeho román zcela postrádá jakékoli myšlenky,
vydává autor dokonce za svou přednost.“*

— MICHAEL ŠPIRIT,
Kritický sborník

Max a racionální předsevzetí

Pálila ho sůl v očích, ale byl šťastný.

Život byl v podstatě dobrý. Byl spisovatel, jak si to vždycky přál, a dokonce se psaním knih slušně uživil. Měl pár dobrých přátel, kteří ho mají rádi a dělají si starost, jestli se neutopil. Měl dovolenou a byl u moře. Bude tu hodně čist a dělat si poznámky. Až se vrátí, napíše zábavný a přitom pravdivý román o lidech na dovolené.

Ty ostatní věci se dají vydržet.

Připadal si rozhodný, klidný, vyrovnaný a silný.

Jenomže potom přišla Pamela.

Oproti včerejšku měla jiné, denní nalíčení a tradičně i nové šaty: krátké, bílé, bez výstřihu, těsně obepínavé. Zlatavé vlasy měla tentokrát sepnuté do vzorného uzlu, což dalo vyniknout jejím oblým ramenům a bledé, bezmála ušlechtilé šíji. Maxovo včerejší předsevzetí, které učinil ve svém pokoji ihned po návratu z večere (respektive – abychom byli zcela přesní – po návratu z koupelny) – že totiž hned zítra musí tomu směšnému okouzlení onou hezkou husičkou udělat rázný konec, mu nyní nebylo nic platné. Stála před ním jiná krásná dívka, té včerejší pouze vzdáleně podobná, a on musel svůj vnitřní boj začít nanovo, od samého začátku.

Byla to snad už šestá Pamelina proměna za uplynulé dva dny a Maxe v této souvislosti napadlo, zda všechny ty nádherné a svůdné dívky, v něž se Pamela několikrát denně mění, nejsou jen jakousi zlomyslnou personifikací jeho Věčné Sexuální Touhy.

Mohl bych to využít v románu, pomyslel si v jednom z posledních příčetných okamžiků.

Pamela si mezitím ty bílé šaty svlékla, pověsila je pod slunečník na vlastní nafukovací ramínko, vyndala si z proutěné kabely vodovzdorný opalovací krém s ochranným faktorem číslo 8 a potom si všechna Maxova racionální předsevzetí pečlivě rozetřela po pažích číslo 4.

„Už jste byli ve vodě?“ zeptala se.

„Ještě ne,“ řekl Max a začervenál se.

Irma s Denisou se hlasitě zasmály.

Sice ne žádní intelektuálové, ale zato docela milí lidé

Hynek se znamenitě vyspal a slunečné ráno za okny jeho dobrou náladu ještě umocnilo. Při holení si prozpěvoval, během oblékání žertoval s Jakubem a později u snídani dokonce i se Zuzanou, takže na pláž odcházeli v atmosféře dlouho nepoznané rodinné pohody.

Max, Oskar a Ignác na pláži už byli. Slunečník vedle nich byl zatím neobsazený a Hynek by se byl pod něj rád nastěhoval; Zuzana – nezvykle vstřícná – řekla, že pokud si to Hynek přeje, ráda se prý k oné pánské trojici připojí, přestože osobně by dala přednost společnosti Oliny, Ládi a jejich dvou dětí.

„Nejsou to sice žádní intelektuálové, ale zato jsou to docela milí lidé,“ pravila doslova.

„Skutečně? Tak to je skvělé. Já miluju milé lidi!“ řekl vesele Hynek a odhodlaně zamířil k dotyčné rodině. Co možná mile je pozdravil a s trochu přehnaným spěchem se vysvlékl do plavek; do vody se mu zrovna dvakrát nechtělo, ale byl to jediný způsob, jak uniknout obvyklým rozpakům počátku konverzace. Zuzana řekla, že půjde plavat až časem – Hynek měl pocit, že v jejím hlase zaslechl stopu výčitky, ale nyní už své rozhodnutí nemohl dost dobře změnit.

Jakub pravil, že si nejdřív odskočí.

„Počkám na tebe,“ navrhoval Hynek.

„Půjdu pak s mámou,“ odmítl ho syn.

Plaval asi patnáct minut. Když se vrátil, konverzace pod oběma sprátelenými slunečníky se právě stočila k povinné školní docházce. Zuzana vyprávěla Láďovi a Olině o obtížích, které měl Jakub v první třídě s krasopisem: jak každý úkol doslova protrpěli, jak malý Jakub při psaní tiskl jazyk mezi zuby a jak při tom kroutil celým tělem.

Zuzanino líčení, které znal Hynek samozřejmě z paměti, se poněkud vleklo, ale nedal svou znučenost nijak znát.

„Kdykoli psal velké psací H, pokaždé si vykloubil rameno,“ řekl s úsměvem.

Olga i Láďa se zasmáli.

„Soudružka učitelka mu pak na přímou žádost lékaře z pohotovosti povolila, že může psát místo velkého H velké R. Od té doby psal třeba Náš soudruh prezident Gustav Rusák.“

Zejména Láďův smích Hynkovi připadal přehnaně hlasitý.

„Samozřejmě kecá,“ usmívala se Zuzana spokojeně.

„Inspektor zuřil, ale rameno už bylo v pohodě,“ vyprávěl Hynek.

„Náš Péťa si zase vždycky málem zamotá prsty, když si zavazuje tkaničky,“ smála se Olina.

„Anebo si na nich nadělá uzly,“ připomněl jí Láďa.

„A kolik!“ řekla Olina. „Vždycky ve školce strávím hrozně dlouhou dobu, než se mi podaří je všechny rozvázat. Většina dětí s maminkama je už dávno pryč – a já pořád rozvazuju tkaničky.“

Dokonce na Hynka zpřímá pohlédla – zdálo se, že Hynkovo vtipkování skutečně odplavilo její počáteční nejistotu; Hynek ovšem nevěděl, zda tomu má být rád.

„Tak jsme mu koupili bačkůrky se sucháčema –“ zasmál se Láďa.

„Jo, tak jsme mu koupili bačkůrky se sucháčema,“ vystřídala ho ihned Olga, „ale učitelky nám řekly, že když bude mít bačkůrky se sucháčema, a ne s tkaničkama, tak se zavazovat tkaničky rozhodně nenaučí.“

Hynek si všiml, že její oči doslova září.

„Tak jsme mu zase dali ty s tkaničkama,“ řekla Olga. Obrátila se k Zuzaně: „Stejně se mu do těch sucháčů dostal filc z punčocháčů a z tepláků, takže už vůbec nelepily...“

Hynek si připadal trochu podvedeně: Kde jsou ti inzerovaní milí lidé?

„Filc ze sucháčů se mu dostal do punčocháčů?“ plácl nazdařbůh.

Olina zaraženě zmlkla a pohlédla na svého manžela. Hynek se dodatečně pokusil vydávat svou poznámku za vtip, ale bylo, zdálo se, už pozdě. Zuzana na něj krátce, ostře pohlédla.

„Nepůjdeme taky do vody?“ navrhl Olině Láďa.

„Půjdeme s Jakubem s vámi,“ řekla Zuzana.

Už se na Hynka nepodívala.

„Pohlídám vám věci,“ volal za nimi snaživě Hynek, ale nikdo mu neodpověděl.

Max bojuje s živly

Do Pamelina nafukovacího lehátka se opřel mírný, teplý větrík a Pamela v písku pláže půvabně zavravorala. Max si říkal, že by jí měl lehátko asi nést, ale sotva tak učinil, upadl do značných rozpaků – nejenže jde tři minuty poté, co z moře právě vylezl, do vody znovu, ale ještě ke všemu se tu rádobygalantně vláčí s touhle nafukovací stříbrnou hrůzou. Když míjel slunečník, pod nímž seděla se svými rodiči Jolana, předstíral, že jej cosi zaujalo na prázdném modrém obzoru.

Pamela se špičkou palce pravé nohy dotkla vodní pěny.

„Studí!“ zvolala a s docela nepatrným zpožděním ucukla.

„A je mokrá,“ řekl Max.

Připadal si jako dokonalý idiot.

Pamela se však do něj vesele zavěsila, zřejmě aby nebezpečným vlnám, jež jí dosahovaly až ke kolenům, mohla čelit s Maxovou oporou. Její paže byla podmanivě teplá, její ňadro kladlo nádherný odpor a její opalovací krém vydával vůni, které Max obvykle říkával šálivá. Jak přibývalo hloubky a hřbety vlnek šplouchaly Pamele stále výš na stehna a na sluncem rozpálené břicho, celé její tělo se napínalo – a když jí jedna z větších vln vyšplhala až k ňadrům, s dívčím výskotem se k Maxovi přitiskla.

Zatímco se mu hrnula krev do penisu, upíral Max oči na horizont, jako by tamodtud měla připlout loď, jejíž posádka ho zachrání – nebo alespoň pochopí.

Vzdychl, a aniž svůj těžký povzdech jakkoli komentoval, přidržel Pamele lehátko. Pamela na ně nešikovně, ale roztomile nalehla a s námahou se vydrápala nahoru; lehátko okamžitě zaplavila voda a Pamela začala komicky veslovat dlaněmi. Max plaval vedle ní, a třebaže už mu po pár minutách začala znovu být zima, poslušně

se podřizoval jejímu stále pomalejšímu tempu. Posléze přestala zabírat úplně a založila si ruce pod bradu. Max měl na vybranou: buď mohl kroužit kolem dokola jako nějaký hladový žralok – nebo stát na místě a šlapat vodu.

Rozhodl se pro druhou variantu.

„Stejně si nedovedu představit, že bych si jen tak sedla a začala psát třeba román,“ řekla zamyšleně Pamela.

„To taky dost dobře takhle jednoduše nejde,“ řekl Max.

Slyšel, jak mu drkotají zuby.

„Nevěděla bych vůbec o čem...“

„Tím se netrap,“ řekl Max. Ta sůl v puse už začínala být protivná.

„Autor si téma stejně nevybírám – téma si vybírá jeho.“

„Stejně tě obdivuju, Maxičku,“ řekla Pamela. „Napsat tolik stránek!“

„Můžu tě o něco požádat?“ řekl Max s pracným úsměvem. „Něříkej mi, prosím tě, Maxičku.“

Pamela se vztyčila na loktech.

„Tobě se to nelíbí?“

„Zvykl jsem si už na Maxe. Zkus to taky.“

Přidržel se na chvíli bočního okraje. Pamelina ňadra ležela v loužičce stříbrošedé vody v prohlubni lehátka jako dva mladí vypasení hrošící sklánějící se nad napajedlem. Odstrčil ji i s lehátkem od sebe a zase si ji přitáhl; překvapilo ho, jak malý odpor mu voda klade, a líbilo se mu, že má Pamelu jakoby ve své moci. Otočil si ji nohama k sobě a mokřými ústy ji polechtal na chodidlech. Zavýskla. Třásl se už zimou, ale přesto jí políbil trochu drsné paty a potom jí olízl obě lýtky. Smála se. Jediným pohybem přiblížil její obličej ke svému, ale když ji chtěl políbit, s nečekanou prudkostí uhnula. Dokonce se na lehátku posadila.

„Co to děláš?“

„Chtěl jsem tě políbit,“ přiznal Max.

„Políbit?“ řekla Pamela s podivuhodným zděšením. „Proč?“

Max ji nějakou dobu pozoroval.

„Zapomeň na to,“ řekl potom klidně. „Už to víckrát neudělám.“

Odstrčil lehátko směrem od pobřeží, ale bylo to jen gesto. Kdyby lehátko skutečně mohl odstrčit až na volné moře a vydat je tak napospas větru, odlivu a proudům, udělal by to? Plaval nazpět a už po několika rychlých tempech nemohl uvěřit, že se na ni před chvílí sápal. Co to proboha dělám? říkal si nakvašeně. Kolik mi proboha je?

Znovu si ověřil, že jakmile Pamelu nevidí, jakmile se od ní byť jen trochu vzdálí, její zhoubný vliv postřehnutelně slábne a on je schopen uvažovat a jednat rozumně.

Slyšel ji, jak na něho volá, ale neotočil se a plaval rychle ke břehu.

Air-bagy na obou sedadlech

Oskar, Ignác, Irma a Denisa se mezitím bavili o rodičích. Denisa pravila, že upřímně obdivuje Jolanu, když se v jejím věku nestydí s rodiči jet na dovolenou. Irma řekla, že Jolanu spíš lituje. Ona si prý něco takového nedokáže ani představit. Její matka je údajně jakžtakž v pohodě, protože si dá říct, ale s kým prý nemůže vyjít vůbec, to je její fotr.

„Ten je snad z nějaký jiný planety!“ tvrdila zapáleně.

Denisa řekla, že u nich doma je to přesně naopak. Její otec je prý dost známý výtvarník – jméno možná Oskarovi a Ignácovi nic neřekne, ale vystavoval třeba i v Kolíně nad Rýnem. Zkrátka: loni o prázdninách s ním trochu jezdila po Francii a zjistila, že řadu věcí cítí naprosto stejně.

„To já teda s mym fotrem rozhodně ne,“ řekla Irma.

Nenápadně se ohlédla, aby zjistila, co dělá pan poslanec.

„Generační propast?“ řekl Ignác.

„A hodně hluboká!“

Denisa řekla, že přece netvrdí, že by se svým otcem cítila stejně úplně všechno. Jasně že všechno ne. Jasně že ji otec taky v některých věcech těžce irituje. Ale v mnoha věcech si rozumějí – což prý rozhodně nemůže říct o své matce. Její matka je totiž naprosto neskutečná.

Denisa nevěřicně zavrtěla hlavou.

„Jako můj fotr,“ řekla Irma. „Zaplatpánbůh, že jim člověk může jenom zavolat. Nedovedu si představit, co bych dělala, kdybych toho Marťana nedejbože musela navštěvovat. Fakt blahořečím tomu chlápku, co vynalezl telefon!“

„Nejspíš Bellovi,“ řekl Ignác.

„Alexandru Grahamu Bellovi,“ promluvil Oskar.

„Jo, přesně tomu,“ řekla s gustem Irma.

„Nerozčiluj se,“ řekla Denisa. Krátce zalétla pohledem k Hynkovi a pokračovala: „Dyk jim to stačí – párkrát zavolat. O co myslíš, že jim jde? Třeba mojí matce? Abych jí bůhvíjak milovala? Prdlajs, z toho by byla akorát tak zděšená. Ta chce mít akorát tak klid. Jak říkáš: Úplně stačí, když jim jednou za čas zavoláš a ujistíš je, že už sis namouduši dala namontovat do auta ten air-bag...“

„Máš air-bag?“ chtěl vědět Oskar. „Na obou sedadlech?“

„Ale nemám,“ zasmála se Denisa. „To byla jenom taková metafora.“

„Jo tak,“ řekl Oskar.

A když přijdou k moři, i skály se jim dvoří

Když Max vylézal z vody, všiml si, že přicházejí Šarlota a Helga.

S tichým údivem spočinul očima na jejich úboru. Věděl sice, že se móda často inspiruje i oblečením z let dávno minulých, nicméně zapochyboval, zda současný módní trend už skutečně rehabilitoval i ony švestkově modré a ostře žluté kostýmky ze syntetického úpletu, ve kterých nyní přicházely na pláž obě staré dámy; po pravdě řečeno měl dokonce jakýsi neurčitý pocit, že se k tomuto typu letních úborů, jež se nosily snad někdy na přelomu šedesátých a sedmdesátých let, móda už nevrátí. Při bližším pohledu – jež nebyl zcela prost jistého pobaveného soucitu – nadto zaznamenal, že Šarlotin modrý krepšilon je na mnoha místech značně vytaháný a že Helžin letitý úplet je posetý bezpočtem zacuchaných žmolkovitých nití; bylo zřejmé, že oba plážové komplety mají své nejlepší období už za sebou – a to zatraceně dlouho.

Štouchl do Ignáce.

„Koukněte na starou gardu, jakou maj v těch šatech dardu,“ zarecitoval.

Ignác, který neměl sluneční brýle, si zastínil rukou oči. Helga vybrala slunečník jen pár metrů vlevo od nich, vedle Hynka, Zuzany a Jakuba. Otec se synem byli zrovna ve vodě a Zuzana, která se tak oběma důchodkyním ocitla nejbliž, rychle vstala a pomohla jim sklopit opěradlo lehátek. Helga trochu stroze poděkovala, ale Šarlota pohládila Zuzaně paži.

„Pojedete taky do Benátek?“ dotazovala se.

„Ještě jsme se nerozhodli,“ řekla Zuzana. „Ale asi ano.“

„Seznámila jsem se tam před válkou s nebožtíkem manželem,“ informovala Zuzanu Šarlota.

Helga zdvihla oči v sloup, útrpně se na Zuzanu podívala a odvedla Šarlotu za paži jako neposlušné děcko. S nečekanou prudkostí jí

vrazila do rukou objemný balík pestrobarevné látky, známé Maxovi i ostatním již z autobusu.

„Radši mi to pomoz přidělat!“ utrhla se na ni.

Společnými silami látku zavěsily po obvodu slunečníku, čímž jej okamžitě změnily – připadalo Maxovi – v cosi jako polní stan duševně chorého maurského vojevůdce. Nato zmizely uvnitř.

„Ukazovala jsi té ženské dokonce fotku!“ uslyšel Max Helžin zvýšený hlas, „copak si nevzpomínáš?!“

Potom se už naštěstí převlékaly mlčky. Látka se chvílemi zavlnila. Dva německy mluvící chlapci, zjevně přilákaní dosud neznámou plážovou atrakcí, stan zvědavě obestoupili a o čemsi se dohadovali: podivné nápisy jako Masarykova vyšší dívčí nebo Šarlota patrně nechápali; rozuměli zřejmě jen slovu Helga. Ignác ani Max německy neuměli, ale v jedné chvíli zaslechli slovo cirkus.

To je pobavilo.

Vzápětí se však vyděsili, neboť dětské prsty si už v látce začaly hledat skulinu.

„Nein! Frbotn!“ křikl Ignác. „Bezect!“

Chlapci polekaně uskočili a Zuzana je s omluvným úsměvem vystrnadila. Ignác jí poděkoval pohledem.

„To bylo o chlup,“ řekl.

Bylo zřejmé, že o čemsi uvažuje.

„Nechtěl bych vidět dovnitř,“ poznamenal.

„Nestraš,“ řekl Max, ale když pak viděl, jak nejisté jsou na nepevném písčitém podkladu jejich kroky, jak se sotva sunou a jak se opírají jedna o druhou, nepřestávající ovšem na všechny strany rozdávat koketní, sebevědomé úsměvy, hrdlo se mu sevřelo.

Život je boj, říkal si při pohledu na jejich bledou, ochable visící kůži, nehezky vystupující kosti, tlusté zadky, vyhublá svraštělá ňadra, bezpočetné vrásky a kožní převisy, stařecké pigmentové skvrny, vystouplé červené bradavičky, černé a stříbrné chlupy a klikaté uzlíky křečových žil.

Život je boj, opakoval.

To jsou, panečku, kejty!

Pamela v moři hlasitě zavýskla.

Krávo, říkala si v duchu Jolana. Sumarizovala právě výhrady, které měla vůči svému obéznímu tělu, což jí pochopitelně na náladě nijak nepřidalo. Vzepřela se na loktech a znovu se přesvědčila, že ten sexuální loudil poněkud pubertálně flirtující s Pamelou je skutečně Max. Od člověka, který si říká spisovatel, by bývala byla očekávala víc. Cítila jisté zklamání. Nedokázala přesně pojmenovat, v čem konkrétně ji Max zklamal, ale byla zklamaná. Snad očekávala, že Max bude jaksi moudřejší. Tak nějak vyrovnanější. Očekávala by, že spisovatelé budou více imunní vůči takovým věcem, jako je kulatý zadek nebo velká ňadra.

Její rodiče se chystali do vody.

„Půjdeš s námi?“ dotazovala se matka.

Očividně se už nemohla dočkat, až začne plnit jednu z hlavních položek projektu *Letní rekreace*, totiž *Časté plavání v moři*.

Jolana si zastínila oči a kritickým zrakem přelétla matčiny kosmetické nedostatky a otcovu bledou tloušťku.

„Půjdu za chvíli,“ pravila s předstíranou leností.

„Ale pojd,“ naléhal s úsměvem otec.

Dojemně zatahoval břicho.

Rezignovaně vstala. Matka se vydala uličkou mezi slunečníky jako první; otec chtěl jít naopak jako poslední, aby Jolaně zabránil v bezprostředním pohledu na svou tloušťku – a dával jí proto naoko žertovně přednost. Jolaně by ovšem také nebylo příjemné, kdyby se jí otec celou cestu díval na pihovatá záda a tučná stehna, a tak otce s úsměvem postrčila před sebe. Když byla v pubertě, jeho žertovné poznámky jako: To jsou, panečku, kejty! v ní dokázaly vyvolat otcovražedné nálady. Písek byl tak rozpálený, že otec i matka se

už dali do poklusu. Smáli se, ale vypadali opravdu strašně. Jolana zaťala zuby a kráčela i nadále pomalu.

Než by se rozběhla – a vypadala jako oni – to radši bude mít popáleniny.

V moři ale její nálada prodělala určitý obrat.

Zpočátku ji sice ještě maličko dráždilo, že musí rodičům přizpůsobit své navyklé svižné tempo, ale potom si na pomalý rytmus jednotlivých záběrů zvykla. Dokonce v něm našla jisté zalíbení. Zjišťovala, že nespěchat může být příjemné. Pomalu, dlouze se nadechovala a stejně pomalu a dlouze vydechovala. Náhle se cítila klidná. Náhle jako by nezáleželo na tom, jak vypadá.

Nekonečné prostory vpředu, táhlé vzdouvání nizoučkových vln a temná hloubka pod jejíma nohama – to vše její klid ještě umocňovalo.

Plavala uprostřed mezi otcem a matkou.

Byla v rovnováze.

Svět měl řád.

Mlčeli, ale kdykoli na sebe pohlédli, vzájemně se na sebe usmáli.

„To jsou, panečku, kejty!“ zažertoval dokonce otec, když vylézali z vody.

Problémy se žaluziemi

Hynek přistoupil k oknu. Zuzana s Jakubem byli ještě u bazénu, přestože slunce už před více než půlhodinou zašlo. Zuzana právě cosi vykládala Ládovi.

Napadlo ho, že vlastně v žádném z těch mnoha hotelů, ve kterých byl kdy ubytován, nenarazil ještě na pravé „filmové“ žaluzie, které je možné na libovolném místě dvěma prsty maličko rozevřít – jen natolik, aby si dotyčný hrdina či padouch vytvořil dostatečně velkou a přitom zvenčí prakticky nepostřehnutelnou štěrbinu pro své zvědavé, podezíravé či chlípné oko.

Doma si už kdysi dávno pořídili obvyklé aluminiové žaluzie instalované mezi skla. Když se v dřívějších letech nemohl některou noc dočkat Zuzanina příchodu, stával ve zhasnuté ložnici dlouhé minuty u okna, s pružinovým ovladačem žaluzií v pravé ruce. Žárlil, měl vztek, že Zuzana znovu, potolikáté nedodržela slovo, a dělal si starost, zda se jí něco nestalo. Vždycky od okna na chvíli poodešel, aby nakoukl do novin nebo se napil studeného džusu. Když si byl v koupelně umýt ruce, přistihl se, že se vyhýbá pohledu do zrcadla. Jakkoli však cítil zoufalost, trapnost a nedůstojnost celé té situace, nedokázal se – s okázalým, nervózním zíváním, jímž se pokoušel oklamat sám sebe – k oknu nevrátit. Pozoroval auta tu a tam projíždějící vylidněnou osvětlenou ulicí, ale kdykoli některé zastavilo u chodníku, okamžitě žaluzie stáhl – ještě dnes si mezi palcem a druhým článkem ukazováčku dokázal vybavit ty trochu hrubé drážky plastového zakončení ovladače. Bylo to podobné, jako když vypínal monitor počítače: to, na co se předtím díval tak dlouho, v jediném okamžiku nenávratně zmizelo. Stával potom za osleplým oknem a prsty se dotýkal chladného skla, jako by chtěl na žaluzie dosáhnout. Tlak, který mu již předtím svíral hrud', ještě

zesílil, takže se mu špatně dýchalo. Upíral zrak mezi milimetrové spáry, jimiž chabě prosvítalo naoranžovělé světlo uliční lucerny, a poslouchal, zda uslyší ty důvěrně známé kroky. Jakmile zaslechl kovové zadrnčení rohože před vchodem, skočil do postele.

O chvíli později pak uslyšel klíč v zámku.

Někdy to vydržel a mlčel. Jindy to nevydržel, začal ji obviňovat, takže se nakonec vždycky zuřivě pohádali. Nikdy potom nedokázal usnout a vztekle, s bušícím srdcem pozoroval její spící profil. Ona naopak usínala prakticky okamžitě. Někdy chrápla.

V posledních dvou letech mu její občasné pozdní příchody začaly být ukradené – ostatně sám chodil většinou ještě později. Najednou mu to všechno bylo šumafuk. Ať ji spánembohem vozí domů, kdo chce. Nikdy by nevěřil, že bude schopen tak nepokryté lhostejnosti, ale bylo to tak. Když byl výjimečně doma a ona ho svým pozdním příchodem probudila, sotva nyní otevřel jedno oko. Potom se beze slova otočil na druhou stranu polštáře, aby nemusel čichat alkohol z jejího dechu, a spal dál.

Kdysi ovšem strašlivě žárlil.

Když se se Zuzanou brali, žárlil na každého muže, který ji oslovil. První rok či dva po svatbě měl pocit, že je schopen zabít každého muže, který jeho ženu opakovaně požádá o tanec. Postupem času se poněkud vzpamatoval, nicméně ještě před třemi lety, když začal pracovat jako poslanec, si občas při nočních návratech z různých cest a mítinků představoval, co by udělal, kdyby svou krásnou ženu doma s někým přistihl. Nebo kdyby třeba jen objevil cigaretu v popelníku – Zuzana ani on nekouřili. Nebo dvě nevymyté skleničky. V hloubi duše sice věřil, že Zuzana by ho nikdy nepodvedla, ale přesto – nebo možná právě proto – se dobrovolně mučil představou její eventuální zrady. Někdy si celou situaci ještě rafinovaně ztížil tím, že si v příslušně zvalené posteli představil některého ze svých nejbližších kamarádů. Docela ho to bavilo, i když se mu přitom špatně dýchalo. Rád uvažoval, co by v takové situaci udělal. Možná

by beze slova odešel. *Se zlomeným srdcem*. Nebo by je oba mlčky pozoroval a smutně, jakoby nepřekvapeně pokyvoval hlavou – ten pocit morální převahy, který při takové představě zakoušel, mu dělал opravdu dobře. Jindy se ho však při takových fantaziích zmocňovala zuřivá, nekontrolovatelná zlost. Neručil za sebe. Divoce do svých kamarádů bušil pěstmi. Prohazoval je skleněnými dveřmi. A tak dále.

Nikdy by ovšem tyhle své představy nikomu nepřiznal. Odjakživa mu bylo vštěpováno, že takové situace je nutno řešit kulturně a civilizovaně. Žárlivost byla i v jeho očích odpudivá vlastnost, za niž je třeba se stydět. Atavistický pud. Majetnický pud. A tak dále.

Nyní už nežárlil vůbec.

Když se v květnu vrátil z jakéhosi mítinku na Moravě pozdě v noci domů a na stole skutečně objevil plný popelník a dvě sklínky se zbytkem červeného vína na dně, ani ho nenapadlo, že by měl jednu z nich rozbít a jejím ostrým okrajem navždy zohavit tvář pokojně spící manželky.

Dokonce ani nemrštil popelníkem o zeď.

Po pravdě řečeno obě skleničky i popelník umyl spolu s ostatním nádobím, které našpinil, když si ohříval večeři.

Nepoznával se.

Max a metoda proudu vědomí

Maxovi se ještě nechtělo spát, a tak si v posteli četl.

Často však četbu přerušoval a natahoval se k nočnímu stolku pro blok, aby si zapsal tu či onu poznámku, k níž ho kniha inspirovala – tak jako vždy, když se chystal psát, byla i tato kniha pouhým palivem, které marnotratně spaloval na vzrušující cestě za svým vlastním románem.

Vidět znamená představovat si, zapisoval si zrovna, když kdosi zaklepal.

Max k poznámce rychle přičinil velký vykřičník, a přestože předpokládal, že za dveřmi je Ignác nebo Oskar, popřípadě oba, posadil se na posteli tak, aby se mu na nahém břiše pokud možno nedělaly tukové faldy.

„Dále!“ zvolal.

Škvírou pootevřených dveří uviděl zářivé oči a zlatavou ofinu.

„Mohu?“ špitla Pamela.

„Proč ne? Pojd' dál,“ řekl přátelsky a nenuceně, zatímco v jeho hlavě zavládl divoký, vířící zmatek.

Popis zmíněného zmatku – připadalo později Maxovi – se vzpíral dokonce i metodě tradičně zvané proud vědomí; přesněji řečeno se ovšem jejímu použití bránil sám Max, jenž na rozdíl od některých svých kolegů odmítal sobě i čtenářům předstírat, že ten totální a vpravdě nepopsatelný bordel v našich hlavách lze touto metodou takzvaně věrně rekonstruovat. Připadalo mu naopak nezbytné znovu a znovu poctivě přiznávat, že všechny takzvané myšlenkové pochody románových postav jsou vždy jen autorova krajně zjednodušená stylizace, vycházející z autorovy přibližné představy o těchto myšlenkových pochodech – stylizace, na niž však čtenář

může přistoupit, tak jako divák v divadle dobrovolně přistupuje kupříkladu na to, že ty dvě otlučené šedivé kulisy jsou hrad Elsinor (a ani režisér či scénograf se mu mimochodem nepokoušejí namluvit, že to, co vidí, je zaručeně pravá dánská žula, a nikoli obyčejná dřevotříska).

Pamela vstoupila dovnitř a zavřela za sebou dveře.

Představíme-li si Maxovu hlavu jako koš – lhostejno zda dárkový či odpadkový – bylo v něm nyní bez ladu a skladu naházeno zhruba, přibližně toto:

- doznívající podráždění člověka, jehož kdosi nepříjemně ruší;
- zajímavé vzrušení;
- pevné předsevzetí, že za všech okolností zůstane milý, přátelský a zdrženlivý;
- touha vstát a jít ty dveře zamknout;
- dětinská pýcha muže, za kterým chodí dívky v noci na pokoj;
- divoká předkoitální radost;
- úzkostná předkoitální nervozita;
- věty, které bude říkat, když se nedostaví erekce;
- touha okamžitě si sundat slipy a strčit Pamele penis do úst;
- Holanův výrok, že život je otáčející se obruč a román že navždy zůstane pouhým jeho stínem;
- obava, zda jsou jeho slipy čisté;
- obava, že se patrně vůbec nevyspí;
- neodbytná potřeba jít do koupelny, vyčistit si zuby a umýt si mýdlem žalud;
- radostná představa, že o Pamelině noční návštěvě bude moci zítra vyprávět kamarádům;
- vzrušující představa, že její noční návštěvu bude moci uplatnit v románu;
- vzrušující představa, že je Pamela ještě panna;

- zneklidňující otázka, zda v jeho močové trubici nezůstala některá ze spermií z dnešního rána;
- zneklidňující otázka, jak dlouho vlastně spermie žijí;
- neurčitý strach z AIDS;
- zneklidňující otázka, kde teď v noci sežene kondom;
- úsměvná představa, jak si teď v noci půjčuje kondom od svých homosexuálních kamarádů;
- panický strach, že mu Pamela nic nedovolí;
- nepříjemný pocit, že Pamela vidí jeho tukové faldy.

A dále několik stovek nejrůznějších glos, perversních nápadů, tajných úzkostí, přání, odhodlání, štěstíček, reklamních sloganů, záměrů, myšlenek, vzpomínek, odhadů, dedukcí, spekulací, slov, obrazů, výjevů, obsesí a – jak jinak! – citátů.

Citát

*„Aschenbach brzy znal každou linii i pózu onoho tak vznosného,
tak volně se projevujícího těla, a pokaždé s novou radostí vítal
každý už známý rys jeho krásy, nejsa s to nabažit se obdivu,
smyslově slastné něhy.“*

— THOMAS MANN,
Smrt v Benátkách

Přesný zásah jedlové šišky aneb nezávislý kritik

Stála nad Maxovou postelí jako krásná mladá sudička.

Její bílá noční košilka byla tenká jako dech.

„Ignác mi říkal, že prý bez pohádky neusneš,“ pravila. „Říkal, že včera jsi prý vůbec nespál.“

Max si znovu uvědomil, jak vysokou hodnotu představuje v jeho životě přátelství.

„To je bohužel pravda,“ řekl.

„Opravdu?“

„Opravdu.“

Pamela hluboce vzdychla, aby tak Maxovi naznačila, že muset uprostřed noci uspávat někoho, kdo bez pohádky neusne, není rozhodně žádný med, ale potom s úsměvem obětavé milosrdné sestry, statečně ošetřující umírajícím pacientům i ty nejzhnisanější rány, usedla na okraj jeho postele a otevřela pestře pomalovaný pohádkový sborníček. Max se posunul stranou a hlavu si položil na hranu pelesti; pokrčil kolena a Pamela se o ně opřela zády. Koženkové čalounění nebylo nijak měkké, takže Maxova pozice nebyla zrovna pohodlná, ale nechtěl se jí za žádnou cenu vzdát – nejenže totiž na stehně a na lýtku cítil každý obratel Pameliny rozkošné páteře, ale malíkovou hranou pravé ruky, kterou mu předtím Pamela maličko přisedla, se dokonce přímo dotýkal jejího nádherného kulatého zadku.

Pamela začala číst.

Pohádka se tentokrát odehrávala v daleké severské zemi, daleko od zlých lidí, a především v zimě, která – zdálo se – nechtěla odejít. Hlavními protagonisty byli bílý králíček jménem Kňufík a malý medvídek Mufík, kteří během celého příběhu nedělali nic jiného, než že se chvějivě trásli zimou a krutým hladem a marně hledali

něco dobrého k snědku, přičemž se neustále hluboce bořili do krusty ostrého, zledovatělého sněhu, který jim strašně bolestivě zraňoval malé tlapičky. Příčinou jejich skoro nekonečného zimního trápení bylo, jak se ukázalo nakonec, nezodpovědné sluníčko, které si zapomnělo nařídít budíka na jaro. Naštěstí tu byla Mufíkova a Kňufíkova nejlepší kamarádka, veverka Zrzečka, která vylezla na vysoký smrk a probudila vyspávající sluníčko přesným zásahem velké jedlové šišky.

Pamela dočetla a spokojeně si odhodila několik zlatých pramenů z čela. Max mlčky pozoroval její ňadra, majestátně prosvítající látkou noční košile.

„Tak jak se vám to, Mistře, líbilo?“ chtěla vědět.

Max chvíli hledal vhodná slova.

Posléze řekl, že to nebylo špatné.

„Jsou tam nějaké nedostatky?“ řekla Pamela jakoby podezíravě. „Klidně mi to řekni.“

Max si znovu uvědomil, jak obtížné je být nezávislým kritikem, má-li kritik dvacet pět centimetrů od svého obličeje prsa o obvodu devadesát pět centimetrů. Rozhodl se, že se vzhledem k dané situaci omezí na velmi mírnou kritiku několika drobných, věcných chyb. Tak například, namítl opatrně, se králík do ledové krusty zcela určitě příliš hluboko nezaboří, to za prvé.

„Proč ne?“ hájila se dotčeně Pamela.

„Je moc lehký,“ usmál se na ni Max.

Hranou ruky jí pohladil zadeček.

„Za druhé: když se někdo chvěje hlady, nehledá zřejmě něco dobrého k snědku.“

„Ale tohle je mlsný králík!“ zvolala Pamela.

Bylo to poprvé, co se její úsměv Maxovi nelíbil.

„Myslím,“ řekl smířlivě, „že každý králík, který se chvěje hlady – mlsné králíky nevyjímaje – by byl bezesporu vděčný za cokoli, co může pozřít.“

„Já si to nemyslím,“ řekla Pamela trochu trucovitě. „A vůbec – tohle je přece pohádka.“

„Za třetí,“ ignoroval její poznámku Max, „když už je veverka jednou na smrku, měla by možná házet po sluníčku smrkovou, a ne jedlovou šiškou. Bylo by to logičtější.“

„Ale tohle je přece pohádka!“ opakovala vášnivě Pamela.

Max chvíli s úsměvem pozoroval její zápal.

„Vždyť ty vůbec pohádkám nerozumíš, ty tuňto,“ oznámila mu Pamela vesele. „V pohádkách se přece může stát cokoli...“

Dokonce se od Maxe trochu odtáhla.

Max si navzdory svému rostoucímu podráždění předsevzal, že se pokusí situaci znovu proteplit.

„Jako celek,“ řekl zvolna a pohlédl Pamele přímo do očí, „se mi tvoje pohádka líbila.“

Účinek jeho slov byl okamžitý.

„Pokud jsem si dovilil něco maličko kritizovat,“ pokračoval s nově získanou převahou, „pak jenom pár drobných věcných detailů. Copak by ti nepřipadalo trochu podezřelé, kdybych – tím spíš za dané situace – na tvou pohádku pěl jenom samé nadšené ódy?“

„Ale vždyť já jsem ráda, že mě kritizuješ!“ zvolala Pamela. „Potřebuju znát o mém psaní pravdu.“

Na to Max nedokázal nic říct.

„Jsem ti vážně moc vděčná,“ řekla Pamela a jako Mistrova oddaná žačka mu položila tvář na nahou hrud’.

Max zatajil dech: jednak samým překvapením a jednak proto, že si nebyl jist, zda z jeho dechu není cítit ryba, kterou měl před pár hodinami k večeři. Srdce mu divoce bušilo. Ještě před chvílí jen sbíral drobty spadlé z mísy (nyní se za ty pubertální manévry své pravačky skoro styděl) – a náhle má sám pro sebe celý hlavní chod! Sklonil trochu hlavu, přivoněl si k Pameliným vlasům a k její kůži a ukousl si kus té lákavě vypadající šťavnaté šíje. Chutnala báječně.

Pečlivě ohryzal klíční kost a vydal se vzhůru, k tomu úžasně křehkému masíčku pod ušima a pod bradou.

Pamelin dech se zrychlil.

Přitáhl si všechny ty horké oblíny k sobě.

Prudce ho odstrčila.

„Co to děláš?“ řekla hněvivě, se stejnou intonací jako dopoledne v moři.

Max ji pozoroval.

Náhle byl naprosto klidný.

A dost, říkal si. A dost.

„Co to dělám?“ opakoval po ní ironicky. „Co to proboha dělám?“

Chystal se přece s ní pomilovat, vysvětlil jí klidně, nevšímaje si jejích očí à la poraněná laň. Domníval se prý totiž, že ona má podobné plány. Usuzoval tak podle toho, že ho sama oslovila, že si vedle něj sedla v jídelně a že za ním přišla dopoledne na pláž, odpoledne k hotelovému bazénu a především teď v noci na pokoj. Patrně tedy tyto indicie poněkud přecenil. Omlouvá se. Ona mu to však měla naznačit dřív a jaksí jednoznačněji. Neměla s ním koketovat – což je bohužel asi to správné slovo – a vědomě v něm vzbuzovat liché naděje. Jestliže si s ním opravdu nechtěla nic takzvaně začít, pak on, Max, opravdu nechápe, proč mu v půl dvanácté v noci pokládá hlavu na prsa? Mohla by mu to nějak vysvětlit? Jestliže s ním nechce spát, proč za ním doprdele chodí v noci polonahá na pokoj?

„Ale já jsem ti přišla přečíst pohádku!“ zavzlykala Pamela ukřivděně a s pláčem pokoj opustila.

„Přísahám, že už si tý káči ani nevšímnu!“ zvolal Max zuřivě.

Citát

„Udělal byste dobře, kdybyste odejel, raději dnes než zítra.“

— THOMAS MANN,
Smrt v Benátkách

Mámivá vůně ibiškových květů

Ignác se po příchodu do jídelny zamyšleně zastavil. Vzápětí česky informoval procházející servírku, že venku slunce už dávno otevřelo rudé ibiškové květy, přičemž uvolnilo jejich mámivou vůni, takže by prý byl smrtelný hřích trávit byt' jen jedinou další minutu tak nádherného rána uvnitř.

Servírka se zmateně usmívala.

„Rádi bychom se nasnídali venku,“ řekl Oskar německy.

Servírka šťastně souhlasila a odběhla pro tři podnosy.

Hladina bazénu byla lesklá a hladká. V korunách pinií štěbetali ptáci. Vzduch byl ještě svěží a ibišky skutečně voněly. Ignác položil tác se snídaní na nejbližší stolek, shýbl se a položil svou dlaň na sluncem ohřáté dlaždice. Potom se napřímil a labužnický si vsunul do úst plátek pršutu.

„Miluji Středomoří,“ vysvětlil Maxovi.

Ve dveřích se objevila Zuzana a s jistým odstupem za ní přicházel Hynek. Zatímco on – byt' poněkud rozpačitě – snídajícím přátelům krátce pokynul, Zuzana po nich pouze sklouzla nevidoucím pohledem a spěšně prošla zahradou na ulici.

„Zuzano!“ zavolal na ni Hynek.

Znělo to prosebně a rozzlobeně zároveň. Zuzana pod vlivem jeho hlasu skutečně na dva či tři kroky postřehnutelně zvolnila; vypadalo to, že se přece jen zastaví, ale náhle jako by si cosi uvědomila – a rozběhla se ještě o poznání rychleji.

Hynek se za ní chvíli mlčky díval a potom si přisedl k Maxovi a jeho společníkům.

„Dobrou chuť,“ řekl sarkasticky.

Ignác ho upozornil na mámvou vůni otvírajících se ibiškových květů a trval na tom, že pan poslanec musí bezpodmínečně ochutnat kombinaci pršutu a vodního melounu.

„Předpokládám, že jste rovněž slyšeli tu její noční interpelaci,“ řekl Hynek s plnými ústy.

„Aby ne,“ řekl Ignác bezmála spokojeně. „Tu snad neslyšela akorát Šarlota.“

„To se stává,“ řekl Max. „I v nejlepších rodinách.“

„Brali jsme se ve dvaceti...“ řekl Hynek jakoby na vysvětlenou.

Maxovi vzhledem k jeho vlastním zkušenostem připadalo, že to skutečně vysvětluje mnohé.

„Nebylo to tak hrozný,“ snažil se Hynka uklidnit Oskar.

„Obávám se, že bylo,“ vzdychl Hynek. Vzhlédl: „Chápu, že se lidem občas chce křičet – všichni k tomu máme občas nějaký ten důvod – a snad na to máme i právo. Ale rozhodně nemáme právo otravovat svým křikem ostatní. Prosil jsem ji, ať toho proboha nechá – už kvůli Jakubovi – ale nebyla k zastavení.“

„Manželství,“ řekl Ignác suše, jako by i tohle jediné slovo bylo dostatečným vysvětlením.

Oskar mu věnoval vyčítavý pohled.

Už zase citát?!

*„Můžeme kupříkladu říci, že když si člověk bere ženu, jako by si bral
nějaký příběh.“*

— RAYMOND CARVER

Olina, Láďa a kamera

Petrík s Pavlíkem se vesele honili po pokoji.

Olina je žádala, ať si vylezou na postel a dají jí na chvíli pokoj, protože by ráda v klidu připravila věci, které budou brát na pláž. Neuplynula však ani minuta a oba byli znovu dole a všemožně se jí pletli pod rukama.

„Prosím tě, Láďo, vezmi je ven,“ poprosila Olga manžela. „Sbalím tašku a přijdu za vámi.“

„Dobře,“ řekl Láďa. „Co myslíš: Mám vzít kameru?“

„Ještě ne – ne? Až budou děcka víc opálený, ne?“

„Ale dyk už jsou dost.“

Vystrčil obě děti na chodbu a zavřel za nimi dveře.

„Vezmu ji,“ řekl.

„Ale ne,“ protestovala Olina. „Budem ji muset hlídat a nebudem moct jít pořádně do vody.“

„Budem – můžeme se vystřídat.“

„Ale proč nemůžem chodit do vody společně?“

„Ale dyk můžem. Můžu říct Jardovi, aby nám ji pohlídal.“

„To nechci,“ řekla okamžitě. „Už takhle jsme s nima až moc.“

„A co můžu dělat?“ řekl Láďa.

„Je mi jedno, že mluví sprostě, ale vadí mi, že mluví sprostě před dětma.“

„Můžu za to, že se na nás tak navěsili?“

Pokrčila rameny a vyšla na balkon. Sebrala ze šňůry všechny čtyři osušky, pořádně je vyklepala, vrátila se do pokoje a pečlivě je složila do tašky.

„Že se s tím tak skládáš, když to budeš za chvíli zase vytahovat,“ řekl Láďa. „Já se ti divím.“

Všimla si, že se dívá na kameru.

Z chodby se ozýval divoký jekot a dupot. Láďa otevřel dveře.

„Péto!“ křikl přísně.

Chodba ztichla.

„Asi žádný tobogán nebude,“ dodal.

„Bude...“ žadonily zkroušeně obě děti.

Zasmál se a dveře znovu zavřel. Poslouchali. Dupot se vzápětí ozval znovu.

„Říkala jsem ti, ať je vezmeš ven!“

„Už jdu. Tak nemám tu kameru vzít?“

Zasmála se.

„Ale tak ji vem,“ řekla shovívavě. „Můžeme se u ní teda střídat.“

Zavěsil si kameru šťastně na krk, políbil svou ženu a vyšel z pokoje.

Vzala dvě plastické láhve, vypláchla je, natočila do nich vodu a do každé nasypala jeden velký práškový džus. Postavila je na dno tašky a z poličky pod zrcadlem vzala opalovací mléko; když odšroubovala uzávěr, zjistila, že mastné hrdlo je obalené zrníčky písku, a tak musela lahvičku v koupelně opatrně opláchnout. Chvilí přemýšlela, jestli má Láďovi říct, že jí Jarda neustále sahá na zadek a na prsa. Naskládala do tašky dvě plátěné čepice, dva páry nafukovacích rukávků, čtyři oříškové tatranky, které si přivezla z Prahy, čtyři jablka, karty, uzavíratelnou plechovku na mušle a dvě elektronické hry Game-Boy. Z nočního stolku vzala Láďovu knihu Velké námořní bitvy druhé světové války a zaváhala, zda si má také vzít knížku – ale potom do tašky položila Cosmopolitan, který stále ještě nedočetla. Nakonec se ujistila, že v postranní kapse tašky zůstalo všechno, co tam být mělo – vložky, hřeben, zrcátko, tyčinka na rty i čtvery sluneční brýle, a do krabice na balkon naopak odnesla vše, co do tašky včera naházely děti – několik bílých kamenů, dvě polámaná brčka od limonády a páchnoucí torzo kraba. Zkontrolovala kohoutky v koupelně, zavěsila si tašku přes rameno, přelétla pokoj očima, vyšla na chodbu a zamkla.

Suvenýry

Max navštívil Paříž v době, kdy už byl pevně rozhodnut, že se děj jeho příštího románu bude celý odehrávat na zájezdě.

Jeho poněkud účelově zjitřené smysly proto od prvního dne poslušně nasávaly atmosféru: Hezkou dívku s cigaretou v ruce, rychle sbíhající páchnoucí schody do metra. Zelené uklízeče se zelenými košťaty. Francouze nejružnějšího věku, zpívající v neděli dopoledne v kostele. Žebráka, kterého ze spánku neprobudilo ani cinknutí mince. Všudypřítomný proud vody podél chodníků, odplavující smetí kamsi do břicha Paříže. Arabi v pletených čepicích, postávající nečinně na chodníku. Pouličního umělce, vyrývajícího jméno starší německé turistky na zrnko rýže. Mladého černocha, který si v parku rozpustile přičichl ke kolemjdoucí bílé dívce a kterého jeho starší společník udeřil do hlavy složenými novinami.

A tak dále.

Maxovu touhu po autentickém příběhu naplnil však až průvodce cestovní kanceláře, která zájezd pořádala – nenápadně ho upozornil na dvojici asi čtyřicetiletých manželů z Plzně. Tvrdil, že je zná velmi dobře, neboť od revoluce prý byli jeho stálými klienty. Byl s nimi ve Vídni, v Pasově a dvakrát v létě v Řecku. V Řecku byli údajně ještě s dětmi.

Průvodce nápadně zvažněl.

Sotva se Max začal bát, co uslyší, už to tu bylo: Obě děti jim uhořely. Představte si. Ve stohu. Před třemi lety o prázdninách. Vyjeli si znovu až letos. Tři roky vůbec nikde nebyli. Člověk se jim samozřejmě nediví. Strašlivě je to sebralo. Kdyby je prý Max viděl před třemi lety na Rhodu, nepoznal by je. Zvláště ona prý byla vyslovená krasavice. Pak šla ale pochopitelně strašlivě dolů. Ať se Max podívá třeba jenom na ty její vlasy.

Od toho dne se na ně Max často tajně díval. Nemohl si pomoci. Byl jimi fascinován.

Čtvrtého dne drobně pršelo a oba manželé přišli na místo srazu v nových barevných čepicích, jež zároveň sloužily jako malé deštníky – černoši je tu prodávali na každém druhém rohu.

Pobaveně se usmívali.

Vypadali v těch čepicích opravdu legračně a u ostatních účastníků vzbudili zasloužený ohlas.

Průvodce na Maxe významně pohlédl.

Max si předsevzal, že se už nikdy nebude smát lidem, kteří si kupují suvenýry.

Z pohledu kamery

1. obraz:

Panorama pláže, v detailu maják.

2. obraz:

Klárka zasněně líže zmrzlinu. Je dobrá? Klárka s úšklebkem kýve.

3. obraz:

Jarda objímá Olgu kolem ramen. Pust', směje se Olga, kluci jsou ve vodě sami. – Nejsou, ty dva buzeranti s nima stavěj hrad, říká Jarda. Ale máš pravdu, radši je zkontroluj, aby se jim náhodou nenastěhovali do trenýrek.

4. obraz:

Jarda objímá Jituš kolem ramen. Teda mámo, směje se do kamery, ty máš taky ty kozy, že bys mohla kojit vodníky z mostu... – Ty seš blbej, směje se Jituš.

5. obraz:

Detail Ignácových spálených zad. Detail Oskarových špinavých rukou. Detail hradu: věže, ochozy a cimbuří. Detail Petříkova nadšeného obličeje. Detail Pavlíkova nadšeného obličeje. Nezlobí? usmívá se Olga. Vůbec ne, říká Ignác. Máme jediný problém: s padacím mostem. – Pořád nám padá, vysvětluje Pavlík.

Obměna přátel

(1)

„Víš, co mi včera řek? Že když se nad tím zamyslí, tak prý zjišťuje, že žije v jakýchsi pravidelných tříletých cyklech,“ smál se Oskar.

„A dál?“

„A že se po těch třech letech vždycky kompletně obmění všichni jeho přátelé...“

Oskar se tvářil posměšně, ale Maxe neoklamal.

Kdo jsou pan Petrescu a paní Košťálová????!!

(poslední pokus)

Max už sice problém s postavami pana Petresca a paní Košťálové považoval za vyřešený, ale když je při návratu z pláže potkal na pobřežní promenádě, nedalo mu to a ještě jednou se pokusil vyzvědět, co jsou zač. Rozhodl se, že tentokrát na to půjde rafinovanou oklikou.

„Vy vypadáte jako doopravdy šťastný pár,“ pochválil je. „Jak to děláte?“

„No,“ řekla paní Košťálová, „já jsem strašně povrchní a prázdná a nic mě nikdy nenapadá a nikdy neříkám nic zajímavého.“

„A já jsem úplně stejný,“ řekl pan Petrescu.

„To je z Woody Allena!“ naštvál se okamžitě Max. „Víte, kolikrát já viděl Annie Hall? Čtyřikrát – tak ze mě laskavě přestaňte dělat blbce!“

Přiblížil se těsně k obličejí pana Petresca.

„Nebo si už nevzpomínáte, co jsem udělal s Budějovičákama?“

Během odpolední siesty tedy alespoň zrekapituloval, co mu o paní Košťálové a panu Petrescovi řekli někteří další účastníci zájezdu:

Tak například Jolaně se líbilo, jak se pan Petrescu a paní Košťálová drží vzadu, aniž by prý přitom působili povýšeně; tvrdila dokonce, že jim fandí.

Jolanina matka naopak přiznala, že vůbec nevěděla, že Košťálová a Petrescu patří k sobě.

Šarlota řekla, že paní Košťálová je moc milá; pan Petrescu mluví prý moc potichu a není mu rozumět.

Helga prohlásila, že ona osobně proti nim vůbec nic nemá, ale kdyby si mohla vybrat, s kým bude o své jediné letošní dovolené sedět u společného stolu, rozhodně to prý nebudou dva obstarožní milenci. Vsadila by se prý, že jemu je minimálně dvaasedesát.

Zuzaně byl on docela sympatický; ona prý je zbytečně tajuplná. Hynek řekl, že se o ně po pravdě řečeno zatím příliš nezajímal. Jakub dodal, že paní Košťálová je docela dobrá.

Denisa tvrdila, že podle ní je Petrescu trochu pozér – a ta Košťálová prý hraje s ním, i když je na první pohled inteligentnější. Zajímala by ji prý její motivace. Nemůže si ale pomoci, pro ni je v okázalých líbáncích starých lidí něco podivně afektovaného. Chápe samozřejmě, že se mohou mít v tomto věku rádi, ale připadá jí nevkusné to takto vystavovat.

Irma souhlasila, že Petrescu je exhibicionista. Je prý ovšem také těžký mimoň. Košťálová ostatně taky, ale ta má aspoň dostatek prozřetelnosti, takže naštěstí mlčí.

Oskar se Maxově přímé otázce vyhnul; tvrdil, že zmíněnou dvojici dost dobře nezná.

Ignác řekl, že podle něj jsou oba v pořádku.

Pamela oceňovala, že ačkoli pan Petrescu a paní Košťálová pravděpodobně nejsou manželé, mají mezi sebou moc hezký vztah.

Jitka prohlásila, že se jí upřímně řečeno nelíbí, jak se ta celá slavná dvojice doslova štítí ostatních.

Jarda řekl, že jsou to normální blbci.

Maxova osobnost je tragicky rozpolcena!

Max chtěl během odpolední siesty psát, ale namísto toho během odpolední siesty dvakrát onanoval.

Jeho osobnost byla tragicky rozpolcena.

Kdyby Pamela byla jenom nesmírně hloupá – což zcela nepopíratelně byla – mohla být jenom milou inspirací pro Maxovy oblíbené slovní hry, jenže ona byla zároveň i nesmírně přitažlivá, čímž se zároveň stávala mučivou inspirací pro Maxovy – ponižující, leč neméně oblíbené – hry autoerotické.

Dlouhé hodiny se jí v duchu zuřivě vysmíval – a dlouhé hodiny po ní zoufale toužil.

Každá její věta, každé její slovo by za normálních okolností představovaly pro Maxe snadné a vděčné přihrávky na smeč, ale on je – k vlastnímu údivu i rostoucímu zklamání přítomného publika – ani jedenkrát nevyužil. Měl ty perfektní přihrávky Pameliných povrchňoučkových pitominek na dosah ruky, ale nedokázal do nich uhodit. Jeho hráčské sebevědomí klesalo stejně rychle jako jeho reputace u diváků – Pamelu, jakkoli to zní paradoxně, nevyjímaje – a tím, jak sám dobře věděl, klesala i pravděpodobnost, že by tak špatný smečář, tak nudný patron mohl onu krásnou dívku někdy získat.

Stejně dobře však věděl, že prostě nemůže být svůj.

Kdyby se totiž doopravdy pokusil být znovu oslnivě ironický a odzbrojujícím způsobem upřímný a kdyby do některé z těch bezpočetných bublinek blboučkových banalitek efektně a rázně udeřil, holá a pro Pamelu samozřejmě nanejvýš nepříjemná pravda, již by ono duté splasknutí bezpochyby odhalilo, by mu vysněnou cestu do jejího plného výstřihu uzavřela jednou provždy. Chtěl-li si Max

uchovat alespoň nějakou naději, že někdy v budoucnu bude snad moci žmoulat v ústech Pameliny sladké růžové bradavky, musel sobě i jí předstírat, že je zajímavá a chytrá.

Takový úkol – uvědomoval si Max – si žádal naprostou negaci prakticky všeho, co kdy četl, napsal nebo si myslel.

Znamenal naprosté, totální sebepopření.

Jenomže ty její bradavky za to fakt stály!

Max zobrazuje tělesnou touhu

Max vyhlédl z okna: dole u bazénu zatím nikdo nebyl. Rozhodl se, že si bude venku číst. V hale u baru si objednal kávu a opatrně si ji odnesl na jeden ze stolků pod modrobílými slunečníky. Zdvihl opěradlo lehátka do nejvyšší polohy, posadil se a vychutnával ti-chou samotu siesty. Usrkával skvělou, silnou kávu a spokojeně si četl – ale když po chvíli zdvihl oči, spatřil na protější straně bazénu Pamelu, vlekoucí obrovské průsvitné nafukovací křeslo.

Díky slunečním brýlím mohl i nadále věrohodně předstírat, že si jejího příchodu nevšiml; zatímco černá skla zdánlivě stále mířila mezi stránky otevřené knihy, Maxovy oči nepřestávaly Pa-melu sledovat. Postavila křeslo až na samý okraj bazénu a vrátila se k nejbližšímu stolku, kde si postupně odložila žlutou kabelku z umělého lýka, krátkou žlutou sukni a horní díl žlutých plavek. Potom z kabelky vyndala několik sponek, vložila si je do úst, zdvihla obě ruce za hlavu a stočila si vlasy do uzlu, který sponkami upevnila. Náhle na Maxe zpřímá pohlédla, ale Max s bušícím srdcem zachoval kamennou tvář a zaujatě obrátil stránku knihy. Pamela začala předstírat nedočkavost či snad ostych a těch několik metrů nazpět k bazénu přešla velmi spěšně.

Její rychlá chůze po tvrdých dlaždicích vzbudila v Maxovi skoro bolestnou tělesnou touhu.

Jenomže jak ji literárně zobrazit? říkal si.

Tutéž otázku si kladl už ve svém předchozím románu: Jak prav-divě a přesvědčivě zobrazit tělesnou touhu – a vyhnout se přitom uslintané pornografii? Jeden literární kritik se později této Maxově otázce veřejně vysmál a ve své obsáhlé studii ji dokonce citoval jako názorný příklad Maxova *havadismu*, přičemž – patrně aby si trochu

ulehčil svou úlohu – zkrátil při citaci Maxovu otázku o její druhou polovinu. „Inu, na to se nás neptej, milý autore, to je tvoje starost a tvoje řemeslo; zkus to, a my ti řekneme, jak to na nás zapůsobilo,“ vzkazoval Maxovi ironicky.

Maxovi však zmíněná otázka připadala dodnes zcela legitimní. Tázal se prostě, zda spisovatel může ony tělesné záležitosti úspěšně, to jest přesvědčivě převést do roviny pouhého jazyka, aniž přitom vypočítavě a nevkusně užije slova či obrazy, jež v každém zdravém čtenáři tělesné reakce spolehlivě vyvolají; zároveň se i nadále domníval, že právě takovýmto naoko bezradným autorským dotazováním lze možná vnímavému čtenáři cosi o velikosti a naléhavosti tělesné touhy vcelku kultivovaně naznačit.

Nyní tedy stál – respektive seděl – před tímto problémem znovu: před sebou bolestně žádoucí, polonahou Pamelu, za zády otravného kritika s jeho demagogickými polopravdami.

Max se ohlédl přes rameno, aby se ujistil, že se nemýlí. Ano, bohužel tam skutečně byl. Poznal ho okamžitě – starší muž se slamákem na hlavě a doutníkem v ústech. Petr Fidelius.

„Co bys řekl malíři, který místo aby před tebe postavil obraz, začal by autoreflexivně mudrovat, jak těžké je pravdivě a přesvědčivě to či ono zobrazit?“ obořil se Fidelius bez varování na Maxe.

Max přemýšlel, co toho cizího člověka opravňuje, aby mu tykal.

„Nevzpomínám si, že bych se vás na cokoli dotazoval,“ řekl mu chladně a otočil se k němu zády.

Pamela s obtížemi usedla do nafukovacího křesla; až dosud hladká hladina bazénu se zavlnila a v odtokovém žlábků u Maxových nohou to zachrochtalo.

Kritik se zaujatě předklonil k Maxovi.

„Myslíš, že spisovatel má mezi umělci nárok na nějaká privilegia?“ pokračoval jízlivě.

„Dejte mi pokoj,“ řekl Max. „Mám dovolenou.“

Kdyby chtěl, mohl by toho idiota klidně nechat spáchat harakiri, vystřelit ho na Měsíc nebo ho rozžvýkat a spolknout coby dnešní večeři (mohl se ho ostatně zbavit zcela, stisknutím jediné klávesy) – ale cosi mu bránilo takto zacházet s žijícím člověkem.

Znechuceně vstal, popadl knihu a vyrazil nazpět do hotelu.

„Žádáme po tobě, ne abys o lásce uvažoval, ale abys ji před námi mocí své fikce zpřítomnil!“ volal na něj Fidelius, posměšně bafaje z doutníku.

Max zlostně mávl rukou.

V pokoji si opláchl rozpálený obličej a zuřivě zapnul notebook.

Petr Fidelius na chvíli odložil rozečtený časopis a pokradmu si tu dívku, s níž u bazénu náhle osaměl, prohlédl (musel trochu mhouřit oči, protože drobné vlnky na hladině mihotavě zrcadlily a násobily oslepující paprsky prudkého odpoledního slunce): napůl ležela, napůl seděla, hlavu pootočenou na stranu a snivě zvrácenou přes opěradlo toho stříbrného křesla. Tepna na její šíji byla napnutá. Z pletence vlasů se jí už uvolnilo několik jemných zlatých pramínků. Na nahých nadrech měla několik kapek vody. Petr Fidelius se donutil odvrátit zrak a pokusil se znovu začíst do článku Karla Hausenblase Obraznost v Poláčkově výpravné próze. Nepřečetl však ani celé čtyři řádky, když jeho pohled znovu sklouzl k té dívce: ruce nechávala spuštěné přes měkké, jakoby trochu splasklé područky do teplé vody, a jak malátně, bezcílně veslovala drobnými dlaněmi, její ňadra ten pomalý rytmus kopírovala; bradavky měla ztuhlé a vystouplé. Poryvy teplého větru přisouvaly její křeslo stále blíž. Kritik ztěžka polkl lepkavou slinu. Připadalo mu, že ta vodní mapa na dívčině snědém, rozpáleném břiše se mu zmenšuje přímo před očima. Její pokrčená kolena byla široce rozevřená a potemnělou žlutí jejích mokrých plavek prosvítalo tmavé ochlupení vulvy; mokrá látka těsně přiléhala k jejímu klínu a věrně obkreslovala velké stydké pysky, malé stydké pysky, stydkou štěrbinu, hráz i konečník.

Petr Fidelius si náhle uvědomil, že by v dané chvíli zaplatil jakoukoli cenu, jen aby mohl do toho mokrého klína položit svá ústa a hladově jej vysrknout jako tu nechutnější ústřici na světě.

Rychle si do klína položil Kritický sborník.

Max vyšel na balkon.

„Tak jak to na vás zapůsobilo?“ zavolal na něho.

Obměna přátel

(2)

Náhle měl Max mnohem lepší náladu. Připadal si sebevědomější a rozhodnější. Vypnul notebook a sešel do jídelny. Ignác byl u stolu zatím sám.

„Nazdar,“ řekl mu vesele Max. „Mám si přisednout, nebo už jsi mě obměnil?“

„Obávám se,“ řekl zvolna Ignác, „že jsi na své cestě za výrazem došel k nesrozumitelnosti téměř zajímavé.“

„Slyšel jsem,“ vysvětlil mu ochotně Max, „že po třech letech kompletně obměňuješ své přátele.“

Ignác vzhlédl.

„Přiznám se, že nechápu, proč takový věci vůbec vypouštíš z huby?“ řekl Max. „Zejména pak před Oskarem.“

„Dobře, táto,“ řekl Ignác. „Já se teda polepčím.“

Honda Accord

Několik luxusních automobilů, parkujících po celý týden na parkovišti před hotelem, stále přitahovalo Jakubovu pozornost; Oskar ho zastihl právě ve chvíli, když tmavými skly nahlížel dovnitř kabiny zbrusu nového Opelu Vectra CDX.

„Paráda, co?“ řekl Oskar.

„Naprosto skvělý,“ řekl Jakub. „CDX má už i palubní počítač.“

„Koukám, že se v autech vyznáš.“

„Trochu,“ řekl Jakub skromně.

„Kterej bys bral?“ řekl Oskar a ukázal na parkující vozy: „Z těchhle...“

Jakub přemýšlel:

„Tu Vectru. Ale líbí se mi i ten novej Nissan Almera.“

Oskar si zmíněný vůz prohlédl.

„Pěkněj. A hlavně na to, že je to jenom čtrnáctistovka, má překvapivě silnej výkon – asi pětasedesát kilowat.“

Jakub byl rád, že může ukázat své znalosti.

„Šedesát čtyři. Čtrnáctistovka Fiat Brava dělá jenom padesát devět a Ford Escort a Golf dokonce jenom padesát pět.“

Prohlédli si i ten Renault Clio. Líbila se jim barva metalízy, ale oběma jim připadal malý.

„Ty máš jaký auto?“ řekl Jakub.

Ne že by ho to nezajímalo – ale raději by se býval Oskara zeptal, jak se jmenuje ta speciální mast.

Jenže to si netroufl.

„Hondu Accord,“ usmál se Oskar.

Věděl, že to na Jakuba udělá dojem.

„Ty vado,“ řekl obdivně Jakub. „Dvoulitr.“

Chčije

Jardovi se zdálo, že slyší déšť.

Neměl sice ještě v úmyslu vstávat, ale potom – veden neblahou předtuchou – z postele slezl a podezíravě roztáhl okenní závěs. Nemýlil se: z nízké šedé oblohy padal hustý drobný déšť.

Vypadalo to na celý den.

„A je to v prdeli,“ konstatoval nahlas. „Chčije!“

Otevřel hlučně balkonové dveře a vyšel ven. První řada dlaždic byla ještě jakžtakž suchá, ale na všech zbývajících řadách se v rychlém sledu rozprskávaly drobné kapky. Kovové zábradlí pod nárazy deště slabounce zvonilo. Několik kapek stříklo Jardovi na nahé nohy; couvl nazpět do pokoje a zadkem přitom narazil do své ženy.

Napůl ještě spala.

„Čum, sakra,“ žádala ho ochraptěle.

„Jak mám kurva vědět, že seš vzhůru?“ řekl Jarda, ale ustoupil, aby i ona mohla vyjít na balkon.

„No tě prdel,“ řekla Jituš, když tu nenadálou pohromu spatřila na vlastní oči.

Jarda neodpověděl. Její nahořklý dech, spánkem napuchlá víčka a přeleželé vlasy ho v ostrém ranním světle dnes dráždily víc než jindy. Raději mlčel.

„A je po dovolený,“ řekla Jituš hněvivě.

Pohled na rozcuchaného, neoholeného manžela ve zmačkaném pyžamu jí na náladě zrovna nepřidal.

Jarda si její hněv bůhvíproč vztáhl na sebe.

„Ale neni!“ řekl popuzeně. „Proč by herdek bylo po dovolený?“

„Protože jak seš u moře a chčije, tak je po dovolený,“ řekla Jituš autoritativně.

„Ále prd!“ řekl Jarda nesouhlasně.

Jituš mu věnovala krátký znechucený pohled a šla do koupelny. Jarda to už nevydržel.

„Hlavně si pořádně vypucuj ty své smradlavý tesáky!“ řekl polohlasem.

Jituš se v půli cesty zastavila.

„Cos to řek?!“

„Ále hovno.“

„Opakuj to!“

„Polib si.“

„Jen si koleduj, ty debile,“ řekla Jituš výhružně a práskla za sebou dveřmi.

„Ticho!“ zaječela Klára ze sousedního pokoje.

„Hubu drž,“ řekl Jarda polohlasem.

Dveře koupelny se prudce otevřely.

„Ty drž hubu!“ zakřičela na něho Jituš.

Dveře znovu práskly.

„Ježišmarjá,“ zařval Jarda, „to zas bude kurva den!“

Vůbec nechápal, jak se to všechno tak rychle zvirtlo.

Vlezl si nazpátek do postele a přikryl si polštářem hlavu.

Rodina v teplém dešti

Romantická procházka v teplém dešti, kterou po ranním usmíření navrhl Zuzaně a Jakubovi Hynek, skončila už po necelé hodině, když Zuzana Hynka žertem obvinila, že si neustále přitahuje deštník na svou stranu, v důsledku čehož má ona úplně promočené šaty na pravém rameni.

Hynek se zastavil.

„Já mám promáčené zase levé rameno,“ ukazoval s úsměvem Zuzaně.

Na silnici, podél které šli, byl poměrně hustý provoz a Hynek musel křičet, aby přehlušil hluk aut.

„Všimni si,“ hulákal, „že tvoje mokrá skvrna a moje mokrá skvrna mají dokonce naprosto stejnou velikost,“ vtipkoval, ale ten lehký tón ze sebe dobýval čím dál tím obtížněji.

„Proč si nepůjčíme auto?“ navrhovala s úsměvem Zuzana.

Zajímalo by mě, kdy si konečně nechá ten zub spravit, říkal si Hynek v duchu. Projíždějící červený peugeot jí trochu ostríkl nahé nohy; ani opálení nedokázalo zakrýt několik velkých namodralých křečových žil.

„Ted’?“ děsil se Hynek. „A kam pojedem? V tom dešti?“

„Máš pravdu,“ řekla Zuzana ironicky. „V tom dešti je lepší jít pěšky.“

Rozhodil rukama.

Jakub se pod svým deštníkem tvářil lhostejně.

Dohodli se, že se přece jen vrátí do hotelu; do oběda si budou hodinku nebo dvě číst a po obědě něco vymyslí. Třeba mezitím přestane pršet.

Jenomže nepřestalo.

Hynek neochotně souhlasil s tím, že si tedy odpoledne vypůjčí auto, ale Jakubovi ani Zuzaně se už nikam ven nechtělo.

„Jedna romantická procházka denně mi úplně stačí,“ pravila škádlivě.

„V pořádku,“ řekl Hynek upjatě, „vymyslete teda něco jiného. Pokud jde o mě, já si budu klidně dál číst.“

„Už jste si četli celou hodinu,“ poznamenal Jakub. „Pojďte dělat něco jinýho.“

„Co navrhuješ?“ řekl okamžitě Hynek.

Záměrně vyčkával velmi dlouho.

„Já nevím,“ řekl konečně Jakub. „Něco zajímavýho.“

„Dobrý nápad. Co konkrétně?“

Hynek se výsměšně odmlčel.

„No jó,“ řekl Jakub, „ty máš zase hádavou...“

„Útok místo obrany,“ řekl chladně Hynek. „Připomínáš mi svou matku.“

Okamžitě zalitoval, že to řekl, ale nedalo se nic dělat – už to bylo venku.

Jeho nečekaný výpad Zuzanu zaskočil.

„Mě radši vynech,“ požádala Hynka důrazně. „Buď tak laskav.“

Nakonec hráli až do oběda kanastu.

Hynek tu hru neměl příliš rád; Zuzana sice občas hrávala ráda, ale v dané chvíli neměla na karty sebemenší náladu; oba se přinutili hrát pouze kvůli Jakubovi.

Karty skoro neslyšně padaly na rozestlanou postel. V jedné chvíli Zuzana zavrtěla hlavou.

„Pust' aspoň MTV,“ řekla.

Potom už většinou mlčela.

To málo, co tu a tam řekl Hynek, se bezprostředně vztahovalo ke hře. Myslel na svou práci. Jednou nebo dvakrát si také vzpomněl na tu mladou holku, na tu Denisu. Na ty její kozičky. Občas také pohlédl na Zuzanu. Někdy zapomínal, že je právě na řadě.

Manželství, říkal si v duchu, jako by tím bylo řečeno vše.
„Tati, hraješ,“ upozorňoval ho Jakub.
Nepřítomně hleděl na ty nesrozumitelné symboly na kartách.
„Proboha hraj!“ žádala ho Zuzana.
Znělo to zoufale.

Pamelin návrh

Pršelo i po obědě.

Většina účastníků zůstala sedět v jídelně. Pamela obešla všechny stoly, aby účastníkům zájezdu osobně vysvětlila, že ona za to špatné počasí opravdu nemůže.

„Dejte si v klidu kafičko,“ říkala se zářivým úsměvem. „Třeba mezitím přestane.“

Déšť však spíše sílil.

Jarda se zvedl od stolu a šel se postavit k oknu.

„Pořád, co?“ volala na něj Pamela.

„Pořád, pořád,“ dostalo se jí mrzuté odpovědi.

Udržovat v té potemnělé místnosti náladu stálo Pamelu čím dál větší úsilí. Šla rozsvítit. Cestou si vzpomněla, že ve vedlejším společenském sále je taneční parket a velký music-box. To je nápad! Nenápadně zamířila směrem k recepci. Šla co nejpomaleji, jakoby lhotejně. Snažila se nedat na sobě nic znát.

Recepční zavolala šéfovi. Šéf neměl námitek; jeden z volných číšníků se prý může postarat o malé občerstvení.

Když se vrátila do jídelny, mohla už dát své radosti plný průchod.

„Mám pro vás návrh!“ zvolala nadšeně. „Uděláme si taneční večírek!“

Před tanečním večerem

Helgu s Šarlotou ten nápad opravdu potěšil.

V mládí bývaly opravdu dobré tanečnice. Obě byly absolventky proslulé Červinkovy taneční školy a na Žofíně, v Smetanově síni Obecního domu, v Měšťanské besedě, v Radiopaláci, v Autoklubu a v Národním domě protancovaly bez nadsázky celé mládí. Po válce chodívaly z různých důvodů tancovat už jen zřídka, ale v osmdesátých letech si na stará kolena na tancování zase vzpomněly a každou neděli se společně s Aničkou a Zdenou vypravily do kavárny Vyšehrad v Paláci kultury, kde byla pořádána pravidelná taneční odpoledne. Úmrtí Aničky však způsobilo v jejich jinak pravidelné docházce dlouhou přestávku – a pozdější smrt Zdeny ji ukončila definitivně; Šarlota se sice domnívala, že se po pár týdnech smutku – tak jako po smrti Aničky – do kavárny s tím krásným výhledem na Prahu ještě vrátí, ale k její značné lítosti už do oné *bašty komunistů* – jak z ničeho nic začala Paláci kultury říkat Helga – nikdy nepřišly.

„Že ti to nikdy dřív nevadilo?“ odvážila se Šarlota namítnout.

„Samozřejmě, že mi to vadilo!“ durdila se Helga. „Chodila jsem tam pouze kvůli Zdeně.“

Pamelina zpráva o tanečním večeru udělala však i jí nemalou radost.

„Co si vezmeme na sebe?“ řekla Šarlota trochu vzrušeněji, než by bývala chtěla.

„Rozhodně nic přehnaně slavnostního – vypadalo by to směšně,“ zpražila ji okamžitě Helga, ale hned vzápětí se na ni usmála. Bylo zjevné, že i ona se na taneční večer těší.

Daly si dokonce po skleničce bílého vermutu, což byl vůbec první alkohol, který tu měly. Potom se rychle odebraly na pokoj, aby se – jak se vyjádřila Helga – v klidu a beze spěchu přichystaly.

Dohodly se, že si vezmou pouze odpolední šaty.

„A ne aby sis na svůj stařecky svraštělý krk zase věšela všechny ty zlaté předměty!“ varovala Helga žertovně Šarlotu, která právě odcházela do koupelny.

„Neboj!“ smála se Šarlota vděčně.

Líbilo se jí, jak Helga dovede být vtipná, a byla ráda, že je Helga její kamarádka.

Vždyť nikoho jiného na světě už nemá.

Umyla se, oblékla si světlé šaty s velkým květinovým vzorem a pomalu, pečlivě se nalíčila. Vzala si červené korále v barvě rtěnky a chvíli váhala, zda si má připnout i náušnice, ale s ohledem na Helgu si je nakonec nevzala. Byla hotová. Dlouze se studovala v zrcadle. Helga na ni přes zavřené dveře cosi volala, ale Šarlota jí nerozuměla.

„Co říkáš?“ zavolala vesele.

Ještě jednou si obtáhla rty, uložila rtěnku zpátky do pouzdra a otevřela dveře.

Helga měla na sobě večerní šaty z černého sametu; v uších a na krku jí visely umělé perly.

„Říkám,“ opakovala netrpělivě, „že musíme jít.“

Irma a Beach Boy

Irmu Beach Boyovo vyzvání k tanci vcelku potěšilo.

Když ji dvorně odváděl na parket, vyměnila si sice s Denisou příslušný pohled a i během tance se tvářila lehce ironicky, ale po pravdě řečeno ji tancování s Beach Boyem docela bavilo. K jejímu překvapení tancovat uměl, i když se šíleně potil a občas dělal takový ty komický figury à la šedesátý léta. Parodicky je po něm napodobovala, takže měli docela ohlas. Několik lidí – včetně Němců a Italů u těch stolů vzadu – jim dokonce zatleskalo. Začínal to být docela fajn večer. Při ploužáku mu za odměnu dovolila, aby se k ní trochu přimáchl. Jasně že byl pro ni Beach Boy poněkud starej, ale jednak to – buďme realisti – bylo v danou chvíli lepší než nic a jednak se na to dalo dívat i zcela opačně: jak strašlivě mladá musí být ona, Irma, v očích pětapadesátiletýho chlapa. Kterej jí mimochodem každou chvíli nenápadně pohladí zadek. Irma si představovala Beach Boyovo předpokládané vzrušení, které se pak částečně přenášelo i na ni. Jasně, že Denise tohle vyprávět nebude – dovede si představit, co by jí na to Deniska řekla.

Pozval ji k baru, kde si objednala *milované campari*; on si dal koňak.

„Tak na dovolenou!“ přitůkl si s ní.

„Na naši dovolenou,“ řekla schválně trochu tajemně.

Přisunul se blíž a zcela nepokrytě se k ní přitiskl kolenem. A to je Irma skoro o deset let mladší než jeho dcera. A to jeho manželka sedí támhle u stolu. Jasně že je to jenom hra. I když – kdo ví? Irma se podívala na Beach Boyovo krémové letní sáčko. Vcelku slušný, říkala si. Ještě docela vypadal: byl vysokej a měl slušný ramena, takže ten jeho pupek se díky tomu dal vcelku přehlédnout. V duchu uvažovala, co by tomu – čistě teoreticky – řekla Denisa. Na chvíli si vybavila Denisino udiveně zvednutý obočí.

S Beach Boyem?! Máš to skutečně zapotřebí?

Začal jí vyprávět o služební cestě do Japonska. Slušnej mimoň. Jak se občas sklonil nad talířkem s pistáciema, udělala se mu dost tristní dvojité brada. Navíc, všimla si Irma, trochu funěl. Irma si taky uměla představit, co by Denisa říkala tý jeho nekonečný historce o krvavý tlačence, kterou si s nějakým kamarádem, inženýrem Nestorem, bůhvíproč vezli do Japonska s sebou.

„Jenomže když jsme tu tlačenku vyndali, byla v tom horku úplně roztekla a vypadalo to, že každou chvíli exploduje,“ vyprávěl Beach Boy. „To nebyla tlačenka, to byla časovaná bomba.“

Irma se nezasmála, ale Beach Boy nedal své zklamání nikterak najevo.

„No, v hotelovym pokoji byla samozřejmě lednička – mrňavá, ale hlavně že byla,“ pokračoval radostně a položil jí dlaň na nahé předloktí.

„Jenomže ta lednička byla úplně narvaná nejrůznějšíma flaškama – koňak, whisky, všecko.“

„Jasně,“ řekla Irma, předstírajíc, že i ona mnohokrát spala v hotelovém pokoji s minibarem.

Beach Boy kývl.

„Takže když jsme tam tu tlačenku chtěli nacpat, museli jsme pochopitelně všechny ty flašky vyndat. Jenomže,“ pokračoval a nepřlíš úspěšně potlačil říhnutí; Irmu ovanul pach koňaku, pistácií a ještě čehosi. Trochu se odtáhla.

„Jenomže co?“ řekla netrpělivě.

Všimla si, že mezi Beach Boyovými odulými víčky je už jenom úzká štěrbin. Měl už taky problémy s výslovností.

„Jenomže když jsme ty flašky s mým tehdy ještě kamarádem Nestorem vyndali, udělalo to cvak cvak cvak – a už tam nešly nandat zpátky,“ smál se Beach Boy. „Tlačenku jsme tam sice narvali, ale flašky ne.“

„Nechápu,“ řekla klidně Irma.

Líbilo se jí, že má nad ním převahu. Vyhledala očima Denisu a zdvihla oči v sloup.

Denisa se zasmála.

„Vtip je v tom, že když člověk tu flašku z ledničky vytáhne, musí ji zaplatit celou – jako kdyby ji normálně vypil.“

Beach Boy očividně čekal na její smích, a tak se dlouze zasmála; hlavu přitom zvrátila dozadu. Povzbudilo ho to natolik, že jí objednal další campari, ačkoli ještě neměla dopito.

„To byl tenkrát asi veselej večer?“ poznamenala.

„Dost veselej,“ smál se Beach Boy. „Pití nám teda rozhodně nechybělo.“

„A asi trochu drahej, ne?“

„Ani ne,“ smál se Beach Boy. „Nestálo nás to ani tři sta dolarů.“

Už se těšila, jak tu historku bude vyprávět Denise: Představ si ty dva český šoguny, jak cpou v Jokohamě v hotelu tlačenu do ledničky...

„On ten můj kamarád už dneska není můj kamarád, ale to by zas byla jiná historka,“ řekl Beach Boy. „Ta už není tak zábavná. On mě totiž ten můj kamarád dneska vyhazuje z firmy.“

„Jasně,“ usmívala se Irma.

Byla ráda, že přišla na slovo šoguni.

Připadalo jí v daném kontextu neobyčejně vtipné.

Nepříjemná absence otázek zjišťovacích

Jolanina matka si všimla, že Jolana tančí s Hynkem. Několikrát se po nich ohlédla: Hynek Jolaně cosi vyprávěl; zdálo se, že se oba dva vcelku dobře baví.

„Tak co ti říkal pan poslanec?“ chtěla vědět, když se Jolana vrátila ke stolu. „Docela sympaták, ne?“

Jolana pokývala hlavou; Jolanina matka měla pocit, že trochu příliš rychle.

„Nebo ne?“ zeptala se přímo.

Jolana zaváhala, ale potom zavrtěla hlavou.

„Ale jo. Jo.“

Zvědavost její matky byla odjakživa vytrvalá.

„Co ti provedl? Šlápl ti na nohu při waltzové spině?“

Jolana pokrčila rameny.

„Ale nic... Jenom se mě na nic nezeptal.“

„Jak to myslíš?“

„Za celou tu dobu, co tu jsme, mi ještě nepoložil ani jedinou otázku. Vůbec na nic se mě ještě nezeptal. Ted' mi například celou dobu vyprávěl historky z parlamentu...“

„Jaký?“ řekla matka zvědavě.

Jolana na ni bez úsměvu hleděla. Nechápala to. Někdy si přece tolik rozumí – tak jak je možné, že se jindy tolik míjejí?

„Trochu nacıvený, ale zábavný,“ řekla posléze.

„O kom třeba?“

Někdy, když Jolana matce telefonovala, cítila ze sluchátka nepochopitelný chlad. Mami, okamžitě vypni tu strašně napínavou detektivku, na kterou právě koukáš, pokoušela se obrátit tu zne-

klidňující cizotu v žert. – Televize je vypnutá, o čem to mluvíš? divila se na druhé straně linky matka.

„Mami,“ řekla nyní Jolana naléhavě, „já si právě stěžuju, že toho člověka vůbec nezajímám – a tebe zajímaj drby z parlamentu.“

„Jak to myslíš – že ho nezajímáš?“ řekla matka poslušně.

Jolana se ušklíbla a zakroutila hlavou.

„Prostě ho nezajímám. Nezajímá ho, kde pracuju, jak a kde žiju, co čtu, jaký mám názory, nic. Prostě ho nezajímá, kdo jsem.“

„Je koneckonců ženatej,“ poznamenala matka.

„Jasně,“ zasmála se Jolana, „máš pravdu. To bude tím.“

Nikoho nic nezajímá, pomyslela si. Všem je všechno předem jasný. Všichni všechno vědí.

Další tance

1.

JARDA (*ukazuje směrem k music-boxu*): Už je to tady, mámo! Klouz jór ájz! Poslouchej! Slyšíš? Smím prosit?

JITUŠ (*stále uraženě*): Polib si.

JARDA: Ale no tak mámo... (*Žadoní.*) Pojd' si trsnout...

JITUŠ: Vlez mi na hrb.

JARDA: Pojd' na mou hrud', než tam bude plno... Hele, poslouchej... Slyšíš ten náš sladkej ploužák? (*Uchopí ji v pase, odvádí ji na parket a hlasitě zpívá.*) Klouz jór ááájz mejkeviš...

JITUŠ (*směje se*): Ty si blbej! (*Pokládá mu ruce na ramena a tančí.*)

2.

MAX (*uklání se*): Smím prosit?

HELGA (*zůstává sedět, podezíravě*): Umíte tancovat?

MAX: Tedy... základní kroky většiny standardních tanců snad zvládám.

HELGA: I slowfox?

MAX (*znejistí*): Slowfox? (*Poslouchá hudbu.*) Totiž... domníval jsem se, že je to waltz.

HELGA (*pohlédne na Šarlotu, vzdychne*): Nikoli, mladý muži, toto je slowfox.

MAX (*se statečným úsměvem*): Nevadí, myslím, že bych mohl zvládnout i slowfox.

HELGA (*ironicky*): Myslíte – nebo to víte? Mám bércový vřed, víme? Opravdu si nemohu dovolit, aby mi na něj někdo šlápl. Pan primář mi to rozhodně nedoporučil.

MAX (*nejistě*): Věřím, že se to nestane...

HELGA (*posměšně k Šarlotě*): On věří...

MAX: Přísahám, že se to nestane!

ŠARLOTA (*k Helze*): Kdyžtak můžu jít já...

HELGA (*rezignovaně k Maxovi*): Tak mi aspoň pomozte vstát...

Max ji odvádí na parket a pokouší se tančit.

HELGA (*otráveně*): Tančíte waltz...

MAX: Ale –

HELGA: Přesněji řečeno cosi jako waltz...

MAX: Nechci riskovat, že bych vám šlápl na...

HELGA: Dobře, dobře... (*Přemýšlivě.*) Nepřipadají vám ty kroky poněkud monotónní?

MAX: Ano, jsou trochu monotónní. Ale na druhé straně jsou bezpečné.

HELGA (*sarkasticky*): Doufám jenom, že píšete líp, než tancujete...

MAX (*směje se*): Já taky doufám...

3.

IGNÁC: Vstávej, noční motýlku, jdeme tančit! Vpluj do mé náruče a cele se poddej hudbě. Vykroužíme tu spolu křivky tak ladné, až všichni ti toporní heterosexuální rekreanti zblednou závistí...

OSKAR (*potěšeně a polekaně zároveň*): Nepočkáme ještě...?

IGNÁC: A na co? Na lepší časy? Na lepší vztah společnosti k naší čtyřprocentní menšině? – Tak nekecej a pojď.

OSKAR (*pozoruje Ignáce, vlhnou mu oči*): Miluju tě.

IGNÁC: Já tebe taky. Hlavně ale nebul.

OSKAR (*zaposlouchá se, pak znovu polekaně*): To je ale tango!

IGNÁC (*už netrpělivě*): No a?! Copak není úplně jedno, co hrajou?

4.

HYNEK: Chceš jít tancovat?

Zuzana na Hynka pouze mlčky pohlédne.

HYNEK: Pojd'.

ZUZANA: Snad radši ani nechci.

HYNEK (*tlumeně, hněvivě*): Ježišmarjá, co se zase děje?!

ZUZANA: Nic.

HYNEK: Jenomže ono se ti opravdu nic neděje! – Nebo mi teda řekni, jaký konkrétní příkoří se ti děje?

ZUZANA: No tak asi žádný.

Pauza.

HYNEK (*naléhavě*): Zuzano, prosím tě, nechme toho, dokud je čas. Něco jsme si slíbili... Proboha tě prosím, zkus to dodržet. (*Docela tiše.*) Byla by to ostatně docela příjemná změna.

ZUZANA (*s vyčítavým pohledem*): Tak vidíš!

HYNEK: Co jako? Co mám vidět?

ZUZANA: Že seš to ty, kdo to nedodržuje...

HYNEK: Já že to nedodržuju? Jak konkrétně to nedodržuju?

ZUZANA: Tím, jak se chováš.

HYNEK (*udiveně*): Jak se chovám?!

ZUZANA: No tak těma tvejma ustavičnejma poznámkama.

HYNEK: Jakejma poznámkama?! Řekni mi jednu jedinou konkrétní poznámku, kterou jsem řekl a která je v rozporu s naší dohodou!

ZUZANA (*unaveně*): Nechme toho. Nebudeme o ničem mluvit, jo? Pojd'me teda tancovat...

HYNEK: To se mi snad zdá... Nejdřív mě odmítneš, pak mě vytočíš a teď chceš jít tancovat...

ZUZANA (*chladně*): Jdu na pokoj.

HYNEK: Já se z tebe vážně zcvoknu.

5.

JAKUB: Pojd' si zatancovat.

JÁRA (*udiveně*): A neposral ses?

JAKUB: To máš jedno. Holky taky klidně tancujou s holkama.

JÁRA (*k matce*): Prej abych s nim šel tancovat...

JITUŠ (*směje se*): Ať si počká támhle na ty dva... (*Ukazuje na Ignáce s Oskarem.*)

JÁRA: Vodpal, buzíku!

Jakub odchází.

JITUŠ (*ke Kláře, dobrácky*): Běž s prckem.

KLÁRA: Nejdu!

JARDA: Neslyšelas mámu?!

KLÁRA (*rozhořčeně*): Proč já?!

JARDA: Sypej!!

6.

MAX: Máš bércový vřed?

JOLANA: Ne. Jenom hemeroidy a kapavku.

MAX: Na noze nic nemáš?

JOLANA: Ne.

MAX: Tak pojd' tancovat.

Jdou na parket a tančí.

JOLANA (*pochvalně*): Ušlechtilá humanitární akce.

MAX (*naoko nechápe*): Jaká humanitární akce?

JOLANA: Žes došel pro Šarlotu, pro Helgu – a teď dokonce i pro mne. Má matka ti to nikdy nezapomene.

MAX (*s úsměvem se rozhlíží*): Kde mimochodem je?

JOLANA: Nejspíš běžela koupit snubní prstýnky. (*Hekne námahou.*) Tuhle figuru budem dělat často?

MAX (*pro sebe, zuřivě*): Já že prej neumím tančit! (*K Jolaně.*) Proč?

JOLANA: Jestli jo, tak bych si skočila pro Travel Gum...

MAX (*vážně, obdivně*): Něco ti řeknu: Zbožňuju ženský se smyslem pro humor.

JOLANA (*s úsměvem*): Tak proč teda trávíš všechnen čas se slečnou průvodkyní?

7.

DENISA: Smím prosit? – Nebo smí poslanci tančit jen s manželkami?

HYNEK (*překvapeně*): Záleží na tom, z které jsou strany... Z které jste vy?

DENISA: Já jsem... nezávislá.

HYNEK (*žertovně*): Nezávislá erotická iniciativa?

DENISA (směje se): Možná...

Odcházejí na parket.

HYNEK: Mimochodem, ona byla dámská volenka?

DENISA: Jasně. Právě před chvílí ji vyhlásilili.

HYNEK (*škádlivě*): Že jsem nic neslyšel...

DENISA (*rovněž škádlivě*): Bylo to v italštině – patrně jste to přeslechl.

HYNEK: Patrně. Jak se vlastně italsky řekne dámská volenka?

DENISA (*krátce zaváhá, potom s úsměvem*): La elekta feminine.

HYNEK (*s širokým úsměvem*): Ach ano, už jsem si také vzpomněl.

Bere Denisu kolem ramen a společně tančí.

Ekonomika pro každého

Krátce po jedenácté se Max vrátil na pokoj.

Vysprchoval se a zkoušel si ještě chvíli v posteli číst, ale neustále ho rušily hlasy ze sousedního pokoje, kde se Jarda a Jituš z jakéhosi důvodu vulgárně a především hlasitě hádali o problémech české ekonomiky. Nemohl se na čtení soustředit, a tak knihu odložil, zhasl a snažil se neposlouchat své opilé sousedy.

Po chvíli se mu zdálo, že kdosi krátce zaklepal. Nebyl si jistý, a tak se jen trochu nadzdvihl na polštáři, zatajil dech a s bušícím srdcem naslouchal.

Zaklepání se ozvalo znovu.

Max vyskočil a rozsvítil lampičku nad postelí.

„Moment,“ zvolal hlasitě, zatímco si oblékal čisté slipy. Snažil se, aby jeho hlas zněl popuzeně.

Vběhl do koupelny, bleskurychle si vykloktal ústní vodou a současně si umyl mýdlem žalud. Jediným pohledem se zkontroloval v zrcadle a šel otevřít.

V ostrém světle chodby stál Hynek a pokoušel se o rozpustilý světácký úsměv.

„Sorry, Mistře,“ řekl, „nemám nějak kde spát.“

„Jak to?“ nechápal Max.

Ještě se nevzpamatoval ze zklamání, že před ním nestojí Pamela.

Hynek rozhodil rukama. Tohle gesto už nevypadalo příliš suverénně.

Maxovi to konečně došlo.

„No jo. Tak pojď dál.“

Náhlá a neovlivnitelná – nechtěl-li se zachovat jako hulvát – ztráta soukromí, stejně jako představa, že bude muset s Hynkem sdílet nijak velké manželské dvojlůžko, Maxe rozladila.

Hynek to vycítil.

„Je mi to fakt trapný,“ řekl. „Omlouvám se.“

„Sedni si někam,“ řekl Max.

Nezbývalo, než se uchýlit do role hostitele. Ta malá lampička příliš světla nevydávala a pokoj se utápěl ve tmě; Max rozsvítil ještě stolní lampu.

Hynek se sesul do křesla.

„Promiň. Opravdu bych neočekával, že mě moje žena nepustí do pokoje.“

Cosi v Hynkově hlase vzbudilo Maxův soucit.

„To je v pohodě.“

„Zamkla se. I s Jakubem. Porušila všechny naše úmluvy. Přitom ví, jak nesnáším jakékoli scény.“

Max pokýval hlavou.

„Mám tam všechno: pas, peníze, oblečení, kartáček na zuby – prostě všechno. Vydírá mě. Chtěla mě donutit, abych rozmlátil dveře.“

Hynek na chvíli zavřel oči.

„Málem se jí to povedlo,“ dodal.

Hlasy ze sousedního pokoje náhle znovu zesílily.

„A já ti říkám: nenafukovat se, držet se pěkně při zdi – a nemít dluhy,“ halasil právě Jarda.

„A já ti zase říkám, že zadlužit se může bejt výhodný!“ oponovala mu Jituš.

„Kurva, Jituš, nesar mi: co je na dluhách výhodnýho?“

„Dobrý, Jardo, nebudu se s tebou hádat.“

„Ale tak mně vysvětli, co je na dluhách výhodnýho? No co?“

„No asi že má stát prachy!“

„Prachy a dluhy. Na dluhy si nějak zapomněla...“

„Ale může přece, Jardo, ty prachy někam investovat! Co je ti platný, že nemáš dluhy, když nemáš prachy a nemůžeš je nikam investovat?“

„To mi teda je platný, ponivač nemusim žádný dluhy splácet! Víš, jaká je to pro tu ekonomiku úleva? Dyk by kurva ta naše ekonomika akorát vykrvácela!“

„Ale prdlačky. Když do tý ekonomiky neinvestuješ, tak jde celá ekonomika taky do prdele!“

„Ale hovno de do prdele!“

„S tebou se taky, Jardo, o něco hádat! To má asi tak cenu!“

„Ale má to cenu, ne že ne... Tak mi teda řekni, co de podle tebe do prdele, když nemáš dluhy?“

„No všechno de do prdele, dyk to vidíš: průmysl, školství, zdravotnictví, kultura...“

„Já teda osobně nevidim, že by šlo všechno do prdele, ale já ti řeknu jedno: Ta ekonomika si může dovolit akorát to, na co má, a víc ani hovno. Von to ten Klaus – jako že ho rád nemam – ví dobře.“

„Ale právě že kurva nic neví dobře!“

„Mohu ti položit jednu otázku?“ řekl Hynkovi tiše Max.

„Ano,“ souhlasil Hynek.

„I když dramaticky zpochybní smysl tvého úřadu i vší té vysilující každodenní práce, již jsi jako zástupce lidu této země až dosud vykonal?“

„Ano,“ zasmál se Hynek. „Jsem připraven.“

„Není existence takových lidí tím nejlepším argumentem pro osvícenskou monarchii?“

„To teda kurva je!“

Mejdan na dvěstěčtrnáctce?

Maxe napadlo, že by se o to nepříliš vítané břemeno mohl spravedlivě podělit s kamarády.

„Okamžik,“ řekl Hynkovi.

Vyšel na balkon. Už nepršelo. Noční obloha byla úplně jasná. Vyklonil se přes překvapivě teplé zábradlí: v sousedním pokoji se dosud svítilo.

Vrátil se k Hynkovi.

„Takže, jsou tu dvě možnosti: buďto o problémech s ženskými můžeme mluvit, nebo se na problémy s ženskými můžeme pokusit zapomenout. – Čemu dáváš přednost?“

„Zapomenout,“ řekl okamžitě Hynek.

Vděčně na Maxe pohlédl.

„Nedokážeš si představit, jaká je to úleva, mluvit s racionálním člověkem,“ dodal.

Kdybys, chlapče, věděl, jak dobře si to umím představit, zasmál se v duchu trpce Max.

„Dovedu,“ řekl. „Pokud mi to věříš.“

Hynek kývl, ale bylo vidět, že už je znovu duchem jinde – nejspíš před těmi zamčenými dveřmi.

„Opravdu mi nevádí o tom mluvit,“ řekl Max. „Jestli chceš.“

„Vykašlem se na to. Nechci ti kazit náladu.“

„Tak jo,“ řekl Max. „Vypadneme odtud – Oskar s Ignácem tě třeba trochu rozptýlí.“

Tak už mi ty moje postavy lezou až do pokoje, pomyslel si v duchu, když místnost opouštěli. To je neuvěřitelný.

Přešli tichou a prázdnou chodbou. Max zaklepal na příslušné dveře a řekl své a Hynkovo jméno.

„Pojďte dál,“ uslyšeli Oskara.

Vstoupili. Nahý Ignác ležel na břiše na posteli a hlavou pohyboval v rytmu puštěné hudby; Oskar mu soustředěně čímsi natíral hubená stehna. Max si všiml, že Hynek při pohledu na Ignácův holý zadek a nafialovělá varlata trochu znejistěl.

„Nejdeme nevhod?“ řekl Max za něj.

Více než nahota ho šokovala Ignácova hubenost.

„Není třeba se lekat,“ pravil Ignác Hynkovi, „pohyby mého přítele jsou zcela neerotické.“

Oskar zdvihl levou ruku, v níž držel panthenol ve spreji.

„Trochu se nám včera spálil,“ řekl. „Sedněte si.“

Hynek si vybral stejné křeslo, v němž seděl u Maxe; Max si sedl k Ignácovi na postel – jeho záda byla skutečně povážlivě rudá.

Ignác se posadil a vesele se zašklebil.

„Co vás, chlupci, přivádí do tohoto doupěte homosexuální neřesti?“

Natáhl si trenýrky.

„Touha po rozptýlení,“ řekl Max. Pohlédl významně na Hynka. „Po něčem, co by rozptýlilo dočasnou tíseň našich mladých poslanců.“

„Tíseň?“ řekl Oskar.

„Ubytovací tíseň,“ upřesnil Max.

„Ztratil jsem právě mandát na svou postel,“ řekl Hynek už zase světácky. „Spím u Maxe.“

„Četl jsem,“ řekl se zájmem Ignác, „že dovolená je z hlediska rozvodovosti vysoce rizikový faktor.“

„Vy teda umíte povzbudit,“ řekl Max. „Nechcete radši zástupci našeho lidu vyprávět o svém zájezdě na Chopok? Třeba by si pak se svým problémem nepřipadal tak osamoceně.“

„Ani ne,“ usmíval se Oskar stydlivě.

„Na Chopku se zamknul v pokoji on,“ řekl Ignác. „Dvě noci jsem spal na zemi v Společenské izbe.“

„Ale to jsem mu potom musel vyprávět,“ bránil se Oskar. „Vůbec o sobě nevěděl.“

„Že je to hned lepší?“ řekl Hynkovi Max.

Hynek s úsměvem kývl.

„A ty nebudeš vyprávět nic?“ řekl Maxovi Oskar.

„Zapomínáš,“ řekl Max, „že chci ten román vydat...“

Noc byla už opět příjemně vlahá, a tak se dohodli, že budou sedět venku na balkoně. Oskar s Ignácem usedli do bílých plastických křesílek a Max s Hynkem si z pokoje přinesli židle. Až na cikády bylo většinou ticho, přerušované jen občasným zatroubením klaksonu nebo několikavteřinovým poryvem divoké hudby z hlasitě puštěného autorádia. V nehybné hladině bazénu se osamoceně zrcadlila okna několika posledních rozsvícených pokojů. V Pamelině pokoji byla tma.

Oskar nesouhlasně pozoroval Ignáce, jak obratně balí tenkou cigaretu, zapaluje ji a polyká kouř.

„To jsi to svinstvo vezl přes hranice?!“

Ignác se zasmál.

„Já se z něj zblázním,“ řekl Oskar Maxovi.

Znělo to nešťastně.

Hynek od Ignáce převzal jointa a pokusil se co nejvěrněji napodobit všechny jeho předchozí pohyby. Kouř ho trochu pálił v krku, ale jinak zatím nic necítil. Podal cigaretu Oskarovi, ale ten ji pouze předal Maxovi.

„Moje první marihuana,“ řekl upřímně Hynek. „Pětadvacet let po Woodstocku... Rád to zkusím, ale přiznám se, že si připadám trapně, už když to slovo jenom vyslovuju.“

Max se na něj povzbudivě usmál. Původně se trochu obával, aby se Hynek při své první konfrontaci s marihuanou nenutil – jak se to občas stává – cosi předstírat, ale jeho prohlášení působilo nanejvýš sympaticky.

„Mimochodem,“ řekl Hynek, „co to se mnou provede?“

Max mu znovu podal cigaretu.

„Nic dramatického ani nic ošklivého.“

„Neboj,“ řekl Ignác, „své politické přesvědčení neztratíš.“

Chvilí kouřili mlčky. Náhle měl Hynek pocit, že už cosi slabě cítí.

„Jakási lehkost. Lehkomyslnost, ale ne v obvyklém smyslu toho slova,“ řekl přemýšlivě. „A taky... jisté zpomalení. Je to ono?“

„A taky neodbytný sklon své pocity analyzovat a artikulovat,“ řekl Max.

„Ach bože,“ řekl Oskar.

Náhle na bílém šterku zachrastily kroky. Všichni čtyři se vyklonili: pod balkonem stála Irma s Denisou. Ve světle lamp kolem bazénu vypadala jejich opálená pleť sytě oranžová.

„Vypadá to, že je u vás mejdan!“ zavolala Irma.

Ignác pohlédl na Oskara.

„Je u nás mejdan?“

„Není,“ řekl Oskar důrazně.

„Tak prej není,“ zavolal Ignác. „Možná jindy.“

„Škoda...“ zavolala Irma.

Očividně se snažila, aby to znělo vyzývavě, ale znělo to spíš smutně.

„Ani docela malej?“ zeptal se Oskara Max. „Že by se přítomní poslanci trochu rozptýlili?“

„Jasně,“ řekl Ignác. „Aby se poslanci rozptýlili.“

„Já se z vás zblázním,“ vzdychl Oskar odevzdaně.

„Tak prej je!“ zavolal na děvčata Ignác.

„Skvělý!“

Ten hlas patřil Denise.

„Ale jenom malej!“ zavolal ještě Ignác. Pohlédl na Oskara a naoko se dožadoval pochvaly.

„Malý mejdany jsou nejlepší,“ zavolala Irma. „Za chvíli jsme u vás.“

Odběhly, ale vzápětí se vrátila Denisa.

„Kolikátku máte pokoj?“ zavolala.

Hynek se vyklonil přes zábradlí.

„Dvěšestčtrnáctku.“

„Už půl hodiny,“ zasmál se.

Ignác pohlédl na Oskara a udiveně pokrčil rameny.

„Vypadá to, že u nás bude mejdan...“

Born to be wild

Vrátili se dovnitř pokoje, aby jej připravili na příchod hostů. Oskar ustlal Ignácovu postel a posbíral Ignácovy poházené svršky; potom šel uklidit koupelnu.

„Uklid' si aspoň ten bordel na nočním stolku,“ volal na Ignáce.

Ignác jen mávl rukou, ale potom za Maxovy pomoci onu změť cigaret, prospektů, suchých broskvových pecek, fotografických filmů, starých novin, sušenek a opalovacích a lubrikačních krémů přece jen shrnul do velké igelitové tašky. Zaklepání se ozvalo takřka vzápětí.

Max šel otevřít – už podruhé toho večera stál za dveřmi někdo jiný, než koho původně očekával.

„Nazdárek,“ pravila Jolana. „Ať žije česká literatura a její přední představitelé. Není tu, prosím tě, můj otec?“

Byla nepatrně opilá, ale byl to onen druh bystré opilosti, který Maxovi nikdy nevadil; Jolanu kromě toho viděl rád.

„Není,“ usmál se přátelsky. „Měl by tu být?“

„Samozřejmě neměl – ale obávám se, že tu každou chvíli bude. Seděla jsem s ním na baru a ty dvě dívenky nás velice horlivě zvaly na dvěstěčtrnáctku na mejdan – ani jsem nevěděla, že je to tvůj pokoj.“

„To je kluků,“ řekl Max. „Pojď dál.“

Otevřel dveře dokořán a rozmáchlým gestem Jolanu pobídl. Jolana vstoupila, pozdravila všechny přítomné a potom nasála nosem vzduch.

„Čichám čichám člověčinu...“

Podívala se Ignácovi do očí, aby si potvrdila své podezření.

Oskar jí přepustil své křeslo a Ignác pro ni začal balit novou cigaretu.

„Ale kde je teda otec?“ vzpomněl si Max.

„Asi šel s těma holkama na pokoj,“ řekla Jolana. „Ještě štěstí, že pro nás přišly, protože otec se už chystal počít s tou fousatou barmankou dítě.“

„Krása je v očích toho, kdo se dívá,“ zasmál se Hynek.

Max byl rád, že už se Hynek aklimatizoval.

„A cože dneska tak sólo, pane poslanče?“ řekla Jolana, napodobujíc matčinu výslovnost; Ignác jí podal zapálenou cigaretu – bylo zřejmé, že ji nedrží poprvé.

„Ále,“ zasmál se Hynek.

„Žádná z obou koaličních stran nenalezla potřebný konsensus ohledně noclehu,“ řekl Ignác.

„Kandiduj,“ řekl Hynek. „Máš předpoklady.“

Někdo zaklepal. Tentokrát šel otevřít Oskar.

Denisa mu vrazila láhev vína a úplně božský pistácie a nasála vzduch.

„Ááá... Born to be wild, že jo?“

„Jasně,“ smál se Hynek.

Jolanin otec předal hostitelům láhev říčanské vodky a sadu plastických kelímků.

„Skvělý!“ řekl Ignác.

Oskar neřekl nic.

„Proč nesedíte venku?“ usmíval se Jolanin otec. „Venku je přímo fantastická noc.“

„Fantastičtější než ta fantastická barmanka?“ řekla Jolana. „Fantastičtější než ty naprosto fantastický slunečnice?“

„Je to možný, slečno?“ přisedl si Jolanin otec s širokým úsměvem k Irmě, „vlastní dcera si ze mě dělá bohapustou srandu...“

Měl skvělou náladu.

Jolana si všimla, že se hřbetem dlaně dotkl Irmina opáleného stehna.

„Ona to tak nemyslí,“ usmívala se Irma.

Nepatrně se odsunula, natáhla se ke stolku pro pár pistácií a přemýšlela, kam si asi sedne Deniska.

Oskar s Maxem rozlévali pití.

„Musíte to holt pít z těch samotnejch kelímků,“ řekl Max. „Někdo nám totiž ukrad ty hnědý podšálky...“

Jolana se smála spolu s ostatními. Líbilo se jí, jak Max vždycky zdvihne oči od skleničky, kterou právě naplnil. Potom si všimla Ignácových zad.

„Teda ten je ale spálenej!“ řekla Oskarovi.

Oskar nepřítomně kývl. Zrovna si představoval ten pach vychladlých popelníků, který bezpochyby ucítí, až se ráno probudí. A všechny ty špinavé skleničky a pistácie zašlapané do koberce.

Denisa na Ignáce krátce pohlédla.

„Ale já přece chci být sežehnutá!“ zadeklamovala. „To řekla Sapfó.“

Posadila se před Hynka na koberec a záda si nenuceně opřela o jeho skrčená kolena; když si upravovala sukni, Max na okamžik zahlédl bílý trojúhelník jejích kalhotek.

„Vy nic nepijete,“ vyčetl Irmě Jolanin otec a podal jí kelímek s vodkou. „Tak na tu naši dovolenou!“

Jolana zalétla pohledem k Maxovi a Max se na ni usmál. Podíval se do oken Pamelina pokoje: byl stále zhasnutý. Jak ji znal, určitě už dávno spala.

„Na naši dovolenou!“ řekla Irma. Donutila se k milému úsměvu.

Také ostatní pozdvihli číšky.

„Tak na dovolenou!“

Irmě bylo trochu horko a přemýšlela, jestli by si mohla svléknout tričko a zůstat jen v té modrobílé podprsence. Sice se prakticky vůbec neliší od plavek, říkala si, ale působilo by to možná divně.

„Já nemůžu,“ řekla naoko zděšeně Jolana, když se k ní znovu dostala cigareta. „Kdyby se to dozvěděl tatínek, tak by mě snad zabil...“

Pohlédla vesele na otce.

„Kdepak náš tatínek a kouření marihuany,“ pokračovala. „Možná kdybych třeba kouřila slunečnice, tak snad, ale kouřit trávu, to nikdy.“

Zkušeně vdechla kouř.

„Vlastní dítě si ze mě dělá srandu,“ řekl Jolanin otec, ale velkoryse se usmíval. Vytvořit jakoukoli generační propast bylo to poslední, co by si nyní přál, a tak potlačil svůj vnitřní nesouhlas a spokojil se s pouhým odmítnutím.

„Kuřte si, mládeži, co chcete,“ usmíval se velkoryse. „Já zůstanu u své vodky.“

Irma si říkala, že by takhle chtěla vycházet se svým otcem. Nesměl by ji ale – jako ten Jolanin – pořád osahávat. Posunula se. Už se ani nesnažila, aby to vypadalo nenápadně. Pracky pryč.

„Tohle je moc a moc krásný mejdan,“ řekl Ignác.

Zvláštním, hezkým způsobem se zasmál, objal protestujícího Oskara a políbil ho. Potom si ze stolku přitáhl Jolaniny klíče s velkou dřevěnou hruškou a přiblížil si ji k ústům.

„A já jsem si pro vás připravil moc a moc krásnou pohádku o malinkatém mořském koníčkovi. Takže si hezky opřete hlavičky o postýlky nebo o kobereček, šlukněte si travičky a poslouchejte: Bylo nebylo, dávno tomu, žil byl, taváriš adín, konkrétně tedy malý mořský koníček. Samozřejmě že malý mořský koníček nežil jen tak někde v čudu, alébrž na mořském břehu, a jasně že nežil sám, ale s malou, ba přímo malinkatou mušličkou Perličkou.“

„Ha ha ha,“ smála se Jolana.

„A ta malinká mušlička Perlička maličkému mořskému koníčkovi četla celé dny maličké, ale strašlivě otravné pohádečky, a to malého mořského koníčka děsně iritovalo, a tak jednoho ránička, zrovna když sluníčko Zlatíčko polechtalo zlatým paprskem mušličku Perličku na hlavičce, vzal sekyrečku a rozmlátil Mušličku na úplně, ale úplně malinkatý sračky.“

Díky smíchu zřejmě přeslechli klepání – nyní už se ozývalo velmi důrazně. Max se líně zdvihl.

Hynek se usmíval, ale bylo znát, že znejistěl.

„Jestli něco, tak tu nejsem,“ řekl opatrně.

„A kde jsi?“ řekla Irma.

„Jinde,“ zasmál se Hynek.

„He’s high as a kite,“ otočila se k Irmě Denisa, ale když zjistila, že Irma sedí na posteli jen v podprsence, zatvářila se, jako že nemůže věřit svým očím.

Polib si, pomyslela si Irma. Jolanin otec už naštěstí podřimoval.

Max si položil ukazováček na ústa, šel do předsíně a otevřel. Za dveřmi stála Zuzana. Měla napuchlý nos a červené oči.

„Je tady?“

„Kdo?“ řekl s úsměvem Max.

Už v tom příjemně lítal, ale to náhlé ticho a Zuzanin vpád mu příjemné nebyly.

„Hynek.“

„Není.“

Opsal hlavou lhostejnou kružnici.

Zuzanina brada se zachvěla, ale potom v ní převážil vztek.

„Jste hajzlové! Oba.“

Pusa se jí zkroutila do nepěkného úšklebku.

Max se vrátil do pokoje.

„Tak jste to slyšeli.“

Hynek rozpačitě pokýval hlavou.

Denisa mu pohládila skráně.

Kam se pořád Ignác tak řítí?

Jolana otce po půlnoci doprovodila na pokoj, ale sama se ještě vrátila a sedla si vedle Maxe.

„Už jsi tohle někdy zažil – že tvůj otec přímo před tebou někoho docela otevřeně balí? Někoho v tvým věku?“

„Zažil,“ řekl Max.

Jolana na něho pochybovačně hleděla.

„Kdo neviděl vlastního otce tokat, ví o životě prd,“ prohlásila nekompromisně.

Vyžádala si další cigaretu.

„Tak,“ řekla, „a teď začne pořádněj generační mejdan.“

Hynek ukázal na Irmu s Denisou.

„Tady mládež by v tom případě měla jít spát.“

„Jedině s tebou,“ řekla Irma.

Denisa zakroutila hlavou a cosi Hynkovi pošeptala.

Ta svině, pomyslela si Irma.

Max vstal a vyšel na balkon. V Pamelině pokoji byla i nadále tma. Oskar přišel za ním.

„Za chvíli to rozpustíme,“ řekl Max. „Neboj.“

„Mně to zas tak nevadí,“ řekl Oskar. „Vadí mi jenom, že tolik pije.“

„Hodně?“

„Hodně. Někdy pije už ráno. Jindy zas celé večery kouří. I když ví, jak mě tím ničí.“

Zoufalé, vyčítavé důrazy, které Oskar pokládal na určitá slova, jako by vždycky ještě chvíli zůstávaly viset v temných korunách pinií.

Max přikývl.

„Nebo si představ, že jedem vlakem do Olomouce – a on v půli cesty vyskočí...“

„On vyskočil?!“ vyděsil se Max. „Proč?“

„Nebyl tam jídelňák...“

Max se proti své vůli krátce zasmál.

Oskar si utřel zvlhlé oči.

„Ale řekni mi, kam se proboha pořád tak řítí?“

Potřebuje Max milenku?

Když se vrátil do pokoje, všiml si, že Denisa s Hynkem odešli. Ignác usnul. Irma brečela v koupelně.

Jolana si přisedla na postel k Maxovi.

„Konečně sami,“ řekl tiše Max, aby nevzbudil Ignáce.

„Nepotřebuješ milenku?“ řekla nečekaně Jolana. „Nebo už nějakou máš – při své slávě?“

Max si lesklýma, červenýma očima Jolanu prohlédl. Nelíbila se mu.

„Nedívej se na mě takhle,“ řekla Jolana. „Jako řezník na prase.“

Položila mu ruku na stehno.

Max se pokusil říct něco zlehčujícího.

„Což o to – milenek není nikdy dost.“

„Možná bys byl překvapenější, jak dobrá milenka bych byla,“ řekla Jolana. „Se mnou bys totiž mohl i mluvit.“

Narážka na Pamelu byla nepřeslechnutelná.

Jenom mluvit, pomyslel si smutně Max.

„Nikdy bych se o tom neodvážil pochybovat,“ řekl mechanicky.

„Kecáš,“ řekla suše Jolana.

Nevyvíjelo se to dobře. Mrzelo ho, že se tak shazuje.

„Ušetřil bys mimo jiné za výstřižkovou službu,“ zasmála se Jolana.

Výslovnost už jí dělala problémy.

„Vystřihávala bych ti to všechno sama. A přinesla bych ti z práce naprosto perfektní šanony.“

Její ironický tón zněl falešně a oba to věděli.

„Nějaký naprosto fantastický šanony?“

Věděla, že jí dal poslední šanci zvrátit všechno v žert, ale nepřijala ji. Mířila rovnou k propasti a nezastavila se.

„Můžu se tě na něco upřímně zeptat?“ řekla.

Neříkej to! prosil ji v duchu Max.

„Na cokoliv,“ řekl. „Na cokoli kromě literatury.“

Jeho poslední chabý pokus změnit téma zcela ignorovala.

„Dokážeš si představit, že by ses se mnou vyspal?“

Nedokážu, musel si přiznat.

„Dokážu si představit skoro cokoli,“ řekl. „Neslyšela jsi nikdy o mé imaginaci?“

„Chci jenom vědět, jestli si to dokážeš představit – nic víc.“

„Jolano, prosím tě...“

„Dokážeš?“

„Dokážu!“

„Nekřič,“ řekla zklamaně. „A nelži.“

Pohladila ho na prsou.

Mlčky to strpěl.

„Dobře,“ řekla, „nechceš se mnou spát. Tak mě aspoň polib.“

Začínal se ho zmocňoval vztek. Kam se poděla ta skvělá, sebeironická holka?

„Hele, Jolano, jestliže sedíme na posteli, tak to ještě neznamená, že se musíme bavit o posteli.“

„Já se ale chci bavit o posteli,“ řekla.

Zajela mu rukou do rozkroku krátkých džínů.

„Já ne,“ řekl Max a uchopil její ruku. „Mám návrh: sedneme si na zem do koupelny a budem si povídat o mejdle.“

„Ha ha ha,“ řekla.

Nehty ho poškrábala na varlatech, ale bylo mu to protivné.

„Můžu se na něco zeptat já tebe?“ zaútočil na ni přímo. „Kam se poděla ta skvělá, vtipná, sebeironická holka, která se nám všem tak líbila na seznamovacím večírku?“

„Ta už dávno spí,“ řekla Jolana s převahou. „Vyčistila si zuby, dala mamince a tatínkovi pusy na dobrou noc a teď spí, aby nabrala síly a mohla být zítra zase tak vtipná a sebeironická. Teď je tu ta druhá, ta vopravdová.“

Znovu se dotkla jeho penisu. Odstrčil jí prudce ruku.

Nezbývalo, než ji urazit.

„Osobně,“ řekl chladně, „dávám v každém případě přednost té první.“

Zavřela oči.

„Jdu spát,“ řekla potom.

Vstala, zapotácela se, ale potom se k Maxovi ještě jednou sklonila.

„Víš, co to znamená bejt ošklivá holka?“ zašeptala. „Zkus si to aspoň trochu představit. – Když seš teda ten spisovatel,“ dodala pohrdavě.

Něco, co o sexu vědět nechceme

Oskar zaklepal na dveře koupelny. Irma vyšla, požádala Maxe o ještě trochu toho sena a vyšla na balkon. Max nepříliš šikovně ubalil křivou a nestejněměrně naplněnou cigaretu. Zapálil ji a vtáhl do sebe palčivý kouř. Zachytil Oskarův pohled.

„Dokouříme a jdeme,“ řekl.

Oskar kývl.

Max šel za Irmou. Měl pocit, že temný obzor už začíná lemovat tenký proužek slabého světla. Ještě jednou si šlukl a předal cigaretu Irmě. Zdvihl ruku a navinul si ten proužek světla na prostředníček coby prstýnek – jako kdyby jeho prst byl ostrý otvírák a celá obloha jen konzerva Prague Ham.

Irmě připadalo, že se Max chová jako idiot, ale nicméně se jeho pantomimě zasmála. Myslela na Denisu a na to, jak odešla s Hynkem.

Její smích Maxe bůhvíproč popouzel. Pamelina okna byla stále černá. Z jakéhosi neurčitého popudu se předklonil a položil obě dlaně na stále ještě docela teplé dlaždice. Když se znovu narovnal, svět se s ním zatočil.

Irma pozorovala jeho překrvený obličej.

„Bud' fit,“ řekla a zavřela oči.

Polykala hlásky a Max jí skoro vůbec nerozuměl. Díval se na ni: stála před ním jen v podprsence a opírala se zády o zábradlí balkonu. S těma zavřenýma očima a s rukama za hlavou vypadala, jako když se opaluje v paprscích měsíce. Líbilo se mu, že má vyholená podpaží, ale bál se k nim přičichnout. Sklonil hlavu a jemně vzal do zubů levý košíček její podprsenky. Měla menší špičatá ňadra a podprsenka jí byla trochu velká, takže mohl jazykem snadno dosáhnout

na bradavky. Na jedné bradavce měla krátký chloupek, který se mu pořád pletl pod jazyk, a tak se raději přemístil do pravého košíčku. Nechala ruce za hlavou a hezky se prohnula, ale Maxovi to připadalo naučené. Navíc se musel za ní naklánět, což bylo nepohodlné, a tak zapředstíral, že je stržen poryvem nezvladatelné vášně, a násilím si ji přitáhl zpátky k sobě.

Domnělá síla jeho touhy udělala na Irmu jistý dojem; zkoumavě mu pohlédla do očí a políbila ho. První polibek nebyl Maxovi moc příjemný – cítil z ní vodku a kouř – ale když se později jejich sliny smísily, bylo to dobré. Poprvé mu zatrnulo ve slabinách. Potom se ale jazykem dotkl zadní stěny Irminých horních zubů a cosi mu spadlo na jazyk. Max doufal, že to byl jen drobeček pistácie, a rychle to spolkl, ale stejně se mu trochu zdvihl žaludek.

Odvrátil se a zhluboka dýchal.

Líbat pan spisovatel teda moc neumí, pomyslela si Irma.

„Musím jít čúrat,“ pošeptala mu.

Hodlá zdrhnout, napadlo Maxe.

„Nelži,“ řekl.

Odstrčila ho.

„Počůráám se!“

Pustil ji. Popadla ho ale za ruku a vyvlekla ho temným pokojem na chodbu. Musel mhouřit oči, ale bylo jasné, že směřuje do jeho pokoje.

Sotva vstoupili, vřítila se do koupelny; dveře nechala otevřené.

Poslouchal zurčení její moči.

„Čury mury,“ řekl nazdařbůh.

Zasmála se.

„Máš kondom?“ řekla potom ztěžka.

Vyšla ven a začala se svlékat. Její věcnost Maxe znovu popudila. Navíc kondomy nesnášel. Neodpověděl.

„Bez kondomu s tebou spát nebudu,“ řekla rezolutně.

„Seženu ho někde,“ řekl Max.

Bez důvodně se otáčel kolem své osy. Nohy měl neuvěřitelně lehké.

Kývla a bez ptaní si vlezla pod sprchu. Na to, že jí bylo dvacet, měla už dost povolený zadek. V dané chvíli ztratil Max o sex jakýkoli zájem a nejraději by si byl lehl a spal.

Musel ale jít shánět kondom.

Co znamená být spisovatelem

„Být spisovatelem představuje náročnou souhru mezi velmi pečlivým pozorováním a stejně pečlivým představováním si těch pravd, jež člověk sám neměl možnost či příležitost poznat. Potom přichází na řadu tvrdá práce s jazykem.“

— JOHN IRWING

K některým dalším aspektům milostné přede hry

Denisa odemkla, rozsvítila a rovnou se šla sprchovat.

Hynek zaznamenal, že na rozdíl od Maxova pokoje je tento pokoj uklizený a příjemně voní. Trochu nervózně se rozhlédl, jako by nemohl pochopit, co ve svých čtyřiatřiceti letech dělá v pokoji dvou dvacetiletých dívek, ale malý plyšový medvídek koala na jednom z nočních stolků, kterého si nyní soustředěně prohlížel, mu žádné vysvětlení neposkytl. Na jedné straně už začínal střízlivět a jeho mysl byla chvílemi až překvapivě jasná, ale zároveň se ještě přistihoval, že se občas zcela bezdůvodně usmívá a že přitom pohazuje svou podivně těžkou hlavou. Zavřel oči a naslouchal hlasu svých útrob. Tak jako vždycky, když byl nervózní, se mu začalo chtít na záchod. Sedl si do křesla a bázlivě vyčkával.

Vyšla ven, vysprchovaná a zabalená do velké bílé osušky. Její dech voněl mentolovou zubní pastou. Vstal, položil jí ruku pod zadek a pohladil ji na mokrých stehnech. Potom si hřbetem dlaně vyvzdoroval pod osuškou potřebný prostor a přesunul ruku do jejího klína. Pomalu, přemýšlivě ji laskal; měla tuhé, drsné chloupky, po stranách vyholené, a byla už hodně vlhká. Dotýkat se mě umí, uvědomila si Denisa. Bez ostychu se rozkročila a zvrátila hlavu. Naštěstí nijak přehnaně nesténala a pouze několikrát slabě sykla, takže to působilo vcelku přesvědčivě, ale Hynkovi stejně blesklo hlavou, jestli to nebylo hrané. Pořád měl trému. Znovu zavřel oči a naslouchal dění ve svém břiše.

„Nespi,“ pošeptala mu Denisa.

S omluvou odešel do koupelny a zavřel za sebou dveře.

Pohled na všudypřítomné krémy, oční stíny, šampony, kondicionéry, tělová mléka, laky a odlakovače na nehty a vlasová tužidla

mu nebyl právě příjemný, neboť hned několik stejných značek používala i jeho žena Zuzana. Krátce zaváhal, zda má pustit větrák; jako milostná předehra mu to nepřipadalo právě nejvhodnější, a proto se rozhodl, že větrák pouštět nebude. Musí své vnitřnosti ovládnout. Zdvihl prkénko a začal močit; trochu se styděl, že ho Denisa slyší, a proto nasměroval proud moči tak, aby nehlučně stékal po vnitřní stěně záchodové mísy. Dvakrát či třikrát penisem navykle třepal, ale když si natáhl slipy a zapnul zip khaki kalhot, spatřil přesto u poklopce poměrně velkou mokrou skvrnu. Chvilí na ni nechápavě hleděl a potom se ji bez úspěchu pokusil vysušit toaletním papírem.

„Pohni,“ uslyšel Denisu.

Trapná nehoda spolu s pocitem, že je v koupelně už nevysvětlitelně dlouho, Hynkovu nervozitu ještě umocnily, takže nakonec musel vysoušení přerušit, pustit větrák a rychle sklopit prkénko, které mu ovšem vylétlo z rukou; nikdy by nevěřil, že jediné prkénko může v nočním tichu spícího hotelu způsobit takový rámus. Větrák byl rovněž hlučný, ale bohužel zase ne natolik, aby přehlušil jeho dosti bouřlivou defekaci. Znepokojeně se natáhl k umývadlu a naplno roztočil oba vodovodní kohoutky.

Pohled na dno mísy v něm navzdory okolnostem dokázal vyvolat uznalé uspokojení – ale hned vzápětí se musel vyprázdnit znovu, takže i spláchnout musel dvakrát.

„Dělej!“ volala Denisa. „Chce se mi čúrat.“

Rychle si přesedl na bidet, a zatímco si omýval řiť, nasál vzduch. Bez ohledu na zapnutou ventilaci byla už celá místnůstka naplněna pronikavým zápachem, jehož nejvýraznější složku tvořila jeho večere: *pasta e fagioli a fegato alla veneziana*. V zoufalé snaze ono dopuštění nějak napravit, rozprášil do ovzduší parfém My Melody Dream, který objevil na jedné z poliček, ale ten v kombinaci s výše zmíněnými fazolemi a játry na cibulce vytvořil kompozici tak dusivou, že se málem pozvracel. Ke všemu zjistil, že skvrna na

kalhotech dosud nezmizela, takže se musel svléknout a – jakkoli to předtím neměl v úmyslu – rovněž se vysprchovat.

Do pokoje se vrátil nahý, s ručníkem omotaným kolem beder. Denisa mu přejela rukou po prsou a chystala se projít kolem něho do koupelny; musel ji proto strhnout k sobě, aby ji zdržel na těch několik minut, než si ventilátor – jak doufal – se zápachem poradí.

„Počůráám se,“ řekla Denisa, ale on ji nepouštěl.

Popadla jeden z cípů ručníku a zatáhla za něj; musel se otočit, aby neztratil rovnováhu. Ocítl se zády k ní a instinktivně sevřel nahé půlky – odjakživa nerad ukazoval zadek.

Žertovně ho plácla.

„Mimochodem,“ zasmála se, „máš doufám gumu?“

Samozřejmě věcnost, s níž použila to syrově vulgární slovo, Hynka zaskočila. Skoro podráždila.

„To teda nemám,“ řekl vzdorně.

„Bez gumy s tebou spát nebudu,“ řekla rezolutně a odběhla do koupelny.

„Fuj, to je smrad!“ zvolala.

Mlčky se oblékl; košili si tentokrát nezastrčil do kalhot. Potom se obul a vyšel na chodbu.

Dva muži a kondom

Pokoj Oskara a Ignáce už byl zamčený.

Max nechtěl klepat, ale nevěděl, kde jinde by mohl kondomy sehnat. Potom si naštěstí vzpomněl, že když byl první den po příjezdu na záchodku ve vstupní hale, viděl na zdi známý automat. Došel si do pokoje pro peníze – Irma se ještě sprchovala – a když se vracel nazpět ke schodišti, spatřil na chodbě Hynka. Jeho tvář byla vážnější, než by byl u člověka vycházejícího v noci z dívčího pokoje očekával, ale jakmile mu svěřil, že shání kondom, musel Hynka dokonce ještě krotit, aby svým šíleným smíchem nevzbudil spící hotelové hosty.

Konečně sešli do haly. Noční recepční zdvihl oči od rozečteného časopisu a věnoval jim tázavý pohled; s tímto pohledem v zádech vstoupili na toaletu. Automat tam skutečně byl, ale vzápětí zjistili, že nemají dostatek drobných. Museli se proto vrátit k recepčnímu a požádat ho, aby jim rozměnil.

„Ať žije mladá generace a její odpovědný přístup k sexu,“ řekl Hynek, zatímco recepční s pohrdavým výrazem odpočítával mince, které s nimi pak vyměnil za Maxovu bankovku.

Kovová táhla automatu vydávala odporný hluk, ale svého cíle dosáhli.

„Buona note,“ řekl Max recepčnímu se statečným úsměvem.

Recepční neodpověděl.

„Skvělá terapie,“ pochválil Hynek Maxe před Denisiným pokojem.

„Že jo?“ zašeptal Max a pokračoval v cestě.

Trapas

Pamela seděla v jednom z křesel na odpočívadle.

Byl si naprosto jistý, že když šli předtím s Hynkem dolů, ještě tam nebyla.

„Nemohla jsem usnout,“ řekla vyčítavě. „Bylo vás slyšet po celém hotelu.“

Rychle se vzpamatoval.

„Měla sis vzít prášek,“ řekl. „Nebo nějakou dobrou knihu.“

Příjemně ho překvapilo, jak vůči ní dokáže být jízlivý.

„Proč jsi takový?“

„Tu otázku si taky často kladu.“

„Opravdu nemůžu usnout,“ vzdychla Pamela nešťastně.

„Já taky ne,“ zasmál se sarkasticky Max. „Bez pohádky...“

Chystal se odejít. Bylo to vlastně snadné.

„Sedni si chvíli ke mně,“ požádala ho Pamela.

„Ani náhodou,“ řekl Max.

„Já už budu hodná,“ řekla Pamela s výrazem pětileté holčičky.

Její ňadra napínala látku noční košile.

„Prosím prosím,“ řekla Pamela.

Dokonce k němu prosebně vztáhla ruce – a Max viděl sám sebe, jak vedle ní náměsíčně usedá, jak ji líbá, jak – konečně! – žmoulá v ústech její růžové bradavky, jak se Pamela od něho náhle odtahuje, jak mu z náprsní kapsy trička vyndává krabičku s prezervativy, jak ji štítivě hází na zem, jak mu dává hysterickou, divadelní facku a jak s pláčem odbíhá, vrážejíc přitom do bledé, pozvracené a do krve uražené lamy.

Jsme lidi, nejsme zvířata, že?

Jolana se probudila vzrušením.

Otevřela oči a přejela si jazykem po úplně suchých rtech. Jazyk se jí lepil k patru. Viděla, že venku za staženými žaluziemi už začíná svítat. Jakmile oči zavřela, ta představa tu vzápětí byla znovu. Snažila se ji sice zapudit, ale ona se pořád vracela – dokonce i teď, když byla Jolana vzhůru. Spala nahá a po tom všem, co se jí před chvílí zdálo, ji nyní vzrušovalo už jen to, že se její kůže dotýká čistého povlečení. Podívala se na hodinky: půl sedmé. Vstala, šla do koupelny, vypláchla si pusou ústní vodou a rty si natřela vazelínovou tyčinkou. Vrátila se do pokoje, nalila si z ledničky trochu minerálky, vypila ji – ale jakmile znovu ulehla, ona představa, která nebrala žádné ohledy na morálku a zákony lidské společnosti – natožpak kupříkladu na Jolaninu matku – tu byla pořád. Jolana upřímně řečeno věděla, že tu ta představa stále bude – proč by si jinak nosila z koupelny ten ručník? Věděla dokonce i to, že té představě podlehne, a už nyní si to vyčítala. Domnívala se totiž, že by takovým představám rozhodně neměla dovolovat, aby ji ovládaly. Jsme lidi, nejsme zvířata, že.

Vzdala to a pohladila se. Bylo to... sladké. Neuvěřitelně sladké. Zavřela oči a její mysl jí tu krásnou představu vrátila celou a neporušenou.

Stál zády k ní, maličký proti výšce toho stromu. Popošla ně kolik kroků po měkkém jehličí, přistoupila zezadu k němu a naoko přátelsky ho poplácala po jeho malém, pevném zadečku. Cítila v dlani, jak strnul. Jak napnul svaly. Oči měl zavřené, jako by se bál vidět to, co se děje. Ona se naopak dívala, jak je zrudlý studem a vzrušením, a tiše, mateřsky ho chlácholila. Mazlivým hlasem. Neboj. Neboj se, můj chlapečku. Poslechl a odevzdaně si opřel hlavu o její prsa. Při-

padalo jí, že nikdy v životě ji nic nevzrušilo víc. Když mu strčila nehty za gumu těch jeho legračních trenýrek, na okamžik přestal dýchat. Oči měl stále křečovitě zavřené, ale jeho tvář přesto neztrácela ten chlapecký půvab. Dívala se na jeho dlouhé řasy a potom, vzrušená až na samou hranici mdloby, vzala toho jeho sametáčka mezi dva prsty. Polekaně sebou trhl, ale nebránil se. Měl malou, napůl ještě dětskou erekci. Stáhla mu dozadu tu jemnou kůžičku. Ucítla slabounký, dráždivý pach. Nebylo jí to vůbec nepříjemné. Suchými rty s námahou zapískala. Polkl, tichounce zasténal a světlounce zlatistvým proudem moči zmáčel borovou kůru a mech. Jediným pohybem si přitlačila k obličejí polštář a přivodila si – zdálo se jí – nejlepší orgasmus posledních několika měsíců.

Zhluboka oddechovala a sbírala síly k tomu, aby vstala.

Pomyšlení na to, že se bude muset setkat se všemi těmi lidmi – zejména s Maxem – ji deprimovalo a ochromovalo, ale nakonec vstala.

To zvládneš, holka, říkala si. To zvládneš.

Když se Max ráno probudil

Když se Max po třech hodinách těžkého narkotického spánku probudil, zjistil, že usnul na zádech a s rukama za hlavou, což by se mu ve střízlivém stavu nikdy nepodařilo. Ležel trochu našikmo a jeho zdřevěnělé ruce visely z postele dolů; prsty jeho pravé ruky se dokonce dotýkaly koberce. Bylo nanejdůležitější obtížné ty těžké, překrvené ruce zdvihnout a dostat je nazpět k tělu. Jakmile se mu to podařilo, otočil hlavu a podíval se na sousední polštář: Hynek tvrdě spal, okoralé rty mírně rozevřené. Závěsem už prosvítalo jasné světlo nového dne, ale Max se na nový den ani trochu netěšil; věděl, že dříve nebo později bude muset vstát, závěs rozhrnout a čelit všem těm rozzlobeným ženám: Pamele. Irmě. Zuzaně. Jolaně. Dokonce i paní Helze, která – uvědomoval si nyní zděšeně Max – jim přišla v noci vynadat.

Připadalo mu, že to nedokáže.

Zoufal si. Kdyby ho nebolela hlava, mohl by alespoň masturbovat a přijít tak na jiné myšlenky, říkal si posměšně. Připadal si celkově odsouzený. Zdálo se mu, že nyní musí až do konce pobytu zůstat na pokoji – vždyť si za jedinou noc dokázal získat hned pět nepřítelkyň. Odjakživa měl bytostnou potřebu být oblíbený a vycházet s lidmi dobře – obzvláště pak se ženami – a nyní tu je dokonce hned pět žen, které ho přinejmenším nemají rády.

To pomyšlení bylo skoro nesnesitelné.

Nedokázal si vůbec představit, že vstupuje do zaplněné jídelny na snídani. Pohlédl na hodinky: tři čtvrtě na sedm. Snídaně se podává od sedmi do deseti, přemýšlel. V náhlém popudu vstal a ztepilým zbytkem ananasového džusu zapil dva paraleny. Vysprchoval se, umyl si vlasy a oholil se. Vrátil se z koupelny, do plážové tašky hodil ručník, krém, knihu a nějaké peníze. Nechtěl pouštět fén, aby

nevzbudil Hynka, takže když scházel do jídelny, měl ještě mokrou hlavu.

Recepční na něj ironicky kývl. Max se nadechl a vstoupil do jídelny.

Až na Zuzanu s Jakubem a Helgu s Šarlotou, kteří z jakéhosi důvodu seděli u společného stolu, byla jídelna zatím skutečně prázdná, tak jak si to před chvílí představoval. Hlavou mu bleskla myšlenka na útek, ale potom se ovládl a pozdravil.

„Spal jste vůbec?“ řekla Helga.

Zuzana hleděla na bílý ubrus.

„Trochu,“ řekl Max. „Promiňte ten rámus v noci.“

Vzal si jen sklenici džusu, dva tousty, malé máslo a med.

„Co říká?“ řekla Šarlota, ale Helga ji ignorovala.

„Divím se, že vůbec můžete jíst,“ poznamenala.

Max pokrčil rameny a odnesl si svou skrovnou snídani k protějšímu stolu. Drobná servírka, která si před chvílí teprve uvázala bílou krajkovou zástěru, mu přinesla termosku s kávou.

„Grazia,“ řekl jí Max a usmál se co nej přátelštěji.

Šarlota s Helgou ho stále pozorovaly. Nalil si do kávy mléko, a když opatrně zdvihl oči, uviděl přicházející Jolanu.

„Ahoj,“ řekl.

Snažil se, aby to znělo nedramaticky, samozřejmě a přátelsky, ale zůstával ve střehu. Přinesla si snídani k němu.

„Neboj se,“ pošeptala mu, „přísahám, že ti nebudu šahat na penis.“ S úlevou se zasmál.

„Doufal jsi, že tu takhle brzo nebudu, co?“ usmívala se.

Max se také usmíval.

„Je mi to úplně jasné,“ řekla. „Proč myslíš, že tu takhle brzo straším já?“

„Uvažujeme podobně,“ řekl Max. „Už jsem si toho všiml dřív.“

„Myslím, že bych se měla alespoň pokusit se ti omluvit.“

Max ji chtěl přerušit, ale ona mu to nedovolila.

„Počkej,“ řekla tiše, ale rozhodně. „Chci ti říct, že se za ten včerejšek opravdu stydím. Myslím na to od pěti od rána. Bylo to fakt nevkusné. Zkus mi to, prosím tě, prominout.“

Max pohlédl k protějšímu stolu: Zuzana, Jakub, Šarlota a Helga už našťestí odcházeli.

„Já,“ řekl Max už hlasitěji, „se sice stydím teprve od půl sedmé, ale zato se obávám, že mám k tomu mnohem víc důvodů. Tak se, prosím tě, zrovna mně neomlouvej.“

Jolana ho pozorovala.

„Moje fantazie,“ řekla, „pracuje na plné obrátky.“

„Obávám se, že tvoje fantazie na mé opovrženíhodné činy nestačí.“

Jolana neříkala nic, ale už pouhá její přítomnost Maxe uklidňovala.

„Chceš to vypočítat?“ řekl.

Nalila si čaj a kývla.

„Ukrývání hledaných osob, za první. Křivé svědectví, za druhé. Opilství a narkománie, za třetí. Urážka na cti, omlouvám se, za čtvrté.“

Zaváhal.

„Myslím, že to nebude všechno,“ řekla Jolana.

Bála se toho, co uslyší, ale nedokázala se nezeptat.

„Není,“ řekl Max. „Za páté: ohrožování mravní výchovy mládeže, za šesté: citové fluktuantství a konečně za sedmé: neúspěšný pokus o znásilnění průvodkyně cestovní kanceláře.“

„Stihnuls toho dost,“ usmívala se Jolana. „Za jednu noc...“

Bolelo to. Žárlila a víc než kdy jindy si připadala ošklivá.

Max kývl směrem k místu, kde před chvílí seděla Helga.

„A samozřejmě rušení nočního klidu,“ doplnil.

Trochu se mu ulevilo.

„Jdu k moři,“ řekl.

„Smýt hříchy?“ řekla. „Očistit se?“

Někdy byl opravdu překvapený, jak jsou si blízcí.

„Pojď taky,“ navrhl jí upřímně.

Renting a car

Jakub chtěl, aby si vypůjčili nějakou pořádnou, silnou káru, minimálně dvoulitr, ale matka ho požádala, aby se laskavě vzpamatoval. Byla naopak ráda, když zjistila, že před půjčovnou aut stojí mimo jiné i dva Opely Corsa, neboť s vozem téže značky jezdila už druhý rok v práci.

„Proč nejede táta?“ zeptal se Jakub, zatímco slečna v malé, tmavé kanceláři sháněla v garáži na zadním dvoře svého šéfa.

„Už v Benátkách byl.“

„A ty snad ne?“

„Říkal taky, že se mu nechce v tom horku nikam cestovat.“

„Kecy,“ řekl Jakub.

Snažil se, aby to znělo drsně. Už beztak byl otrávený, že s nimi jedou ty dvě staré báby – a ještě ke všemu pojedou tou mrňavou, pomalou a línou Corsou. Vzpomněl si, co mu říkal o Opelu Corsa Nagy: To není auto, to je nákupní taška...

Zuzana na něj překvapeně pohlédla. S tátou by si takhle mluvit nedovolil, musela si přiznat.

„Jestli se mnou budeš mluvit takhle, nepojedu s tebou nikam,“ řekla mu.

Snažila se, aby to znělo chladně a zklamaně.

„Tak proč lžeš?“ zaútočil Jakub přímo.

Naštěstí zrovna přišel vedoucí; na Itala byl hodně vysoký.

„We want Opel Corsa for today,“ pronesla Zuzana s úsměvem.

Znovu zjišťovala, že bez Hynka vystupuje nesrovnatelně sebevědoměji, než když je s ním.

„Sure,“ usmíval se Ital. Potom řekl něco, čemu Zuzana příliš nerozuměla, ale měla pocit, že mluvil o čemsi automatickém, z čehož vydedukovala, že se ptá – nebo jí rovnou nabízí – automatickou spojku, na kterou nebyla zvyklá.

„No, no,“ řekla. „I need car with speeds.“

Nyní nerozuměl pro změnu Ital.

Jeho soustředění jí připadalo komické. Pravačkou ve vzduchu naznačila řadicí páku.

„Scatola del cambio!“ pochopil Ital.

Také on předvedl krátkou pantomimu zařazení rychlosti.

„Si,“ řekla Zuzana.

Vyšel spoza pultu a pokynul jim, aby ho následovali na ulici. Otevřel jeden ze dvou vozů, červený, a ukázal na řadicí páku.

„That’s great,“ řekla Zuzana.

Vida, jak to šlo snadno.

Vrátili se do kanceláře. Cena už Zuzaně tak skvělá nepřipadala; podle ceníku na stěně zjistila, že jí vedoucí počítá taxu za celé tři dny.

„Just one day,“ zaprotestovala chabě, „not three days.“

Vedoucí opakovaně tvrdil, že minimální doba nájmu je tři dny.

„Ou kej,“ vzdala to.

V peněženke jí nezbyly skoro žádné peníze. Jakýmsi temným zadostiučiněním pro ni bylo, že to jsou Hynkovy peníze a že mu nenechala v pokoji žádný vzkaz. Dusný vnitřek auta čímsi páchl, a tak rychle otevřela všechna okna.

„To neni auto,“ řekl Jakub. „To je nákupní taška...“

Nastartovala. Ital jim zamával. Trochu výsměšně, připadalo jí. Určitě je okradl, říkala si. Věděla, že Hynek by se takto okrást nenechal. Zjistila, že vůz má už asi hodně za sebou, neboť byl mnohem hlučnější než ten její firemní, a navíc byl rozbitý ukazatel paliva; ten Ital sice tvrdil, že nádrž je plná, ale nevěděla, jestli mu může věřit.

Zhluboka vydechla a pohlédla na Jakuba.

„Tak co?“ usmála se statečně. „Dobrý?“

„Řve to jak tank,“ ušklíbl se Jakub.

Nechod', dcero, na jezero!

Jolana si skočila do pokoje pro věci. Matka už byla v koupelně, zatímco otec teprve vstával; jeho pyžamo bylo neuvěřitelně zmačkané – jak si může někdo při spánku takhle zmačkat pyžamo?! – a táhl z něho alkohol. Otevřela okno. Z rozpačitého úsměvu, jímž ji pozoroval, Jolana pochopila, že i on se probudil s pocitem jakési neurčité viny.

„Vstáváme, vstáváme, lenosti se nepoddáváme,“ zahlaholila, aby mu naznačila, že ona, jeho dcera, mu naprosto nic nevyčítá.

Když byla malá, tímto optimistickým sloganem ji často budíval.

Otec přehnaně vesele zívá.

„Šup šup,“ pokračovala Jolana rozverně, „tvoje nová dvacetiletá kamarádka už je určitě vzhůru...“

Napadlo ji, zda to nepřehnal, ale otec se smál bezmála polichocně.

„Co hlava?“ zeptala se.

„Nebolí,“ ujistil ji okamžitě otec, „jsem naprosto fit.“

Na důkaz svých slov se vcelku mrštně postavil.

„Tak to je fajn,“ řekla.

Natáhla se na špičky, políbila ho na spánek a on ji poplácal po zátylku. Potom zaklepala na dveře koupelny. Matka jí otevřela s nepřítomným výrazem v očích a s kartáčkem v ústech. Vypadala jako zestárlá holčička.

„Dobré ráno,“ zasmála se Jolana a políbila ji. „Půjdu matičko k jezeru, šatečky sobě vyperu. Jinými slovy tě chci informovat, že už jsem snídala a že odcházím na pláž.“

Otočila se tak, aby mluvila zároveň i k otci.

„Říkám to jen pro případ, že byste mne – čistě náhodou – u snídani postrádali.“

Matce stékalo po bradě trochu pěny.

„Vnímáš mě?“ řekla Jolana.

„Vnímám,“ bránila se matka.

„Co jsem říkala?“

„Že už jsi snídala a že jdeš na pláž.“

Jolana by se vsadila, že jakkoli matka zvukovou podobu jejího sdělení zopakovala správně, jeho vlastní význam jí došel teprve nyní.

„Už na pláž?“ podivila se. „A nechceš počkat na nás?“

„Jdu s Maxem,“ vysvětlila jí Jolana.

Matčin výraz ji upřímně pobavil.

„S tím spisovatelem?“ užasla matka.

„A navíc úplně sama,“ pošeptala jí Jolana dramaticky.

Matka přelétla kritickým pohledem její obnošené černé tílko a roztrhané džínové šortky.

„A to s ním chceš jít takhle?“

Jolaně vydržel smích až na ulici.

Dodatečné zapojení Ukrajince

Max si nebyl zcela jist, zda stromy, pod jejichž korunami se s Jolanou ubírá k moři, jsou opravdu pinie; byly vyšší a statnější, než by u pinií očekával. Jejich stín byl příjemný, ale protože kmeny vyrůstaly přímo z úzkého chodníku, zároveň trochu překážely. Vzduch byl již hodně teplý, ale přesto dosud svěží. Starší Italka, která je mívěla na kole, se patrně vracela z tržiště, protože v košíku pod řidítky měla několik ryb. Z hotelu Miramare vyšly dvě ženy v pracovních růžových šatech a širokými plastovými hráběmi na dlouhých násadách začaly uhrabávat bílý štěrk na přístupové cestě; řidič projíždějící dodávky je pozdravil mocným zatroubením klaksonu a obě ženy mu na oplátku přátelsky zamávaly. Sousední restaurace Trattoria Gina měla stažené žaluzie; na sluncem spáleném trávníku pod terasou ležela tlustá hnědá kočka a sekala ocasem.

V podloubí před obchodem s ovocem a zeleninou potkali Ukrajince, vedle kterého seděla Jolana po cestě z Prahy. Na sobě měl tytéž laciné džínsy, které si Max pamatoval z autobusu, a jakýsi podivný přiléhavý bílý pulovr s krátkým rukávem; stál zády k nim a zaujatě si prohlížel velké avokado.

Jolana mu zaklepala na rameno.

„Zdráavstvujtě, Óleg!“

Maxovi připadalo, že ho vidí ráda.

Oleg je s úsměvem pozdravil měkkou češtinou.

„Kak sebjá čúvstvujetě?“ pravila Jolana v poněkud doslovném překladu americké konverzační fráze How are you?

„Všechno dobrý,“ usmíval se Oleg. „Ou kej.“

Maxovi připadal zvláštním způsobem nejistý.

„Što pakupajetě, Óleg?“ snažila se Jolana. „Frútky?“

Muž neurčitě pokýval hlavou a znovu se usmál. Teprve nyní si Max všiml, že mu chybí zub.

„Íli óvošči?“ řekla Jolana.

Oleg řekl cosi rusky. Jolana ani Max tomu nerozuměli. Snažala ja malčát' chatěla, vzpomněla si Jolana pobaveně na Puškina. Majevo stydá on něuznal by nikagdá. Málem vyprskla smíchy.

Měla skvělou náladu.

Z obchodu vyšla mladá prodavačka. Max chtěl dát Ukrajinci přednost, ale ten ustoupil a ukazoval Maxovi, aby si klidně nakoupil jako první.

„Dobrý,“ opakoval už opět česky. „Dobrý.“

Max koupil košíček velkých rudých jahod, kilo nektarin, dva hrozny bílého vína a čtyři kiwi. Ovocné šťávy pročišťují, říkal si.

Ukrajinec mu nákup pochválil očima. Potom se osmělil a ukázal na velká hnědozelená kiwi.

„Co to je, prosím vás?“ řekl měkce.

„Kiwi,“ řekl udiveně Max.

Ukrajinec pohlédl na Jolanu.

„Éto kívi,“ řekla Jolana. Přemýšlivě vraštila čelo: „Éto kak... agur-cy i banány vmjéstě.“

Zdálo se jí, že její ruština se den ode dne lepší, ale Oleg se přesto tvářil nechápavě.

Pokrčila rameny a pohlédla na Maxe. Max jedno kiwi vzal a opatrně je rozpůlil; nebylo nijak přezrálé, ale přesto mu trochu zelené šťávy vyteklo na prsty. Ostýchal se před Jolanou mluvit rusky – třebaže její ruština měla k dokonalosti rovněž velmi daleko – a tak větší polovinu podal Ukrajinci mlčky.

Oleg přešel do polekané ruštiny, kterou Maxovi a Jolaně sděloval cosi v tom smyslu, že to nemůže rozhodně přijmout.

„Štó to gavarítě? Tólko papróbujtě!“ povzbuzovala ho Jolana.

Ukrajinec ustoupil jejímu naléhání a s obřadnou vážností vytáhl ze zadní kapsy zašlý zavírací nožík, jímž – vybavila si Jolana – si

v autobuse krájel jídlo. Obratně vykrojil dužninu ze slupky, překrojil ji a ochutnal.

Jolana, Max i prodavačka ho soustředěně pozorovali.

„Charašó?“ řekla Jolana.

„Dobry. Dobry,“ opakoval Ukrajinec. „Děkuji vám.“

„Pažálsta,“ řekla Jolana.

Rozloučili se a pokračovali v cestě. Přešli pobřežní silnici a vstoupili do borového háje; korunami stromů už prosvítalo moře. Spadané jehličí na cestě bylo ještě orosené.

„Je mu třiatřicet,“ řekla Jolana, „a ještě nikdy v životě nebyl u moře.“

Pláž byla téměř prázdná. Většina lehátek byla dosud sklopených. Moře bylo klidné, ale široko daleko se dosud nikdo nekoupal. Na břehu před nimi dva starší páry právě končily ranní zdravotní procházku; oba muži podpírali své ženy, které se značnou námahou zbavovaly svá chodidla písku, aby se mohly about. Max si sundal sandály a nohou rozhrnul teplý písek: vespod byl ještě chladný. Bylo příjemné cítit, jak mu protéká mezi prsty. Jolana se svlékala, a aby zakryla své rozpaky, zapáleně vyprávěla Maxovi o tom, co se v autobuse dozvěděla od Olega: Narodil se prý v městečku Ovruč na ukrajinsko-běloruských hranicích. Vystudoval v Kyjevě strojní inženýrství. V Charkově se mu podařilo sehnat jednopokojový byt, ovšem v domě, kde už dva roky neteče teplá voda.

„Dva roky?“ řekl Max pochybovačně.

Jolana tomu prý také zprvu nevěřila, ale po tom všem, co jí říkal, už tomu klidně věří. Nastoupil do továrny na předměstí Charkova. S platem šest dolarů měsíčně. Nemohl s tím vůbec vyžít.

„Tak to mu věřím,“ řekl Max.

Rozhodl se, že pojede pracovat do Čech, pokračovala Jolana. Pět dní stál frontu na pas; první dva dny se střídali s kamarádem po dvanácti hodinách, ale potom jim jakýsi *správce fronty* střídání zakázal. Když přijel do Prahy, byl prý šťastný, ale dlouho nemohl

sehnat pracovní povolení. Asi tři měsíce pracoval na černo, ale musel se pořád vyhýbat šťárám, a tak si pracovní povolení raději koupil. Nyní pracuje jako stavební dělník u jedné české firmy. Dostává dvě stě dolarů měsíčně. Musí pracovat i v sobotu a v neděli, ale je moc spokojený, protože mnozí z čtrnácti Ukrajinců, s nimiž bydlí v jediné místnosti v sokolovně na Zbraslavi, berou o dvacet, nebo i o třicet dolarů méně. Pracuje vždycky dva měsíce a potom jede na týden domů. Příbuzným vozí jídlo a hračky.

„Dcera jeho sestry je v celé Ovruchi jediná, kdo má panenku Barbie,“ řekla Jolana.

Max vážně zalitoval, že Olega při výběru svých postav už na samém počátku vyřadil ze sestavy. Uvědomil si zároveň, že na něj nepamatoval ani s místem v hotelové jídelně. Připravil jsem ho, chudáka, o snídani i večeři, zasmál se v duchu. Jolanino vyprávění na něj však docela zapůsobilo. Váhal, zda nemá Olega zapojit jaksi dodatečně. Jeho absence v jídelně nejsou problém, říkal si, naopak je logické, když si chudý Ukrajinec z úsporných důvodů koupí zájezd bez polopenze. A když nebydlí přímo v hotelu, ale v lacinější depandanci.

Zapojím ho, rozhodl se definitivně Max.

Čistě pro kontrast, říkal si.

Vzkaz jako literární žánr

Hynek se probudil krátce po půl deváté. Max v pokoji nebyl. Přiřichl si k prstům a ucítil Denisino pohlaví.

Chvilí se ještě pokoušel usnout, ale potom ztěžka vstal. S odporem posbíral své zmačkané a zakouřené šatstvo; z kapsy kalhot se na koberec vysypalo několik mincí, představující jeho veškerou momentální hotovost. S útrpným hekáním je posbíral a spočítal: měl čtyři a půl tisíce lir, takže si mohl koupit dvě zmrzliny.

Šel do koupelny. Na zrcadle byl Maxův vzkaz, napsaný hotelovým mýdlem:

Jsem na pláži. Přijď, bude tam fůra mladých holek...

Zašklebil se, ale úsměv mu nevydržel dlouho. Půjčil si Maxův strojek a oholil se. Chladně se pozoroval v zrcadle. Maxův zubní kartáček používat nechťel, a tak si jen na ukazováček vymáčkl trochu pasty, nanesl ji na zuby a vykloktal si. Potom ustlal, vyvětral, vyšel ven a zamkl.

Dveře jeho pokoje byly rovněž zamčené. Několikrát rázně zaklepal, ale nic se neozvalo.

„Zuzano, otevři,“ zvýšil hlas.

Zabušil na dveře.

„Slyšíš? Otevři!“

V pokoji bylo ticho. Vztekla do dveří kopl a sešel dolů na recepci; s jistou úlevou zjistil hned dvě věci: že recepčního, který jim v noci rozměnil peníze, už vystřídala denní služba a že klíč od jeho pokoje visí na příslušném háčku. Požádal o něj, ale ještě než se vrátil nahoru, nahlédl opatrně do jídelny. Zuzana s Jakubem nebyli ani tam.

Hledal v pokoji nějaký vzkaz, ale žádný neobjevil. Postele byly ustlané a dávno vychladlé. Na balkoně visely oboje Zuzaniny plavky,

takže, říkal si Hynek, na pláž nešli. Ze stolu zmizel fotoaparát. Nástěnný trezor, kde měl pas i veškeré marky, byl zamčený; klíč přirozeně nikde. Bohorovná samozřejmost, s níž si Zuzana přivlastňovala jeho vlastní peníze, ho znovu rozzuřila. Chvíli si pohrával s nápadem, že vyskočí na stolek pod zrcadlem a rozdupe jí všechny ty drahé krémy a šminky. Vzpamatoval se a šel do koupelny, kde se vysprchoval a vyčistil si pořádně zuby. Lámal si přitom hlavu, kde jsou. Znervózňovalo ho to. S tou ženskou se nedá žít! říkal si. Docela se už těšil na Maxe a jeho kamarády. A na Denisu s tou Irmou. Už se nemohl dočkat, až bude opět moci mluvit s příčetnými, racionálními, inteligentními bytostmi, které mají smysl pro humor, mluví anglicky, nepletou si neustále KDS s KDU-ČSL a nezamýkají mu pokoj a peníze...

Oblékl si plavky, čisté tričko a natáhl si šortky. Z Jakubova nočního stolku vzal poznámkový blok a modrou fixu a sedl si ke stolu.

Nikdy ti neodpustím, že jsi do naší tzv. hádky v naprostém rozporu se vším, co jsme si mnohokrát závazně slíbili, tentokrát zatáhla nejen všechny ty cizí lidi, ale i Jakuba. Jestli bude večer zamčeno, vyrazím nejdřív dveře a hned po nich tebe. Zaříd' se podle toho,

napsal zuřivě bez jediného zaváhání. Okamžitě papír z bloku vytrhl, zmačkal a strčil do kapsy. Stejně naložil i s dalším papírem, na který – už ne tak rychle – napsal:

Odpověz si na jedinou otázku: Co ti dává právo jednat se mnou takhle? Víš vůbec, co děláš? Zamykáš si dveře k budoucnosti – opravdu to chceš?

Pod následujícím listem prosvítala Jakubova kresba; nějakou chvíli na ni mlčky hleděl a představoval si různé věci.

Potom vytrhl papír až ze samého konce bloku a napsal na něj:

Zuzano, prosím tě, smažme ten hloupý včerejšek a nekažme dovolenou ani Jakubovi, ani lidem kolem nás, ani sami sobě. Vím samozřejmě, že ne všechny naše problémy jsou snadno smazatelné hlouposti – ale proč je proboha řešit teď?! Moc tě prosím, vzpomeň si na to, co jsme si před dovolenou slibovali.

Navíc mě znervózňuje, že nevím, kde jste. Doufám, že jste v pořádku a že se v klidu všichni sejdeme u večeře.

Hynek

K některým aspektům ranní komunikace

Irma měla zavřené oči, ale spánek už nějakou dobu pouze předstírala. Potřebovala do koupelny (obávala se dokonce, že bude znovu zvracet), ale nechtěla riskovat, že se srazí s Denisou – cítila totiž, že Denisa je už také vzhůru. Bála se však pohlédnout na její postel, aby se náhodou nesetkala s jejím pohledem. Zatím na něco takového nebyla připravená. Slyšela, že se Denisa dlouze převaluje, a považovala to za předehtu vstávání; pozorně se zaposlouchala, ale zvuky z vedlejší postele náhle zcela umlkly. Pootevřela opatrně jedno oko: Denisa ležela zády k ní. Bystře vstala a několika rychlými kroky dosáhla koupelny, kde se zamkla; získala tak dost času na přemýšlení.

To hlavní věděla ovšem i bez toho: především se nesmí změnit v mučednici s vyčítavým, ublíženým pohledem. Mučednice jsou únavné a nikoho nezajímají. Musí být naopak nad věcí. Vtipná, usměvavá, ironická – a ne zahořkle jízlivá. Musí se tvářit samozřejmě a nepřekvapeně. Nesmí připustit, aby byla za křena. To jasné, pevné předsevzetí ji trochu uklidnilo.

Denisa měla už nejméně pět minut pocit, že umře žízní. Rty a jazyk měla vyschlé tak, že skoro nemohla polknout. Na nočním stolku stála sklenice s multivitaminem, ale bála se zdvihnout hlavu z polštáře, protože tušila, že Irma nespí. Když slyšela, že Irma vstává, přivítala to se značnou úlevou; doufala jen, že se Irma nebude dlouho potácet po pokoji a ihned zmizí v koupelně. Ještě zkrátka nebyla připravená na to, aby s Irmou mluvila.

Jakmile se Irma v koupelně zamkla, s úlevou odhodila příkrývku, posadila se na posteli a lačně pila. Potom si lehla naznak a připravovala se na chvíli, kdy Irma otevře dveře koupelny. Když o tom

tak přemýšlela, zjišťovala, že celý ten takzvaný problém spočívá v jediné její větě, kterou trochu neuváženě vyslovila už první den: Jestli chceš poslance, máš ho mít. Kvůli téhle jediné větě, kterou beztak myslela napůl žertem, se nyní cítila provinile. Kdyby tu větu nevyslovila, bylo by všechno – alespoň pokud jde o její vztah k Irmě – v naprostém pořádku. Poněkud se uklidnila.

Irma vyšla z koupelny.

Denisa s úlevou zaznamenala, že se netváří ani trochu vyčítavě nebo ublíženě.

„Morning,“ pozdravila ji.

„Morning,“ řekla Irma skoro vesele. Chytila se za žaludek: „I’m stoned.“

„So am I.“

Denisa byla ráda, že to šlo tak dobře. Vyhlédla z okna: modré nebe slibovalo další nádherný den. Docela se už těšila na Hynka.

„Jdeš k moři?“ zeptala se Irmu.

A je to tu, blesklo hlavou Irmě. Tak tedy už ne přátelský plurál: Jdeme k moři?, ale surový, brutální, bezohledný singulár: Jdeš k moři?

„Asi,“ řekla naprosto nenuceně.

A do konce dovolené jsem tu za křena, došlo jí.

Málem se rozbřečela.

Krátké štěstí mladého poslance

Hynek sešel do jídelny, pozdravil se s Olgou a s Ládou a rovnou zamířil ke stolu, kde seděly Denisa s Irmou.

Denisu příjemně překvapilo, že je sám.

„Nazdárek,“ přivítala ho s úsměvem. „Myslela jsem, že politik se na veřejnosti ukazuje pouze se svou šťastnou rodinkou?“

Irma si připomněla své předsevzetí být nad věcí.

„Jasně,“ řekla, „a ani krok bez manželčiny fotky v peněženke, že jo?“ vyhrkla spěšně.

Sama cítila, že se jí ten vtip příliš nepovedl.

Jakkoli ještě před chvílí cítil ke své ženě téměř nenávisť, onen přezíravý ironický tón, s nímž ty dvě dvacetileté svobodné dívky mluvily o jeho skoro třináct let trvajícím manželství, Hynka okamžitě podráždil, takže se v duchu paradoxně postavil na stranu manželky.

„Hm,“ ušklíbl se.

Trochu příliš rychle si mazal světlý, drolivý chléb máslem. Uvědomoval si, že patrně nebude schopen předstírat nějakou velkou zamilovanost. Chvilí s nimi klábosil, ale potom jim řekl, ať jdou na pláž napřed, že přijde za chvíli za nimi.

Myslel na svou ženu. Udivilo ho to. Nedokázal si to nijak vysvětlit – vždyť ještě před chvílí v pokoji doslova zuřil, ale nyní si musel přiznat, že mu chybí. Kdyby tu byla a kdyby měla dobrou náladu, pohladil by její oblá, měkká ramena a mohli by společně s Jakubem prožít klidný, příjemný den. Nemusel by ani mluvit, po tolika letech si rozuměli i beze slov.

Náhle mu vytanulo na mysl pár možných vylepšení jejich bytu, jimiž by jí mohl udělat radost. Jako před dovolenou těmi novými kufry. Napadla ho jedna věc, kterou by ji mohl mile překvapit. Ten

nápad ho zaujal. Zatímco snídal, představoval si, jak Zuzana přijde domů, jak ji krátce přivítá, jak se naoko vrátí k rozečteným novinám a jak ji po chvíli požádá, zda by nepostavila vodu na kafe. Bude se snažit, aby jeho hlas zněl naprosto lhostejně, ale ona mu přesto pohlédne do očí a jemu, Hynkovi, unikne kratičký úsměv – a Zuzana díky tomu nezvyklému úsměvu, problesknuvšímu za notoricky známou prosbou, okamžitě vytuší, co se děje. V jejím obličejí se objeví půvabná předtucha radosti, neskrývané, jakési holčičí těšení se, které se Hynkovi vždycky tak líbí. Bude ale nechápavě vrtět hlavou, předstírat, že tentokrát je zcela bezpředmětné dělat si jakékoli naděje. Zuzana bude dlouhé vteřiny upřeně sledovat jeho obličej. Hynek v jejích očích objeví docela dětinský strach z možného zklamání a rozesměje se – a Zuzana bude náhle bezpečně vědět, že to odmítavé vrtění hlavou byla jen hra, která měla pouze prodloužit půvab té chvíle. Její obličej se rozjasní a zkrásní a její veselé oči rychle zapátrají po okolí, ale ještě nic neuvidí – a tak začne pátrat kolem, ale Hynek jí zastoupí cestu a obejmě ji. Její tělo bude nepokojné, dychtivé a on s ním bude muset zápasit, ale ještě ji nepustí, aby na okamžik oddálil tu neodvratně se blížící chvíli, kdy Zuzana překvapení objeví. Bude se mu snažit vší silou vysmeknout a přitom bude obhlížet každý kout pokoje, nejdříve přes jedno rameno a potom přes druhé. Samá voda, směje se Hynek, samá voda, a dokonce ji klidně pustí. Jeho žena bezradně stojí uprostřed pokoje a tázavě k němu vzhlíží, ale Hynek jen mlčí a usmívá se – a pak nápadně dlouze pohlédne na kuchyňské dveře.

„Do kuchyně?“ vyhrkne Zuzana nedočkavě a v té samé chvíli pochopí.

„Cože?!“ vykřikne nevěřicně. „Ty jsi koupil...?“ nedořekne.

Hynek se opájí tím výbuchem vnitřní radosti, která z ní tryská jako voda z kašny, tím, že ji skutečně překvapil, že tohle opravdu nečekala. Nyní ho obejmě sama a vděčně mu zaboří tvář do ramene. Políbí ji na vlasy – a společně se vydají do kuchyně, kde namísto

starého elektrického sporáku s věčně se nedovírajícími dveřmi trouby a rezavými plotýnkami s neodstranitelným okružím letité mastné špíny bude stát nový, zářivě bílý sporák firmy Moulinex, s hladkými keramickými plotýnkami a kombinovanou troubou horký vzduch plus mikrovlnný ohřev – a Hynek řekne naoko rozladěně:

„Tak uděláš mi konečně to kafe?“

Hynek tomu nerozuměl. Sníval takhle od samého počátku jejich manželství, ale tenkrát to bylo logické – tehdy neměli žádné peníze a koupí obyčejného svetru nebo třeba magnetofonu pokaždé nutně předcházelo několikaměsíční období pouhého snění. Proč o tom ale nepřestává snít i teď? A především: proč o tom sní zrovna teď – když mu Zuzana zamyká jeho vlastní pokoj a krade mu jeho vlastní peníze? Ještě před chvílí jí chtěl rozdupat šminky – a nyní ji touží udělat šťastnou.

Opravdu tomu nerozuměl.

Benátky

První hodina cesty proběhla v poněkud melancholické, avšak přátelské atmosféře. Šarlota nejdříve všem znovu vyprávěla, jak se v Benátkách na mostě Rialto seznámila v šestatřicátém roce se svým manželem. Jak se vykláněl v bílé letní košili hluboko přes zábradlí, jak od moře foukalo scirocco a jak mu padaly vlasy do čela. Několikrát Zuzaně opakovala, že je od ní nesmírně velkorysý, když se snaží splnit pošetilé přání staré sentimentální báby. Potom obě dámy vytáhly přichystané svačiny, a když je – trochu mlaskavě – snědly, daly se do zpěvu. Zpívaly písně jako Kolíne, Kolíne; Znáám já jeden krásný zámek; Čechy krásné, Čechy mé a Černé oči, jděte spát. Zuzana se ušlechtila a dojatě usmívala a občas na ně mrkla do zpětného zrcátka. V jedné chvíli ji také napadlo, jestli toho dne, kdy poprvé viděla Hynka, foukal vítr.

Náhle jí bylo líto, že tu Hynek s nimi není; vyčítala si, že mu nenechala alespoň vzkaz, a umiňovala si, že až se vrátí, udělá všechno, aby se konečně přestali hádat.

Život je příliš krátký, než aby si ho mohli dovolit takto promarnit, říkala si.

Jakub její sentimentální náladu rozhodně nesdílel. Nejenže musel poslouchat ty strašlivé cajdáky, nejenže si ani nesměl otevřít okno, aby prý těm ježibabám nenafoukalo do nějakých dutin, ale ještě ke všemu do něj nyní Šarlota vesele štouchla pokaždé, když se během písně. Když jsem já šel tou Putimskou branou dostaly ke slovu študente.

Kdyby to byl věděl, tak by nikam nejezdil.

Měl vztek, že nezůstal s tátou u moře.

Jakubova očividná rozmrzelost, horko a ucpaná silnice před Benátkami způsobily v náladě uvnitř vozu postřehnutelný zlom. Zatímco ještě před hodinou projevovaly obě dámy Zuzaně stálou,

byť trochu teatrální vděčnost, nyní se zdálo, jako by si už cestu do Benátek jaksi přivlastnily. Začaly celý ten výlet z ničeho nic považovat za svůj naprosto přirozený, ničím nezpochybnitelný nárok a se zarážející samozřejmostí požadovaly na Zuzaně různé služby a úsluhy. Stěžovaly si na malý prostor na zadních sedadlech, takže si Jakub i Zuzana museli posunout sedadla co nejvíce dopředu, neustále otvíraly a zase zavíraly okna a rozmařile si nechávaly zastavit, kdykoli a kdekoli je to zrovna napadlo – jednou kvůli údajným křečím v Helžiných nohách, podruhé kvůli jakémusi žlutě kvetoucímu keři, jehož větévku si chtěla utrhnout (a v Praze prý zasadit) Šarlota, potřetí kvůli zaprášenému občerstvení přímo u silnice, kde si chtěly vypít šálek dobré kávy. Když chtěl naopak zastavit Jakub, aby si mohl odskočit, provázely ho vyčítavými pohledy, a okázale si naříkaly na nehybný vzduch a nesnesitelné vedro. Zuzana se obrnila maximální trpělivostí a snažila se obě zneprátené strany různými žerty smířovat, ale příliš se jí to nedařilo; když v jedné chvíli vyjela Helga na Jakuba kvůli jakési hlouposti téměř nenávidně, nevydržela to a otevřeně se syna zastala. Helga uraženě zmlkla a uchýlila se do nepřátelského, zarputilého mlčení.

Zuzana slyšela, že si s Šarlotou cosi šeptají. Pokrčila rameny a smutně se na Jakuba usmála.

Helga náhle přestala šeptat a zvýšila na Šarlotu hlas.

Šarlota vzlykla.

Zuzana mrkla do zpětného zrcátka.

„Ale no tak,“ řekla.

„Tak jste to slyšeli,“ řekla šokovaně Helga, a když se Zuzana ztvářila nechápavě, dostalo se jí vysvětlení, že se Šarlota se svým mužem neseznámila na mostě Rialto, nýbrž – jak ji Helga právě usvědčila – na mostě Ponte Vecchio.

Zuzaně to nepřipadalo nijak příliš důležité, takže až do doby, než se ukázalo, že most Ponte Vecchio není v Benátkách, nýbrž ve Florencii, Helze v duchu vytýkala, že na Šarlotu opět zcela zbytečně křičí.

Podobenství o skutečném významu literární kritiky

Jolaně bylo s Maxem dobře.

Vyhřívala se na slunci, jedla jahody, které jí koupil, a pozorně mu naslouchala. Nevadilo jí, že mluví – očividně ve snaze vyhnout se jakékoli další zmínce o včerejší noci – téměř jen o literatuře a zejména pak o literární kritice; vytušila správně, že trable s literárními kritiky Max podvědomě používá jako okázalou protiváhu svého nočního dolce vita – a svým příštím dotazem mu to žhavé téma dokonce sama znovu přihrála. Maxe její zájem potěšil a začal jí o kritikách vyprávět podrobněji: Jeden prý namítá, že Maxův román je chytrý až přespříliš – zatímco druhý o tomtéž románu tvrdí, že se vyznačuje naprostou absencí myšlenek. Jiný kritik román označí za love story s odhalenou hrudí – a další klidně napíše, že Max prý neměl odvahu riskovat.

„A mě přitom ten román stál manželství!“ vykřikoval Max.

Vlastní monolog ho záhy strhl natolik, že v něm vzrušeně pokračoval i během plavání v moři. S překvapující vášní se rozhovořil o problémech s takzvaným autobiografickým principem a psaním v první osobě – kdyby prý u dotyčné knihy pouze mechanicky změnil první vyprávěcí osobu za třetí, tvrdil Jolaně, museli by někteří kritici své recenze zgruntu přepsat. Chystaný román se prý proto rozhodl napsat ve třetí osobě rovnou, ovšem tak, že postava spisovatele – kterou samozřejmě pojedná s fowleovsky ironickým odstupem – ponese jeho vlastní nezaměnitelné rysy, čímž prý bude jejímu pohledu dodána potřebná kredibilita. Navíc údajně nesvěří své zkušenosti – s manželstvím, s přáteli, s rodiči a s lidmi vůbec – pouze tomuto svému alter egu, nýbrž hned několika hlavním postavám; šlapaje vodu, nazýval to Max principem

skryté autobiografie a dodal, že je velmi zvědavý, co se od všech těch písničkářů, básníků a jazykovědců, kteří se z jakéhosi jemu neznámého důvodu považují za literární kritiky a kteří v poslední době projevují dojemnou starostlivost o jeho zdravý umělecký vývoj, po vydání románu zase dočte. Vytýkají mu prý například, že se čtenářům podbízí. Ale Max na ně prý kašle. Od první chvíle, kdy začal psát, si vždycky přál, aby čtenáři jeho knihám rozuměli a aby se jim dobře četly. Proto se prý snaží vyprávět srozumitelně. A samozřejmě pravdivě a pokud možno vtipně. Proto má prý vždycky upřímnou radost, když mu jeho čtenáři řeknou nebo napíší, že se jim jeho román líbil, že jim mile připomněl jejich vlastní životní příběh nebo že je rozesmál. Kritika ho za to ale označuje za povrchního humoristu, který používá humoru jako lubrikantu, jímž protlačuje své texty do hlav čtenářů – Maxe by ovšem zajímalo, jestli tihle kritici někdy zkusili strávit třeba jen dvě hodiny s někým, kdo je zcela bez humoru. Nebo jestli si v poslední době zkusili v knihkupectví sehnat vtipnou, čtivou a vkus neurážející knihu – samozřejmě že ne pro ně, vzdělané pražské intelektuály, ale třeba pro jejich venkovského otce nebo babičku. Nebo jestli někdy seděli tři hodiny za absolutního ticha, přerušovaného jen rozpačitým pokašláváním, v poloprázdném Divadle Za branou. Max to prý zažil. Ten kult vážnosti, který v Čechách panuje, je mu prý zcela nepochopitelný – on osobně je prý bytostně přesvědčen, že neexistuje jediný důvod, proč by vážnost nemohla být stejně pitomá jako cokoli jiného. Jako jiné knihy – kritikům prý většinou nevadí, že jsou těžkopádné, zdoluhavé, popisné, překombinované, nesrozumitelné, nepozoruhodné a nudné – hlavně, že nejsou ani trochu humoristické. Max je prý podle kritiků typickým představitelem střední kultury – midcultu – která vzniká korupcí kultury vysoké. Do vysoké kultury Max rozhodně nepatří. Za všechno, čím Max nyní je, vděčí totiž podle člověka jménem Martin Les pouze kulturní nedovzdělanosti českého národa, respektive jeho elit. Nedovzdělané

kulturní elity, vykřikoval Max, plivaje vodu, mu totiž všechny čtyři dosavadní knihy vydali v několika reedicích, nedovzdělaní porotci mu udělili cenu, nedovzdělaní čtenáři jmenovali jeho knihy v celostátních anketách, nedovzdělaní scenáristé, režiséri, dramaturgové a producenti se rozhodli jeho romány zfilmovat a adaptovat pro divadlo a díky nedovzdělaným kulturním elitám v Německu, Holandsku, Maďarsku, Francii, Anglii, USA a Israeli vycházejí oba jeho romány také v překladech. Naštěstí pro českou kulturu, konstatoval sarkasticky Max, tu ovšem ještě je i početná *vzdělaná* národní elita, která na Maxovu naprostou uměleckou nedostatečnost záslužně poukázala a celý ten neslýchaný podvod označila pravým jménem. Max si zuřivě odfrkl. Chce Jolana vědět, kdo tuto vzdělanou elitu tvoří? Především již zmíněný Martin Les – a dále pak Lubomír Kasal, Jiří Dědeček, Pavel Mandys, Michael Špirit a samozřejmě Jaromír Slomek, největší z nejmenších českých kritiků, jehož životním kritickým výkonem je prý nález pravopisné chyby na straně jedna. A konečně Petr Fidelius. Max se zajíkával vzteky už předtím, ale jakmile se zmínil o posledně jmenovaném kritikovi – jehož jméno Jolana mimochodem v životě neslyšela – propadl hotovému záchvatu. Neuvěřitelně zrychlil, takže mu Jolana sotva stačila, divoce kolem sebe mlátil do vody a křičel na onoho člověka, jako kdyby tu s nimi plaval v moři: oslovoval ho neustále milý kritiku, arogantně mu tykal a nadával mu do hovada všech hovad. V jedné chvíli se rozohnil natolik, že přehlédl blížící se vlnu a slaná voda mu natekla do úst v takovém množství, až se málem pozvracel. Jolana ho musela chytit za ruku, aby se pro samé kuckání a dávení neutopil.

„Hle, podobenství o skutečném významu literární kritiky!“ sípal trpce Max se zarudlýma očima, když konečně nabral dech.

Co řekl Hitchcock Truffautovi

„Víte, co jednou řekl Hitchcock Truffautovi?“ řekla Maxovi paní Košťálová.

„Nevím,“ řekl Max sklesle.

„Tohle: ‚Chtěl bych vám říci, že ať se vám během vaší tvůrčí dráhy přihodí cokoli, s vaším talentem to nemá nic společného.‘ Chápete? Klidně se na ty kritiky vykašlete.“

„Ale vždyť já na ně kašlu,“ řekl Max. „Jsem vůči nim naprosto imunní.“

Žlutá vodní kola

Neočekávanou změnu Hynkovy podivně sentimentální nálady způsobila až – světe, div se – šlapací vodní kola.

Byla to Irma, koho napadlo, aby si je na hodinku vypůjčili. Hynek, Denisa a zejména Oskar se k jejímu návrhu stavěli sice zpočátku dosti rezervovaně, ale na její naléhání nakonec všichni souhlasili. Oskar s Ignácem zaplatili jedno a Denisa s Irmou druhé, neboť Hynek, poslanec Českého parlamentu, neměl ani floka. Na okamžik ho znovu ovládl vztek a nenávist k Zuzaně. Plavčík jim žlutá laminátová kola, pohupující se v mělkém přílivu u břehu, zručně odvázal; Denisa i Irma chtěly k pedálům, a tak si sedl nad ně, na jakýsi stylizovaný kapitánský můstek. Dívky zabraly; šlo to dost ztěžka. Na břiše, na opálených stehnech a na lýtkách se jim ostře rýsovaly svaly.

„Přidejte!“ poroučel vesele Hynek.

Plavba, vlnky pleskající u přídě i svěží vítr, který předtím na horkém písku postrádal, v něm vyvolaly jakousi dávno zapomenutou klukovskou radost. Zamával Láďovi, který je ze břehu filmoval.

„Do Tichomoří!“ volal na Irmu.

Brzy dohonili Ignáce s Oskarem, kteří až dosud v nevyhlášeném závodě vedli; Ignác, který v jedné ruce držel plastikovou láhev s červeným stříkem, se jejich plavidlo pokoušel zachytit, ale vyklonil se příliš daleko a spadl do vody. Láhev ovšem neupustil. Irma skočila za ním a Ignác jí láhev podal, aby se také napila.

„Fuj. Že na to máte po včerejšku ještě chuť,“ řekla Denisa, ale když Irma s lahví připlavala k chromovanému žebříku na zádi, lokla si přece jen také; potom předala víno Hynkovi.

„V životě jsem postupně chtěl být námořníkem, pak fotbalistou, potom učitelem a nakonec poslancem. Nyní chci být opět námořníkem,“ volal Hynek. „Kruh se uzavírá.“

Oskar si všiml, že jim ze břehu mávají Pavlík a Petřík.

„Vidíte to?“ volal Ignác. „Vidíte ty nadšené děti? Vidíte ta radostná světélka v jejich očích? Takový hrad, jaký jim vždycky postavím, totiž umí postavit jenom hoša. A ta kurva papež nám přitom zakazuje adopce!“

„Ignáci,“ řekl Oskar.

„Není to pravda?“ smál se Ignác. Vylezl až na samý vrchol plavidla, lokl si z láhve a nejistě se postavil.

„Kterým směrem je Řím?“ chtěl vědět.

Denisa s Irmou mu pobaveně ukázaly správný směr; Ignác se otočil a povážlivě se zakymácel.

„Svatý otče,“ zvolal hlasitě, „vyslechni mne!“

„Ignáci,“ řekl Oskar o něco naléhavěji.

„Vysvětli mi, Svatý otče, jedinou věc: když může adoptovat děti Woody Allen a Mia Farrow, proč ne my?!“

Ignácův tázavý pohled směřoval nad bělavými čepečky vln k Římu.

„Tohle mi prosím tě vysvětli. Neurotik a hysterka můžou. My nemůžem. Proč?“

Svatý otec podle očekávání mlčel.

„Já ti povím proč,“ odpověděl si Ignác sám. „Protože ho strkáme do špatný dírky!“

„Ignáci!“ řekl prosebně Oskar.

„Jen si to poslechni,“ řekl Ignác nemilosrdně, „vysvětluju to i tobě. Poslouchej: Bůh nás onvíproč stvořil se třema dírkama, přičemž onvíproč trval na tom, abysme používali tu prostřední. I proto Pán pravil: Milujte se a množte se, ale chraň vás já používat tu hříšnou krajní díрку. Čili: když používáš tu správnou díрку, jsi správný rodič a společnost ti dovolí děti adoptovat. Můžeš je potom třeba každý večer osahávat nebo fackovat nebo je nechat výchovně čtyři dny bez jídla, to je v pořádku – hlavně když používáš tu správnou, požehnanou díрку.“

Jedna z vyšších vln v příští chvíli nazdvihla jejich plavidlo více než jindy, a když se z jejího hřbetu propadali znovu dolů, Ignác sklouzl a zřítíl se do vody podruhé. Oskar pro jistotu skočil za ním.

„A naši poslanci,“ křičel Ignác na Hynka z Oskarova náručí, zavíraje oči před slanou vodou, „toho dealera víry ještě podporují!“

„Já jsem pro adopci,“ hájil se Hynek. „Na mě nekřič.“

„Nevšímej si ho,“ řekla tiše Denisa. „Je vožralej.“

„Tak tebe ušetřím,“ volal Ignác. „Ale všechny vostatní posrance zabiju. A toho Poláka, kterej si myslí, že je ředitelem zeměkoule, taky!“

Kdo jsou pan Petrescu a paní Košťálová???

(vážně naposledy)

Jolanini rodiče později přistihli Jolanu a Maxe v malé kavárničce přímo na pláži. Oba se usmívali: nebudou rušit, přišli si prý jen pro zmrzlinu. Jolana na ně hleděla se směsí pobaveného údivu, studu a podezřavosti.

„Odkdy jíš, otče, zmrzlinu?“ zeptala se.

Otec upřímně pokrčil rameny a spiklenecky na Maxe mrkl, což Max přičítal jejich společné účasti na včerejším nočním mejdanu. Povzbudivé mrknutí Jolaniny matky mu naopak bylo trochu podezřelé, ale přesto je oba co nejpráteleštěji pobídl, aby si přisedli.

„Varuju tě,“ zasmála se Jolana, „matka ti bude dvě hodiny vypravovat o tom, jak mě doma musí odhánět od knížek a jaká jsem skvělá kuchařka. Potom bezpochyby přijdou na řadu mé úspěchy v zaměstnání a samozřejmě i můj neuvěřitelný platový postup.“

Jolanina matka protestovala, ale něco v jejím úsměvu Maxe přesvědčilo, že Jolana nebyla příliš daleko od pravdy; pozvání ovšem zdvořile odmítla – prý už se nemohou dočkat, až budou zpátky v moři.

Diskrétně se vzdálili.

Chvíli po nich přišli Ignác s Oskarem a na chvíli i pan Petrescu s paní Košťálovou; Oskar s Ignácem si přisedli k Maxovi a Jolaně, zatímco pan Petrescu s paní Košťálovou si pouze koupili mražený kokosový krém a zase odešli.

„Chceš vědět, kdo to je?“ řekla Maxovi Jolana.

„Ne!“ řekl důrazně Max. „Absolutně mě nezajímají!“

Jolana mu přesto nabídla své vysvětlení; tvrdila, že Košťálová je rozvedená a Petrescu je její bývalý tchán; Košťálová nyní žije

sama a on, Petrescu, je prý vdovec – tak proč by nejeli společně na dovolenou? Odjakživa prý spolu vycházeli skvěle – a její rozchod s jeho synem na tom kamarádském vztahu nic nezměnil. On prý pracuje jako dozorčí v metru, ona pracuje jako zdravotní sestra na áru v Motole. Pokaždé, když jede do práce, se zastaví v té jeho zakouřené kukani a vždycky mu přinese nějaký drobný dárek – obvykle malou hrozinkovou čokoládu, kterou Petrescu doslova zbožňuje. Ty jsi anděl, říkává jí tchán. Jak je možné, že si toho ten můj spratek za tolik let nevšiml?

Max pochopil, komu je ta pohotová demonstrace fabulačních schopností určena.

„To by byl hezký příběh,“ řekl pochvalně.

„To je hezký příběh,“ zdůraznila Jolana, potěšena jeho pochvalou.

„Ne, je to jinak,“ řekl Ignác, „on pracuje v Motole, je totiž pediatr, všechny děti, matky i sestry ho milují, a on jim za to dává obrázky, protože při tom nebrečely, ha ha ha,“ zasmál se Ignác, „a ona, Košťálová, sedí celý dny v metru v zakouřený kukani a je úplně zkouřená a čokoláda na ni vyvaluje bulvy, ale naštěstí se ukáže, že to jsou dvě extrémně velký hrozinky, ale když pak chce tu čokoládu dát tchánovi, tak pokaždý zjistí, že to není tchán, ale turniket.“

„Ha ha ha,“ smál se Ignác.

„Možná bychom mohli jít ještě jednou do vody,“ řekl významně Oskar. „Plavání nám všem určitě prospěje.“

Max šel s Jolanou s nimi. Potom se osprchoval, oblékl a už sám se vydal nazpět k hotelu. Řekl si, že by mohl jít tentokrát jinou cestou, a zahrnul více doleva, směrem k městské tržnici. Už z dálky viděl, že je tu podstatně méně lidí než za běžného ranního provozu a že namísto obvyklých domorodých zákazníků se tu většinou jen zvědavě procházejí pozdě vstávající turisté. Také zboží na stáncích už bylo méně a některé stánky už měly dokonce zavřeno, ale i tak se Maxovi ještě podařilo zakoupit tři krásné žluté růže. Říkal si, že v hotelu poprosí recepční, aby je dala do vázy a později je laskavě

předala slečně průvodkyni, ale nakonec svůj záměr nemohl uskutečnit, protože v hale z jakéhosi důvodu seděla Jolanina matka.

„Krásné růže,“ řekla významně.

„Úplně jako z Texasu,“ plácl Max.

Připadal si jako idiot.

Hynek, Zuzana, televize a Denisa

Hynek s Denisou po cestě do hotelu mluvili o televizi.

Denisa tvrdila, že televizi před dvěma lety vyhodila, protože už se na to nemohla dívat. Hynek řekl, že on televizi má, ale dívá se velmi zřídka a pořady si navíc dosti pečlivě vybírá – nejvíc ho pochopitelně zajímá publicistika. Zato Zuzana tráví u televize skoro každý večer, přičemž prý dokáže – vleže na zádech na gauči – strávit prakticky všechno: zprávy, dokumentární pořady, filmy, televizní inscenace, soutěže i zábavné pořady, a dokonce i ty nejstupidnější americké seriály, při kterých prý on, Hynek, pociťuje záchvaty takřka fyzické nevolnosti. Zuzana obvykle namítá, že ani jí se Dallas, Beverly Hills či Dynastie přirozeně nelíbí, ale že zmíněné seriály jsou pro ni pouze potřebnou zábavnou relaxací, něčím, při čem prý dokonale vypne a po celém dnu v práci si tak konečně psychicky odpočine. Hynka prý tyto její argumenty nikdy příliš nepřesvědčily, ale protože Zuzana na jeho občasnou a po pravdě řečeno už poněkud formální kritiku reaguje stále podrážděněji, nechává si poslední dobou své námitky pro sebe. Televizor je ovšem v obývacím pokoji, který současně funguje i jako jeho pracovna, takže když má večer nějakou práci nebo když si chce třeba jen tak číst, většinou se musí s notebookem či s knihou přesunout ke stolu v kuchyni. Jediné prosklené dveře ovšem ten kakofonní příval lživých zjednodušení, efektních pseudoprotblémů, sladkobolného sentimentu a do nebe volající tuposti nedokážou zcela zadržet – a to ho samozřejmě ruší a rozčiluje. Klepe tužkou o notebook, bouchá dlaní do desky stolu a skrze zuby cedí na adresu televizních hrdinů tiché, ale velmi vulgární nadávky: Fuck you, Džejáre! – Brendo, ty nebeská píčo, zavři už proboha držku! Někdy, když se opravdu nemůže soustředit,

od stolu podrážděně vstává, otvírá dveře do pokoje a s poněkud přehnaným zoufalstvím v hlase i v obličeji prosí Zuzanu, aby to proboha trochu ztišili – většinou se totiž dívá i Jakub. Nedávno začal Hynek používat špunty do uší, ale stejně prý nepřestává snít o vlastní pracovně s bytelnými, nejlépe čalouněnými dveřmi.

„Proboha,“ řekla Denisa zděšeně. „Jak můžeš žít s někým, komu se líbí Dynastie?“

Naprosto normální depka

Deprese se u Irmy navenek obvykle projevovala dvěma věcmi: samomluvou a bezúčelným přecházením po místnosti. Čím hlubší její deprese byla, tím více toho namluvila a nachodila.

Když Denisa odešla s Hynkem do hotelu, Irma si neustále nahlas opakovala, že psychický stav, v němž se už asi hodinu nachází, je naprosto normální depka, ale přestože připouštěla, že ten nepříjemný pocit osamělosti, ta vytrvalá, hlodavá nespokojenost a ta bezpředmětná, nevysvětlitelná, ale přesto místy skoro bolestivá úzkost, které ji společně přepadly, skutečně jsou naprosto normální, nikterak jí to nepomohlo.

Depka tu byla pořád.

Na pláž přišli sice společně, ale když vrátili ta vodní kola, Denisa prohlásila, že se jí z toho věčného slunce už točí hlava a že si jde až do večere lehnout na pokoj – a pan poslanec šel pochopitelně s ní. Ji, Irmu, už u moře také nic nedrželo, ale musela zůstat, protože – chápejte – neměla jaksí kam jít. Vydržela pod slunečníkem ještě plných pětatřicet minut, ale potom jí to na pláži začalo připadat tak naprosto liché, že se rozhodla odejít. Cestou k hotelu si někde na hodinku sedne, dá si zmrzlinu a cappuccino a potom, říkala si, se třeba půjde projít. Když se však rozpálenými, vylištěnými ulicemi přivlekla do středu města, na rameni tašku plnou nejen svých, ale i Hynkových i Denisiných krámů – ještě aby jim dělala služku! – zaskočilo ji nepříjemné zjištění, že siesta ještě zdaleka neskončila a že všechny kavárny jsou dosud zavřené. Shit! Teprve po dlouhém hledání našla sice otevřený, ale špinavý a neútulný pouliční bufet, kde navíc neměli ani zmrzlinu, ani cappuccino; rezignovaně si řekla o colu-light. Pila záměrně pomalu, ale i tak měla po pěti minutách

dopito. Co teď? Byla otrávená, zpocená, naštvaná, smutná a osamělá. Nakonec v ní převážila únava a vztek. Vstala a bez jakéholi dalšího otálení šla rovnou do hotelu. Z recepcce zavolala do svého vlastního pokoje a oznámila Denisce, že počká maximálně dvě minuty a pak jde nahoru; potřebuje se prý naléhavě vysprchovat.

„Ty se potřebuješ naléhavě vysprchovat?“ řekla Denisa do telefonu sladce.

„Ano,“ pravila Irma s křečovitou důstojností. „Já se potřebuji naléhavě vysprchovat.“

Denisa zakryla mluvítko, ale Irma přesto slyšela, jak říká Hynkovi, že jestli chce, může se prý za pouhé dvě minuty s Irmou vysprchovat. Hynek něco řekl, ale tomu už Irma nerozuměla; slyšela jen Denisin přidušený smích.

„Mám už toho všeho po krk!“ vyrazila ze sebe.

Málem se znovu rozbřečela.

Denisa zvažněla.

„Nějaká depka?“ dotazovala se starostlivě.

„Jo, depka!“ řekla Irma a praštila sluchátkem.

Později jí naopak telefonovali oni, dokonce dvakrát, a sice z Maxova pokoje, kam se po jejím příchodu – za neustálého špičkování a žertování – záhy přesunuli; dobře však cítila, že ten jejich veselý kamarádský zájem je poněkud předstíraný. Věděla, že za jejich telefonáty je možná víc nepřiznaného alibismu než skutečné účasti, a i proto se pokaždé, když zavěsila, cítila spíš hůř než líp. Pustila si televizi, ale nevnímala ji; číst nedokázala. Šla do koupelny, odtud do předsínky a vrátila se zpátky do pokoje.

„Chováš se jako blázen,“ mluvila sama k sobě. „Dočista jako blázen.“

Věděla, že by udělala nejlépe, kdyby z pokoje vypadla a sedla si někam k lidem, třeba k Jolaně a jejímu otci, kteří pili kávu u jednoho ze stolečků před bazénem, ale nebyla schopná se ani učesat a ob-

léknout, a navíc jí začalo být trapné, že se před nimi na večírku producírovala jenom v podprsence.

„Nemáš naprosto žádnou úroveň,“ obviňovala se.

Skoro zuřivě pohlédla na hodinky: do večere zbývaly ještě skoro dvě hodiny.

„Uvědom si, že večere je až za dvě hodiny,“ říkala si.

Potom se vrhla obličejem na polštář a rozplakala se.

Teprve pláč jí přinesl jistou úlevu.

Jolaně se nedaří usnout

Jolana se rozhodla, že si po tom strašlivém včerejšku odpoledne trochu zdřímne, ale stále se jí nedařilo usnout. Už déle než hodinu jenom upírala oči do zdi a poslouchala tiché bzučení klimatizace.

Nakonec se natáhla pro matčinu brožuru Mluvíme s cizinci a začala v ní namátkou listovat.

Pronto soccorso. První pomoc.

Non mi sento bene. Není mi dobře.

Di che e sofferente? Na co si stěžujete?

Respire profondamente. Dýchejte zhluboka.

Odhodila knihu na zem, vstala a vyšla na balkon. Po chvíli spatřila Olega, jak se vrací z pláže. Zkontrolovala letmým pohledem svůj úbor a zavolala na něho. Zdálo se, že ho její pozornost těší. S rozpačitým úsměvem jí opakovaně zamával a zmizel ve svém laciném kamrlíku.

Položila ruce na horké zábradlí a zhluboka dýchala.

„Dyšítě glúboko,“ opakovala si polohlasem. „Dyšítě glúboko.“

Umění milovat (po patnácti letech)

Hynek Maxovi večer tvrdil, že je pro něj čím dál větším problémem se Zuzanou spát.

Erekce je prý schopen už pouze ve dvou případech: když se předtím hodně opije, nebo když během milostné přede hry zavře oči a představuje si, že se dotýká nějaké jiné ženy – například některé své známé, sexy dívky, které si všiml v metru, nebo třeba mladé novinářky, která s ním toho dne dělala rozhovor. Tahle metoda, stěžoval si Hynek, bohužel ale nefunguje spolehlivě. Zuzana, jak si prý Max bezesporu všiml, dost přibrala a k tomu, aby si dokázal přesvědčivě vsugerovat, že v kritické chvíli drží v rukou třeba ten pevný kulatý zadeček sousedovy čtrnáctileté dcery, potřebuje prý nejen značnou imaginaci, ale i zcela mimořádnou koncentraci – a právě této schopnosti se prý Hynkovi většinou nedostává. Podniká různé perverzní, leč marné oživovací pokusy a bez úspěchu se potom snaží protlačit svůj ochablý penis mezi půlky manželčiny tlusté, celulitidní zadnice.

Max měl podezření, že se za Hynkovým strojeným cynismem skrývá něco zcela jiného – jakási zvláštní bezmoc.

„Věděl jsem, že to časem v posteli musí být trochu nuda,“ prohlašoval Hynek, „ale netušil jsem, jaké to po patnácti letech může být peklo.“ Přesto prý spolu stále ještě souloží, byť tak jednou za čtrnáct dní. Samozřejmě nikdy ne proto, že by on, Hynek, skutečně souložit chtěl, nýbrž výlučně proto, že velmi dobře ví, že by souložit měl. Kdyby totiž nesouložili vůbec, byl by to pro Zuzanu další důkaz, že to s jejich manželstvím není v pořádku – a chtěla by tudíž danou situaci nějak řešit. Protože ale Hynkova nechť cokoli se Zuzanou řešit (věděl totiž, jak to pokaždé dopadá) byla dokonce ještě větší

než jeho nechut' s ní souložit, dvakrát či třikrát měsíčně ten vysilující zápas s předstíranou vášní neochotně absolvoval.

Smutným paradoxem přitom prý navíc je, že Zuzanu to s ním v posteli patrně ještě jakžtakž baví. Nechtěl by, aby to Max chápal nějak domýšlivě, ale zkrátka to tak je: on, Hynek, se Zuzaně dosud vcelku líbí, bůh mu odpusť. Je to koneckonců logické. On nerodil, takže nemá křečové žíly, vytahané břicho a tak dále. Stává se prý, že za ním Zuzana přijde do koupelny, když leží ve vaně. Povídají si. On potom třeba ještě v kuchyni pracuje nebo si v obýváku čte a ona pak přichází za ním a chce vědět, jestli už půjde také spát.

„Ještě bych chtěl tohle dodělat,“ říkává jí Hynek.

Někdy ho pak kousne do ramene – ne že by ho pouze lehce stiskla zuby, opravdu ho kousne.

„Auu!“ křičívá Hynek. „Zbláznila ses? To fakt bolelo!“

„To abys věděl, že ještě existuju,“ říkává mu Zuzana.

Říká to tak, že jí Hynek odpouští.

Dívá se, jak odchází, vidí její povislý zadek – a je mu jí upřímně líto.

Proč Max píše o takových věcech?

„Proč píšeš o takových věcech?“ vytýkala Maxovi Pamela.

„O jakých?“

„O ošklivých,“ řekla Pamela.

„Protože jaksí nemůžu psát o ničem jiném než o životě – a život bohužel občas je ošklivý.“

„Ale není... Život je hezký.“

Max její poznámku přešel.

„A protože prostřednictvím umění můžeme my umělci dojít radostného usmíření se vším, co nás ve všedním životě zranilo nebo přemohlo,“ pokračoval. „Dokonce i s tím, co zvoráme sami: ‚Napiš dobře, cos udělal špatně – a dostane se ti rozhrěšení,‘ píše Vaculík.“

„Měl bys psát o hezkých věcech,“ trvala na svém Pamela. „Já čtu ráda o hezkých věcech.“

Max tu krásnou dívku mlčky pozoroval.

„Tohle nemá cenu,“ řekl posléze polohlasem.

„Ale proč by to nemělo cenu? Co je na tom špatného – psát o hezkých věcech?“

„Nic.“

Účastníci a stíhačky

Stíhačky se nad pláží pravidelně objevovaly už v minulých dnech, ale v druhé polovině týdne se intenzita jejich přeletů několikanásobně zvýšila; dunivý zvuk motorů se nyní z oblohy snášel někdy i třikrát v průběhu jediné hodiny. V novinách sice psali, že jde o pravidelné a plánované kontrolní lety nad bosenským územím, ale Šarlota s Helgou přesto vzhlížely k burácejícímu nebi s jakýmsi podezíravým znepokojením; Helga si dokonce Pamele několikrát stěžovala – jako by předpokládala, že pravomoc mladičké průvodkyně dosahuje až do hlavního stanu štábu NATO – že ji ta letadla strašlivě rozčilují.

„Ta ženská mě zničí,“ svěřovala se Pamela Maxovi, jenž s ní tentokrát docela soucítí.

Přinejmenším dva účastníci zájezdu naopak přelety letadel pokaždé radostně vítali – totiž Jarda a Jakub. Jakmile zaslechli první záchvěv hřmění, bleskurychle vstali z lehátka a očima pátrali po formacích. K Jakubovu překvapení uměl Jarda jednotlivé stíhačky přesně rozeznat – věděl, jaký tvar křídel má americká stíhačka F-16, jak se od ní liší francouzský letoun Mirage a jaká je jejich bojová výzbroj. O tom táta neměl šajn. Nevěděl dokonce ani, co je forsáž. Ten by nerozeznal bombu od vytaženého podvozku, smál se pohrdavě Jakub. To je potom těžká domluva. Rychle stíhačky spočítal: tři, šest, devět.

„Devět,“ hlásil Jardovi.

Hleděl za nimi a přemýšlel, jestli jsou mezi vojenskými piloty homosexuálové.

„Vysypal bych těm Srbákům na palice napalm a byl by pokoj,“ řekl Jarda, když všech devět stíhaček zmizelo kdesi v italském vnitrozemí.

Někdy se k jejich pozorovacímu rituálu připojovala i Klára. Jednou, jak měla hlavu zvrácenou k obloze, v písku zavrávala a musela se o Jakuba opřít. Její kůže byla příjemně horká a voněla ořechovým opalovacím krémem. Především jí vůbec nepáchlo podpaží. Kromě toho nebyla ani trochu tlustá. Byla sice o dva roky starší, ale kdyby Jakub nebyl homouš, možná by se mu docela líbila.

Citát

Maxe stíhačky nezajímaly. Pokoušel se číst, ale většinou se stejně díval na Pamelu.

„Později ležel Tadzio v písku a odpočíval po koupání,“ přečetl mu pan Petrescu z Thomase Manna, „a i když se Aschenbach na něho nedíval, ale četl několik stránek, ani na okamžik nezapomínal, že tam leží Tadzio a že by stačilo jen lehce pootočit hlavou napravo, aby ten obdivuhodný zjev spatřil.“

Hádanky

„Ty ještě někam jdeš?“ řekla Jolanina matka, když krátce před devátou nakoukla do Jolanina pokoje a viděla, že se Jolana obléká. „Takhle pozdě?“

„Myslíš v tak pozdním věku?“ zažertovala Jolana, ale zůstávala ve střehu. „Jdu s jedním kamarádem ven,“ dodala opatrně.

Matčin obličej prozářil takový vnitřní jas, až se Jolana musela usmát.

„Ano? A s kým?“ dotazovala se bezmála rozpustile matka.

Jolana přemýšlela. Původně nechtěla lhát, ale když nyní viděla, jak matka významně pokukuje na ty žluté růže od Maxe, nedokázala to. Rozhodla se, že se přímé odpovědi vyhne. Pokrčila rameny.

„Nevím,“ usmála se tajuplně.

Ujistila pak ironicky matku, že až v noci přijde, určitě si nezapomene vyčistit zuby, a přátelsky ji vystrnadila z pokoje. Oblékla si své oblíbené volné černé tričko a široké bílé kraťasy. Z vedlejšího pokoje se ozýval matčin vzrušený šepot. S veselým úšklebkem se postavila před zrcadlo, přejela si pusou rtěnkou a učesala se.

„To chceš jít takhle?“ divila se matka, když se Jolana zastavila ve dveřích, aby si ji rodiče mohli prohlédnout. Seděli proti sobě na židličkách a na stolku pod zrcadlem měli dva kalíšky vodky. Rodinná porada, uvědomila si Jolana. Klíčový okamžik v životě jejich dcery. Večeře se spisovatelem. Atakdále. Čísela z nich taková vážnost a taková přejícnost, až ji to dojímal.

„No a co – stejně to ze mě ihned serve,“ řekla. „Mluvíš, jako bys neznala muže... Mám si snad nechat rozervat tu krásnou růžovou lurexovou halenku, kterou jsem od tebe dostala k Vánocům?“

„Není růžová!“ protestovala matka. „Je černá – a černou máš přece ráda.“

„Ale je lurexová,“ řekla Jolana s hraným odporem.

Sklonila se k matce a políbila ji; z jejích rtů ucítila vodku. Přešla k otci a políbila i jeho; poplácal ji po stehně.

„Spěcháš už?“ řekla náhle matka.

„Trochu. Proč?“

Matka se podívala na otce.

„Nevnucuju ti to, ale... nechceš mu vyprávět ten námět?“

„Věděla jsem, že tě to napadne,“ zasmála se Jolana. Pohlédla na otce, který s pochopením zavrtěl hlavou.

„Jsem přesvědčená, že by ho to zajímalo. Je to úžasná látka,“ trvala na svém matka.

„Obávám se, že má vlastní látky.“

„Aspoň to zkus,“ naléhala matka.

Rezignovaně kývla.

„Nelámej nic přes koleno,“ řekl otec. „Dobře se bav.“

Odcházela s provinilým pocitem dcery, která lže svým dobrým rodičům.

Max seděl u baru. To hezké světlé sako na něm viděla poprvé. Oleg v hale ještě nebyl, a tak si k Maxovi na chvíli přisedla.

„Máš rád hádanky?“ zeptala se bez přípravy.

„Ne.“

„Musíš svůj odpor překonat – mám pro tebe hned dvě. Za prvé: Že neuhádneš, koho jsem pozvala do města na drink?“

Max zapřemýšlel.

„Olega,“ řekl vzápětí.

„Správně. Co si o tom myslíš?“ řekla Jolana. „Ne, počkej, nic neříkej. Nic na tom přece není? Je to přece ode mě moc hezký, že jsem ho pozvala, že jo? Že je to ode mě moc a moc hezký?“

„Je,“ řekl Max. „Vážně.“

„No samozřejmě. Jenom mi ale vysvětli, proč jsem teda ten svůj ušlechtilý počin nedokázala přiznat rodičům.“

„Bojíš se jejich předsudků vůči ukrajinským inženýrům, kteří v České republice pracují jako kopáči.“

„Patrně,“ řekla Jolana. „Myslí si mimochodem, že jdu s tebou.“
Max mlčel.

„Plavali jsme přece až k bójkám, což –“ uchechtla se Jolana, „je pro mou matku něco jako zasnoubení. A potom samozřejmě ty krásné žluté růže...“

Max se poškrábal na hlavě.

„A nyní hádanka číslo dvě,“ řekla Jolana. „Jestlipak víš, o čem bude tvůj nový román?“

„O lidech na zájezdě,“ řekl Max.

„To se pleteš,“ pravila Jolana. „Bude to o přátelství a o zradě. Hlavní postavy jsou dvě: Nestor, bývalý komunista, dnes ředitel velké firmy, a jeho přítel, nekomunista, který Nestorovi po revoluci pomáhá funkci ředitele získat. Nejsme přece jako oni, říká ten Nestorův přítel všem oponentům z řad Občanského fóra, dneska přece rozhodují schopnosti. Nestor schopný je. Stane se ředitelem. Brzy je doslova posedlý mocí. Čte Souostroví Gulag jen proto, aby se poučil o rafinovaných praktikách vládců. Celý management vybuduje ze svých souvěrců, bývalých komunistů a milicionářů, a svého přítele propustí. Výpověď mu dokonce dá jako dárek k pětapadesátým narozeninám.“

„Ten přítel je tvůj otec,“ řekl Max.

„Správně. Matka ti dodá detaily,“ řekla Jolana.

Chtěla ještě cosi dodat, ale potom uviděla Olega. V nemoderním černém obleku se zeleným proužkem. U krku měl širokou pestrou hedvábnou kravatu.

Její uvítací úsměv ji stál jisté úsilí. Představila si, jak vcházejí do taverny del vino. Uvědomila si, že jeden z nich se bude muset jít převléct.

Ona – nelze jinak.

„Padaždí zděs minútočku, Oleg,“ zašvitořila. „Ja dúmajú, što mně núžna aspoň kakája nibúd' júbka.“

Věnovala Maxovi krátký šaškovský pohled, pochválila Olegovi krásivýj kastjúm a odkráčela nazpět do pokoje.

To zvládneš, holka, opakovala si na schodišti. Zhluboka dýchala. To zvládneš.

Nic jinýho ti taky nezbejvá.

Raději bez názvu

Tentokrát zahlédl Max Irmu příliš pozdě – už ho uviděla.

„Nepřipadá ti to trochu trapný?“ otázala ho se bez pozdravu.

„Co máš na mysli?“

Samozřejmě věděl.

„Co asi... Že přede mnou neustále prcháš. To.“

„Já neprchám před tebou,“ řekl nešťastně Max. „Já prchám spíš sám před sebou.“

„Efektní výmluva je pořád jenom výmluva.“

Jolana čekající

Jolana čekala.

Čekala na tmu, která se milostivě snese na zahradní restauraci, kde s Olegem seděla už nekonečně dlouhých dvacet pět minut, a která ohleduplně skryje to jeho příšerný tesilový proužkovaný funuskvádro. Modlila se v duchu za tmu, v níž konečně bude moci skrýt svou nervozitu a své rozpaky z toho, že uvedla do pohybu něco, co není schopna zvládnout a za co se nyní, upřímně řečeno, styděla. Majevó stydá vy něuználi by nikagdá, kagdá... vzpomněla si. Styděla se za svého společníka, za jeho ustavičné mlčení, za jeho nemožný oblek, za jeho kravatu, za jeho boty, za jeho polámané nehty, za strupy na jeho rukou, za jeho kopáčsky temně opálený zátylek – a styděla se, že se za takové věci stydí. Aby se však nad takové věci povznesla, aby se uvolnila, k tomu by se potřebovala napít. Potom by možná dokázala ignorovat všechny ty pohledy od sousedních stolů. Potom by jí mohlo být jedno, že ostatní muži mají světlá, lehká, elegantní saka a světlé, vzdušné, volné kalhoty. Věděla, že kdyby se trošku, docela maličko opila, bylo by všechno mnohem jednodušší – jenomže opít se s Olegem bylo nečekaně obtížné. Ačkoli ona sama měla už skoro dopito, jeho sklenička byla stále plná. Usrkával z ní tak posvátně pomalu, jako by to nebyl docela obyčejný gin-fizz, ale samotné slzy Matičky Rusi, a očividně se neměl k tomu, aby objednal další koktejl. Mlčky se na něho usmívala a v duchu ho proklínala.

„Na zdaróvje!“ pobídla ho.

Počkala, až přiloží svou sklenku ke rtům, a potom dychtivě vysrkla ten jediný doušek, který jí na dně zbýval. Oleg si svlažil rty a postavil sklenici zpátky na stůl. Připomínala si všechny ty ženy z románů Charlese Bukowského – ten jeho Chinaski také vypadal

jako vagabund, a přesto s ním ty bohaté a dobře oblečené ženy do restaurací chodily. Dokonce hrdě. Jenomže Oleg při nejlepším vůli není Chinaski. Litovala ho a spílala mu. Nenáviděla ho – a zároveň ho chtěla. Toužila po jeho prací poničených rukách, po jeho temně opáleném zátylku, po vůni laciné březové vody v jeho vlasech. Byly to už čtyři týdny, co naposledy s někým spala. A tak čekala na tmou a na chvíli, kdy Oleg konečně dopije. Já to zaplatím, jenom to proboha dopij! utrhovala se na něj v duchu. Tušila, že jedna sklenička tu stojí přibližně tolik, kolik byl na Ukrajině Olegův týdenní plat, ale jeho pomalé upíjení ji přesto popuzovalo.

A tma nikde.

Nápadně, leč zcela marně si pohrávala se svou prázdnou skleničkou, až byla od jejích zpocených prstů celá upatlaná.

Upírala oči na ubrus a odevzdaně čekala.

Připadalo jí ostatně, že to dělá celý život.

Ukrajinský sex

(1)

K jejímu úžasu a navzdory jejím upřímným protestům Oleg všech šest koktejlů, které později přece jen vypili, sám zaplatil. Protestovala. Přece ho pozvala, a navíc ona vypila čtyři koktejly, zatímco on jen dva! On ale její námitky nevzal vůbec na vědomí – pánovitě jí ruku s peněženkou odstrčil, z kapsy košile vytáhl pečlivě složené bankovky, mlčky odpočítal příslušný počet a zasunul je do ubrousku k připravenému účtu.

Když odcházeli, nechal dokonce na stole malé spropitné.

Na zpáteční cestě se ho pak zmocnilo jakési pyšné furiantství: neustále se smál, poskakoval, vtipkoval, pozpěvoval si melodické popěvky ve své mateřštině a chytal Jolanu za ruku. Jolanu jeho klukovské chování těšilo, jakkoli souvislost jeho euforie s předchozím placením byla nepřehlédnutelná. Dobře tušila, že jde o známé hysterické veselí člověka, kterému právě shořel dům – nebo který za dvě hodiny utratil několikaleté úspory.

Bylo to směšné, ale Jolanu to dojímallo. Bylo zjevné, že Oleg prožívá velkou životní chvíli, a proto mu znovu, s takřka orientální obřadností za pozvání dlouze poděkovala a opětovně mu zdůraznila, že zítra ho zve ona.

Před hotelem se jejich cesty měly rozejít, ale Jolana odbočila s Olegem směrem k depandanci, kde bydlel. Zrychlila nervózně krok, doufajíc, že ji nikdo nevidí. Oleg tiše odemkl a chtěl rozsvítit, ale Jolana mu v tom zabránila. Sama dveře zavřela a opřela se o ně zády. Žaluziemi dopadaly na koberec pruhy žlutooranžového světla nedaleké lucerny. Oproti apartmá, které sdílela s rodiči, se jí Olegův pokoj zdál velmi malý: jen postel, židle, stolek a skříň, jinak nic. Na stolku stála poloprázdná sklenice s okurkami, vedle ní ležel zbytek

salámu, zabalený v promaštěném papíru. Nahoře na skříni stála podobná sklenice, avšak místo okurek v ní byly mušle; vedle ní byla vystavena velká růžová krabice se štíhlou černovlasou panenkou Barbie.

Dlouze ho políbila.

Připadalo jí, že ji svléká stejně pomalu a obratně, jako když předevčírem loupal to kiwi. Byla ráda, že nespěchá, protože odjakživa potřebovala dlouhou předebru. Vymkla se mu a ustoupila o krok; natáhla k němu ruku, zasunula mu prsty za pásek a znovu si ho přitáhla k sobě. Zasmál se a pohladil ji po nahých zádech.

„Éto... charašó,“ řekla.

Opravdu se jí to líbilo, a mrzelo ji proto, že s hlazením vzápětí skončil. Místo toho ji zatlačil k posteli a položil jí ruce na ramena. Asi jeho pomalé tempo chválila předčasně. Už ji tlačil dolů na postel. Bránila se, ale byl o dost vyšší než ona, a tak nedokázala jeho tlaku dlouho vzdorovat; hrana postele ji navíc řezala do lýtek. Přepadla dozadu a hlasitě se zasmála, aby přehlušila očekávané těžkopádné žuchnutí. Přiklekl k ní. Objala ho, ale vysmekl se jí; vyhrnul jí sukni až na břicho a potom jí stáhl kalhotky. Hodil je za sebe na zem a levým kolenem si vynutil místo mezi jejíma nohama – tohle se jí vždycky přičilo, nehledě na to, že jí bolestivě skřípl kůži. Pravým kolenem jí přimáčkl sval na stehně, takže musela nohu odsunout, opřel se o loket a jediným prudkým pohybem do ní vnikl. Začal tvrdě, nedočkavě přirážet. Ten strop, Karle, by potřeboval vymalovat.

„Padaždí minútočku,“ žádala ho.

Neposlouchal ji. Proč by ji poslouchal, když kopuloval. Znáte čtyři druhy orgasmu? – Pozitivní: „Ano! Ano!“ – Negativní: „Ne! Ne!“ – Náboženský: „Ach, Bože! Ach, Bože!“ – A předstíraný: „Olegu! Olegu!“ Po chvíli sice skutečně přestal a na krátký okamžik dokonce vyklouzl ven, avšak pouze proto, aby ji mohl popadnout pod kolena a přetáhnout si ji z tmavého koutu, kde až dosud ležela, do jednoho z pruhů světla, které úhlopříčně přetínaly postel. Stěhoval ji doslova

jako kus nábytku. Prevít. Hledala jeho oči, ale on se jejímu pohledu vyhýbal; díval se na své a na její pohlaví. Sklouzla tedy očima také níž – na napnuté svaly na jeho pažích, na chlupy na jeho břicho a na naběhlé žíly na jeho penisu – a pokoušela se vytěžit z té rychlovky něco pro sebe. S námahou ho odstrčila, vyzývavě nohy ještě o kousek roztáhla a – vystavena jeho šokovaným očím – si položila prst na poštěvák. Sotva však ucítila první záchvěv skutečného vzrušení, odsunul jí ruku stranou a znovu na ni ztěžka nalehl. Jeho stále hlasitější supění dávalo tušit, že pro sebe si už žádné potěšení urvat nestihne.

Nemýlila se.

Odvalil se beze slova stranou a hlasitě oddychoval. Jolana ležela, oči široce rozevřené, a čekala.

Jako to ostatně dělala celý život.

Jolanina matka má pro Maxe fantastický námět

Přestože šel Max spát nezvykle brzy, nebyl ráno vůbec schopen vstát; zmeškal dokonce i snídani. Když konečně z postele vylezl, zbývalo do oběda už jen půl druhé hodiny. Nerozhodně pohlédl z okna: Aschenbach, s rukama sepjatýma v klíně, se díval ven, spokojen, že je zase tady, potřásaje nespokojeně hlavou nad vlastní kolísavostí, nad tím, že neví, co chce. Nemělo smysl chodit na pláž, a tak si řekl, že zbytek dopoledne stráví u hotelového bazénu.

Až na dva staříčké německé manžele a krátkovlasou hubenou Maďarku s asi pětiletým synem u bazénu nikdo nebyl. Zaplaval si a potom si četl. Vypsal si pár vět, které mu připadaly chytré:

Hranice mého jazyka jsou hranice mého světa. Nebo: Je uklidňující, když spisovatel neuvažuje v kategoriích národ-lid, ale v kategoriích podmět-přísudek.

Nebyl už schopen číst dál; odložil knihu na rozpálené dlaždičky, lehl si a zavřel oči.

Po chvíli ucítil, že mu kdosi stojí ve slunci. Jolanina matka.

Přestože k tomu neměl žádný objektivní důvod, posadil se s postřehnutelným úlekem a s opožděným úsměvem ji pozdravil.

„Mohu na chvíli k vám?“ ukázala Jolanina matka na nejbližší lehátko.

„Samozřejmě.“

Rychle vstal a rozložil ho.

„Copak že nejste na pláži?“ prohodila Jolanina matka konverzačně, zatímco si rozkládala velký froté ručník.

„Vstával jsem poněkud pozdě,“ přiznal opatrně Max.

„Jolana spí ještě teď,“ informovala ho Jolanina matka a chápavě na něj zamrkala. „Utancoval jste ji k smrti.“

Max se omluvně usmál.

„Prý jste na ni celý večer mluvil rusky,“ smála se Jolanina matka. „To byla asi dost divoká párty?“

„Vcelku vydařená.“

„Překvapuje mě, že vaše generace ještě mluví rusky. Kde jste se to naučil?“

Max skromně pokrčil rameny.

„Ale nebojte se,“ smála se Jolanina matka, „nepřišla jsem vás rozhodně vyslýchat... Nevím, jestli vám to Jolana říkala, ale já jsem moderní matka.“

Maxův pohled měl Jolanině matce naznačit, že si toho již dávno dobře všiml.

„Ale o něčem bych s vámi mluvit chtěla – mám pro vás totiž vynikající námět.“

„Opravdu?“

„Chcete si to poslechnout?“

„Samozřejmě,“ řekl vážně Max. „Vynikajících námětů není nikdy dost.“

„Nerada bych vám to ovšem jakkoli vnucovala...“

„To je v pořádku. Rád si to poslechnu.“

Jolanina matka pravila, že by tím Maxe přirozeně neotravovala, kdyby nebyla pevně přesvědčená, že je to námět na velký společenský román. Román o přátelství, zradě a chorobné posedlosti vládnout. Román o člověku, který přečetl Souostroví Gulag pouze proto, aby se poučil o praktikách vládců. Jednoho takového zná prý bohužel osobně – říkejme mu třeba Nestor. Kdysi byl přítelem jejich rodiny. Ona i její muž mu po revoluci pomáhali, aby se v podniku, kde oba pracují, stal ředitelem. Byl sice komunista, zatímco ona i její muž jsou celoživotní nestraníci, ale byl zároveň schopný a měl zajímavé nápady – a ona a její manžel zkrátka nechtěli být jako oni. Dalo

jim to dost práce, ale nakonec se to podařilo. A jak se jim Nestor odvděčil? Nejprve vyštval z podniku ji – a nyní vyhodil i jejího muže. Výpověď mu poslal jako dárek k pětapadesátým narozeninám.

Max sice cítil, že je to téma, které má aktuálnost i jistou naléhavost, ale od počátku mu bylo jasné, že žádný román na toto téma nena-píše. Jednak mu bylo naprosto cizí vzít nějaká fakta, jakkoli třeba zajímavá a naléhavá, a ta potom v knize takzvaně zbeletrizovat; dále mu připadalo, že vůbec nejlépe by se tento skutečný příběh uplatnil v nějaké dobré, věcně napsané reportáži; a konečně moc dobře věděl, že téma, o kterém píše, potřebuje mít vždy alespoň zčásti prožité, a nedovedl si proto představit, že by se jeho román mohl odehrávat v jakési *divizi varného domáckenského skla*.

Trochu šetrněji to Jolanině matce řekl.

„Já vám to opravdu nevnučuju,“ řekla Jolanina matka s úsměvem, za nímž se skrývalo zklamání. „Jenom to zvažte.“

Nakonec se dohodli, že Jolanina matka to Maxovi hodí na papír.

Co chce Ignác dělat v Římě?

Oskar přišel k obědu bez Ignáce.

„Kde je?“ řekl Max. „Drží dietu?“

„Odjel do Říma.“

Oskarova kusá informace všechny přítomné opravdu překvapila.

„Do Říma?!“

„Jo. Stopem.“

„Zbláznil se?“ řekla Pamela. „Vždyť já za něho zodpovídám!“

„Co chce dělat v Římě?“ řekl Max.

Snažil se, aby to znělo nenuceně.

„Chce prý osobně pozdravit Svatého otce,“ smál se Oskar, ale nikoho tím neoklamal.

„Tohle přesně ti řek?“

Oskar na Maxe poprvé přímo pohlédl.

„Přesně řekl, že chce na vlastní oči spatřit člověka, který zakazuje homosexuálním párům adoptovat dítě.“

„No tě prsk,“ vyhrkl upřímně Max.

Helga a Šarlota stojí před obtížným úkolem

Helga a Šarlota stály onoho odpoledne před mimořádně obtížným úkolem. Už zítra je čekal závěrečný rozlučkový večírek a ony dobře chápaly, že básnicko-recitační triumf na úvodním večírku seznamovacím je nemálo zavazuje. Věděly, že vzbudily u ostatních účastníků zájezdu jistá oprávněná očekávání – ale dosud vůbec netušily, jak těmto očekáváním dostát.

Poslední tři dny zájezdu o tom společně přemýšlely: na pláži, u bazénu, na podvečerních procházkách letoviskem i v noci v hotelovém pokoji. Nechtěly se v žádném případě opakovat, a tak předem zavrhlly recitaci poezie. Pokusily se sepsat krátkou povídku s názvem Příliv, nebo přeliv?, komicky bilancující jejich zdejší pobyt, ale po druhém čtení sebekriticky uznaly, že se jim příliš nezdařila. Snaha napsat a secvičit žertovný divadelní výstup nazvaný Utrpení mladého plavčíka dopadla podobně. Začínaly z toho být zoufalé a častěji než jindy se vzájemně uštěpačně napadaly.

Potom Helgu napadlo, že by se možná mohly publiku předvést ve vážné poloze. Ukážeme jim odvrácenou tvář humoru, tvrdila. Řekla to tak nevrle a tak rezolutně, že Šarlota už se neodvažovala nesouhlasit. Nakonec se dohodly, že zazpívají celkem tři vážné písně: Černé oči, jděte spát, Ach synku, synku a Valčík na rozloučenou – tento pak v originální anglické verzi.

Už se na to docela těšily.

It was just a dream

„Tak Svatý otec zatím podle všeho žije,“ oznamoval nazítří u snídani Maxovi radostně Oskar. „Ve zprávách alespoň o jeho smrti nic nebylo.“

Pokoušel se vtipkovat, ale rostoucí nervozitu se mu nedařilo zakrýt. Ignác stále nedorazil a odjíždělo se už zítra.

„Celou noc jsem sledoval CNN. Čekal jsem zprávu, že v Římě se jakýsi neznámý šílenec vrhl na papežův obrněný papamobil s transparentem ‚Mia Farrow může – a já ne?!‘, ale dosud nic nehlásili,“ usmíval se Oskar statečně.

Max ho přátelsky poplácal po zádech.

Přišla Pamela, už s plážovou kabelou přes rameno. Jde k moři – půjdou Oskar s Maxem s ní? Oskar řekl, že on na pláž nepůjde, nýbrž pro případ, že by Ignác telefonoval, zůstane u hotelového bazénu. Max po krátkém zaváhání řekl, že tu zůstane s Oskarem.

Chceš-li zachránit sebe, snaž se zachránit druhé, pomyslel si.

„Vy byste vážně chtěli adoptovat dítě?“ zeptal se později Oskara, už když seděli na modrých lehátkách před bazénem.

Oskar pokrčil rameny.

„To byl jenom takovej sen.“

Ignác se nevrátil ani k obědu a Oskarova nervozita rychle stoupala. Jestliže ještě ráno byl jakžtakž schopen jakéhosi ironického nadhledu, pak odpoledne tuto schopnost definitivně ztratil. U oběda skoro nic nesnědl, v jídle se pouze mlčky povrtal a zavřel se ve svém pokoji, z něhož pak odmítal vyjít. Na Maxovo klepání buďto vůbec nereagoval, nebo – když mu výjimečně dovolil vstoupit – ho vzrušeně obviňoval z lhostejnosti a nečinnosti.

„Ale co si proboha představuješ, že udělám?!“ hájil se marně Max.

„Něco!“ křičel Oskar už trochu nepřítelně.

Nesmyslně pobíhal po místnosti. Jeho hlas, usazený v nepřírodně vysoké poloze, jeho zarudlé oči a napuchlý nos, jakož i jeho poněkud patetická gestikulace vzbuzovaly nepříjemný dojem afektované zženštilosti. Max Oskara takhle neznal a po pravdě řečeno se musel nemálo přemáhat, aby tu uječenou hysterku, v níž se jeho dlouholetý přítel postupně proměnil, vůbec snesl. Snažil se Oskara uklidnit. Vypočítával mu nejružnější, zcela nedramatické možnosti, proč se Ignác při návratu z Říma mohl zdržet, ale Oskar jeho racionální argumenty odmítal. Z jakéhosi důvodu podlehl přesvědčení, že Ignác hodil po papežovi kámen a že byl tudíž zatčen.

„Proč by na něj prokristapána házel kámen?“ zvýšil hlas už i Max. „Oskare, prosím tě, vzpamatuj se!“

„Ty ho neznáš!“ křičel Oskar. „Dokážeš si vůbec představit, jak to vypadá v italských věznicích?!“

Protože stále trval na tom, že je bezpodmínečně třeba zavolat na český konzulát, Max po dlouhém váhání souhlasil. Zatelefonoval do Říma raději sám, avšak na dotyčném úřadě o žádném českém turistovi v případných nesnázích – jak Max vzniklou situaci eufemisticky označil – zhola nic nevěděli. Max to považoval za dobrou zprávu, nicméně Oskar i nadále odmítal jít večeřet.

„Nemůžu jít, když je Ignác v kriminále!“ vykřikoval.

Max jeho mučednictví rázně odmítl a přinutil ho, aby se laskavě konečně oblékl a sešel s ním dolů do jídelny.

„Pamelin večírek nás určitě rozptýlí,“ ujišťoval ho.

Trochu se obával, že se nemýlí.

Jolanin pragmatismus

Jolanin otec už po obědě na pláž nešel.

Na hodinku si zdříml a potom se s rozečtenou detektivkou, láhví minerálky a dvoulitrovou láhví červeného vína odstěhoval na balkon. Usadil se v jednom ze dvou bílých plastických křesílek ve stínu betonového podhledu; obě láhve si postavil napravo od sebe, tak aby je měl stále na dosah. Víno si sice trochu ředil minerálkou a ledem, který si pokaždé, když šel na záchod, nabíral v lednici, ale i tak byl v pět hodin, kdy se vrátila Jolana, mírně opilý.

Jolana to poznala i přes dvojité sklo přivřených balkonových dveří, a to i navzdory tomu, že otec k ní seděl zády. Úplně jí stačilo vidět, jak otec pokyvuje hlavou a jak otevřená kniha leží na zemi, zohýbanými stránkami dolů. Pozorovala chvíli otcův zátylek a znovu si uvědomila, že jeho vlasy za poslední roky prořídly. Klimatizace běžela, ale v pokoji byl i tak cítit kouř. Matka seděla u toaletního stolku a soustředěně cosi psala; zdálo se, že příchod své dcery zatím ještě nezaznamenala. Stolek stál poměrně daleko od okna a navíc byl trochu zastíněný shrnutým závěsem, takže neměla na psaní dostatek světla a musela si rozsvítit obě žárovky nad zrcadlem; v tuto denní hodinu to působilo divně.

„Proboha co to zase píšeš?“ řekla Jolana otráveně. „Nemáš snad dovolenou?“

Matka nepřítomně vzhledla a roztržitě se na dceru usmála. Tajuplně pokrčila rameny a pokračovala v práci.

Popelník vpravo od ní byl plný.

Jolana jí nahlédla přes rameno.

„Co to zase je? Právní rádce pro turisty? Nebo Dějiny Itálie?“

„Tvůj přítel Max mě požádal, abych mu to celé přehledně sepsala,“ řekla matka hrdě.

Jolana zaznamenala, že má úplně studené ruce. Venku je devětdvacet stupňů, a ona má studené ruce. Vypnula klimatizaci – otec ji beztak za chvíli zase zapne.

„Říkal, že to možná použije,“ řekla matka. „Nemluvili jste o tom spolu?“

Jolana viděla její skrytou dychtivost.

„Zatím ne,“ řekla neurčitě.

Vyšla za otcem. Dveře nechala otevřené, aby se místnost vyvětrala.

„Pijeme před večeří?“ řekla mu káravě a laskavě zároveň. „Co budeme dělat po večeři?“

Sklonila se a políbila ho na tvář.

„Tohle je naprosto fantastické víno,“ zvěstoval jí ihned otec, očividně ve snaze přesvědčit sebe i ji, že by přece nikdy jen tak za odpoledne nevypil více než litr laciného stolního vína, nýbrž že se tak dnes stalo pouze proto, že to bylo víno zcela mimořádné kvality.

„Dej si taky skleničku,“ vybízel ji.

Zavrtěla hlavou. Náhle se jí zdálo, že slyší ruštinu. Vyklonila se přes zábradlí: dole u kuchyňských dveří krmil Oleg kočku. Pozorovala jeho snědý zátylek. Když se napřímil, zamávala mu. Hezky se usmál.

„Klidně bych tu ještě tejden zůstal,“ řekl náhle otec. „Klidně i čtrnáct dní.“

Rychle přemýšlela, co odpoví.

„Já taky. Ale ne s těma ubohejma třiceti markama, co nám zbejvaj,“ řekla co možná drsně.

Strojený pragmatismus. Její obvyklý způsob, jak zahnat city, které ji hrozily přerůst.

Otec pohrdavě mávl rukou.

„Peníze by se vždycky nějak sehnaly,“ řekl sebevědomě. „Klidně bych jim tady třeba pomáhal v kuchyni.“

Jolana na něj užasle pohlédla. Ve firmě měl pod sebou celou divizi lidí – a tady by chtěl pomáhat v kuchyni?

„Úplně klidně,“ opakoval otec.

Bylo jí ho líto.

„Pomáhat v kuchyni?“ řekla opět co možná drsně. „Nepil jsi?“

Zmarněná příležitost

Jakub zaklepal podruhé, ale ani tentokrát se nikdo neozval. Zkusil vzít za kliku. Bylo zamčeno, ačkoliv klíč, jak si cestou všiml, v recepci nevisel. Nechápal to. Věděl, že Ignác jel na výlet do Říma, ale Oskar tu přece zůstal, takže musel být uvnitř.

Proč mu ale neotevřel?

Zaklepal znovu, ještě důrazněji.

„To jsem já – Jakub!“ zavolal hlasitě.

Když se nedočkal žádné odezvy, hlasitě si povzdychl. Znervózovalo ho, že zítra odjede, aniž se dozví, jak se ta speciální mast jmenuje a kde se dá koupit. Přitom měl ideální příležitost poradit se o tom se dvěma opravdovými homosexuály. Měl na to dokonce celý týden – a on tu příležitost takhle promeškal. Místo aby s nimi mluvil o masti, povídá si s nimi o autech, ačkoli o autech si může povídat skoro s každým. Měl na sebe pořádný vztek. Bezmocně zabušil na dveře svou malou pěstičkou. Prudce se otevřely.

„Zbláznil ses?“ zakřičel na něho Oskar.

V obličeji měl tak zlý výraz, že Jakub ze sebe nedokázal vypravit ani slovo. Otočil se a běžel pryč, jak nejrychleji dovedl.

Přiběhl do pokoje, ale rodiče nikde neviděl. Na balkoně nikdo nesesedl. Udýchaně poslouchal.

„Prosím tě, Zuzano, slib mi jedinou věc: že se už nebudeme hádat před všema těma lidma,“ uslyšel z koupelny hlas svého otce.

„To záleží jenom na tobě,“ řekla jeho matka. „Záleží, jak se ke mně před nimi budeš chovat. Jestli mě nebudeš ponižovat.“

Jakub je chtěl upozornit na svou přítomnost, a tak popošel a prstem zlehka strčil do přivřených dveří. Matka na něho krátce pohlédla a potom odvrátila hlavu. Stála zády k umývadlu a pozorně si prohlížela větrák ve stropě.

„Můžeš nás, Jakube, chvíli nechat?“ řekla přísným hlasem.

Pořád se přitom dívala na větrák ve stropě.

Otec seděl nahý ve sprchovém koutě a i on se choval dost divně: k čelu si tiskl plastikovou láhev se šamponem a kolem předloktí jedné ruky si omotával ten gumový závěs.

Jakub dveře tiše zavřel.

„Jestli chceš, můžeš si jít zaplavat do bazénu!“ zavolala na něho přes dveře matka.

„Počkej, Jakube,“ ozval se okamžitě otec.

Po chvíli vyšel ven, s ručníkem kolem pasu. Z mokrých vlasů mu po krku a po prsou stékala voda a v obličeji byl celý rudý. Dlouho se na Jakuba díval. Jakubovi to nebylo příjemné.

„Běž, ale neplav, prosím tě, na hloubku,“ vypravil ze sebe otec konečně.

Jakub slyšel, jak matka v koupelně posměšně sykla.

„Můžu se na to spolehnout?“ naléhal otec.

„No jo,“ řekl Jakub. „Proč odjel Ignác do Říma?“

Vypadalo to, že otce ta otázka překvapila.

„Ignác?“ ptal se nechápavě, jako by si musel nejdříve vzpomenout, o koho jde.

„Přece víš, že je homosexuál –“ začal neochotně s vysvětlováním.

„To vím,“ přerušil ho Jakub.

Hynek se nadechl a trpělivě synovi vysvětlil, že Oskar s Ignácem by možná rádi adoptovali jedno nebo dvě děti. Dosavadní zákon jim to však neumožňuje. Proti adopci je i papež.

Jakub cítil, že mu trochu vlhnou oči, a tak si rychle nasadil potápěčské brýle.

„Ignác jel do Říma nejspíš proto, aby tam... protestoval proti papežovu názoru,“ řekl synovi Hynek.

„Papež je svině!“ vyhrkl Jakub.

Ještě nám ten dědek zakáže řídit! pomyslel si zuřivě, když vybíhal z pokoje.

Taneční hra čepičková a jiné hry

Jakmile dozněla poslední slova Valčíku na rozloučenou a Šarlota s Helgou se posadily, mohla vzít Pamela konečně večírek do svých rukou a seznámit účastníky s hrami, které si pro ně připravila. Čerpala z knihy Jak se chovati ve společnosti, na kterou kdysi docela náhodou narazila na návštěvě u své babičky. Nejcennější připadal Pamele dodatek knihy, obsahující právě různé společenské hry, které prvorepubliková smetánka hrávala samozřejmě nejen na rozlučkových večírcích, ale i na svatebních hostinách, rautech, čajích o páté, maškarních plesích, zahradních slavnostech či river-party. Samotné hry nebyly nijak příliš pozoruhodné, avšak text vykazoval – jakkoli sama Pamela by to patrně takto nevyjádřila – roztomilý starosvětský půvab.

Jest velmi vhodné, když se ve společnosti občas provozují společenské hry, neboť nelze stále pořádáti programové večírky nebo se baviti tancem,

vysvětloval autor v krátké předmluvě.

Díky tomuto šťastnému nálezu se Pamela stala – naposledy na minulém zájezdu – organizační hvězdou nejednoho společenského večera. Ani tentokrát tomu nebylo jinak. Roztomilým archaismům autorova stylu a milé stupiditě jednotlivých her podlehli postupně všichni účastníci zájezdu, pochopitelně s výjimkou již zcela nepřítelného Oskara, a zdvojený příděl výborného stolního vína k večeri jejich veselí ještě umocnil. Pamela sklízela zasloužený úspěch; i Max, který se předtím nemálo obával, že ho Pamela zatáhne do nějaké nenapravitelně trapné estrády, byl nyní ochoten vidět mladičkou

průvodkyni v příznivějším světle než jindy, a dokonce si některé sarkastické poznámky, jimiž Pamelu v uplynulých dnech v duchu častoval, nyní vyčítal: Vždyť ta holka neudělala nic horšího, než že se nás celé dny pokouší bavit, uvědomoval si, připomínaje si, jak zjitřeně on sám vnímá jízlivé sarkasmy některých kritiků.

„Ale já jó,“ přečetla Pamela název příští hry. „Tato hra jest veselá již proto, že každý na vyřknuté podezření nebo nařčení musí hbitě odpověděti: ‚Ale já jó!‘“

„Úžasný!“ vykřikla Irma.

Podobně jako mnozí další byla i ona už trochu opilá.

„Nerušit!“ napomínal ji s širokým koketním úsměvem Jolanin otec.

„Provádí se například takto: Pán hodí na dámu s hladce sčesanými vlasy kapesník svázaný do míčku a řekne: ‚Já nemám kudrnaté vlasy,‘ a dáma, ač má hladký účes, musí říci –“

„Ale já jó!“ zvolalo několik účastníků zároveň.

Irmu s Denisou bylo kupodivu slyšet nejvíc.

„Správně!“ pochválila je šťastně Pamela.

Celá zářila.

„Dáma hned pokračuje a hodí kapesník na pána třeba ve stáří třiceti let, který rád brousí po promenádách a pokukuje po dívkách, a řekne: ‚Já nechodím na promenádu vyhlížeti děvčata‘ a dotyčný pán k smíchu všech ostatních musí říci ‚Ale já jó!‘, čímž na sebe žaluje, co provádí.“

Jolana v okamžité inspiraci hodila po otci balíček papírových kapesníků.

„Já nepadám v autobuse do uličky!“ zvolala vesele.

„Ale já jó!“ smál se Jolanin otec.

Také této hře se dostalo slušného ohlasu – a proto Jardova nečekaná veřejná stížnost, že v programu je málo sexu, Pamelu zaskočila. Nejprve se snažila jeho poznámku ignorovat, ale když Jarda po skončení následující Taneční hry čepičkové za ustavičného

pomrkávání na Olgu vznesl nahlas návrh, zda by si místo takových volovin nemohli zahrát něco pikantnějšího, upadla do nepředstíraných rozpaků.

„Pikantnějšího?“ opakovala a bezradně listovala v knize. „Tady je jenom vykupování zástav s polibky.“

„Lepší než nic,“ řekl Jarda zklamaně.

„Tak třeba Stavěti studnu?“ snažila se Pamela. „Majitel zástavy si zvolí osobu druhého pohlaví a zeptá se jí, jak hlubokou by chtěla mít studnu.“

„To zní dobře!“ smál se hlasitě Jarda.

„Ty si blbej!“ smála se Jituš.

„Dotázaný obdrží tolik polibků, kolik metrů udal,“ dočetla Pamela už trochu nejistě.

Jardův pohrdavý smích dával všem přítomným zřetelně najevo, že jeho představa o pikantních hrách je poněkud odlišná.

„To je blbý,“ řekla Jituš nemilosrdně.

„Nemáte tam něco krapet vostřejšího?“ řekl Jarda.

Pamela pokrčila rameny a zalétla k Maxovi krátkým zoufalým pohledem.

Maxovi se jí trochu zželelo. Jak tak pozoroval její marné úsilí něco vymyslet, pochopil, že problém není v tom, že by se tu či onu krapet vostřejší hru ostýchala navrhnout – problém byl v tom, že žádnou neznala.

Ta dívka s mírami 95-60-90 prostě neznala žádnou pikantní hru. To ho pobavilo.

„Jdu na pokoj,“ oznámil mu Oskar.

„Na to zapomeň,“ řekl Max důrazně. „Zůstaneš hezky tady.“

„Hele, znáte třeba Provlékání provázku?“ vzpomněl si náhle Jarda. „To je fajn hra!“

Pravidla

Provlékání provázku

„Tak hele: Jmenuje se to Provlíkání provázku,“ vysvětloval Jarda pozorně naslouchajícím účastníkům zájezdu.

„Potřebujeme dlouhej provázek,“ obrátil se k Pamele.

Pamela ochotně odběhla směrem ke kuchyni.

„Jakej zas provázek?“ řekl Jára.

Vypil už dvě skleničky vína a vlastní smělost, s níž přede všemi kladl otci drzé otázky, ho očividně okouzlovala.

„Na to provlíkání, blbečku,“ řekl jeho otec. „Provázek si hráči musej vzájemně provlíknout pod šatama.“

Jeho sdělení vyvolalo v publiku rozporuplné reakce.

„Pod šatama?“ dotazovala se Šarlota.

Domnívala se, že špatně slyšela.

„Ano, pod šatama,“ smála se Helga rozverně.

Jolana s matkou na sebe pohlédly.

„To,“ pravila Jolana zvolna, „je skutečně pikantní.“

„Takže i pod podprdrou a pod kalhotkama,“ doplnila manžela Jituš.

Bylo zjevné, že hru už někdy hrála.

Oskar nevydržel sedět a šel si na chvíli stoupnout k oknu.

Max by se byl vsadil, že většina přítomných se nyní v duchu zaobírá aktuálním stavem svého spodního prádla; jeho mysl však tradičně ovládalo ještě několik jiných věcí – například soucit s Oskarem, neodbytná otázka, kde může Ignác doprdele být, a v neposlední řadě i sugestivní představa, jak odtahuje krajkový okraj Pameliných kalhotek, aby pod nimi mohl provléknout provázek.

„Pod šatama?“ zvolal spokojeně Jolanin otec. „Ale to snad ne!“

„No jo,“ usmívala se na něho Jituš. „Už jo.“

„Trochu soda, co?“ řekla Irma Denise.

Říkala si, že udělala dobře, když si vzala tu hedvábnou podprsenku.

„Soda?“ řekla Denisa ležérně. „To je normálně brutální voma-kávačka.“

Zasmály se. Denisa se chtěla podívat na Hynka, ale včas si všimla, že ji sleduje Zuzana.

Pamela se vrátila s provázkem, ale jakmile pochopila, o co ve hře kráčí, zatvářila se vyděšeně.

„Pod spodním prádlem ne!“ řekla rezolutně.

„Tak dobře,“ ustoupil Jarda. „Ale každej si sám vybere, komu to chce provlíkat!“

„Dobře,“ souhlasila Pamela po chvíli přemýšlení.

„Já začínám,“ oznámil přítomným Jarda.

„To jsem věděla,“ řekla Jituš.

Hynek na kratičkou chvíli zalétl pohledem k Denise.

„Ty se toho hodláš zúčastnit?“ chtěla vědět Zuzana.

„Vypadá to, že se opět nebavíš,“ řekl Hynek.

„Bavila jsem se,“ řekla Zuzana. „Až doted.“

Hynek pokrčil rameny.

„Ale nebaví mě se dívat, jak na ni pořád zíráš,“ řekla tiše Zuzana.

„Přestaň!“ řekl Hynek ledově.

„Nehraju,“ řekla Klára otci.

„Já taky ne,“ oznámil otci Jára.

„Nekecej,“ řekla Jituš.

„Já to taky hrát nechci,“ pošeptala Láďovi Olga.

Děti už raději uložila.

„Ale di ty!“ smál se hlasitě Láďa, zatímco zapínal kameru. Obraz naskočil.

„Proč bys to prosím tě nehrála? Dyk vůbec o nic nejde.“

Provlékání

1.

JARDA: Nemám studený ruce?

OLGA: Ne, ale dělej.

JARDA (*pomalu provléká provázek*): Na tyhle věci se nemá pospíchat. Tak jsem to aspoň slyšel...

OLGA (*vyjekne*): Přestaň! Řeklo se, že pod spodním prádlem ne!

Upírá pohled na manžela.

JARDA (*k Láďovi, naoko nevinně*): Ježíš, já zapomněl! Tak co s tím? (*vesele*) Mám to provlíknout zpátky?

LÁĎA (*naoko bodře*): Snad už to tam radši nech.

2.

MAX (*provléká opatrně provázek*): Ještě kousek a už to bude. Máte se mnou obdivuhodnou trpělivost.

HELGA: Jau! Škrábl jste mě nehtem! (*K Šarlotě.*) Škrábl mě nehtem...

MAX: Promiňte.

ŠARLOTA (*s nejistým úsměvem*): Jde mu to dobře.

Helga namísto odpovědi mávne rukou.

MAX: Musím říct, že jste na zádech nádherně opálená.

HELGA: Dávejte radši pozor!

MAX: Hotovo!

HELGA: Netahejte za to, člověče! Zařezáváte mi ten špagát rovnou do masa.

3.

HYNEK (*k Jakobovi*): Proč to chceš proboha provlíkat mně, když si můžeš vybrat? Jsi chlap, ne?

JAKUB (*po chvíli váhání přistupuje k Jolaně*): Můžu?

JOLANA (*se smíchem*): Mně? Nechceš radši nějakou mladší? (*Posílá Jakuba ke Kláře.*)

KLÁRA (*otráveně*): Proč zas já?

JITUŠ: Přestaň, nebo jdeš taky spát. (*K Jakobovi.*) Můžeš.

KLÁRA: Proč to musím vždycky hrát, když nechci?

JITUŠ: Nemel.

JÁRA: Já teda rozhodně nehraju.

JARDA: Tak padej spát!!

Jára trucovitě odchází.

KLÁRA (*šeptá Jakubovi*): Běda, jak se mě dotkneš!

JITUŠ: Tak do toho, šohaji! Samý řeči, a nic z toho. (*Směje se.*) Ty budeš se mně zdá taky jenom velkej teoretik...

JARDA (*směrem k Hynkovi*): Nebo se zeptej táty, jestli by s tebou měnil...

HYNEK (*s hranou bodrostí*): Z fleku. Ale nejdřív bychom museli změnit jistý zákon...

Smích.

ZUZANA (*tiše*): Tak si ho změňte. Změňte si je všechny...

HYNEK (*tiše, podrážděně*): Přestaň!

ZUZANA: Chudáku...

HYNEK (*zuřivě*): Přestaň! A říkám ti, nepij!

KLÁRA (*okázale si prohlíží Jakubovy ruce*): Máš je ulepený – umyl sis je po večeri vůbec?!

Jakub uraženě přechází zpátky k Jolaně.

JARDA (*ke Kláře*): Tak ty taky! Padej spát! Syp!

Klára dotčeně odchází.

JAKUB (*šeptá Jolaně*): Neboj, já jsem stejně homouš.

JOLANA (*nanejvýš pochybovačně*): Cože seš?

JAKUB (*šeptá hlasitěji*): Homosexuál.

JOLANA (*pobaveně si ho prohlíží*): Jo? A nekecáš?

4.

JITUŠ: Tak v čem to vážne, slečno? Vyberte si nějakýho fešáka a už provlíkejte...

JOLANA (*s provazem v ruce, k Pamele*): Neměli bychom dojít taky pro Olega? Je to koneckonců taky účastník.

Všeobecné rozpaky.

PAMELA (*starostlivě*): Je to účastník, ale když on má koupený poukaz bez polopenze... (*Její tvář se náhle rozjasní.*) Ale teď už to vlastně nevadí – dojdu pro něho!

JARDA (*velkoryse*): Dyk se tu může klidně i najíst – koukněte, kolik tady toho zbylo.

JOLANA (*chladně*): Jestli mu hodláte nabízet oschlý zbytky z talířů, tak to pro něho radši nechod'te.

JITUŠ: Teda kde vidíte, slečno, jaký oschlý? Dyk je to netknutý!

PAMELA (*smířlivě*): Ale raději mu to opravdu sami nenabízejte, aby se neurazil. Když bude chtít, tak si vezme sám.

5.

Vstoupí Ignác a udiveně hledí na účastníky zájezdu, spojené navzájem provazem.

IGNÁC: V čem to tady jedete? To musí bejt sakra silný zboží...

JOLANA: Ignác!

MAX: Hele ho!

Oskar se k němu beze slova vrhá, strháváje ostatní rekreanty s sebou. Objímá Ignáce. Všeobecné dojetí.

JARDA: To se na to vyseru... (*K Jituš.*) Koukni na to!

JAKUB (*mužně*): Ahoj, Ignáci!

IGNÁC (*roztržitě*): Ahoj, ahoj.

JAKUB: Ignáci?

IGNÁC: Co je?

JAKUB (*zrudne, šeptá*): Jak se jmenuje ta mast?

IGNÁC: Jaká mast?

JAKUB (*zrudne ještě víc, znovu šeptá*): Ta speciální.

MAX (*s pohledem na Oskara*): Mysleli jsme, že tě zatkli. (*Sarkasticky.*)
Znamená tvůj návrat, že jsi Svatého otce nakonec nezabil?

IGNÁC: Neměl jsem to srdce.

JAKUB: Nevíš?

IGNÁC (*nepřítomně*): Jaká mast? Nevím.

MAX: Zbabělče. To jsi ho ani neinzultoval?

IGNÁC: Nešlo to. (*Šeptá.*) Vypadal jako Šarlota...

Ukrajinský sex (2)

Ani tentokrát Jolana z jejich milování mnoho neměla.

Zatímco kopuloval, přemýšlela, jak se rusky řekne Ty moc spěcháš: Ty óčeň spjéšiš? Nebo spjeháješ?

Nevěděla.

„Ty óčeň spěcháješ,“ řekla mu. „Spěcháješ íli spjéšiš?“

Řekl cosi, čemu nerozuměla.

„Mě náda lžubít' médleno, panimáješ?“ hledala pracně slova, zavalena jeho živou váhou, ale on jako by neslyšel. Potil se. Jestli nevíš, co je dřina, kup si kolo Ukrajina, vzpomněla si na slogan ze studentských let. Málem se zasmála nahlas. Oleg už naštěstí začal hekat. Trvalo mu to něco přes minutu, odhadovala Jolana.

Zhroutil se na ni. Odstrčila ho.

„Ja čůvstvujú kak něftěpravód Drůžba,“ svěřila mu.

Byl jejím příměrem upřímně pobaven.

Využila jeho dobré nálady, uchopila jeho ruku a položila si ji do klína. Cítila, jak strnul, a mylně to považovala za známku vzrušení.

„Zděš,“ řekla mu mazlivě. „Ja těbě pakážu.“

Prudce jí ruku vyškubl a udeřil ji do tváře.

Vyjekla bolestí a překvapením.

To byla skutečná facka, uvědomila si. Ve tmě pokoje ho příliš dobře neviděla, ale slyšela, jak se spěšně obléká. Rozsvítil. Instiktivně si přitáhla pokrývku k bradě. Začal po ní házet svršky a cosi na ni křičel. Nerozuměla mu, ale chápala, co ta slova asi znamenají.

„Co to doprdele děláš?“ křičela.

Hodil jí džínsy přímo do obličeje.

„Co si to dovoluješ, ty hajzle?“ zakřičela. „Ty zasranej ukrajinskej ubožáku!“

Oslepena bolestí a bezmocným vztekem se po něm ohnala, ale netrefila ho.

To ho trochu vzpamatovalo.

Přestal křičet a mlčky jí otevřel dveře.

Nedokázala vstát. To má za to, že se mu pokoušela pomoci. Že se k němu snažila chovat hezky. Ruce se jí třásly tak, že se do džín nasoukala jen s maximálním vypětím. Říkala si, že za žádnou cenu nesmí začít brečet. Takovej hajzl! opakovala si. Hajzl hajzlovskej. To se může stát zase jen mně.

Cítila, jak se jí začíná chvět brada.

Pevně semkla rty, postavila se a ujistila se, že udrží rovnováhu.

Potom šla ke dveřím. Když procházela kolem něho, nakopla ho do varlat; dala do toho nečekaného pohybu všechnu sílu, které byla schopna. Zavyl bolestí a zhroutil se na zem.

Vyšla ven a práskla za sebou dveřmi.

Na Maxe padla nečekaná sklíčenost!

Když se Max po večírku vrátil do pokoje, cítil se trochu stísněně. Říkal si, že to patrně souvisí s tím nenadálým tichem, a pustil si proto MTV, avšak všichni ti rapující černí zpěváci mu připadali jako nějaké nepochopitelné bytosti z jiného světa. Zase televizi vypnul, vstal a několikrát pokoj obešel. Polohlasem hovořil sám k sobě; oslovoval se hochu.

„Hochu, hochu,“ říkal si ponuře.

Sedl si na postel a v telefonním seznamu si našel směrové číslo do České republiky. Přisunul si telefon blíž k sobě a prstem se zlehka dotýkal čísel, jejichž kombinaci znal z paměti – jenomže představa těch dlouhých, zoufalých odmlk ho předem ochromovala, takže nakonec nezavolał. Potom vytáhl z kufru diář s adresami a telefonními čísly svých přátel a dlouho v něm listoval tam a zase zpátky; byla to činnost v Maxově povědomí natolik spojená s Prahou, až mu připadalo, že vůbec na žádném zájezdu není a že sedí doma před telefonem vedle svého počítače. Dokonce si nebyl jistý, jestli by – kdyby nyní rychle vzhlédl k oknům – uviděl skutečně moře, anebo jen šedivé zdi notoricky známého protějšního paneláku. Nakonec při pomyšlení na to křečovitě nenucené veselí, jež by musel vyvinout, diář zase sklapl.

„Hochu, hochu,“ oslovil sám sebe, „budeš si muset vystačit s těmi svými postavami.“

Rychle ztrácel náladu. Ještě před chvílí byl docela příjemně přiořilý, ale teď vystřízlivěl a za svou účast na tom infantilním večírkovém veselí se už začínal stydět. Věty, které na večírku říkal, mu nyní vůbec nepřipadaly vtipné, a také si vyčítal, jak se navzdory svým předsevzetím opět Pamele snažil vlichotit. Připadal si směšně.

Trapně. Byl nespokojený sám se sebou. Byl nespokojený se vším, na co nyní pomyslel. Se všemi knihami, které kdy napsal, se všemi rozhovory, které kdy poskytl, se všemi svými přáteli, s tím, jak žije.

S celým svým životem.

Náhle na něho padla nečekaná sklíčenost.

Co tu vůbec dělám? říkal si, rozhlížeje se po pokoji.

Uvědomil si, že už pozitří se vrátí do svého neuklizeného krčského podnájmu.

Myslel na své definitivně se rozpadající, třináct let trvající manželství.

Myslel na svou ženu, od níž se nedávno odstěhoval, protože s ní už nedokázal žít v jednom bytě, ale kterou stále ještě občas postrádal.

Myslel na svou dvanáctiletou dceru, se kterou se nyní mohl vídat jen jedenkrát týdně a každý druhý víkend. Často se o ni až hystericky bál a hodně se mu po ní stýskalo.

Myslel na svou věčně přepracovanou, nezadržitelně stárnoucí matku.

Myslel na svého otce, který nedávno, v den svých pětapadesátých narozenin, dostal od svého bývalého přítele výpověď z firmy, kde pracoval třicet let.

Myslel na všechny ty neveselé věci – a bylo mu nějak divně.

Kdyby od literárního kritika Josefa Vohryzka nevěděl, že vůbec neví, co je bolest, musel by si nyní myslet, že cosi velmi podobného jako bolest cítí.

Ale naštěstí to věděl. Přestože to bolí, bolest to tedy být nemůže.

Určitě mu je jenom trochu těžko po těch smažených krevetách.

Náhoda?!

Rozhodl se proto, že se půjde projít na čerstvý vzduch.

Na schodech potkal Pamelu.

„Jdeš se projít?“ chtěla vědět.

„Ne!“

„Můžu jít s tebou?“

„Ne!!!“

Jak minout eden, jenž do těch pekel vede?

Pamela mluvila a mluvila, ale Max mlčel.

Vůbec tomu nerozuměla. Ještě před pár hodinami, na večírku, byl Max jedním z nejhlasitějších a nejzábavnějších účastníků – a teď celou cestu mlčí. Znervózňovalo ji to. Několikrát se zastavila a pokoušela se Maxe probudit svými polibky. Jeho ústa na ně sice reagovala, dokonce s takovým divným úsměvem, ale jeho ruce mu pokaždé zůstaly viset podél těla. Ještě se jí vůbec nedotkl. Připadalo jí to divné. Nebo když ho upozornila, že měsíc je už skoro v úplňku, zase se jenom divně zasmál. Jeho chování v ní vzbuzovalo zvědavost – a trochu i strach. V borovém lesíku lemuujícím pláž byla tak hluboká tma, že se ho raději chytla za ruku; z těch černých siluet složených slunečníků a lehátek, rýsujících se proti bledému písku pláže, úplně dostávala husí kůže. Řekla to Maxovi, ale on, místo aby jí slušně odpověděl, se beze slova svlékl a běžel do moře! Vůbec se nestaral o to, že ho ona, Pamela, vidí, ani o to, jestli je už také svlečená nebo jestli ho následuje. Začínala být trochu uražená. Musela se rozběhnout, aby ho dohonila. Na bosých chodidlech ji zastudil písek. Líbilo se jí, jak voda klouzavě obtéká její nahé tělo, ale nemohla ten pocit pořádně vychutnat, protože Max plaval tak rychle, že mu nestačila.

„Počkej,“ zavolala na něj, ale on se jí přesto stále vzdaloval. Temná vzdouvající se vodní masa na ni působila strašidelně a nepřátelsky.

„Maxi, prosím tě, počkej,“ žadonila.

Viděla, jak se velkým obloukem obrací a plave nazpět.

„Stačíš tady?“ chtěla vědět. „Já ne.“

Chtěla se ho chytit, ale proplaval kolem ní v příliš velké vzdálenosti. Plavala znovu rychle za ním. Po chvíli zjistila, že jí voda dosahuje už jen k pasu, a tak se postavila a trochu ztěžka se brodila

ke břehu. V jedné chvíli na cosi šlápla – patrně na ostrý úlomek mušle – ale Max na její bolestivý výkřik nijak nereagoval.

Když ho konečně na břehu dostihla, s vyčítavým pláčem se k němu vrhla.

Max měl Pameliny nahoty plnou náruč, ale přesto mu připadalo, že se jí v jistém smyslu vůbec nedotýká. Tiskla a věšela se na něj celým tělem, jako vyčerpaný boxer, který chce svému soupeři vzít prostor k pořádnému úderu. Vymanil se z jejího medvídkovského mazlení, rázně odmítl všechno to adolescentní olizování a muchlání a bezmála surově ji stáhl na tvrdý mokrý písek na samé hranici vody. Vztáhla k němu ruce a pokusila se ho znovu obejmout, ale on se jí vysmekl a založil jí dlaně pod hlavu.

„Lež,“ přikázal jí.

Bylo to vůbec poprvé, co na ni promluvil. Dýchala přehnaně zrychleně. Vzprímeně nad ní klečel. Nedělal vůbec nic, ale ona se přesto nepohnula. Dlouze si ji prohlédl. Oči jí polekaně tékaly. Položil jí zlehka ruku na břicho a ucítil, jak se zachvěla. Bylo to, jako by se jí toho večera dotkl vůbec poprvé – jako kdyby se poznali teprve nyní. Všechny ty pokradmé nepřiznané letmé dotyky, které na ní v uplynulém týdnu vyloudil, všechno to ponižující dobývání se pod šaty bylo zapomenuto; teď se jí dotýkal nepokrytě, přímo. Připadalo mu, jako kdyby se po týdnu usrkávání slaboučkých sladkých likérů konečně napil čisté, silné kořalky. Pocit převahy, který nyní poprvé zakoušel, mu dával i dlouho nepoznaný klid. Nespěchal. Mlčky, pomalu ji hladil, a občas dokonce ruku odtáhl, neboť věděl, že se kouzlo nejen neporuší, ale naopak znásobí. Její tělo mu netrpělivě vycházelo vstříc a on je bezpečně ovládal, jakoby jediným správným dotykem. Někdy stačilo docela zlehka přitlačit prstem – a tělo pod ním poslušně vykonalo všechny nevyslovené pokyny. Samo, aniž by Max musel vyvinout jakoukoli námahu, se převracelo na záda či břicho, napínalo se a uvolňovalo. V Maxově tváři byl hluboký, soustředěný klid. *Jdeš k ženám? Nezapomeň na*

bič! Pamele se mezi obočím udělala vráska a její chřípí a horní ret slabě zacukaly. Zdálo se mu, že ještě nikdy nedosahovala jeho žádost takové intenzity. Necítil ani chlad, ani písek v zubech, ani sůl v očích. Vnikl do ní a divoce přirážel, jako by z ní chtěl vytlout všechny ty zajíčky Ušáčky a žabičky Rosničky uplynulých dní. Jako by ji chtěl ztrestat za všechno to ponižování.

Konečně se zhroutil k jejímu rameni.

Zděšeně si uvědomil, že leží nahý na pláži vzdálené takřka dva kilometry od jeho pokoje. Cítil se strašlivě unavený a chtělo se mu spát, avšak Pamela – zdálo se – neměla pro tento druh jeho potřeb pražádné pochopení. Neustále na něho mluvila, líbala ho, sedala si na něj, dotýkala se jeho ochablého přirození, lízala mu spánky, cucala mu prsty u nohou, tiskla si jeho hlavu k prsům a vůbec ho všemožně obtěžovala. Max její polibky a dotyky víceméně mechanicky opětoval a s předstíranou něhou ji vytrvale hladil, ale ve skutečnosti myslel pouze na to, jak tuto stále nepohodlnější plážovou scénu co nejrychleji ukončit.

Začínala mu totiž být zima, v očích ho pálila sůl a v zubech měl spoustu písku.

„Pojďme se ještě trochu projít,“ navrhoval vypočítavě. „Je krásná noc – podívej na ten měsíc.“

Pokusil se vstát, avšak Pamela ho v pase pevně obemkla nohama a odmítala ho pustit. Tvrdila, že je jí s Maxem strašně moc hezky a že by tu s ním klidně zůstala celou noc. Max ze samého zoufalství zavřel oči. Náhle si s hrůzou uvědomil, jak strašlivou podobu právě nabrala jeho nejbližší budoucnost: romantické procházky, dětinské žvatlání, muckání a olizování.

„Nebud' smutný, čumáčku,“ řekla Pamela a oddaně mu olízala obě uši.

Pohlédl jí přímo do očí:

„Jestli mi ještě jednou řekneš čumáčku, rozbiju ti palubní mik-rofon!“

Část třetí
CESTA
Z LETOVISKA

Hnědé podšálky

„Řekneš jim to ty, Karle?“

Karel mlčel, rty přísně semknuté. Jeho oči sledovaly vzdálený obzor, jako by se tam někde mohlo skrývat místo, kde se hnědé podšálky navždy ztrácejí.

„Řekni jim to ty, Kájo,“ řekl tiše.

„Dobře, Karle.“

„Něco ti řeknu, Kájo: Já už ani nemám sílu o tom mluvit.“

„To věřím, Karle.“

„Pokaždý se jim to několikrát důrazně opakuje – a pokaždý se jich nejmíň deset ztratí. Chápeš to? Já teda ne.“

„To víš, Karle, lidi...“

„Někdy mám, Kájo, pocit, že bych se moh kvůli těm zsranejm podšálkum docela klidně zbláznit...“

Karel se až zajíkl.

„Znáš ten pocit?“ dodal posléze.

„To si teda, Karle, piš, že ho znám. Zatraceně dobře ten pocit znám!“

Karel souhlasně kývl.

„Já ti něco řeknu, Kájo,“ řekl pomalu, jako by pečlivě vážil každé své slovo: „Jestli se jeden jedinej podšálek ztratí, tak za sebe tentokrát neručím!“

Jak to skončí?

Když Max před týdnem nastupoval v Praze do autobusu, měl už o kompozici, stylu i postavách svého příštího románu víceméně jasno. Tento zájezd měl být jen zábavnou příležitostí k jejich případnému doladění – ale nakonec v původním konceptu udělal tolik změn, že už sám dost dobře nevěděl, jak to všechno skončí.

Trochu mu to dělalo starost.

„Netrapte se, mladý muži,“ chlácholil ho před zpáteční cestou pan Petrescu, „neukončenost a otevřenost nejenže nemusí být výrazem neschopnosti děj a příběh vyřešit, nýbrž naopak patří k příznačným rysům moderního románu.“

„To opravdu rád slyším,“ odpověděl Max.

Meditace

Pavlík s Petříkem byli zmoženi dlouhým posledním koupáním a brzy poté, co se autobus rozjel, oba usnuli.

Olga se pohodlně zapřela do sedačky a položila Ládovi ruku na stehno. Soumrak v ní vyvolával takovou zvláštní, slavnostní náladu. Byla skoro dojatá. Říkala si sice, že by měla zbytky od svačiny a ty špinavé ubrousky přendat do jednoho pytlíku, který pak někde na parkovišti vyhodí, ale nakonec se rozhodla, že to nechá být. Nebude přece pořád myslet na všechny ty obyčejné praktické věci. Někdy ji trápilo, že pořád myslí jenom na takové ty každodenní věci. Hlavně doma – co uvaří, kdy umyje okna, kdo vyzvedne děti ze školky, že nutně potřebuje nové punčochy, že teče ústřední topení... Znáte to. Ale život je přece mnohem víc než jen vaření a uklízení a vyzvedávání dětí ze školky. Na to by neměla zapomínat. Měla by čas od času přemýšlet taky o věcech skutečně důležitých. Jako teď. Sedí přece vedle svého manžela a za ní spí její dvě zdravé děti. A jedou z dovolené. Z dovolené v nádherném drahém hotelu. Počasí vyšlo. Krásně se opálili. Děti si to užily. Byla to povedená dovolená. Život je zvláštní, říkala si. Krásný, ale zvláštní. Chvilí jsi tam, chvilí jinde. Jestlipak se do toho hotelu vůbec ještě někdy vrátí? Když si člověk uvědomí, že se třeba už nikdy v životě na všechna ta krásná místa nevrátí... Člověku je z toho až smutno. Někde žiješ – a najednou to nenávratně skončí. Co potom záleží na tom, kdy a kde vyhodí zbytky od svačiny? V nejhorším bude trochu zapatlaná taška. No a co! Stejně ji chtěla prát. Kluci v ní věčně tahali mušle, takže smrdí rybinou a všechny švy jsou plné písku. Vyklepe to doma na balkoně. Stejně musí na balkoně pořádně vyklepat všechny boty. Všechny ručníky samozřejmě taky.

Jinak by se totiž mohl ucpat v pračce filtr.

Jolanina matka to Maxovi hodila na papír

„Milý Maxi, příběh, který Vám chci vyprávět, by se mohl jmenovat Co si kdo zaseje, to také sklídí. Začal na jaře roku 1988, v jedné velké továrně v jednom v malém městečku. Je to velmi smutný příběh, takže by z něj mohl být dobrý humoristický román,“ četl Max.

Už mi určila i žánr, usmíval se v duchu.

„Na počátku příběhu vládla v továrně komunistická strana a jeden dosti vzdálený sklářský koncern. A taky strach. A trochu i několik nepříliš schopných soudruhů, posvěcených krajskými, okresními a celozávodními výbory komunistické strany. Ti měli jediný cíl: udržet se na své židli a mít z toho co nejvíc.

Na jaře roku 1988 byl vydán zákon o státním podniku. Sotva soudruzi z vedení poslušně (i když ne zrovna ochotně) založili jakýsi polovičatý státní podnik, už tu byla další hrozba pro jejich do té doby pokojnou existenci – tentokrát v podobě povinné volby ředitele. Aby bylo „demokracii“ učiněno zadost, museli kandidovat alespoň dva kandidáti. Jedním sice vždycky a všude býval stávající ředitel – ale kde sehnat druhého, navíc samozřejmě takového, který by toho stávajícího v konkursu neohrozil? Nevěděli. Ministerstvu se soudruhů z malého městečka zželelo a operativně sáhli pro druhého kandidáta do vlastních úřednických řad – vždyť je to stejně jen formalita.

Jenomže nebyla. Nespokojenost zaměstnanců továrny se soudruhy ve vedení byla příliš velká. Navíc vybraný ministerský kandidát – měl takové divné jméno, jmenoval se Nestor – nebyl vůbec neschopný, naopak; tajně poučen předvolebními kampaněmi v USA objížděl jednotlivé závody a provozy a sliboval novou podnikovou politiku. Demokratickou. S lidskou tváří. Nastínil novou cestu. Byl

inteligentní, měl koncepci a v mezích „glasnosti“ útočil proti zavedené organizaci výroby a řízení. Podporovali ho i někteří nestraníci. Navíc měl v městečku, kde kdysi pracoval a žil, několik přátel.

Patřila jsem k nim i já a můj manžel – také jsme ho podpořili. A on nakonec zvítězil.“

Konec první románové části, šklebil se Max.

„V továrně nastává nová doba,“ psala Jolanina matka. „Nestor zavádí pořádek. Vyžaduje disciplínu. Využije všech možností daných novými zákony, jakož i svých konexí na ministerstvu, dosáhne uzavření delimitační dohody s koncernem a dovrší tak definitivní osamostatnění podniku. Vládne demokraticky. Ač sám samozřejmě straník, podporuje i iniciativu nestraníků. Nechává prostor pro debaty a diskuse. Se stranickými a odborovými orgány vede obratná diplomatická jednání. Z vedení odvolá ty, kteří jeho strategii nechápou (ale i ty, kteří by mu mohli konkurovat). Podnik se začíná zviditelňovat. Začíná být úspěšný.

Listopad 1989 je ovšem zprvu příliš velké sousto i pro „pokrokového“ Nestora. 20. listopadu se osobně zúčastní mítinku na podporu strany a vlády. Nekompromisně vyhazuje všechny delegace pražských studentů – hájí své stranické přesvědčení. Vzpamatuje se až 28. listopadu, když dojde k zrušení ústavního článku o vedoucí úloze strany. Poté nastává razantní obrat. Nestor okamžitě odvolává kádrově personálního náměstka, ruší celý jeho úsek, stejně jako dosavadní účast předsedy CZV KSČ v ředitelské radě a poradě vedení. Nechá sundat hesla, zastaví výstavbu Síně tradic, zahodí stranickou legitimaci.

Přesto se jeho ředitelské křeslo otrásá.“

„Nestor seděl ve své prostorné kanceláři s rudým běhounem a díval se, jak venku na nádvoří několik dělníků demoluje transparent s nápisem PRO BLAHO PRACUJÍCÍHO LIDU. Šlo jim to od ruky. Měl pocit, jako by se ta pojízdná židle, na které se nyní zamyšleně pootáčel, trochu chvěla,“ fabuloval v duchu ironicky Max, ale přesto četl dál:

„Na četných veřejných shromážděních byl Nestor i celé vedení terčem mnoha útoků. Můj muž a já jsme ho naopak hájili – například na stránkách nově založeného podnikového časopisu. ‚Nejsme jako oni,‘ připomínali jsme těm horkokrevným radikálům z Občanského fóra (tehdy nám tak alespoň připadali). A proč navíc měnit úspěšný vedoucí tým? A kde vzít jiný?

Nakonec – až na (dočasně) lustrované výjimky – vedení v čele s Nestorem útoky přežilo. Zdálo se, že to s podnikem myslí dobře: následovala úspěšná reorganizace, zřízení divizí, decentralizace pravomocí, vše doprovázené nebývalým zvýšením iniciativy a aktivity zaměstnanců. Přípravili jsme privatizační projekt, založili akciovou společnost a několik dalších společností tuzemských i cizozemských, iniciovali založení investičního fondu, proběhla kuponová privatizace, nově jsme investovali, získali certifikát jakosti. Došlo k zvýšení vývozu, produktivity i zisku. Některé investice (dovozy) byly sice omylem a zůstaly nevyužity; snadno se však našel nevinný viník a několik desítek zbytečně vyhozených milionů nemohlo celkový úspěch ovlivnit.“

Povídka do Hospodářských novin, pomyslel si Max.

„Se vzrůstajícími úspěchy rostla však i Nestorova chuť po absolutní moci. Postupně opouští demokratický způsob řízení, znovu si přisvojuje původně decentralizované pravomoci. Nepřipouští debatu, porady vedení se mění v jeho monology. Vytrácí se kolegiální úcta a respektování druhého – oponenti jsou automaticky považováni za nepřátele. Uplatňuje metodu cukru a biče – hlavně však biče. Osobuje si dokonce právo zasahovat do soukromí svých podřízených. Dořvat a srazit na kolena a pak opět pozvednout – to je osvědčená cesta k absolutní poslušnosti. Poslušné odměňuje: obrovskými platy, novými auty. Vytváří atmosféru strachu a podlézavosti. Láme osobnosti, ty nezlomené odstraní. Jeho oblíbenou četbou –“

– je Souostroví Gulag! zvolal v duchu vesele Max.

„– je Souostroví Gulag.“ Postupně objevuje, že ideálními podřízenými jsou bývalí i současní komunisté, zvyklí na stranickou disciplínu, kteří bez odmlouvání plní rozkazy, o nichž příliš nepřemýšlejí. A pak: není nad to, být zase mezi svými... Mezi těmi, s nimiž si nemáme co vyčítat. On jim za nic nevděčí, naopak oni jsou zavázáni jemu, že je zase pozdvihl, že jim dal znovu kousek moci. Ty ostatní lze kromě toho jen obtížně lámat: mají letitý trénink, vlastní názory a zcela přebytný smysl pro morálku. Navíc se s podnikem za celá ta dlouhá léta, co v něm pracují, směšně identifikovali a nyní žárlivě střeží, aby podniku nikdo neubližoval. Všechny ty lákavé možnosti, které se nyní nabízejí, jim vadí: nejrozumnější tichá společenství i „zeštíhlování“ podniku ve prospěch preferovaných soukromých a zahraničních firem. Poukazují na provize.

Překážejí.

Je třeba jednat razantně a rychle. Nestor připravuje zásadní reorganizaci. Zdůvodnění obstarají renomované poradenské firmy, které bohatě zaplatí (v jedné z nich stejně pracuje jeho syn, takže ty peníze neprijdou tak úplně nazmar...). Pryč s divizním uspořádáním a decentralizací pravomocí! Zpět k totalitnímu centralismu, naším ideálem je postnormalizační uspořádání podniku z roku 1971 – a právě to nám bylo renomovanými firmami doporučeno. Žádná zvůle – vědecky podloženo. Na místa odborných ředitelů pečlivě vybrat spolehlivé soudruhy: Kandidáta za KSČM. Bývalého Lidového milicionáře. Poslušnou soudružku z někdejšího ONV. Nemusíme se ničeho bát, máme přece svobodu, kapitalismus a demokracii, takže nám to půjde jako po másle. Ředitele závodů většinou ani vyměňovat nemusíme (nomenklatura OV KSČ), místa vedoucích provozů, odborů a oddělení bez problémů obsadíme členy bývalého CZV KSČ, řadovými milicionáři, členy dílenských výborů, předsedou SČSP a jinými zasloužilými soudruhy – přinejmenším s praxí v rudých odborech. Malé ústupky ale občas udělat musíme – například je nutno vyhovět podnikovému představenstvu, které požaduje do

vedoucích funkcí lidi mladé; protože mladí však nejsou dostatečně spolehlivými soudruhy, a protože by nám navíc mohli v budoucnu konkurovat, dáme jim ty funkce, z kterých chceme vyhodit nespolehlivé nesoudruhy (nevadí, že ta či ona funkce vůbec neodpovídá jejich kvalifikaci a praxi – až si na ní vylámou zuby, nahradíme je staršími spolehlivými soudruhy).

Nespolehlivým nesoudruhům dáme výpověď z důvodu organizačních změn.

Nejlépe jako dárek k narozeninám.

Bez ohledu na to, že v továrně pracovali přes třicet let a mají – na rozdíl od mladých – kvalifikaci, kterou v továrně postrádáme.

Bez ohledu na to, že jsou to naši bývalí přátelé (kteří nám navíc pomáhali do funkce) – musíme být přece pevní a zásadoví.

A to už jsme, milý Maxi, na konci příběhu:

Je leden 1996 a v továrně vládne Nestor. A strach. A trochu i vzdálené představenstvo. A trochu i několik nepříliš schopných, ale poslušných soudruhů, zocelených dlouholetým třídním bojem. Ti mají jediný cíl (viz strana 1): udržet se na své židli a mít z toho co nejvíc.“

To je ale opravdu svinstvo, říkal si nahněvaně Max, když elaborát Jolaniny matky konečně dočetl.

Svinstvo a hnus.

Jenomže co já s tím?

Nedochvilnost

„Nastupovat!“ volala vesele Pamela na konci první zastávky.

Ještě přibíhali Jolana a Jakub.

„Tak popojedem,“ řekl Karel druhému Karlovi a otočil klíčkem v zapalování.

Oskar na Maxe tázavě pohlédl.

„Kdo chybí, ať se přihlásí!“ řekl hlasitě Jarda.

Jolanina matka si povzdychla.

„To nám snad dělá naschvál,“ řekla Jolaně.

Pamela si přitáhla palubní mikrofon:

„Jsme všichni?“ řekla zvonivě.

„Nejsme,“ upozornil Pamelu Max. „Chybí Ignác.“

„A můj otec,“ hlásila rezignovaně Jolana.

Cestující se vyčítavě rozhlíželi. Jolana, její matka, Oskar a Max mlčky hleděli ke vchodu do motorestu na protilehlé straně odpočívadla: dosud nikdo nevyšel.

„Tak to snad, Kájo, zase vypni,“ řekl Karel.

Druhý Karel s rozmáchlým gestem vypnul motor a sedl si bokem k volantu.

„Nedochvilnost je snad vůbec nejhorší lidská vlastnost,“ řekla Helga do nastalého ticha. Zavřela časopis a začala jím sebe i Šarlotu ovívat.

Max se povzbudivě usmál na Jolanu a její matku a znovu vyhlédl z okna. K motorestu nyní hleděla většina cestujících.

„Tak proč pro ně ježišmarjá někdo nedojde?“ řekla po chvíli Jituš.

„A proč se ježišmarjá ptáš mě?“ řekl Jarda.

Z motorestu vyšla skupinka lidí s několika malými dětmi; Jolanin otec ani Ignác mezi nimi však nebyli.

„My se tu kvůli nim snad udusíme vedrem,“ řekla Helga. Přiblížila si časopis těsně k zpocenému obličej.

„Můžeme vystoupit?“ dotazovala se Pamelu Olga.

Pamela si přiblížila mikrofon k ústům.

„Prosím vás, ne, už nevystupujte,“ řekla prosebně. „Pojedeme okamžitě, jakmile zbylí dva účastníci nastoupí, tak abychom pak pány řidiče už nezdržovali.“

„To tu taky můžem smrdět celou věčnost,“ řekla důrazně Jituš. Otočila se přímo k Oskarovi.

„Tak si pro něj herdek dojděte, ne?“

Oskar postřehnutelně zrudl. Jarda se zasmál.

„No a?“ řekla Jituš vzdorně. „Dyk ať si pro něj dojde, ne?“

Oskar učinil jakýsi nerozhodný pohyb, ale Max ho zarazil.

„Já tam skočím,“ řekl mu.

„Díky, Maxi,“ řekla Pamela do mikrofonu a poté zaapelovala na účastníky zájezdu, aby ve vlastním zájmu dodržovali stanovený čas přestávek.

Max se kolem ní protáhl, aniž na ni pohlédl, a vyběhl ven.

„Vím, že to říkám těm nepravým,“ slyšel Pamelu z vozu, „vás naopak musím pochválit, protože vy chodíte vždycky včas.“

Jak se kolem rozpálených parkujících aut blížil k motorestu, Pamelin zvonivý hlas postupně slábl. Jolanin otec a Ignác vyšli ven, náruče plné plechovkových piv. Max se zastavil a přelétl Ignáce kontrolním pohledem; potom se otočil a šel pomalu nazpět. Ignác ho dostihl ve chvíli, kdy nastupoval.

„Ty jsi pro nás šel,“ halasil Ignác. „To je dojemné. Ty jsi náš dobrý kamarád.“

Max mlčky pokýval hlavou a šel si sednout.

Ignác vysypal orosené plechovky na prázdné sedadlo za řidičem a zcela nečekaně vytrhl Pamele mikrofon.

„Omluvte, milí účastníci, náš pozdní příchod!“ zaburácel. „Museli jsme si zaopatřit tekutiny, na které stála dlouhá italská fronta.“

Účastníci si zděšeně zacpávali uši.

„Není divu! Podle posledních lékařských výzkumů má totiž člověk, italské občany pochopitelně nevyjímaje, každý den vypít minimálně dva litry tekutin! Minimálně!“ zdůrazňoval Ignác.

Zamrkal na Oskara, ale ten odvrátil pohled do okna.

„Pocit žízně,“ pokračoval Ignác, uhýbaje mikrofonem před Pamelinou rukou, „přitom nemusí být rozhodující. V horku je navíc možno denní příjem zvýšit až na tři litry, ale větší objem tekutin už představuje pro lidské ledviny nadměrnou zátěž!“

Pamele se konečně podařilo získat mikrofon nazpět.

„Sednout!“ poručila Ignácovi naoko přísně.

„Ten kluk je naprosto skvělej!“ oznamoval Jolaně a její matce Jolanin otec. „Naprosto skvělej.“

Jolanina matka útrpně zavrtěla hlavou.

„Nechceš si na chvíli zdřímnout?“ navrhovala svému muži.

„Dobrý nápad,“ řekla Jolana, „ale hlavně nám, otče, nevypadni do uličky.“

Co jim má Jolana říct?

Co jim mám říct? říkala si v duchu Jolana.

Žvýkala soustředěně Travel Gum, dívala se přímo před sebe a zhluboka dýkala, doufajíc, že když všechna ta známá doporučení pečlivě dodrží, podaří se jí snad přicházející nevolnost ještě odvrátit. Přestože se vůbec necítila dobře, nedokázala nemyslet na to, jak to matce řekne. Jako by ji slyšela: Proč proboha zrovna Ukrajinec!? Protože se mi líbí, jak krmí kočku. Proto. Vybavila si, jak Oleg ke kočce vždycky tiše promlouval, a na kratičký okamžik na něho láskyplně pohlédla. Usmál se a nenápadně ji pohladil po stehně. Tak proč? Protože se mi líbí, jak bezbranně vypadá ve spánku a jaké má svaly na zádech? Protože mě dojíká jeho staříčkový kapesní nožík a slavnostní rozvážnost, s níž loupe ovoce, zejména pak kiwi? Protože ten svůj kamrlík pro služku odemykal tak důstojně? Tak proč? Jsi s ním snad těhotná? – Nikoliv, mami, prostě mi učaroval ten trvanlivý salám na jeho stole...

Co se k tomu proboha dá říct?

Sama se v tom nevyzná. Sama by to potřebovala vysvětlit. Sama by potřebovala uklidnit a povzbudit, jenomže matka – a tím si byla Jolana naprosto jistá – všechno ještě víc zproblematizuje. Jenom ji bude zrazovat. Poukazovat na pravděpodobné problémy. Jako by ty problémy ona, Jolana, sama neviděla. Jako by si sama byla dvakrát jistá.

Nevolnost se ohlásila obvyklými příznaky. Jolana cítila, jak jí na čele a na tváři vyráží studený pot. Už se jí i třásla kolena. Ohlédla se za sebe: matka si četla, otec spal.

„Potřebuju zastavit,“ vypravila ze sebe.

Dýkala stále rychleji. Matka nereagovala, ale Jolana už podruhé promluvit nedokázala. Musela se otočit po směru jízdy.

„Potřebuju zastavit,“ řekla Olegovi česky. „Ihned.“

Sebrala zbylé síly a omluvně se na něho usmála. Oleg okamžitě vstal a protáhl se kolem ní do uličky, aby to došel říci řidiči. Už to nestihne, uvědomila si Jolana. Zarazila Olega pohybem ruky, na vteřinu na něho bezmocně pohlédla, předklonila se co nejhlouběji mezi svá rozevřená kolena a naněkolikrát se vyzvracela; v přestávkách přerývaně oddechovala a myslela přitom na všechny ty hrozné zvuky a ten odporný nakyslý puch.

„Chuděrka,“ řekla Helga. „Už zase zvrací.“

Oleg jí – navzdory jejím chabým protestům – igelitovou tašku s tím hrozným obsahem odebral; otevřel ji a vnitřní sáček pevně zavázal na uzel. Nedokázala mu ani poděkovat. S námahou se napřímila – připadalo jí, jako by se z jakýchsi temných hlubin vracela zpátky na hladinu – a vyčerpaně si opřela zátylek o sedadlo. Koutkem oka viděla, že matka si i nadále čte.

Otec i nadále spal.

Její jediná dcera si tu málem vydává všechny vnitřnosti – a ona si klidně čte.

Jeho jediná dcera si hodlá vzít námezdního ukrajinského kopáče – a on si klidně chrápe.

Oleg jí kapesníkem otřel koutky úst. Svým kapesníkem, uvědomila si.

„Ou kej?“ řekl Oleg.

„Ou kej,“ hlesla vděčně.

Do stejné řeky

„Mohly bychom si jít zítra zaházet,“ navrhla Denisa opatrně.

Irma mlčela.

„Teda jestli chceš,“ připojila Denisa.

„Kam?“ řekla Irma neutrálně.

„Na Letnou?“ řekla Denisa s otázkou v hlase, aby dala Irmě možnost rozhodnout.

„Tak jo. Tak na Letnou,“ rozhodla Irma. „Třeba tam někdo bude.“

„V kolik? Tak ve čtyři?“

„V pět. Kvůli horku,“ rozhodla znovu Irma. „Vezmem si dres?“

„Asi ne,“ řekla Denisa. „Nebo jenom čepici.“

Jejich kamarádství bylo obnoveno.

Usmívaly se.

„Stejně,“ zasmála se Denisa a pohodila hlavou za sebe, směrem k osazenstvu autobusu, „to bylo neuvěřitelný panoptikum...“

„To byla přímo squadra azzura,“ plácla nazdařbůh Irma.

Vsadila by se, že Denisa bude mít zítra dres.

Redaktor, autor a text

Stmívalo se. Karel už před chvílí rozsvítil reflektory.

Pamela vstala a prošla uličkou mezi sedadly až k Maxovi. Cestující se za ní zvědavě ohlíželi.

„Můžeš, Maxi, prosím tě, na chvilku?“ požádala ho.

Tvářila se nešťastně.

„Samozřejmě,“ řekl Max trochu překvapeně.

Poslušně ji následoval. Volná sedadla úplně vzadu jim poskytla relativní soukromí. Teprve nyní si Max všiml známého sešitu.

„Á, pohádka,“ prohodil.

Pamela se ani nepousmála.

„Bojím se, že se ti ta dnešní pohádka nebude líbit,“ řekla kňouravě.

Max její obavy přinejmenším sdílel, avšak nedal na sobě nic znát.

„Přečtu si to.“

Pamela mu pohádku naoko zdráhavě vydala; předstírala dokonce, že se jí ruka, v níž sešit drží, chvěje. Maxe ta komedie podráždila a užuž chtěl Pamele říct něco patřičně jízlivého, ale potom to bůhví proč nechal být. Zkoušel se začíst, ale nemohl se vůbec soustředit, neboť cítil, že Pamela ho z bezprostřední blízkosti upřeně pozoruje.

„Pamelo, prosím tě!“ řekl.

Polekaně sebou trhla a se zmučeným výrazem matky, jejíž jediné dítě právě prodělává komplikovanou srdeční operaci, svůj pohled odvrátila.

Pohádka zajímavě kontrastovala s textem Jolaniny matky, který četl před chvílí. Záhy ovšem pochopil důvod Pameliných obav – ze všech tří jejích pohádek, které až dosud slyšel nebo četl, byla tato zcela jednoznačně nejhorší. Šlo o velmi špatnou a převším velmi průhlednou odvozeninu notoricky známé pohádky Andersenovy.

Krátce pohlédl na cestující, kteří zatím nic netušili.

„Je to špatné,“ řekla tiše Pamela.

„Není to špatné,“ řekl Max. „Je to jen málo původní.“

„Málo původní?“ šeptala Pamela podezíravě.

„Málo originální.“

„Ale říkal jsi, že to není špatné? Jenom – že to není příliš originální?“

„Bohužel to není vůbec originální,“ řekl Max lítostivě. „Až příliš se to podobá té slavné pohádce od Hanse Christiana Andersena.“

„Ale to přece nevadí,“ usmála se zčistajasna Pamela. „Všechny pohádky na světě se přece navzájem podobají... Důležité je, že to – jak říkáš – není špatné.“

Max vůbec nechápal, kam se poděla ta její předchozí ustrašená nejistota.

„Takže to není špatné?“ ujišťovala se znovu.

Její pleť už opět zářila.

Max rezignoval – když nic, tak se alespoň přesvědčil, že se už nikdy v životě nesmí vrátit k práci nakladatelského redaktora.

„Není,“ řekl bezmála vesele. „Vlastně je svým způsobem krásná!“

Jeho radost z tak krásné pohádky se okamžitě přenesla i na její autorku, která na svého redaktora vděčně pohlédla a dlouze ho políbila. Maxe při té příležitosti napadlo, že by se mohl trochu potěšit včera dobytými državami a zajel jí rukou pod tričko. Sličná pohádkářka se nijak nebránila, a tak jí palcem a ukazováčkem pravé ruky lehce stiskl levou prsní bradavku.

„Co děláš?“ odstrčila ho pohoršeně.

Vstala, upravila se a prošla nazpátek ke svému stanovišti.

„Všichni už asi čekáte na obvyklou pohádku,“ pravila do mikrofону.

Maxe znovu překvapilo, jakou proměnu dokáže prodělat její hlas.

„A já vás nezklamu!“ zvolala Pamela.

„Hurá!“ zvolal Ignác. „Sláva!“

Max viděl, že je opilý.

Šarlota a Petřík s Pavlíkem zatleskali.

„Támhle náš pan spisovatel už ji četl,“ oznámila účastníkům Pamela potěšeně.

Někteří účastníci se otočili, aby se na Maxe usmáli.

„Mohu vám na něj snad prozradit, že mu připadala sice maličko originálnější, ale jinak celkově velmi krásná.“

„Má vkus!“ zakřičel Ignác.

Irma s Denisou se zasmály.

„Takže se hezky pohodlně opřete a pěkně poslouchajte,“ řekla Pamela svým kouzelným hlasem. „Jmenuje se O ošklivém kolouškovi.“

Oskar znovu potvrzuje svůj hezký vztah k dětem!

Účastníci zájezdu po pohádce postupně usínali.

Řidiči zhasli světla. Ignác, zmožený pivem a patrně i únavou z předešlých bouřlivých dní, usnul na Oskarově rameni.

Oskar bděl. Očima sledoval černou siluetu zaprášených zdí po pravé straně dálnice: jejich výška se neustále měnila. V pravidelných intervalech se ze tmy vynořovaly svítící zelenobílé čtverce označující místa nouzových východů. Připadalo mu obtížné odtrhnout od toho výjevu oči. Konečně se přinutil podívat se také vlevo. Pruhy dálnice v protisměru nyní oddělil vysoký travnatý násep; světla protijedoucích vozů v jediném okamžiku zmizela a tma uvnitř autobusu se stala hlubší. Přední sklo připomínalo Oskarovi televizor ve zhasnutém obývacím pokoji; kdykoli dálnice prudčeji zatáčela, vyskakovaly ze tmy zářivě nasvícené obrazy betonových sloupů, bledých, skoro bílých keřů, lesknoucích se kovových svodidel a fosforeskujících dopravních značek a směrových cedulí; jakmile se bílé pruhy na asfaltu před nimi napřímily, na pomyslné obrazovce se znovu ustálil monotónní obraz rudé šňůry koncových světél.

Ignác začal chrápat.

Oskar se otočil, vyměnil si s Maxem krátký pohled a plaše se rozhlédl kolem: lidé už však naštěstí většinou spali. Jolana mu přes uličku poslala solidární úsměv. Jemně s Ignácem zatřásl, ale účinek to mělo pouze dočasný. Pokrčil rameny a vrátil se pohledem k nouzovým východům a k vlnícímu se horizontu betonové zdi.

Po chvíli k němu prostorem mezi sklopenými sedadly propadla Petříkova malá ruka. Bezvládně rozevřené prstíky ho dojímalý. Maličko se předklonil. Pavlík spal stulený na břicho, hlavou k oknu; Petřík na zádech, s komicky pootevřenou pusou, ruce rozhozené

za hlavou. I ve tmě bylo vidět, jak jsou dosněda opálení. Jejich přikrývka ovšem ležela na zemi. Všiml si také, že se Petříkovy drobné čelisti pohybují – pozorně se zaposlouchal: ano, maličký skutečně skřípal zuby. Oskar se neubráníl úsměvu. Pohlédl na Petříkovy spící rodiče, shýbl se pro deku a opatrně obě děti přikryl.

Ignác ztichl. Otočil se na bok a opřel si spánek o Oskarovo rameno.

Oskar se cítil šťastný.

Happy ending

Jolana věděla, že už zvracet nebude. To už poznala. Nohy se jí sice ještě trochu chvěly, takže se po cestě raději chytala navlhle kůry stromů, ale jinak se jí zřetelně ulevilo. Čas od času jí pod nohama zapraskala větev.

Jakub byl vpravo od ní, mezi dvěma kmeny; když ho mījela, otočil k ní hlavu.

„Já ještě pořád nejsem,“ řekl.

Tmou bleskl jeho rozpačitý úsměv.

„Máš čas,“ řekla Jolana. „Počkám na tebe o kus dál.“

„Můžeš počkat tady,“ řekl Jakub velkomyslně.

Už si na Jolanu dávno zvykl a její přítomnost v nočním lese ho spíše uklidňovala.

„Ty mi nevadíš,“ dodal.

Překvapeně se zastavila. Vstříkla si do úst trochu ústní vody a dlouze kloktala.

„Můžu na tebe mluvit?“ řekla.

Přistihla se, že se jí trochu chvěje hlas.

„Klidně.“

„Zkus si představit, že sypeš první hrst borůvek do takové té vysoké plechovky od okurek,“ poradila mu.

Zasmál se.

Polkla.

„Mohla bych ti zkusit pomoci,“ řekla co možná nenuceně. „Teda jestli se přede mnou nestydíš?“

„Nestydím,“ řekl nejistě.

Přistoupila zezadu k němu. Nešlápla na víc než na dvě nebo tři větvičky, ale přesto si připadala nemotorná a hlučná.

„Seš si jistej?“

„Nestydím se!“ prohlásil Jakub, ale v rozporu se svými slovy si rychle natáhl trenýrky.

Přistoupila zezadu k němu a přátelsky ho poplácala po jeho malém, pevném zadečku. Cítila v dlani, jak strnul a napnul svaly. Viděla, jak poplašeně zamrkal těmi dlouhými řasami a jak je zrudlý studem a vzrušením.

„Neboj, Jakube,“ řekla chlácholivě. „Neboj.“

Poslechl a odevzdaně si opřel hlavu o její prsa. Připadalo jí, že nikdy v životě ji nic nevzrušilo víc. Když mu odtáhla gumu trenýrek, na okamžik úplně přestal dýchat. Toužila se ho dotknout, ale neodvážila se. Měl nepřehlédnutelnou erekci.

Suchými rty s námahou zapískala.

Polkl, tichounce zasténal a tenounkým proudem zmáčel borovou kůru a okolní mech.

Otevřel oči.

„Čurám?“ řekl udiveně. „Jak to?“

To ji rozesmálo – a poněkud vzpamatovalo. Světlounce zlatistý proud konečně zeslábl.

„A co tě na tom udivuje?“

Zakasal se a během cesty nazpět jí vysvětlil Nagyovu teorii.

Zprvu ho příliš neposlouchala, ale později její pozornost vzrostla.

Zastavila se a vážně na něho pohlédla.

„Něco ti řeknu, Jakube,“ řekla důrazně. „Ty nejsi homosexuál.“

Zaraženě na ni hleděl.

„Nejsem?“

„Nejseš,“ opakovala Jolana. „To ti přísahám.“

Několika pádnými argumenty rozmetala Nagyovu teorii na kousky.

„Příště nevěř čtrnáctiletej m klukům,“ zasmála se nakonec.

Cítila, že je úplně mokrá.

Denisino podezření

Denisa se nenápadně otočila, aby se podívala, co dělá Hynek: Hovořil o čemsi s manželkou. Když se otáčela nazpátek, všimla si, že Jolana a ten Ukrajinec, kteří seděli na sedadlech za ní, mají přes nohy přehozenou tenkou kostkovanou příkrývku. Na tom by samozřejmě nebylo nic divného, neboť teď v noci měli nějakou příkrývku nebo alespoň větší osušku téměř všichni, jenomže Denisa si i v onom přítmí, které v autobuse panovalo, dobře všimla Ukrajincovy pravé ruky, jejíž silueta pod pokrývkou nepřipouštěla žádnou pochybnost. Ano, ležela přímo v Jolanině klíně.

Denisa ten výjev spatřila jen na zlomek sekundy, ale přesto by se byla vsadila, že se Ukrajincova ruka pohybovala. Ten kostkovaný vzor se v chabém odlesku světel zvenčí docela zřetelně zavlhl. Prokrista, to je panoptikum, říkala si Denisa. Její sedačka, na niž si právě položila tvář, byla sklopená do nejzazší dolní polohy, takže od té sodomy ji dělilo sotva padesát, šedesát centimetrů. Snažila se svým podezřením bavit, ale proti své vůli cítila spíše jakýsi vnitřní neklid a primitivní zvědavost. Nemohla navíc kvůli nim přemýšlet o sobě a o Hynkovi. Napjatě poslouchala, ale žádné předpokládané zvuky k ní nedolehly. Tak kde to vážně? říkala si. Snažila se přesvědčit sama sebe, že je to ona, kdo má nad celou tou trapnou situací převahu. Náhle naprosto jasně ucítila, jak se Jolaniny nohy na pár vteřin zapřely do kovové trnože pod jejím sedadlem. Napjala sluch, ale Jolanino dýchání bylo i nadále zcela pravidelné. Tak co to bylo? přemýšlela Denisa. Stáhla si kalhotky! napadlo ji náhle. No jasně! Ráda by se byla se svým poněkud šokujícím objevem svěřila šeptem Irmě, ale Irma spala. Ona si klidně spí – a tady se zatím dějí takové věci! Potřebovala se přesvědčit. Nedalo jí to. Postavila se, s hranou rozespalostí v uličce maličko zavrávala a pomalu šátrala v síťce

na zavazadla po plastické láhvi s minerálkou. Mžourala očima a tvářila se unaveně a apaticky, avšak její zrak, sluch i čich byly v ledovém střehu. Rychle, ale pozorně si podezřelou dvojici prohlédla: oba byli přikrytí; Jolana téměř až k ramenům, Ukrajinec po předloktí; jeho pravačka, sevřená Jolaninými stehny, se nehýbala. Oba měli zavřené oči, ale Denisa si přesto nebyla jistá, že ji Jolana nebo Oleg nepozorují. Neodvážila se svůj průzkum déle protahovat; napila se a už bez průtahů si znovu sedla. Vzadu bylo ticho. Nic se tam nehýbalo. Denisa si musela přiznat, že je trochu zklamaná. Napínala uši a nasávala vzduch, ale nedělo se nic. Že by je vyplašila? Nebo že by se ve svém podezření mýlila? Najednou si sama před sebou připadala poněkud směšně. Panebože, vždyť ona normálně vstala, aby je šmírovala... Zasmála se, ale ten nepříjemný pocit studu v ní zůstával. Zavřela oči. Rozhodla se, že na celou tu věc co nejrychleji zapomene. Nejsou tu snad důležitější věci, o kterých by měla přemýšlet?

Už se začínala propadat do jakéhosi polospánku, když vtom znovu ucítla, že se Jolana zapřela do stupačky. Tak přece! říkala si Denisa skoro radostně. Tlak sílil. Jolana navíc musela na sedadle sklouznout o značný kus dolů, protože Denisa nyní zřetelně cítila, jak ji do zad tlačí její kolena. Sedadlo dokonce krátce zaskřípělo. Tohle už se tedy rozhodně nedalo přehlédnout. Kde si myslí, že jsou? Náhle tlak povolil. Jolana polkla a přerývaně dýchala nosem. Vyndala si ruce zpod pokrývky a položila je na držadlo na Denisině sedadle. Denisa měla pocit, že cítí horko, které z nich sálá, i ten známý pach.

No to snad není pravda! ušklíbla se v duchu posměšně, ale její převaha byla dávno tatam.

A Hynek – otočila se – se klidně baví s manželkou!

Proč proboha Ukrajinec?

(1)

„Ale proč?“ nechápala Jolanina matka. „Proč proboha Ukrajinec?“

Jolana pokrčila rameny.

„Nic o něm nevíš!“ varovala ji matka.

„Vím, že je v zásadě hodný a citlivý.“

„Najdi si citlivého Čecha!“

„Nebud' xenofobní. Co ti Ukrajinci udělali?“

Její matka si hlasitě povzdychla.

„Dobře,“ řekla. „Je tedy údajně hodný a citlivý. A co dál?“

„Je taky pozorný. Pokaždé mi vynese pytlík s blitím.“

„Já s tebou mluvím vážně,“ upozornila Jolanu chladně matka.

Není důvodu, pomyslela si Jolana, proč by vážnost nemohla být stejně pitomá jako cokoli jiného.

„Nepřipadá ti to šíleně nahodilé? Znáš ho sotva pár dní!“ vrtěla hlavou matka.

„Ano, je to nahodilé,“ připustila Jolana klidně. „Jenomže – jak dobře víš – všechny mé nenahodilé, uvážlivé plány pokaždé ztroskotaly. Budu zkrátka muset prubnout něco nahodilýho.“

„Nepřipadá ti, že máš jaksi na víc?“

Jolana se už musela trochu ovládat.

„Myslíš na víc než na ukrajinského kopáče? Snad ano,“ řekla co možná klidně, „ale problém je, že mladí němečtí zubaři a svobodní přednostové švýcarských klinik si toho zatím neráčili všimnout.“

Jolanina matka se trpce ušklíbla.

„Mami,“ řekla Jolana zvolna, s jistou naléhavostí. „Je mi třicet. A čím dál častěji se přistihuju – jakkoli mě samotnou to poněkud překvapuje – že se chci vdát.“

Nečekaně plaše, skoro omluvně se usmála.

„Je to ostatně tvoje vina,“ dodala. „Neměla jsi mne vychovávat v duchu tradičních rodinných hodnot.“

„Ale vždyť máš řůru času,“ smála se matka. „Neukvapuj se!“

„Nemám řůru času,“ řekla Jolana znovu vážně. „A navíc si nemůžu vybírat.“

Pohlédla přímo na matku, ale matka se rychle podívala stranou.

Jolana si odkašlala.

„Obě to víme,“ řekla a hřbetem dlaně si otřela koutky očí. „Měly bychom si to konečně přiznat.“

Max a smrt

(1)

Do Israele jel Max loni na konci listopadu. Byl pozván, aby tu uvedl hebrejský překlad svého zatím posledního románu. Vcelku se na tu cestu těšil. Právě v té pošmourné studené době se totiž musel definitivně odstěhovat od manželky a dcery do podnájmu v Krči, a říkal si proto, že by týdenní pobyt v tom exotickém prostředí mohl snad rozptýlit jeho občasný a podzimními plískanicemi ještě umocněný stesk a pocity osamělosti.

Letadlo ČSA do Tel Avivu bylo úplně posledním letem z Ruzyně; odlétalo půl hodiny před půlnocí, všechny další linky letěly až ráno. Autobus na letiště, do kterého Max před desátou na Dejvické nastoupil, byl skoro prázdný. Stál u zadních dveří, kufr a velkou tašku s věcmi pro pracovníky české ambasády postavil do prostoru pro kočárky. Ruce měl úplně ledové. Zadní sklo bylo natolik zablácené, že bylo téměř neprůhledné. Cestujících na zastávkách rychle ubývalo. Uvnitř autobusu byla nevlídná zima a páchla tu nafta. Ještě před pár hodinami prožíval Max obvyklou veselou cestovní horečku, ale nyní cítil, jak ho zvolna, leč neodvratně zaplavuje stísněnost a smutek. Město zůstávalo stále více vzadu, kdesi za špinavým sklem. Světél bylo čím dál tím méně. Poslední čtyři cestující, vojáci základní služby, vystoupili na příští zastávce; přestože se chovali dost hlučně, Max by byl býval radši, kdyby zůstali.

Nyní byl v autobuse sám.

Řidiče za tmavým plexisklem nebylo vidět. Venku se tu a tam vynořilo z mlhy kalné žluté světlo pouliční lampy. Město už nebylo vidět, ale ani letiště ještě nebylo v dohledu.

Všude jen mlha.

Prázdný autobus Maxe kamsi vytrvale unášel.

Takhle nějak vypadá smrt, říkal si Max.

Samou úzkostí ani nemohl mluvit.

Zachránil ho teprve veliký osvětlený billboard firmy Samsung, který se náhle objevil u krajnice. Max by byl nikdy nevěřil, že by mohl chovat tak vřelý cit k fotografii několika elektrospotřebičů.

Vzpomněl si na to před chvílí, když pozoroval Šarlotu s Helgou.

Proč proboha Ukrajinec?!

(2)

„Ale proč?“ nechápal Jolanino rozhodnutí Hynek. „Chápal bych, že se s ním občas vyspí – ale proč si ho proboha hned bere?“

„Jasně,“ řekl vesele Ignác, „kdyby zůstala bez závazků, mohla by se světem mužů a žen pohybovat volně, jako opravdová strážkyně práv svobodné lásky.“

Oskar na Ignáce vyčítavě pohlédl.

„Bůh ví,“ krčil rameny Max.

„Bůh ví?“ divil se Hynek. „Ty nevíš – a chceš o tom psát román?“

„To se přece vůbec nevylučuje,“ zvolal pan Petrescu, který čtveřici přátel zpovzdálí naslouchal. „Román nic netvrdí, román zkoumá a klade otázky. Romanopisec vymýšlí příběhy, konfrontuje je navzájem a tímto způsobem se ptá.“

„Přesně tak,“ souhlasil Max. Obrátil se k panu Petrescovi. „Mimochodem, nečetl jsem tohle v Kunderovi?“

„Vida: otázka,“ řekl spokojeně pan Petrescu. „Romanopisec učí čtenáře chápat svět jako otázku.“

„Dobrý román,“ doplnila ho paní Košťálová, „by rozhodně neměl být zatížený snahou všechno vysvětlit.“

Ona to chápe, ale chápe taky on ji?

Kdykoli se Zuzana, Jakub a Hynek vraceli po skončení některé z krátkých zastávek nazpět do autobusu, nastupoval Hynek vždycky jako poslední, aby se mohl při procházení uličkou na Denisu nepozorovaně usmát nebo ji alespoň pozdravit očima. Denisa se s tím zpočátku dokázala spokojit, ale když se během osmi hodin jízdy, zahrnujících i dvě dvacetiminutové a jednu půlhodinovou hygienickou přestávku, nedočkala od pana poslance ničeho víc než několika bezmocných pohledů, dvou rádobystatečných spikleneckých mrknutí a jednoho ustrašeného pohlazení ve frontě před automatem na coca-colu, zaplavila ji sebelítost a spravedlivý hněv. Ještě včera se vzájemně dotýkali po celém těle, hladili se, milovali, vyprávěli si o dětství, svěřovali si jeden druhému své důvěrné plány a líčili si své nejtajnější erotické fantazie – a nyní se oba musí tvářit, jako by se vůbec nic z toho nestalo.

Jako by nic z toho už neplatilo.

Jako by o sobě vůbec nic nevěděli.

Jako by se vůbec neznali.

Je to ale její vina – neměla si začínat se ženáčem. Jenomže už si začala. Tak ať se potom nediví, že se takhle chová – vždycky se přece takhle chovají. Ženáci. Pokrytci. Ještě včera jí strkal do pusy svůj penis – a dneska si netroufá se na ni usmát. Na jednu stranu to samozřejmě chápala, ale na druhou stranou ji takové pokrytectví fakt štvalo. On naprosto automaticky předpokládá, že ona to bude chápat – ale chápe taky on ji?

Rozhodla se, že mu to na příští zastávce všechno řekne. Aspoň vyslechnout ji snad může.

Dva zátylky

Max mezitím pozoroval zátylky dvou starších manželů, kteří seděli o dvě sedadla před ním. Mužovy vlasy byly dost řídké a na temeni mu už zřetelně prosvítala počínající pleš. Její vlasy nebyly o nic lepší – kdysi dávno obarvené do kaštanova, nyní u kořínků už opět prošedivěle bezvýrazné; nevhodně zvolený krátký účes navíc zbytečně odhaloval její ochablý, tučný krk.

Nebyly to tedy nikterak reprezentativní zátylky, ale přesto – shledával s jistým údivem Max – se k sobě neustále skláněly. Oba manželé spolu totiž téměř nepřetržitě hovořili, vzájemně si naslouchali, a dokonce si přitakávali. Max dost dobře nechápal, kde ti lidé s tak očividně ošklivými zátylky berou důvody k tak očividné spokojenosti.

Později oba usnuli, opírajíce se o sebe hlavami. Max bezostyšně zíral, jak se jejich nekvalitní vlasy dotýkají a vzájemně proplétají, a jeho zvědavost dostoupila vrcholu.

Jak to dělají? říkal si, lituje přitom, že ani pro ně si v románu nevyhradil místo.

Max jim do hlavy nevidí!

Za okny autobusu začínalo svítat. Cestující se probouzelí a připravovali se k ohlášené přestávce.

Olga oblékala obě své rozespalé děti a nachystala jim snídani; až autobus zastaví, koupí jim u pana řidiče ještě čaj.

Helze otekly během noci nohy natolik, že se nyní nemohla dostat do bot; na okamžik propadla panice, ale když jí Šarlota a Jituš dostatečně povolily tkaničky, přece jen se jí obout podařilo.

Jára se probudil s obvyklou ranní erekcí, kterou musel před Klárou skrývat; sestřin pohled naštěstí sledoval výlučně malé kapesní zrcátko a přesnost tahů temně červené rtěnky.

Jolana si oblékla svetr a přichystala si tašku s toaletnímu potřebami; už se těšila, až mentolová svěžest americké zubní pasty odstraní tu nakyslou pachut' v jejích ústech.

Oskar se těšil na první ranní cigaretu.

Ignác i nadále klimbal.

Irma, která si zakoupila k snídani jogurt s čokoládovou rýží, nyní nemohla mezi věcmi v příručním batohu najít lžičku a nahlas sprostě klela. Denisa ji s úsměvem tišila, ale v duchu si zatím připravovala ta správná slova, která za chvíli řekne Hynkovi.

Jakub radostně pozoroval Kláru.

Autobus odbočil na parkoviště u motorestu a zastavil vedle španělského kamionu plného živých ovcí. Karel vypnul motor.

Maxe v nastalém tichu opět přepadla známá pochybnost: Jak ví, co si všichni ti lidé myslí? Kde vzal všechny ty povahové vlastnosti, názory, nálady, zvyky, touhy, zásady, radosti a strachy, kterými ty fiktivní postavy zcela svévolně opatřil? Nikdy mu nedělalo potíže fabulovat, představovat si, jak lidé žijí, co si myslí nebo čím se trápí – ale odjakživa mu dělalo potíže vydávat tento smyšlený svět za

svět skutečný. Vadilo mu to předstírání. Přiznat umělost, literárnost svých příběhů – to pro něj byla první podmínka. Přiznej, že si trochu vymýšlíš – a pak už si můžeš dělat cokoli. Dráždily ho knihy, ve kterých takové přiznání nenacházel. Co se nám to ten chlap snaží namluvit? říkal si nad nejedním románem nespokojeně. Že vidí lidem do hlavy? To už pak může román vyprávět – Max otočil hlavu k španělskému kamionu – třeba klidně ovce.

Změna vypravěče

Ovce se nudila.

Ten chlápek, co kamion řídil, snídal v protějším motorestu už dýl než tři čtvrtě hodiny – což je už samo o sobě zatraceně dlouhá čekací doba, natož pak když vy sami máte před sebou akorát prázdněj žlab a jinak už jen dost nezajímavej pohled na kus zaolejovanýho asfaltu a blátem zacákanou plachtu sousedního tureckýho tiráka. Zkrátka rozhodně žádněj see view. To teda ani náhodou. On si v pohodě baští, a my tu jenom hladově čučíme a drbem si kožichy o postrani-ce. Pokaždý, když zastaví a jde se někam fajnově nadlábnout, říká: Vydržte, holky, za pár hodin vás čekaj žírný zelený pastviny, ale já osobně si myslím, že nás čeká leda tak velký hovno. Anebo spíš jatka. Tak už to chodí. Maximálně nám občas doleje vodu. Jakmile jste jednou ovce, horko těžko s tím něco naděláte. Jediný, co vám zbejvá, je držet hubu a krok a bejt vděčný za trochu toho zelenýho. Jak začnete mudrovat o tom, že jste pro lidi akorát sejra nebo svetr, tak vám to dřív nebo pozdějc vleze na palici a přestane vám chutnat i jarní tráva. Jednu takovou jsem znala osobně. Hezká mladá ovce, jenže to všeko začla brát tak nějak moc filozoficky, nedala si říct – a do tejdne z ní byla jehněčí kýta. Vono je lepší brát věci tak, jak jsou. Furt je lepší se před motorestem nudit než bejt v motorestu na jídelním lístku. Dyk to čekání může někdy bejt i zábava. Ted'ko třeba zrovna přijeli náky Češi. Takže je docela dobře možný, že až se vychčijou, přijdou nás pohladit po tlamě. A hned má ovce trochu toho rozptýlení. Taky se klidně stane, že přinesou chleba, nebo dokonce mrkev, ale musíte si dát bacha na to, co od nich berete. Nikdy nic neberte vod vožralejch – to jsem udělala jenom jednou a pak jsem ty belgický pralinky krkala tři dny v kuse. Z těchle dvou Čecháčků nám ovšem nic moc nekyne. Ty maj – jak se tak koukám –

svý vlastní problémy. Ovce sice tý jejich češtině prd rozumí, ale i tak je jasný, o co tu běží. Hry lásky šálivý... Pánbůh nás před nima vochráňuj! Von bude nejspíš ženatej. Podíváme se: No jasně, má prstýnek. Klidně bych se vsadila, že vím, co mu ta holka říká: Já tě chápu, ale chápeš taky ty mě?

Nevěříte? Chcete se vsadit?

Tak vo co?

(Ze španělštiny přeložil M. V.)

Max a smrt

(2)

První tři dny v Izraeli bydlel Max u překladatelky románu, sympatické starší paní jménem Ruth Bondy, jež žila v pátém patře hezkého dvanáctipodlažního domu na telavivském předměstí Ramat Gan.

Druhého dne ráno ho v pokojíku vnoučat paní Bondy probudilo zemětřesení o síle 6,2 Richterovy stupnice. První, co uslyšel, bylo rachtání dřevěných okenic – nejprve se domníval, že jde o mimorádně silný vítr, ale když vzápětí začala drnčet také postel, psací stůl a hebrejské knihy na policích, pochopil, že to vítr být nemůže. Vyděšeně se na posteli posadil a spustil nohy na zem. Chvějící se podlaha mu připomněla onen obrovský ponton s mnoha kavárnami a restauracemi, po kterém chodil v září v hamburském přístavu s Evou Profousovou a Terezou Boučkovou – ale to byl pevně ukotvený ponton, a nikoliv byt v pátém patře. Náhlá, naprosto neočekávaná vratkost něčeho, co zcela automaticky a samozřejmě považoval za zaručeně stabilní, mu naháněla velký, snad ještě nikdy nepoznaný strach. Podvědomě rozpažil a položil dlaně na postel, jako kdyby tímto způsobem mohl v případě potřeby udržet rovnováhu. Rozevřené listy obrazové publikace o Jeruzalémě se znovu viditelně zachvěly – připadalo mu, že je to jakési úřední potvrzení o zemětřesení. Báł se, že už promeškal možnost něco podniknout.

Bál se, že zemře.

Bál se, že smrt je už někde blízko.

Zoufale si přál žít.

Uvažoval, zda má seběhnout po schodišti dolů nebo se alespoň tady v pokoji postavit pod futra dveří, ale neudělal nic.

Seděl na posteli a čekal na smrt.

Myslel přitom na svůj nedokončený román, na svou dceru, na svou ženu, na svou přítelkyni, na své rodiče, na obě babičky, na své přeželé vlasy a nevyčištěné zuby a na bílé playboyovské zajičky na svém pyžamu. A na desítky dalších věcí.

Chvění náhle ustalo.

Max vrátil nohy pod peřinu, ale ještě vyčkával, vzepřený na loktech. Žádné další otřesy už necítil. Očividně to skončilo. To je dost, promluvil Max polohlasem, s křečovitým frajerstvím. Otravovat se zemětřesením takhle nekřesťansky brzo. Radostně si uvědomil, že je bohatší o zatím nejatraktivnější israelskou příhodu. Bude ji moci v Praze vyprávět svým příbuzným a přátelům: *Copak jsem mohl o šábese vyběhnout na ulici v pyžamu s mezinárodně srozumitelnými zajičky z Playboye?*

Než znovu usnul, pobaveně si představoval obsah nekrologu, který by v případě jeho smrti v sutinách napsal do Lidových novin kritik Jiří Peňás.

A co na to česká literární kritika?

„Je s podivem, že takzvaně úspěšný autor a bývalý učitel českého jazyka (!) má ve svém nevyzrálém románu několik pravopisných chyb – obzvláště ostudné je, že namísto gramaticky správného tvaru Izrael píše hned několikrát (!) Israel.“

— JAROMÍR SLOMEK,
Reflex

Zuzana a ovce

Zuzana věděla, že by tam chodit neměla. Hynek nebyl ani v moto-restu, ani v autobuse, ani nikde jinde – a tu holku, tu Denisu, taky nikde neviděla. Tak kde by byli? Bylo tu příliš málo jiných možností. Cítila skoro radost – a zároveň se té vysoké pravděpodobnosti bála. Bála se, že skutečně uvidí to, co si myslí, že tam uvidí. Vypadalo to sice, že tam na druhé straně nikdo není, ale tušila, že si stoupí ke kolům, aby jim pod podvozkem nebyly vidět nohy. Měla pocit, že dokonce vidí jejich stíny. Takže oni tam opravdu jsou? Náhle to bolelo. Nyní už věděla docela jistě, že když ten kamion z druhé strany obejde, oni tam budou. Nechtěla je vidět, protože ji to – přestože to nebylo poprvé – zraňovalo, ale nedokázala se vzepřít té podivné síle, která ji k nim vedla.

Měla pocit, že ji některé ovce pozorují.

Zaskočilo ji, jak přesně ten výjev, který měla nyní před sebou, odpovídá její původní představě. Očekávala, že uvidí svého muže Hynka líbat tu mladou dívku – a její muž Hynek skutečně líbal tu mladou dívku. Zaplavilo ji jakési zvláštní horko. Cítila smutek a příjemný pocit převahy. I ta předchozí bolest byla nyní jakoby příjemná. Jakoby sladká. Připadalo jí, že ji pozorují tisíce očí. Jako by byla hrdinkou nějakého filmu. Dívala se. Dokonce i jeho ruce spočívaly tam, kde je viděla předtím. I ten jeho pohled a úsměv byl úplně stejný. Věděla, že jakmile odtrhnou hlavy od sebe, okamžitě ji spatří, ale nedokázala se pohnout. Ano, i teď, když už si jí všimli, se i ta holka tváří přesně tak, jak se tvářila před chvílí, když si Zuzana její výraz jenom představovala.

Cítila k ní zášť, ale v jistém smyslu to bylo také trochu legrační.

Nevěděla, co má dělat. Podívala se na Hynka, pokývala hlavou a potom šla zpátky k autobusu.

Ovce za ní vážně hleděla.

Inzultace poslance

Hynek se nemusel ani otáčet, aby pochopil, že Zuzana otevřela láhev koňaku, který koupil jako dárek pro svého otce. Krátce na Maxe pohlédl a sevřel rty. Max chápal jeho obavy.

Slyšeli, jak se Zuzana dvakrát dlouze napila. Když láhev vracela do tašky, opřela se volnou rukou o Maxovo sedadlo, přičemž mu přiskřípla vlasy. Sykl bolestí a Zuzana s pohrdavým zasmáním ruku odtáhla. Hynek k ní otočil prosebný obličej.

„Pan Moralista,“ řekla Zuzana nahlas.

Max zavřel oči.

„Zuzano, prosím tě,“ šeptal Hynek.

„Pan Moralista!“ opakovala Zuzana.

Její hlas byl nepříjemně vysoký.

Několik cestujících se už ohlédlo. Hynek se k ní otočil celým tělem. Díval se na Jakuba, doufaje, že jeho spánek není předstíraný.

„Moc tě prosím, Zuzano, nechme to na doma,“ zašeptal. „Copak máme právo otravovat s tím všechny ostatní lidi?“

„Copak máme právo?!“ opakovala po něm Zuzana posměšně.

Max si všiml, že snad jediný člověk, který se ještě neohlédl, byla Denisa. Upřeně pozorovala bílé dálniční pruhy.

„Zuzano,“ šeptal Hynek. „Prosím tě!“

Náhle si uvědomil, že se opravdu bude muset rozvést.

Pohlédl na Jakuba.

Zuzana se k němu předklonila. Byla nyní tak blízko, že Max cítil její parfém, její pot i koňak z jejího dechu; občas se její vlasy dokonce dotkly Maxova obličeje. Neměl s tím vším nic společného, ale navzdory tomu jeho srdce bušilo stejně prudce a rychle jako to Hynkovo.

„Hlavně že ti záleží na cizích lidech!“ zasyčela. „Že ti taky někdy nezáleží na vlastních?“

„Zuzano,“ řekl Hynek úpěnlivě, „proč to ale proboha řešíme teď a tady?!“

„Najednou!“ zvolala Zuzana. „Najednou ti strašně záleží na li-
dech!“

Zalétla pohledem k té děvce.

Hynek zavřel oči.

Maxovi ho bylo upřímně líto, ale nemohl mu nijak pomoci.

„Ale to sis měl uvědomit dřív!“

„Zuzano!“ zaúpěl Hynek.

„No co je?“ řekla nenávistně Zuzana. „Co chceš, ty hajzle?“

Předklonila se ještě o kousek víc a levou rukou Hynka několikrát neobratně udeřila do obličeje: přes nos, přes ústa a přesoko. Hynek si chránil tvář, ale jinak nedělal nic. Vypadal užasle.

Max cítil, jak se mu do hlavy hrne krev.

Zuzana se zhroutila do sedačky a hlasitě se rozeštkala.

Zděsila se toho, co udělala.

Tohle přece nechtěla.

Chtěla ho pohladit po předloktí, ale Hynek jí ruku vztekle vy-
škubl.

Zkoušel si představit, jestli dokáže být bez ní. A bez Jakuba.

Náhle mu připadalo, že život je tak složitý a těžký úkol, že na něj možná ani nestačí.

A co jsou tedy příběhy?

„A co jsou tedy příběhy?“ tázal se řečnický pan Petrescu. „V čem spočívá tajemství jejich přitažlivosti?“

Maxovi se nyní zdálo, že pan Petrescu je v obličeji trochu podobný brněnskému prozaikovi Jiřímu Kratochvilovi.

„V tom, že jsou základní orientací v čase i prostoru našich životů. Pomáhají nám uspořádat život podle příběhových mustrů do jakéhosi příběhového řádu a čelit tak pařravé úzkosti z chaosu naší existence,“ vysvětlil mu pan Petrescu. „Slast, kterou zakoušíme z dobře vymyšleného a dobře napsaného příběhu, je slastí pramenící mimo jiné z vědomí, že lze život uspořádat do řádu příběhů, do přehledně strukturovaných celků.“

„Na tom možná něco je,“ uznal Max.

„Lidský život a lidský svět se ovšem neskládá z příběhů, ale jen ze situací spojených pouhou časovou posloupností,“ namítla paní Košťálová. „Strukturovat sled situací do příběhu je jen věcí autorské invence, která ovšem nemá žádný předobraz ve skutečnosti.“

„Samozřejmě,“ souhlasil s ní pan Petrescu. „Snaha využít příběh jako univerzální klíč, podle něhož se dá všechno rychle a snadno zfabulovat, je proto zároveň obrovskou pastí. Příběh je nejen tím, čím literatura žije, ale zároveň i tím, co ji hubí. Celé dějiny literatury jsou interpretovatelné právě na kolísavém vztahu k příběhu. Vezměte si Dickense – a vezměte si nový román... Ostatně i takový Karel Čapek je nejsilnější právě tam, kde pochybuje o příběhu.“

„V pochybování o příběhu jsem myslím taky docela dobrý,“ řekl Max. „A vůbec v pochybování. Občas dokonce pochybuji, že se v pochybování najde někdo lepší.“

Hnědé podšálky

„Kájo, zastav!“

„Ted' nemůžu, Karle, tady je zákaz.“

„Povídám ti, zastav!!!“

„Dyk už brzdim, nerozčiluj se.“

„Ať si všichni vystoupěj a připravěj si věci ke kontrole! Kufry, batohy, tašky, kabelky, igelitky! Všecko. Okamžitě! Já tady kurva nikomu nebudu dělat šaška.“

„Bodejt', Karle. Kolik jich chybí?“

„Dvanáct.“

„Dvanáct?!“

„Jo, dvanáct... A všichni svlíkat! Do naha!“

„Do naha, Karle?“

„Už jsem řek! Ze mě si nikdo prdel dělat nebude.“

„Tak slyšeli jste kolegu? Tak fofrem svlíkat! Vy tam vzadu, neslyšeli jste?!“

Nečekané drama (už druhé)

Převlékání pod stanem tentokrát Helze a Šarlotě trvalo nezvykle dlouho.

Helga Šarlotu jako obvykle podrážděně napomínala, že ji vůbec neposlouchá, a sešívaná látka se divoce vlnila jejími podrážděnými pohyby. Potom však hemžení jako na povel ustalo a vzápětí se ozval Helžin pláč.

Maxe nejprve překvapilo, že ona strohá komisi stará dáma je schopna tak usedavého pláče; přirozená otázka, co může být jeho příčinou, mu vytanula na mysli až poté.

Jak Helžin pláč sílil, účastníci zájezdu postupně zmlkali, vyměňující si zaražené pohledy.

„Ježíšikriste, co je jí?“ zvolala Jituš.

„Paní Helgo?“ řekla nervózně Pamela, ale nedočkala se žádné reakce. Zmocnila se jí podivná předtucha.

„Paní Helgo?“ opakovala už trochu hystericky.

Odpovědí jí byl pouze nový záchvat Helžina pláče.

Max už to nedokázal déle poslouchat.

Přestože věděl, že by měl nechat Šarlotu zemřít, a přestože se na to už nějakou dobu připravoval – copak snad ta nedoslýchavá důchodkyně na loňské cestě z Itálie nezemřela? – neměl nyní na nějaké drastáky náladu.

Jako by jich už beztak nebylo dost.

Helžina zrudlá, rozčuchaná hlava vykoukla zpod stanu.

Šarlota – živá a relativně zdravá – se usmívala.

„Ztratila jsem pas!“ zaštkala Helga.

Max se zdvihl, prošel uličkou a vzal Helze kabelku z ruky. Pas byl v jedné z vnitřních kapes.

„Jenom jste se špatně podívala,“ řekl jí chlácholivě.

Co Maxe na psaní tak přitahuje (ale vážně)

Když se Max jednoho prosincového večera vrátil ze Zbraslavi od ženy a dcery do svého neuklizeného krčského podnájmu a když déle než čtyřicet minut telefonoval se svou přítelkyní (která měla depresi), z ničeho nic ho pak napadla zatím nejpravdivější odpověď na onu banální otázku, kterou mu na nejrůznějších besedách občas čtenáři kladli: Proč píše – ale vážně? Co ho na psaní doopravdy přitahuje?

Protože při psaní může řešit problémy, které jsou řešitelné.

Co by Hynek bral

„Ženská většinou nechápe, jak naprosto bezvýznamná věc takovej záskok je,“ řekl Maxovi Hynek během čekání před českými hranicemi. „Ženský to většinou naprosto neodůvodněně dramatizují. – Víš, co bych bral? Kdyby mi udělala jednu pořádnou scénu, kdyby mi třeba řekla: Tak jak sis to užil, ty zatracenej hajzle? a dva tři dny se mnou potom nemluvila – ale kdyby mi potom odpustila... To bych bral. To by mi připadalo k těm několika nelegálním minutám – uvědom si – tak akorát přiměřený.“

„Ale to ona ne...“ řekl Max.

„To ona teda ne,“ kroutil hlavou Hynek. „Nejenže se mnou nemluví celý tejdny – ona mi především žádnéj záskok nikdy neodpustí. Ona mi je dokonce sčítá...“

Max pokrčil rameny.

„Ale copak doprdele neví, že ji mám rád?“ zvolal Hynek. „Že neexistuje žádná ženská, ke který bych se vracel radši?“

Maxovo statečné vystoupení

„Co je to tam?“ řekl Karel.

„Kde, Kájo?“

Karel ukázal na silnici před sebou. Asi tři sta metrů vpředu stál po obou stranách silnice dav lidí. Jejich sročení zúžilo vozovku na sotva polovinu původní šířky, takže všechna auta musela značně zpomalit.

„Támhle,“ řekl Karel a ubral plyn. „Že by bouračka?“

„Myslím, že ne,“ díval se bedlivě Karel. „Auta tam nejsou. Jenom náký lidi.“

Oba řidiči, Pamela a ostatní nyní pátravě hleděli na přibližující se dav. Převládali v něm muži; v rukou měli hokejky, řetězy, klacky, vidle, mačety a sekery. Osobních ani nákladních aut si nevšímalí; zdálo se, že jejich pozornost bůhvíproč upoutávají jen projíždějící autobusy. Netvářili se právě přátelsky. Všichni se nyní dívali na jejich autobus. Někteří cosi volali a vzrušeně gestikulovali rukama. Karel se k nim blížil skoro krokem.

„Proboha,“ pochopil náhle druhý Karel. „Budějiáci...“

Petřík i Pavlík vycítili obavy, které se všech účastníků zájezdu v té jediné vteřině zmocnily, a ustrašeně se rozplakali.

„Tiše,“ tišila je jejich matka, ale i ona měla v očích slzy.

„Maxi!“ vykřikla Pamela a ustrašeně se vrhla Maxovi kolem krku. „Co chtějí?“

Dvě ženy z davu – jako by její slova slyšely – rozvinuly dlouhý transparent s červeným nápisem *Jak bylo u moře? Tady celej tejden lilo...* Vlevo od nich se nad několika nenávistně zachmuřenými obličejí objevilo heslo *Kdo je opálenej, je kurva!*

„Řekl bych, že nás chtějí přivítat,“ řekl s úsměvem Max.

V jeho tváři, která mužným odhodláním jako by ještě více zkrásněla, nebyla po nějakém strachu ani ta nejmenší stopa.

S imponující rozhodností přikázal Karlovi, aby zastavil, a sám si zapnul palubní mikrofon.

„Čeští spisovatelé,“ řekl rozvážně, „odjakživa stáli v čele těch, kteří se statečně vzpírali útlaku, porobě a násilí...“

A tak dále.

Bilance

Autobus se blížil k Praze. Sídliště na periferii už bylo na dohled, ale ještě stále tu všichni byli:

Pamela. Děkovala – *jistě i jménem ostatních účastníků* – oběma řidičům.

Ignác s Oskarem. Čemusi se smáli.

Jolana a její rodiče (Jolanina matka si četla).

Láďa, Olga a jejich dvě děti. Olga nemohla dovřít zip černé cestovní kabely. Láďa jí pomohl. Usmála se na něho.

Jarda a jeho žena Jituš. Jejich děti: Jára a Klára.

„Dělejte, balte se,“ nařizoval jim Jarďa.

Šarlota s Helgou.

„Tak kurva slyšíte?!“ vztekal se Jarďa.

Irma s Denisou. Už se zase kamarádily a dělaly na řidiče ostatních vozů půvabně rozpustilé obličejy.

Hynek a Zuzana, v zarytém mlčení.

Jakub – navzdory rozhádaným rodičům nezvykle veselý (a pokradmu pozorující Kláru).

„Bilancujete?“ oslovil Maxe pan Petrescu.

„Tak nějak,“ řekl Max.

„Věřte, že vás chápem,“ řekla paní Košťálová mile. „Víte, co někde napsal Bernard Malamud? ‚Už dlouho žiju mezi těmi, které jsem vytvořil.‘ Nemáte podobný pocit?“

„Naprosto stejný,“ souhlasil živě Max.

Už to nechtěl příliš protahovat.

Autobus vjel do rozpáleného, prašného centra.

Je Jolana dobře napsaná? (trochu Kundery)

Jolanin otec s námahou vytahoval kufry ze zavazadlového prostoru. Potil se, supěl a vůbec nevypadal dobře. Jolana mu chtěla největší kufr odebrat, ale on její pomoc podrážděně odmítl.

„Běž radši popohnat matku,“ řekl kysele. „Nebo se tu kvůli jejímu loučení všichni upečem.“

„Vezmem si taxík a za půl hodinky jsme doma,“ snažila se ho povzbudit Jolana.

Pohládla ho po ruce.

Otec se zdvihl od kufrů a kapesníkem si otřel čelo a kořen nosu.

„Už mám tý cesty plný brejle,“ řekl.

„Jdu pro matku a jedem,“ řekla Jolana.

„Tak nashledanou,“ řekla Maxovi Jolanina matka.

Otázka v jejím hlase nešla přeslechnout.

„Nashledanou a mějte se hezky,“ řekl Max. „Podívám se na to.“

„Vážně si myslím, že je to velké a současné téma,“ řekla Jolanina matka.

Pohlédla směrem, kde stál její muž.

„Od prvního příštího měsíce má zakázaný vstup do firmy,“ řekla.

Tou umanutostí připomněla Maxovi jeho vlastní matku.

„Pokusím se tam to téma nějak dostat,“ řekl.

Jolanina matka se ještě jednou rozloučila a pospíchala k manželovi.

„Nenech si nic vnutit,“ řekla Jolana.

„To je v pořádku.“

Jolana se významně zadívala na Pamelu.

„Vím, že toho teď budeš mít moc – ale když ti vyjde chvilka, zavoláš mi?“ zeptala se vesele. „Slibuju znova, že ti nebudu šahat na penis...“

„Zavolám,“ usmíval se Max.

„Těším se na tu knihu,“ řekla Jolana. „Mimochodem: Jsem dobře napsaná?“

Ještě jednou se podívala na Pamelu.

„Hele, nemohla bych být taky blond?“

„Jolano!“ zakřičel popudlivě její otec.

„Nemohla,“ řekl Max. „Ale neboj, dám si na tobě záležet.“

Loučení s panem Petrescem

„Dovolíte?“ řekl dvorně Max a odnesl paní Košťálové kufr do taxíku.

„Děkuji,“ řekla paní Košťálová a hezky se na Maxe usmála.

„Kde jsme to přestali?“ chtěl vědět pan Petrescu.

„U polyfonní vypravěčské strategie,“ pomohl mu Max ochotně, neboť ono téma ho skutečně zajímalo.

„Ach ano,“ vzpomněl si ihned pan Petrescu, „polyfonní vyprávění. Čtenář zkrátka sleduje jednotlivé dílčí příběhy a jejich vzájemné zrcadlení. Příběhy, jejichž smysl je mnohoznačný a otevřený. – Ale teď už bohužel musíme jet.“

„Vypravěč,“ doplnila ho ještě paní Košťálová, „bere čtenáře na riskantní a dobrodružnou cestu za hledáním smyslu celku. Tak nashledanou!“

Starší olýsalý taxíkář hleděl na pana Petresca a paní Košťálovou se špatně skrývaným odporem.

„Nashledanou a děkuji,“ řekl Max upřímně. „Moc jste mi pomohli.“

„Rádo se stalo,“ řekl pan Petrescu.

„Tak kam to bude?“ dotazoval se taxíkář netrpělivě. V podpaží žlutého trička měl tmavé kruhy.

„K univerzitní knihovně,“ požádala ho paní Košťálová mile.

Konec

Dveře taxíku bouchly.

Max jim zamával, ale jen krátce, neboť odjakživa se při loučení cítil trapně.

Otočil se: nikdo jiný už tu nebyl. Ani Ignác s Oskarem, ani Hynek, ani Pamela. Nikdo. Dokonce i autobus už mezitím odjel. Přestože to logicky musel očekávat, stejně ho to nakonec trochu zaskočilo. Jeden z odjíždějících taxíků na něj vesele zatroubil; Max zdvihl s úsměvem ruku, avšak nedokázal určit, kdo ve voze seděl. Úsměv mu vzápětí zmizel z tváře.

Jako tenkrát té výpravčí v Německu.

Rozhlédl se. V parku před Hlavním nádražím ještě na okamžik zahlédl Olgu s Ládou a dětmi, ale po chvíli mu zmizeli z očí i oni. Pod stromem, kde před týdnem seděl Ignác, leželi nyní jacísi dva bezdomovci.

Max s kufrem v ruce přemýšlel, jestli pojede do Krče rovněž taxíkem nebo jestli půjde na Hlavní nádraží na metro.

Už na tom nezáleželo.

Ostatně dávno v Krči byl – už od začátku.

Vypnul počítač, nalil si džus a šel si napustit vodu do vany. Šampaňské v lednici neměl – neměl v Krči po pravdě řečeno ani lednici – a tak si dal alespoň hodně pěny.

Svlékl se, ale ještě než odešel do koupelny, zavolal do Brna Pluháčkovi.

„Tak jsem to dopsal,“ oznámil mu.

„Vážně?“ řekl Pluháček.

„Jo.“

Byl to docela příjemný pocit, avšak žádnou zvláštní radost necítil. Zatímco telefonoval se svým nakladatelem, dala se do něj zima. Voda ve vaně našťěstí ještě nevystydla.

Michal Viewegh

Účastníci zájezdu

Edice Současná česká próza
Ilustrace na obálce z Pixabay.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 17. 4. 2019

ISBN 978-80-7602-755-8 (epub)
ISBN 978-80-7602-756-5 (pdf)
ISBN 978-80-7602-757-2 (prc)